

PlanMER

Bestemmingsplan Buitengebied Leudal

projectnr. 247139
definitief
november 2013

auteur(s)

drs. R. van den Heerik
drs. R. van Dijk

Opdrachtgever

Gemeente Leudal
Postbus 3008
6093 ZG Heythuysen

datum vrijgave	beschrijving revisie 3	goedkeuring (io)	vrijgave
11 nov. 2013	definitief	R. van den Heerik	H.A.M. van de Venning

Projectgroep bestaande uit:

Ronald van den Heerik
Sander Zondervan
Christel Schellingen
Luc Koks
Linda Smitskamp
Reinier van Dijk
Corine Cornelisse

Datum van uitgave:

november 2013

Contactadres:

Beneluxweg 7
Postbus 40
4900 AA Oosterhout (NB)

Copyright © 2013

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

blz.

	Samenvatting.....	3
1	Inleiding	15
1.1	Aanleiding.....	15
1.2	Plan-m.e.r.-plicht	15
1.3	Doel van het planMER.....	17
1.4	Procedure tot nu toe.....	17
1.5	Wijzigingen aanpak planMER ten opzichte van Notitie Reikwijdte en Detailniveau	18
1.6	Het vervolg van de procedure	19
1.7	Leeswijzer	19
2	Kaderstellend beleid en wettelijk kader	21
2.1	Europees en rijksbeleid	21
3	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	41
3.1	Algemeen.....	41
3.2	Situatieschets.....	42
3.3	Natuur	45
3.4	Landschap en cultuurhistorie	59
3.5	Leefbaarheid en gezondheid	70
3.6	Overige thema's.....	75
4	Ontwikkelingen in de landbouw	81
4.1	Inleiding	81
4.2	Ontwikkelingen in de landbouw	81
5	Afbakening van het planMER.....	87
5.1	Inleiding	87
5.2	Relevante ontwikkelingsmogelijkheden nieuw bestemmingsplan	87
5.3	Voornemen en scenario's.....	90
5.4	Beoordelingsmethodiek	94
6	Effecten	95
6.1	Inleiding	95
6.2	Natuur	95
6.3	Landschap en cultuurhistorie	113
6.4	Leefbaarheid en gezondheid	118
6.5	Overige thema's.....	127
7	Vergelijking, conclusies en aanbevelingen.....	131
7.1	Overzicht effectscores.....	131
7.2	Natuur	133
7.3	Landschap, archeologie en cultuurhistorie	137
7.4	Leefbaarheid en gezondheid	138
7.5	Overige thema's.....	139
7.6	Mitigerende maatregelen	139

8	Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma	141
8.1	Leemten in kennis	141
8.2	Aanzet evaluatieprogramma	142

Bijlage:

Passende Beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied Leudal

Samenvatting

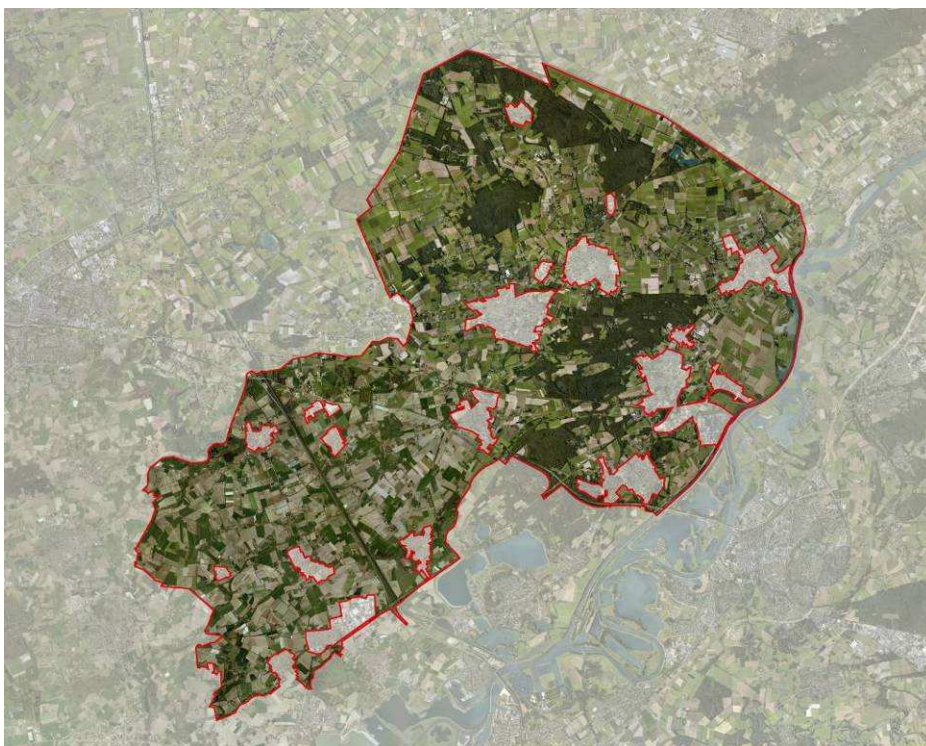
Aanleiding en procedure

Aanleiding

Dit MER is opgesteld in het kader van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied van gemeente Leudal.

De gemeente Leudal wil de vigerende bestemmingsplannen actualiseren in één nieuw bestemmingsplan buitengebied. Dit nieuwe bestemmingsplan omvat het hele grondgebied van de gemeente Leudal met uitzondering van de dorpskernen en de bedrijventerreinen. Het bestemmingsplan heeft een grotendeels consoliderend karakter. De huidige regelingen worden zoveel mogelijk in stand gehouden. De plannen worden echter wel opgesteld conform de huidige standaarden en passend bij de huidige regelgeving.

Hiertoe is op 6 december 2012 het voorontwerp gepubliceerd. Voor dit nieuwe bestemmingsplan buitengebied dient vanwege de aanwezige activiteiten en ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied een plan-m.e.r. doorlopen te worden.

Plangebied bestemmingsplan buitengebied Leudal (bron: Gemeente Leudal, 2012)

Procedure

Het planMER en het ontwerpbestemmingsplan worden gelijktijdig ter visie gelegd. Gedurende een periode van zes weken kan een ieder zijn of haar zienswijze tegen het ontwerp bestemmingsplan en het bijbehorende planMER indienen. In deze periode wordt het ontwerp bestemmingsplan en planMER ook aangeboden aan verschillende bestuursorganen, zoals de provincie en de waterschappen. Daarnaast wordt het planMER ter toetsing voorgelegd aan de Commissie m.e.r.

Na afloop van de ter visielegging zullen de ontvangen reacties van een inhoudelijke beantwoording worden voorzien. Indien nodig wordt het bestemmingsplan aangepast of het planMER op bepaalde punten aangepast of aangevuld. Vervolgens wordt het bestemmingsplan met het planMER ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad van Leudal.

Na vaststelling bestaat de mogelijkheid tot het indienen van beroep tegen de vastgestelde bestemmingsplannen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Afbakening van het planMER

Relevante activiteiten

Het bestemmingsplan is in hoofdzaak conserverend van aard, maar biedt flexibiliteit ten aanzien van de voor het buitengebied belangrijke functies. In het buitengebied worden evenwel geen grootschalige nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. De zoekgebieden voor LOG's (landbouwontwikkelingsgebieden) worden niet actief gehanteerd.

Als relevante activiteiten worden gezien:

- Landbouw (waaronder veeteelt, (glas)tuinbouw en teeltondersteunende voorzieningen);
- Multifunctionele landbouw (waaronder diverse nevenfuncties als kamperen en logies);
- Duurzame energieopwekking¹;
- Recreatie- en toerisme.

Overige activiteiten zoals wonen- en niet agrarische bedrijvigheid hebben in bestemmingsplan zeer geringe ontwikkelingsruimte en hebben voor het milieu niet of nauwelijks gevolgen, zeker niet op planniveau.

Specifieke uitgangspunten

Deze paragraaf geeft per thema een opsomming van de voor het milieu relevante uitgangspunten, ontwikkelingen en ontwikkelingsmogelijkheden die in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied zijn voorzien. Als uitgangspunten voor het MER zijn de uitgangspunten van het bestemmingsplan buitengebied gehanteerd.

Zonering

Een kernrandzone bestaande uit extensiveringsgebied, natuur en waardevolle gebieden, wordt ingesteld rond de dorpskernen, grote recreatieve en bijzondere woonfuncties. Doel van deze zonering is te komen tot een scheiding van mens- en dierconcentraties.

Landbouw

Voor de landbouw gelden de volgende uitgangspunten;

- de omvang van de agrarische bouwvlakken is bepaald op basis van bestaande bebouwing en erf (luchtfoto's). Er is flexibiliteit ingebouwd door de gewenste omvang en vorm nader te bepalen op grond van actuele en onderbouwde toekomstplannen;
- voor intensieve bedrijven binnen de kernrandzone is de omvang van het huidige bouwvlak het uitgangspunt. Uitbreiding (middels afwijking) is mogelijk tot 15% voor zover noodzakelijk uit het oogpunt van dierenwelzijn en het aantal dieren niet wordt vergroot;
- voor intensieve bedrijven buiten de kernrandzone is uitbreiding via wijzigingsbevoegdheid mogelijk tot maximaal 2,5 hectare;
- voor glastuinbouw is de omvang van het huidige bouwvlak het uitgangspunt met een maximum van 3 hectare. Uitbreiding via afwijking is mogelijk via toepassing van de module glas uit het Limburgs Kwaliteitsmenu;
- voor overige agrarische bedrijven is het huidige bouwvlak het uitgangspunt, met een maximum van 2,5 hectare. Uitbreiding via wijzigingsbevoegdheid is mogelijk tot 2,5 hectare;
- de maximale goothoogte voor alle agrarische bebouwing is 7,2 meter en de maximale bouwhoogte is 12 meter;
- teeltondersteunende voorzieningen zijn onder voorwaarden mogelijk.

1. Bij het opstellen van dit planMER is nog onduidelijk of de mogelijkheden voor realisatie van warmte-koude-opslag en biomassa-vergisting onderdeel zijn van het vast te stellen bestemmingsplan. Op basis van de resultaten van dit MER zal in het bestemmingsplan gemotiveerd worden of deze ontwikkelingen deel uitmaken van het uiteindelijke plan.

Nieuwvestiging van intensieve bedrijven wordt enkel toegestaan indien sprake is van verplaatsing binnen de gemeente Leudal van een bestaand bedrijf vanuit een extensiveringsgebied of de kernrandzone. Voor overige agrarische bedrijven (niet zijnde intensieve veehouderijen) is nieuwvestiging onder voorwaarden mogelijk, maar dit wordt in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Iedere nieuwvestiging dient buitenplans (door middel van een postzegelbestemmingsplan) plaats te vinden.

Multifunctionele landbouw

Nevenfuncties die bij agrarische bedrijven zijn toegestaan zijn:

- natuur- en landschapsbeheer;
- dagrecreatie;
- verblijfsrecreatie;
- educatie;
- zorg;
- verkoop van eigen en/of streekproducten;
- duurzame energieproductie.

Onder voorwaarden worden toegestaan:

- kleinschalige horeca in het hoofdverblijf;
- bed&breakfast in het hoofdverblijf;
- kleinschalige kampeeractiviteiten met maximaal 15 seizoensstandplaatsen op het erf;
- detailhandel in 'eigen' producten;
- zorglandbouw.

Via een afwijking en onder randvoorwaarden zijn de volgende activiteiten mogelijk

- vakantieappartementen (maximaal 5) binnen bestaande bebouwing of maximaal trekkershutten als nieuwe bebouwing of een combinatie hiervan;
- kamperen bij de boer tot maximaal 40 standplaatsen;
- bed & breakfast in bedrijfsgebouw;
- kleinschalige horeca- en dagrecreatie ondersteunend aan wandel- en fietsrecreatie;
- zorgfuncties, zoals dagopvang voor gehandicapten;
- verkoop van boerderijproducten tot 100m²;
- bewerking van agrarische producten van eigen bedrijf of uit de direct omgeving;
- statische opslag binnen bestaande bebouwing.

Ten aanzien van vrijkomende agrarische bebouwing wordt onderscheid gemaakt in percelen waar de agrarische functie niet meer voorkomt en die niet gelden als duurzame locatie en percelen die aangemerkt kunnen worden als duurzame locatie. De percelen die niet gelden als duurzame locatie krijgen de bestemming 'wonen' met aanduiding voormalig agrarisch bedrijf. De percelen die gelden als duurzame locatie krijgen de bestemming 'agrarisch' met aanduiding voormalig agrarisch bedrijf. Dit laatste om te waarborgen dat duurzame locaties voor de agrarische sector behouden blijven. In beide gevallen zijn nevenfuncties mogelijk.

Op percelen met de aanduiding voormalig agrarisch bedrijf kunnen verschillende functies worden toegelaten. De belangrijkste randvoorwaarde is dat de nieuwe ontwikkeling per saldo minder belastend voor de omgeving moet zijn dan het (voormalige) agrarische gebruik.

Duurzame energieopwekking

Agrarisch gerelateerde energieproductie is een wenselijke verbreding en innovatie in het buitengebied. Eigenaren van agrarische bedrijven wordt de mogelijkheid geboden om op het eigen bedrijf of samen met andere agrarische bedrijven of instellingen in de omgeving energie op te wekken. Hierbij kan gedacht worden aan koude-warmteopslag in de bodem, biomassaverbranding en vergisting, gebruik van industriële restwarmte, warmte en koudnetten, wind- en zonne energie. In het planMER zijn mogelijkheden tot het opwekken van duurzame energie betrokken.

Recreatie en toerisme:

- kleinschalige bed & breakfast (maximaal 2 kamers) wordt rechtstreeks in burger- en agrarische bedrijfswoningen mogelijk gemaakt;
- grootschaligere bed & breakfast (maximaal 8 kamers) wordt via afwijking mogelijk gemaakt onder de voorwaarde dat het gebruik plaatsvindt in bestaande burger- en bedrijfswoningen;
- kamperen bij de boer is mogelijk tot maximaal 40 staanplaatsen op of aangrenzend aan het agrarische bouwvlak;
- vakantieappartementen en trekkershutten worden via afwijking mogelijk gemaakt tot een maximum aantal van 5 binnen het bestaande bouwvlak.

Niet agrarische bedrijvigheid

- bestaande niet agrarische bedrijven kunnen in beginsel niet uitbreiden, alleen via een ontheffingsprocedure in aangewezen gebieden éénmalig met 15%;
- twee bedrijventerreinen binnen de gemeente maken geen onderdeel uit van het bestemmingsplan buitengebied;
- nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijven kan alleen na afwijking in vrijkomende agrarische bebouwing binnen de gebiedsbestemming Agrarisch. Allen niet-agrarische bedrijven uit de lichtste milieucategorieën komen hiervoor in aanmerking.

Wonen

- nieuwbouw van woningen is in beginsel uitgesloten;
- woningsplitsing is via afwijking onder voorwaarden toegestaan;
- bij alle burgerwoningen bestaat de mogelijkheid om 150 m² aan bijgebouwen te bouwen;
- per woning is maximaal 1 paardenbak toegestaan van maximaal 1.000 m² zonder lichtmasten;
- maximaal 30% van het vloeroppervlak (exclusief bijgebouwen) mag worden aangewend voor aan huis gebonden beroepen, tot een maximum van 80 m².

Overig

- schuilgelegenheden zijn mogelijk middels een afwijking met een maximaal bebouwd oppervlak van 30m² en een maximale bouwhoogte van 4,5 meter en dienen landschappelijk te worden ingepast.

Alternatieven en scenario's

Het voorgenomen bestemmingsplan is vertaald in een tweetal alternatieven en één scenario. De alternatieven betreffen een maximaal ('worst case') alternatief waarmee de theoretisch maximale ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan wordt beoordeeld en een 'op maat' alternatief.

Binnen het maximale alternatief (scenario) wordt uitgegaan van de situatie dat alle in het plangebied aanwezige agrarische bedrijven die kunnen groeien met of omschakelen naar meer milieubelastende functies dit ook daadwerkelijk doen. Hierbij wordt er vervolgens van uitgegaan dat deze omschakeling of uitbreiding plaats vindt op de 'worst case' manier. Er wordt een kwantitatieve vertaling van dit scenario uitgevoerd voor het onderwerp stikstof. Het maximaal scenario is een 'worst case' vertaling van de uitgangspunten voor het bestemmingsplan, maar heeft een weinig realistisch gehalte.

In het 'op maat' alternatief wordt meerlaags bouwen van stallen beperkt (met uitzondering van pluimveestallen), worden omschakelingmogelijkheden naar intensievere functies beperkt, is de definitie van grondgebonden landbouw verder aangescherpt en worden de mogelijkheden voor co-vergisting ingeperkt. Het alternatief 'op maat' heeft betrekking tot de milieuaspecten Natura 2000 gebieden, geur en luchtkwaliteit.

Daarnaast is een realistisch scenario opgenomen dat uitgaat van de te verwachten ontwikkeling in het buitengebied. De precieze omvang van de ontwikkelingen in het gebied is nog onduidelijk, met name in hoeverre gebruik wordt gemaakt van de ontwikkelingsmogelijkheden in de landbouw. Door toepassing van dit scenario kunnen mogelijke bandbreedtes in de milieueffecten in beeld worden gebracht. Op basis van beschikbare trendgegevens voor de landbouw, is hiervoor een kwalitatieve vertaling gemaakt naar de redelijkerwijs te verwachten situatie.

Effecten

Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen uit het MER samengevat.

Overzicht effectbeoordeling

Hoofdaspect	Criterium	Realistisch scenario	Maximum alternatief	Op maat alternatief
Natuur				
Natura 2000-gebieden	Mogelijke effecten op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden t.o.v. huidige situatie en autonome ontwikkeling	-	--	--
Overige zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden)	Mogelijke effecten van stikstofdepositie in Wav-gebieden	-	--	--
EHS	Mogelijke effecten op de EHS	0	-	-
Soorten	Mogelijke effecten op beschermde en Rode lijst soorten	0/-	-	-
Landschap, archeologie en cultuurhistorie				
Landschappelijke waarden	Effect op landschappelijke waarden	-	--	--
Ruimtelijk visuele kwaliteit	Effect op ruimtelijk visuele kwaliteit	-	--	--
Archeologie	Effect op archeologische waarden	0	0	0
Historische geografie	Effect op historische geografische waarden	-	--	--
Historische bouwkundige waarden	Effect op historische bouwkundige waarden	0	0	0
Leefbaarheid				
Geur	Kans op toename geurbelasting op geurgevoelige objecten	0	-	-
Luchtkwaliteit	Kans op toename concentratie fijn stof en stikstofoxiden	-	--	--
Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderij	Kans op verspreiding van (dier-)ziekten van bedrijf tot bedrijf	0	-	-
	Kans op besmetting via de lucht	0	-	-
	Kans op gezondheidseffecten van geurhinder	0	-	-
	Kans op gezondheidseffecten van stofhinder	0	-	-
Overige thema's				
Verkeersveiligheid	Mogelijke effecten op verkeersveiligheid	0	-	-
Bodem	Mogelijke effecten op bodem	0	0	0
Water	Mogelijk effecten op water	0	0	0
Geluid	Mogelijke effecten door geluid	0	-	-
Externe veiligheid	Mogelijke effecten op externe veiligheid	0	0	0

De beoordelingen zijn ten opzichte van de situatie bij autonome ontwikkeling. De gehanteerde scores hebben de volgende betekenis:

Overzicht effectscores

Score	Beoordeling
++	Effect positief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
+	Effect enigszins positief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
0	Effect neutraal in vergelijking met de autonome ontwikkeling
-	Effect enigszins negatief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
--	Effect negatief in vergelijking met de autonome ontwikkeling

Natuur

Natura 2000-gebieden

Uit de passende beoordeling natuurbeschermingswet is gebleken dat er geen effect wordt verwacht van andere factoren dan de mogelijke invloed van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats. In de scenariostudie is dit laatste aspect nader onderzocht.

Maximum alternatief

In het maximale scenario is sprake van een zeer sterke toename van de bijdrage van de veehouderij in Leudal, zowel ten opzichte van de huidige situatie als ten opzichte van het realistisch scenario. In alle Nederlandse, Duitse en Belgische Natura-2000 gebieden worden de kritische depositiewaarden ruim overschreden. Ook uitgedrukt in procenten van de kritische depositiewaarde van de meest gevoelige habitattypen kan deze theoretische maximale bijdrage als substantieel worden aangemerkt.

'Op maat' alternatief

Ook in het 'op maat' alternatief is nog steeds sprake van een sterke toename van de bijdrage van de veehouderij in Leudal, zowel ten opzichte van de huidige situatie als ten opzichte van het realistisch scenario. De bijdrage is echter aanzienlijk kleiner dan in het maximale alternatief. In een groot deel van het invloedsgebied is er een (positief) verschil met het maximale alternatief van meer dan 250 mol/ha/jr. Echter aangezien in (vrijwel) alle Natura 2000-gebieden de kritische depositiewaarden ruim overschreden worden is er nog steeds sprake van een negatief planeffect.

Realistisch scenario

Bij het realistische scenario neemt de bijdrage van de veehouderij in de aangrenzende Natura 2000-gebieden in twee gebieden mogelijk iets toe. De planbijdrage van rond de 5 mol N/ha/jaar geldt enkel voor de Natura 2000-gebieden Leudal en Sarsven & De Banen. De overige gebieden hebben te maken met een minimale planbijdrage van 0 - 1 mol N/ha/jaar of hebben zelfs te maken met een afname. Het effect als gevolg van het realistische scenario geschat op enigszins negatief. Ook een zeer kleine toename van de stikstofdepositie kan in beginsel leiden tot negatieve effecten. Wel is de kans aanwezig dat bij dergelijk geringe toenames mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Overige zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden)

Binnen het plangebied liggen een aantal Wav-gebieden die grotendeels bestaan uit naaldbos- en heidevegetaties die gevoelig zijn voor stikstof. Binnen het realistisch scenario ondervinden deze gebieden een toename tot 5 mol/ha/jr. Zowel in het maximale als in het 'op maat alternatief' is de planbijdrage nog steeds dusdanig hoog dat sprake is van een significant negatief effect. De absolute bijdrage van de veehouderij in het 'op maat' alternatief ligt daarbij wel aanzienlijk lager (positief verschil van meer dan 250 mol/ha/jr in grote delen van de Wav-gebieden).

Overige natuurwaarden (EHS en beschermde & Rode lijstsoorten)

In (delen van) het plangebied komen beschermde natuurwaarden voor (EHS, beschermde en Rode lijstsoorten). Hoewel fysieke aantasting van de EHS niet zal plaatsvinden, kunnen er wel externe effecten optreden als gevolg van de activiteiten die door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt (bouwen van stallen en/of kassen, extensieve recreatie etc). De kans hierop is het grootst in het maximale scenario en kleiner, maar niet volledig uit te sluiten, in het realistisch scenario.

Opgemerkt wordt dat per voorgenomen ontwikkeling in een later stadium van de planontwikkeling de effecten getoetst dienen te worden, waarmee aangenomen kan worden dat de kleinschalige ontwikkelingen als gevolg van het bestemmingsplan niet zullen leiden tot wezenlijke negatieve effecten op de kenmerken en waarden van de EHS.

De aanwezigheid van beschermde soorten is bij nadere detaillering van onderzoek bij toekomstige ontwikkelingen terug te voeren tot lokale biotopen waar de soorten zich ophouden. Indien nodig zal voor een (uitbreidings)-ontwikkeling een ontheffingstraject Flora- en faunawet moeten worden doorlopen. Inventarisatie en monitoring van beschermde soorten op de prioritaire ontwikkellocaties zal bijdragen aan het voorkomen van ongewenste situaties van onverwacht opduiken van een soort op een

ontwikkellocatie. Hiervan uitgaande is niet de verwachting dat het bestemmingsplan zal leiden tot wezenlijke negatieve effecten op beschermde soorten.

Nadere analyse van de stikstofproblematiek

Het probleem van de stikstofproblematiek speelt momenteel in grote delen van het landelijk gebied in Nederland. Door gemeenten, adviesbureaus en de commissie m.e.r. wordt naarstig gezocht naar oplossingsrichtingen, zodat (beperkte) ontwikkeling van agrarische bedrijvigheid mogelijk blijft in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. Gezocht wordt naar zowel milieutechnische als planologische mogelijkheden. Daarnaast wordt ook gewerkt aan generiek beleid om de problematiek breder aan te pakken. Landelijk wordt gewerkt aan de PAS (Programmatische Aanpak Stikstofdepositie). In werking treding van de PAS werd verwacht op 1 januari 2014, maar is uitgesteld. Provinciaal heeft de provincie de (ontwerp) Verordening Veehouderijen en Natura 2000 vastgesteld.

Hierna wordt een overzicht gegeven van mogelijke oplossingsrichtingen, die zijn bedacht, voorgesteld en getoetst met een indicatie van de consequenties en haalbaarheid ervan voor de gemeente Leudal.

Van de eerste 7 oplossingsrichtingen is geconcludeerd dat deze niet toepasbaar zijn. De achtste, en laatst voorgestelde maatregel, wordt door de gemeente Leudal gezien als meest passende maatregel.

1. Rekenen met een realistisch scenario in plaats van maximaal scenario; in de passende beoordeling en het plan-MER is uitgegaan van maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. De maximale invulling van de planologische ruimte is veel groter dan op grond van economische trends mag worden verwacht.
2. Anticiperen op PAS en Verordening Stikstof en Natura 2000; landelijk wordt gewerkt aan de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Hierin wordt landelijk en per Natura 2000-gebied beleid inzake depositie en de herstelmaatregelen en systeemgerichte maatregelen nader uitgewerkt. De provincie Noord-Brabant heeft de Verordening Stikstof en Natura 2000 vastgesteld. Hierin is een stelsel van maatregelen vastgelegd die ertoe moet leiden dat de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden afneemt zonder dat agrarische ontwikkeling geheel onmogelijk wordt gemaakt.
3. Bronmaatregelen: technisch gezien zijn er allerlei mogelijkheden om in de bedrijfsvoering de uitstoot van depositie te verminderen door toepassen van bronmaatregelen en compenseren van de emissie van de uitbreiding door verlaging van de emissie van bestaande stallen (saldering binnen één bedrijf).
4. (Verdere) planologische beperking van uitbreidingsmogelijkheden; om de stikstofuitstoot te verkleinen is verkleining of geheel schrappen van uitbreidingsruimte en het onmogelijk maken van omschakeling een planologisch probaat middel. Vraag is echter of het politiek-bestuurlijk en maatschappelijk aanvaardbaar is: agrarische bedrijven verliezen hun “reguliere” uitbreidingsmogelijkheden (“al verworven rechten”).
5. Saldering: uitbreiding toegestaan, mits elders sanering
Een pragmatische oplossingsrichting is salderen: het genereren van ontwikkelingsruimte door sanering elders. Landelijk en provinciaal wordt deze oplossingsrichting uitgewerkt.
6. zonering: het planologisch onmogelijk maken van omschakeling of uitbreidingsruimte in een nader te bepalen zone rondom het Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld een zone tot een afstand van 5000 meter. Aangezien er in de omgeving van de gemeente Leudal echter vele Natura 2000-gebieden liggen die niet met een zonering beschermd kunnen worden, is zonering geen effectieve maatregel.
7. Beheermaatregelen in Natura 2000-gebieden;
Naast bronmaatregelen en saldering zijn ook maatregelen mogelijk aan de ontvangerkant: de Natura 2000-gebieden. Theoretisch kan met beheermaatregelen de ecologische kwaliteit zodanig worden verbeterd dat het niet/minder gevoelig wordt voor toename van stikstofdepositie.

8. Het opnemen van voorwaardelijke bepalingen in de planregels

Momenteel zijn een aantal bestemmingsplannen buitengebied in procedure (o.a. Westerveld, Groesbeek) waarbij wordt gewerkt met het opnemen van een 'voorwaardelijke bepalingen' gekoppeld aan de bouwregels of om bepaalde activiteiten die kunnen leiden tot een toename van ammoniakemissie aan te merken als strijdig gebruik. Voorbeelden zijn;

- uitbreiding van bebouwing is toegestaan, mits de stikstofdepositie niet toeneemt;
- uitbreiding van bebouwing is alleen toegestaan indien het aantal dierplaatsen niet toeneemt;
- uitbreiding van bebouwing is alleen toegestaan als de ammoniakemissie niet toeneemt.

De voorwaardelijke bepalingen zijn in het bestemmingsplan buitengebied Leudal als volgt geborgd:

- onder het strijdig gebruik van de specifieke gebruiksregels is het gebruik van gebouwen ten behoeve van de uitbreiding van de bestaande veestapel waarbij een toename van de ammoniakemissie plaatsvindt niet toegestaan;
- onder het 'afwijken van de gebruiksregels' is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen voor het uitbreiden van de bestaande veestapel waarbij uitbreiding slechts mag plaatsvinden wanneer er sprake is van mitigerende maatregelen;
- als strijdig gebruik (algemeen) is aangemerkt het gebruik van gronden en bouwwerken waarvoor bij of krachtens de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning is vereist en waarvoor deze vergunning niet is verleend, met dien verstande dat indien de Natuurbeschermingswet 1998 wordt vervangen door nieuwe wetgeving hier gelezen moet worden in plaats van de Natuurbeschermingswet 1998;
- als overige regel is opgenomen dat Burgemeester en wethouders bij het toestaan van bouwwerken en werken en werkzaamheden rekening houden met de specifieke bestemming en instandhouding van Natura2000-gebieden (...), door voorkomen van significant negatieve aantasting van de natuurlijke kenmerken van de gebieden, zodanig dat er geen strijd met de Natuurbeschermingswet 1998 zal zijn.

Op deze manier kiest de gemeente voor een praktische oplossing voor de stikstofproblematiek. Immers, het aantal dierplaatsen kan niet toenemen, indien de ammoniakemissie daarmee toeneemt. Daarmee is verzekerd dat de stikstofdepositie als gevolg van de betreffende activiteiten niet zal toenemen en wordt voldoende concreet invulling gegeven aan een 'stand still'beginsel ten aanzien van de ontwikkeling van de ammoniakemissie.

Landschap, archeologie en cultuurhistorie

In het maximale scenario is er een grote kans op een verdere verdichting van het landschap door uitbreiding van agrarische bedrijven of door nevenactiviteiten. Ook kunnen er negatieve effecten optreden op waarden zoals het kleinschalige karakter en het mozaïekpatroon. Specifiek kan hierbij verwezen worden naar het effect van uitbreiding van stallen, het realiseren van minicampings of door het mogelijk maken van het gebruik van al dan niet permanente teeltondersteunende voorzieningen. Dit effect doet zich in het realistisch scenario in veel mindere mate voor.

Het bestemmingsplan biedt evenwel een zekere bescherming aan specifieke landschappelijke kwaliteiten (zoals bijvoorbeeld de beekdalen), landschapselementen, de ruimtelijk visuele kwaliteit (openheid) en archeologische waarden. Ook zal het Limburgs Kwaliteitsmenu in de praktijk zorg dragen voor een goede landschappelijke inpassing en wanneer dit niet mogelijk blijkt een volwaardige compensatie. Negatieve effecten kunnen echter op voorhand niet volledig worden uitgesloten.

Leefbaarheid en gezondheid

Geur

In het maximale scenario is sprake van verslechtering van de leefkwaliteit als gevolg van een toename van geuremissie. In het realistisch scenario treedt een dergelijke verslechtering nauwelijks op. Het aantal mensen dat potentieel blootgesteld wordt aan geurhinder blijft beperkt. De ondernemer moet de effecten mitigeren door geuremissie-beperkende technieken toe te passen, bijvoorbeeld een luchtwassysteem. Door toepassing van dergelijke mitigerende maatregelen leidt de uitbreiding van het aantal dieren niet tot meer overlast.

Luchtkwaliteit

De jaargemiddelde concentraties PM10 zijn in het Op maat-alternatief en in de maximale situatie veel hoger dan in de feitelijke en realistische situatie. De berekende jaargemiddelde concentraties PM10 in de realistische situatie wijken, op basis van de nu gehanteerde uitgangspunten voor deze situatie, nauwelijks af van de berekende concentraties voor de feitelijke situatie. In het Op maat-alternatief en de maximale situatie zijn de berekende concentraties PM10 dusdanig hoog dat in deze situaties op meerdere locaties in de gemeente niet kan worden voldaan aan de wettelijke grenswaarden voor deze stof. Voor de concentratie stikstof wordt in alle gevallen voldaan aan de wettelijke eisen.

Gezondheid

Uitbreiding of omschakeling van bedrijven binnen het plangebied kan leiden tot een hogere veedichtheid. Dit kan theoretisch leiden tot een (enigszins) hogere kans op verspreiding van dierziekten. Maatregelen op bedrijfsniveau borgen dat de kans minimaal blijft. Onderzoek toont aan dat schaalvergroting en intensivering ook een positieve invloed kunnen hebben op de emissies vanuit de veehouderijen.

Met name fijn stof kan bij gevoelige personen en bevolkingsgroepen mogelijk ook bij een concentratie die onder de wettelijke normen licht, negatieve gevolgen voor de gezondheid hebben. Het risico is het grootst bij intensieve veehouderijen. Deze komen binnen de gemeente relatief veel voor.

De kans op effecten wordt bij de ontwikkeling van nieuwe, modernere bedrijven als gering geschat.

De conclusie is dat vooral bij de uitvoering van het maximum scenario in sommige gevallen enigszins negatieve effecten op de gezondheid niet op voorhand uit te sluiten zijn. Bij dit scenario groeit het aantal dieren in de gemeente aanmerkelijk. Ook bij planologische volledige benutting van de ontwikkelingsruimte is er geen aanleiding om aan te nemen significante effecten op gezondheid van mens en dier optreden. Enige effecten op lokaal niveau bij bepaalde kwetsbare groepen zijn echter ook niet volledig uit te sluiten. Door het toepassen van innovatieve stalsystemen en productiemethoden kunnen risico's voor de volksgezondheid en voor de gezondheid van dieren worden beperkt. In het 'op maat' alternatief zijn beleidsmaatregelen opgenomen die kunnen bijdragen aan een verdere reductie van de emissies van fijn stof en geur (geen omschakeling van gewassen naar dieren, geen biovergistingsinstallaties, geen meerdere bouwlagen en een nadere definiëring van grondgebonden). De kans op gezondheidseffecten neemt hiermee weliswaar af, maar kan ook niet volledig uitgesloten worden.

In het realistisch scenario doen zich naar verwachting geen negatieve gezondheidseffecten voor, mede gezien het feit dat er binnen dit scenario sprake zal zijn van een afwaartse beweging van intensieve bedrijven uit de kernrandzone.

Overige thema's

Effecten op de overige thema's treden enkel op in het maximale scenario. In het reële scenario zijn geen relevante effecten te verwachten. Het 'op maat alternatief' is voor deze thema's niet onderscheidend.

In hoofdstuk 6 is geconcludeerd dat ten aanzien van de thema's bodem, water en externe veiligheid geen wezenlijk negatieve effecten te verwachten zijn. Dit komt doordat de ontwikkelmogelijkheden binnen het plangebied beperkt zijn, relatief weinig effect hebben op de genoemde aspecten en de effecten niet optreden nabij voor die aspecten gevoelige gebieden of (clusters van) gevoelige objecten.

In het maximale scenario is in het seizoen sprake van een merkbare toename van recreatieverkeer vanwege de ontwikkeling van minicampings en andere vormen van logies. Lokaal kan ook de geluidbelasting hierdoor toenemen. In het reële scenario zijn geen merkbare effecten op verkeer of geluid te verwachten.

Voor alle aspecten geldt dat het bestemmingsplan door gebruiksverboden en een stelsel van omgevingsvergunningen bescherming biedt tegen ongewenste ontwikkelingen.

Mitigerende maatregelen

In dit rapport is beargumenteerd dat mitigerende maatregelen met name noodzakelijk zijn om emissies vanuit de landbouw te reduceren. Deze maatregelen kunnen veelal niet op planniveau voorgeschreven worden. De technieken om emissies te reduceren zijn beschikbaar en onderzoek toont aan dat de emissies bij gebruik van deze technieken, ondanks schaalvergroting en intensivering, kunnen afnemen.

Ten aanzien van de gevolgen voor de overige natuurwaarden (EHS en Beschermde en Rode Lijst soorten) geldt eveneens dat eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen met name op projectniveau voorgeschreven dienen te worden. Veelal is hierbij nader onderzoek nodig om vast te stellen of en welke natuurwaarden specifiek in het gedrang zijn. De te nemen maatregelen kunnen per soort verschillen en vragen om maatwerk. Het bestemmingsplan dient er toe om voldoende planologische waarborgen in te bouwen om ongewenste effecten te voorkomen. Een uitgebreid stelsel van omgevingsvergunningen ter bescherming van natuur(- en landschaps)waarden moet daarom onderdeel uitmaken van het bestemmingsplan.

Dit rapport maakt ook duidelijk dat zonder mitigerende maatregelen er eveneens landschappelijke effecten kunnen optreden. De implementatie van het Limburgs kwaliteitsmenu op gemeentelijk niveau draagt bij aan de borging van de landschappelijke kwaliteiten op projectniveau door een goede landschappelijke inpassing af te dwingen of anderszins fysieke of financiële compensatie af te dwingen. Ook hierbij geldt dat maatwerk op projectniveau vereist is. Het bestemmingsplan kan slechts algemene waarborgen bieden.

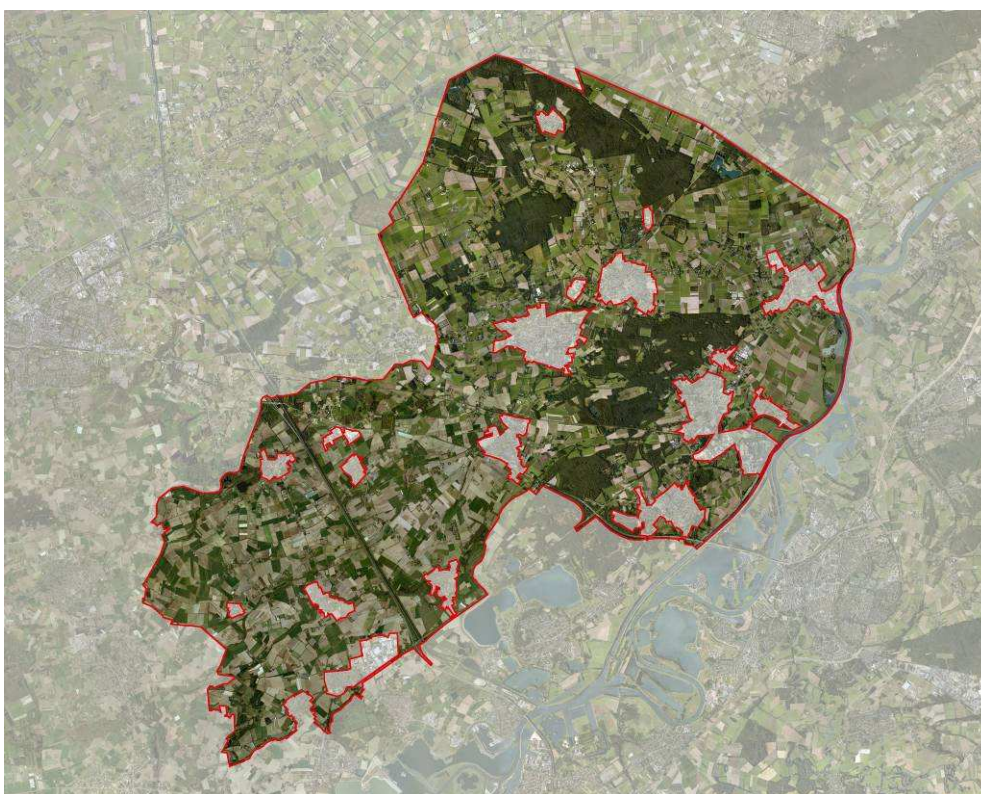
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Leudal stelt voor haar buitengebied een nieuw bestemmingsplan op. Het nieuwe bestemmingsplan vervangt een zevental vigerende bestemmingsplannen. Sinds 1 januari 2010 geldt dat elk bestemmingsplan moet voldoen aan de digitaliseringsverplichtingen.

De gemeente Leudal wil de vigerende bestemmingsplannen actualiseren in één nieuw bestemmingsplan buitengebied. Dit nieuwe bestemmingsplan omvat het hele grondgebied van de gemeente Leudal met uitzondering van de dorpskernen en de bedrijventerreinen. Het bestemmingsplan heeft een grotendeels consoliderend karakter. De huidige regelingen worden zoveel mogelijk in stand gehouden. De plannen worden echter wel opgesteld conform de huidige standaarden en passend bij de huidige regelgeving.

Hier toe is op 6 december 2012 het voorontwerp gepubliceerd. Voor dit nieuwe bestemmingsplan buitengebied dient vanwege de aanwezige activiteiten en ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied een plan-m.e.r. doorlopen te worden.

figuur 1.1 Plangebied bestemmingsplan buitengebied Leudal (bron: Gemeente Leudal, 2012)

1.2 Plan-m.e.r.-plicht

In Nederland is het verplicht voor ontwikkelingen met mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen een zogenaamde m.e.r. te doorlopen (m.e.r. staat voor de totale procedure) en een MER op te stellen (MER staat voor milieueffectrapportage en betreft het uiteindelijke rapport).

De Europese Commissie en de Nederlandse rijksoverheid hebben in wetgeving (in Nederland: het Besluit m.e.r.) diverse activiteiten en bijbehorende drempelwaarden opgenomen. Deze drempelwaarden bestaan bijvoorbeeld uit een bepaalde omvang (bijvoorbeeld 2.000 woningen), bijzondere voorwaarden (gelegen in een ecologisch waardevol gebied) of aantal dieren (200 melkkoeien).

Voor het bestemmingsplan Buitengebied van Leudal is een planMER noodzakelijk, omdat het plan:

- een kader vormt voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten;
- een Passende Beoordeling nodig is op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet.

Daarnaast zijn ook andere kleinschaligere activiteiten, die ruim onder de drempelwaarden van het Besluit m.e.r. liggen, maar waarvoor (mogelijk) wel een zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is:

- uitbreiding van glastuinbouwbedrijven tot maximaal 3 hectare (activiteit D. 9);
- mogelijkheid tot het toevoegen van recreatieverblijven (maximaal 40 kampeerplaatsen en 5 vakantieappartementen of trekkershutten bij een agrarisch bedrijf) inclusief kleinschalige horeca ten dienste van de recreatie (activiteit D. 10).

Uitbreidingsmogelijkheden bouwvlakken voor agrarische bedrijven

De activiteiten in het bestemmingsplan die leiden tot het uitvoeren van een plan-m.e.r. zijn:

- het mogelijk maken van de uitbreiding van veehouderijen, waardoor de drempelwaarden van activiteit D. 14 (en mogelijk activiteit C.14) van het Besluit m.e.r. overschreden worden;
- de mogelijke uitbreiding van de veehouderijen leiden mogelijk tot belangrijke nadelige milieugevolgen op het Natura 2000-gebieden (in binnen en buitenland).

*De voorgenomen uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven vallen onder activiteit D 14 van het Besluit m.e.r. (mogelijk zelfs onder activiteit C 14). Dit betekent dat een **plan-m.e.r.** noodzakelijk is en daarom worden deze activiteiten nadrukkelijk beschouwd in de plan-m.e.r.*

Effecten op Natura 2000-gebieden

*De effecten op Natura 2000-gebieden zijn onderzocht in een Voortoets. Hieruit blijkt dat significante effecten op Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten zijn. Hierdoor is een Passende Beoordeling noodzakelijk. Het opstellen van een Passende Beoordeling leidt ook tot een **plan-m.e.r.***

De Passende Beoordeling is als bijlage opgenomen bij het MER. De belangrijkste conclusies uit de Passende Beoordeling zijn in het MER overgenomen.

(Kleinschalige) recreatieve ontwikkelingen

In het plangebied zijn recreatieve ontwikkelingen mogelijk. De omvang hiervan is beperkt. Het gaat bijvoorbeeld om kleinschalig kamperen of kleinschalige verblijfsrecreatie in of nabij bestaande bebouwing.

*De aanleg, wijziging of uitbreiding van een recreatieve activiteit (bijvoorbeeld kamperen) kan vallen onder activiteit D 10 van het Besluit m.e.r. Deze uitbreiding ligt ruim onder de gestelde drempelwaarden. Hiervoor is een **vormvrije m.e.r.-beoordeling** noodzakelijk. Deze beoordeling is geïntegreerd in de plan-m.e.r.*

Glastuinbouw en teeltondersteunende voorzieningen

In het plangebied is uitbreiding van bestaande verspreid gelegen glastuinbouwbedrijven mogelijk. Ook is het mogelijk om teeltondersteunende voorzieningen toe te passen, zowel binnen als buiten het bouwvlak.

*Door voorgenomen uitbreidingsmogelijkheden voor de glastuinbouwbedrijven vallen onder activiteit D9 van het Besluit m.e.r.. De uitbreiding ligt echter ruim onder de gestelde drempelwaarden. Omdat sprake is van uitbreiding van glastuinbouwbedrijven is een **vormvrije m.e.r.-beoordeling** noodzakelijk. Deze beoordeling is geïntegreerd in de plan-m.e.r.*

Het toepassen van teeltondersteunende voorzieningen is op zichzelf geen m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit, maar is wel een activiteit met mogelijke landschappelijke consequenties. De Commissie m.e.r. adviseert vaak ook deze activiteiten in het MER te betrekken.

Energievoorziening

Het mogelijk maken van duurzame energieopwekking is op zichzelf in de meeste gevallen niet m.e.r.- (beoordelings)plichtig. Echter de Commissie m.e.r. adviseert in veel gevallen deze activiteiten wel te beoordelen op milieueffecten².

*Er is bijvoorbeeld sprake van de mogelijkheid tot het oprichten van een installatie voor mestverwerking of biovergisting binnen de definitie van de Wm onder activiteit D18.1 van het Besluit m.e.r.. De activiteit ligt echter onder de gestelde drempelwaarden. Er is een **vormvrije m.e.r.-beoordeling** noodzakelijk. Deze beoordeling wordt geïntegreerd in de plan-m.e.r.*

1.3 Doel van het planMER

Algemeen

Het algemene doel van een m.e.r.-procedure is om het milieubelang vroegtijdig en volwaardig in de plan- en besluitvorming te betrekken. Het milieueffectrapport (MER) geeft inzicht in de (mogelijke) milieueffecten van een activiteit. Door deze milieueffecten in een vroeg stadium in beeld te brengen is het mogelijk om verschillende alternatieven af te wegen en keuzes te maken. Hierdoor krijgt het milieubelang een volwaardige plaats in de besluitvorming.

Het planMER dient als informatiedocument bij de besluitvorming over het voorgenomen bestemmingsplan buitengebied Leudal:

- Geeft inzicht in de (mogelijke) milieueffecten op het gebied zelf en op de omgeving (met name de Natura 2000-gebieden) van de voor dit planMER relevante activiteiten die in het bestemmingsplan buitengebied mogelijk worden gemaakt. Dit betreffen naast de landbouw, functies als landschap, natuur, wonen, niet-agrarische bedrijvigheid en recreatie;
- Biedt een kapstok om een integrale milieu-afweging te kunnen uitvoeren van de verschillende functies en ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied;
- Levert de milieu-informatie die nodig is om keuzes in de nieuwe bestemmingsplannen te onderbouwen;
- En kan aanbevelingen bevatten om milieugevolgen tegen te gaan.

In de notitie reikwijdte en detailniveau is reeds ingegaan op ingegaan op de voor dit planMER relevante activiteiten die in de bestemmingsplannen buitengebied mogelijk worden gemaakt. Daarbij is beschreven welke milieuthema's nadere aandacht zullen krijgen. In hoofdstuk 5 van dit MER zijn de relevante activiteiten nader omschreven en afgebakend.

1.4 Procedure tot nu toe

De plan-m.e.r.-procedure staat niet op zichzelf, maar is een hulpmiddel bij het opstellen van het (voorgenomen) bestemmingsplan buitengebied. Daarom is de procedure gekoppeld aan de besluitvorming over dit bestemmingsplan.

De m.e.r.-procedure is gestart met de openbare kennisgeving op de gemeentelijke website. Hierin is bekendgemaakt dat voor de herziening van de bestemmingsplannen buitengebied de plan-m.e.r.-procedure wordt gevolgd en is deze procedure uiteengezet. Voor de start van de procedure is een notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld. Hierin is globaal beschreven welke onderwerpen naar het (voorlopige) inzicht van de gemeente in het MER aan de orde zullen moeten komen. De notitie is ter visie gelegd van 6 december 2012 tot en met 16 januari 2013. Tegelijk met de bekendmaking van de

2. Bij het opstellen van dit planMER is nog onduidelijk of de mogelijkheden voor realisatie van warmte-koude-opslag en biomassavergisting onderdeel zijn van het vast te stellen bestemmingsplan. Op basis van de resultaten van dit MER zal in het bestemmingsplan gemotiveerd worden of deze ontwikkelingen deel uitmaken van het uiteindelijke plan.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft consultatie plaatsgevonden van de adviesorganen en maatschappelijke organisaties.

De gemeente Leudal heeft er voor gekozen geen vrijwillig advies te vragen aan de landelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (commissie m.e.r.) over de reikwijdte en detailniveau van het planMER. De Commissie m.e.r. geeft, als verplicht onderdeel in de m.e.r.-procedure wel advies op het ontwerp MER.

1.4.1 *Inspiraakreacties*

Reactie:

Ten aanzien van de voortoets is door een tweetal organisaties, te weten Stichting Studiegroep Leudal e.o. en Stichting Milieufederatie Limburg opgemerkt dat de beoordeling van de zgn. Helihaven Coolen ontbreekt in zowel voortoets als notitie reikwijdte en detailniveau.

Verantwoording:

Een Helihaven maakt geen onderdeel uit van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan buitengebied mogelijk maakt en is om die reden niet betrokken in de voortoets, notitie reikwijdte en detailniveau en dit MER.

Reactie:

De gemeente Weert verzoekt in het MER duidelijkheid te verschaffen betreffende de in het MER te hanteren referentiesituatie en duidelijkheid te verschaffen over de hoeveelheid alternatieven en de maximale planologische benutting van het bestemmingsplan.

Verantwoording:

Het MER zal duidelijkheid verschaffen ten aanzien van de referentiesituatie en de alternatieven.

Reactie:

Voorts zijn er een aantal reacties ingediend ten aanzien van de omvang van het bouwvlak van agrarische bedrijven.

Verantwoording:

De toekenning van de bouwvlakken vindt plaats in het kader van het bestemmingsplan. Het MER beschrijft enkel de effecten bij maximale planologische invulling en een realistische invulling. De feitelijke situatie is afgeleid van de vergunninggegevens en CBS-tellingen en is niet bepaald aan de omvang van de bouwvlakken.

1.5 Wijzigingen aanpak planMER ten opzichte van Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Belangrijkste aanvulling op de notitie reikwijdte en detailniveau is dat in het planMER ook invulling is gegeven aan een 'op maat' alternatief. Dit is een alternatief, waarbij er sprake is van minder milieugevolgen. Het alternatief is in nauw overleg met de gemeente Leudal tot stand gekomen. In dit alternatief wordt meerlaags bouwen van stallen beperkt (met uitzondering van pluimveestallen) worden omschakelingmogelijkheden naar intensievere functies beperkt, is de definitie van grondgebonden landbouw verder aangescherpt en worden de mogelijkheden voor co-vergisting ingeperkt. Het alternatief 'op maat' heeft betrekking tot de milieuaspecten Natura 2000 gebieden, geur en luchtkwaliteit.

1.6 Het vervolg van de procedure

Het planMER en het ontwerp bestemmingsplan worden gelijktijdig ter visie gelegd. Gedurende een periode van zes weken kan een ieder zijn of haar zienswijze tegen het ontwerp bestemmingsplan en het bijbehorende planMER indienen. In deze periode worden het ontwerp bestemmingsplan en planMER ook aangeboden aan verschillende bestuursorganen, zoals de provincie en de waterschappen. Daarnaast wordt het planMER ter toetsing voorgelegd aan de Commissie m.e.r.

Na afloop van de ter visielegging zullen de ontvangen reacties van een inhoudelijke beantwoording worden voorzien in de Nota zienswijzen Bestemmingsplan & MER. Indien nodig wordt het bestemmingsplan aangepast of het planMER op bepaalde punten aangepast of aangevuld. Vervolgens worden het bestemmingsplan met het planMER ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad van Leudal.

Na vaststelling bestaat de mogelijkheid tot het indienen van beroep tegen het vastgestelde bestemmingsplan bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

1.7 Leeswijzer

Het planMER is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op relevant beleid en wet- en regelgeving;
- Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling, ingezoomd op de voor dit planMER relevante milieuaspecten en thema's;
- In hoofdstuk 4 wordt specifiek ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen in de landbouw;
- In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden die in het bestemmingsplan worden geregeld en de daaruit voortvloeiende afbakening van de alternatieven die in het MER worden onderzocht. Het hoofdstuk bevat tevens het beoordelingskader voor de beschrijving en beoordeling van de milieueffecten;
- In hoofdstuk 6 staan de effectbeschrijving en -beoordeling van de alternatieven centraal;
- In hoofdstuk 7 wordt de conclusie van de effectenbeoordeling weergegeven en wordt ingegaan op de maatregelen en aanbevelingen om eventuele negatieve milieueffecten te verminderen;
- Ten slotte worden in hoofdstuk 8 de leemten in kennis en een aanzet tot een evaluatieprogramma weergegeven.

2 Kaderstellend beleid en wettelijk kader

In dit hoofdstuk is het relevante beleidskader beschreven. Het vormt het kader waarbinnen de effecten van de nieuwe bestemmingsplannen worden getoetst. Het betreft Europees, nationaal, regionaal en lokaal beleid. In dit hoofdstuk ligt de nadruk op het beleid dat medebepalend is voor de toekomstige ontwikkeling van het gebied en/of relevant is voor de milieuthema's die in dit planMER aan de orde komen: ammiak-, geur- en fijnstofemissie vanuit de (intensieve) veehouderij, natuur en landschap.

Het hier beschreven beleidskader komt grotendeels overeen met het in het bestemmingsplan geschetste beleidskader, maar is minder uitgebreid, omdat niet al het in het bestemmingsplan beschreven beleid relevant is voor de beoordeling van de milieueffecten van het plan.

2.1 Europees en rijksbeleid

2.1.1 *Europees beleid*

Vogel- en Habitatrichtlijn, Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten, hun eieren, nesten en leefgebieden en de bescherming van trekvogels wat hun broed-, rui- en overwinteringgebieden betreft en rustplaatsen in hun trekzones te beschermen. De richtlijn kent twee sporen: algemeen geldende regels voor de bescherming van de soorten, die overal van toepassing zijn en de instelling (door de lidstaten) van speciale beschermingszones (de 'Vogelrichtlijngebieden') voor vogelsoorten die bijzonder kwetsbaar zijn. Na 1979 is de richtlijn nog diverse malen aangepast, maar hij is nog altijd van kracht.

In 1992 werd de Vogelrichtlijn aangevuld met de Habitatrichtlijn. De Habitatrichtlijn draagt bij aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Van zowel typen habitats als van soorten dieren en planten zijn lijsten opgesteld die in het kader van de richtlijn beschermd dienen te worden. Ook in deze richtlijn kunnen de genoemde sporen worden onderscheiden: enerzijds de algemene bescherming van bepaalde soorten, anderzijds de aanwijzing van speciale beschermingszones (de 'Habitatrichtlijngebieden'). De speciale beschermingszones vormen samen een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden, dit netwerk wordt aangeduid als Natura 2000. Gezamenlijk vormen deze gebieden de hoeksteen voor behoud en herstel van biodiversiteit.

In Nederland zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vertaald in de Flora- en faunawet (voor de soortbescherming) en in de Natuurbeschermingswet (voor de bescherming van de Natura 2000-gebieden).

Overig Europees beleid

Binnen het Nederlandse milieubeleid heeft het Europese beleid op verschillende punten doorwerking. Te denken valt bijvoorbeeld aan de doorwerking van het beleid inzake de luchtkwaliteit, inzake archeologie en cultuurhistorie (het verdrag van Valetta) en de Kaderrichtlijn Water in het nationale beleid. Op dit internationale beleid wordt in dit planMER niet specifiek ingegaan.

2.1.2 *Rijksbeleid*

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) in werking getreden. In de SVIR schetst het Rijk ambities van het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid voor Nederland in 2040. De SVIR vervangt verschillende nota's, zoals de Nota Ruimte, de Structuurvisie Randstad 2040, de Nota Mobiliteit, de Mobiliteitsaanpak, de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving. Verder vervallen met de SVIR de ruimtelijke doelen en uitspraken uit de Agenda Landschap, Agenda Vitaal Platteland en Pieken in de Delta.

Het rijk richt zich met het SVIR op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de belangen voor Nederland als geheel, zoals de hoofdnetwerken voor personen- en goederenvervoer, energie en natuur. Daarbij horen ook waterveiligheid en milieukwaliteit, evenals de bescherming van het werelderfgoed.

Afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Rijk en provincies hebben het beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het ruimtelijk beleid voor EHS-gebieden is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader, het zogenoemde 'nee, tenzij'-regime. Dit regime houdt in dat er binnen de EHS geen ruimtelijke ontwikkelingen worden toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Uitzonderingen worden gemaakt als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De schade dient dan zoveel mogelijk te worden beperkt door mitigerende maatregelen en de resterende schade dient te worden gecompenseerd, zodat er netto geen verlies optreedt (saldobenadering).

De rijkstaak rond de EHS beperkt zich tot het sturen op hoofdlijnen. Het feitelijk begrenzen en herbegrenzen van de EHS en het toepassen van de EHS-saldobenadering is een bevoegdheid van de provincies. Het toepassen van het compensatiebeginsel is een verantwoordelijkheid voor gemeenten.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (2010)

In het kader van de Wro heeft de rijksoverheid in 2010 de algemene regels voor ruimtelijke ordening (ook wel genoemd Amvb Ruimte) vastgesteld.

Met het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening maakt het rijk duidelijk aan welke regels provinciale verordeningen en gemeentelijke bestemmingsplannen moeten voldoen en wat de ruimte is waarbinnen provincies en gemeenten hun eigen ruimtelijke belangen vorm kunnen geven.

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening komt in twee rondes tot stand. De eerste tranche bevat een beleidsneutrale omzetting van bestaand beleid. Deze kaders zijn afkomstig uit de PKB's Nota Ruimte, Derde Nota Waddenzee, Structuurschema Militaire Terreinen en Project Mainportontwikkeling Rotterdam. De tweede tranche van de Amvb zal nieuw beleid bevatten.

Flora- en faunawet (2002)

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Doelstelling van de wet is bescherming en behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantsoorten.

Voor strikt beschermde soorten is ontheffing nodig, waarbij wordt getoetst aan de criteria van de Habitatrichtlijn die in de Flora- en faunawet zijn overgenomen. Een project kan alleen doorgang vinden als er aantoonbaar geen andere bevredigende oplossing is, de instandhouding van het soort niet bedreigd wordt en als het draait om redenen van groot openbaar belang.

Natuurbeschermingswet 1998

De beschermde natuurgebieden worden als Natura 2000-gebieden aangeduid en vormen in principe een samenvoeging van Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden en de Beschermde Natuurmonumenten. De Natuurbeschermingswet biedt de juridische basis voor de aanwijzing van en de vergunningverlening met betrekking tot de Natura 2000-gebieden.

Voor de Natura 2000-gebieden zijn natuurdoelen geformuleerd in de vorm van instandhoudingsdoelen voor de habitats en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen door het ministerie van EL&I (voorheen LNV). Deze zijn opgenomen in de (ontwerp-)aanwijzingsbesluiten per Natura 2000-gebied.

Een voorgenomen plan of ontwikkeling kan mogelijke effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden hebben. Indien ammoniakbelasting het realiseren van de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden bedreigt, kan dat leiden tot beperkingen ten aanzien van de uitbreiding van ammoniakdepositie op die gebieden en daarmee op de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen nabij die natuurgebieden. Op het moment dat een (geplande) activiteit van invloed kan zijn op een beschermde soort of op een Natura 2000-gebied, geldt er een onderzoeksverplichting voor degene die de activiteit wil gaan uitvoeren, tenzij aannemelijk gemaakt kan worden dat geen sprake is van een per saldo toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden (art 19 kd Nbw). In een straal van 10 kilometer rondom het plangebied zijn vele Natura 2000-gebieden gelegen.

Programmatische aanpak stikstof (PAS, nog niet in werking getreden)

De depositiedaling die nodig is voor realisatie van de Natura 2000 doelen kan niet via provinciaal beleid alleen worden bereikt. Omdat de te hoge stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden een probleem is van meerdere overheidslagen en verschillende sectoren moet gezamenlijk worden gewerkt aan een vermindering van de stikstofdepositie. In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) die wordt ontwikkeld, worden afspraken gemaakt over de bijdrage van partijen aan de vermindering van stikstofdepositie en ontwikkelruimte die binnen deze aanpak gevonden kan worden. De PAS vindt haar wettelijke basis in § 2a.2 (artikel 19kg t/m 19km) van de Natuurbeschermingswet 1998.

In werking treden van de Programmatische Aanpak Stikstof was voor 1 januari 2014 verwacht, maar is uitgesteld. Vanaf het moment van in werking treden heeft de PAS gevolgen voor bestemmingsplannen. De PAS kan tot die tijd geen rol spelen. Een bestemmingsplan dat nog in 2013 wordt vastgesteld, mag niet gebaseerd zijn op toekomstige wetgeving.

Kort samengevat maakt de PAS nieuwe ontwikkelingsruimte mogelijk door het nemen van (generieke) maatregelen die de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden verminderen. Via deze programmatische aanpak wordt ruimte gecreëerd voor nieuwe stikstofdepositie.

Gemeenten hebben op verschillende manieren met het PAS te maken. De stikstofdepositie vanuit de landbouw speelt ook in de gemeente Leudal een rol.

Op 20 juni 2013 is in het kader van een versnelde procedure het wetsontwerp voor de wijziging van de Natuurbeschermingswet voorgelegd aan de Tweede Kamer. In het najaar van 2013 gebeurt datzelfde aan de Eerste Kamer. Als beide onderdelen van de volksvertegenwoordiging dit jaar akkoord gaan kan de gewijzigde Natuurbeschermingswet op 1 januari 2014 in werking treden.

Bij het bestuurlijk overleg dat hierover plaatsvindt zijn verschillende partijen betrokken, waaronder de landbouw. Om voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar te hebben is het bereiken van een daling van de ammoniakemissie vanuit de landbouw met 10 kiloton een onderdeel van de PAS. Met het bedrijfsleven is afgesproken dat die daling in 2030 moet zijn bereikt door middel van landelijk werkende of generieke maatregelen. Tegenover deze 10 kiloton vermindering staat 5,6 kiloton aan ammoniakemissie die weer aan de landbouw ten goede komt. Dat gebeurt in de vorm van ontwikkelingsruimte, waarvan de toekenning is omgeven met zekerheden ten aanzien van de natuur.

Op dit moment is nog onduidelijk hoeveel van deze ontwikkelingsruimte ten goede komt aan de landbouw op lokaal niveau en hoe deze ontwikkelingsruimte zal worden verdeeld. Duidelijk is wel dat als de PAS in werking treedt, er ruimte zal ontstaan voor een andere invulling van de verplichting om aan te tonen dat de natuurlijke kenmerken (in Natura 2000-gebieden) niet worden aangetast (bron: PAS-informatiebulletin voor gemeenten, ministerie van EZ, juni 2013).

De gemeente Leudal zal mogelijk het bestemmingsplan buitengebied niet eerder vaststellen dan vooraf aan inwerking treden van de PAS. In dat geval ontstaat de mogelijkheid cq verplichting om het bestemmingsplan op de PAS te laten aansluiten. Dit maakt de planning van het bestemmingsplan ten dele afhankelijk van de voortgang van de PAS. Onbekend is evenwel nog welke concrete mogelijkheden de PAS biedt voor het bestemmingsplan.

Door het ministerie gewerkt aan een 'Handreiking bestemmingsplannen en PAS' die naar verwachting na de zomer aan de gemeentes ter beschikking wordt gesteld. Mogelijk biedt deze handreiking concrete handvatten om bestemmingsplan en PAS verenigbaar te maken.

Gezien de PAS nog niet is vastgesteld, wordt hiermee nog geen rekening gehouden in dit MER.

Toekomstvisie Veehouderijen (2008)

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (nu Ministerie Economie, Landbouw & Innovatie) heeft in januari 2008 een toekomstvisie op de veehouderij gepubliceerd. De kernboodschap van de visie is dat de sector de komende 15 jaar dient te verduurzamen. Hiermee wordt bedoeld dat geproduceerd dient te worden met respect voor mens, dier en milieu waar ook ter wereld. In de toekomstvisie zijn voor deze kabinetsperiode de onderstaande zes speerpunten opgenomen:

- systeeminnovaties;
- het welzijn en de gezondheid van dieren;
- maatschappelijke verbinding;
- energie en milieu;
- markt en ondernemerschap;
- verantwoord consumeren.

Kabinetsstandpunt inzake omvang intensieve veehouderij en schaalgrootte (14 juni 2013)

Het kabinetsstandpunt luidt dat de discussie over de toekomst van de veehouderij zich niet mag verengen tot alleen een discussie over 'aantal dieren in een stal' en schaalgrootte. Het gaat om een veel complexere en veelzijdige problematiek. Alleen een integrale aanpak kan een antwoord geven op de maatschappelijke vraagstukken die in de veehouderij aan de orde zijn. Een transitie tot een zorgvuldige en duurzame veehouderij is noodzakelijk. Het gaat hierbij om een veehouderij waar de volksgezondheid geborgd is door onder andere een zorgvuldig en minimaal gebruik van antibiotica en het verbeteren van het diergezondheid management, waar het welzijn van de dieren centraal staat, duurzaam geproduceerde grondstoffen en energie worden gebruikt, emissies naar het milieu vergaand zijn verminderd zodat wordt voldaan aan de (Europese) milieudoelen, en de overlast voor de omgeving en de samenleving tot een minimum zijn teruggebracht. Het doel moet dan ook zijn een markt- en ketengestuurde verduurzaming van de veehouderijproductie die maatschappelijk gedragen wordt.

Wel is het kabinet van mening dat een ongebreidelde groei van de veehouderij niet meer mogelijk kan zijn in Nederland. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de grote regionale verschillen in de intensieve veehouderij. De omvang van de veehouderij (het aantal dieren in een gebied) en de omvang van stallen (het maximaal aantal dieren op een veehouderijlocatie) hangen nauw samen met de inpassing in de lokale omgeving en zijn daarmee onderdeel van het omgevingsbeleid. Ieder gebied is anders en heeft zijn eigen landschappelijke en sociale kenmerken. Elke situatie is verschillend en vraagt om maatwerk. De lokale omstandigheden, de totale belasting van een gebied en de randvoorwaarden, die aan de veehouderijproductie worden gesteld, zijn bepalend voor de omvang van de veehouderij en de schaalgrootte van veehouderijlocaties.

Het kabinet acht het daarom noodzakelijk dat grenzen aan de groei van de veehouderij regionaal dan wel lokaal kunnen worden bepaald op basis van een regionale of lokale afweging.

Wet Ammoniak en veehouderij (2002, laatst gewijzigd 2007)

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) beschermt zeer kwetsbare (bos- en natuur)gebieden tegen de uitstoot van ammoniak die wordt veroorzaakt door veehouderijen en kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland. Door middel van het toepassen van technische maatregelen kan de uitstoot van ammoniak tot een minimum worden beperkt.

Naast dit algemene beleid, biedt de wet het kader vooreen gebiedsgericht beleid. Dit beleid richt zich op de zeer kwetsbare (natuur-)gebieden die door de provincie in dit kader zijn aangegeven (de zogenaamde Wav-gebieden). Wanneer een veehouderij in de nabijheid (binnen de zone van 250 m) van een zeer kwetsbaar gebied is gesitueerd, kan een bedrijf slechts beperkt worden uitgebreid. Intensieve veehouderijen mogen niet of zeer beperkt uitbreiden in deze zone en er mogen zich geen nieuwe intensieve veehouderijen vestigen.

Voor grondgebonden rundveehouderijen bestaat de volgende specifieke regelgeving:

- de mogelijkheid voor uitbreiding van melkrundveehouderijen tot 200 stuks melkrundvee, inclusief 140 stuks jongvee in de zone van 250 m rond de beschermde gebieden;
- het verbod op de vestiging van nieuwe veehouderijen geldt niet voor het houden van dieren ten behoeve van het natuurbeheer.

De wet bepaalt dat Provinciale Staten de zeer kwetsbare gebieden aanwijzen. De aangewezen Wav-gebieden zijn vastgelegd in het Besluit zeer kwetsbare gebieden op 18 april 2008 en goedgekeurd door de minister van LNV (nu EL&I) op 11 juli 2008.

Besluit ammoniakemissie Huisvesting Veehouderijen (2008)

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij is op 1 april 2008 in werking getreden. Het besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissie-arme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissie-arm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden (bron: www.infomil.nl). Grote bedrijven moeten voldoen aan de eisen op grond van internationale afspraken, de IPPC-Richtlijn. In deze richtlijn is bepaald dat alleen veehouderijen (in de richtlijn 'installaties' genoemd) onder deze richtlijn vallen indien het gaat om intensieve pluimvee- of varkenshouderijen met:

- meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee;
- meer dan 2.000 plaatsen voor mestvarkens (> 30 kg);
- meer dan 750 plaatsen voor zeugen.

Het Besluit huisvesting en het Besluit wijziging zijn tegelijkertijd in werking getreden. De belangrijkste veranderingen van het Besluit wijziging ten opzichte van het eerdere besluit zijn:

- het mogelijk maken van het zogenaamde "intern salderen";
- het vervallen van de datum van 30 oktober 2007 als datum waarvoor veehouderijen die onder de Europese IPPC-richtlijn vallen (gpbv-installaties) hun stallen emissiearm moeten hebben gemaakt. Op grond van artikel 22.1a Wm blijft gelden dat de vergunning van veehouderijen die onder de Europese IPPC-richtlijn vallen (gpbv-installaties) uiterlijk 30 oktober 2007 aan de IPPC-richtlijn moet voldoen;
- de mogelijkheid voor het bevoegd gezag om strengere emissiegrenswaarden en eerdere tijdstippen vast te stellen voor veehouderijen die onder de Europese IPPC-richtlijn vallen (gpbv-installaties) vanwege de technische kenmerken en geografische ligging alsmede de plaatselijke milieu-omstandigheden.

In het besluit Huisvesting zijn eisen opgenomen ten aanzien van de (maximaal) toegestane ammoniakemissie per diercategorie. Concreet houdt dit in dat bedrijven enkel nog maar huisvestingssystemen mogen toepassen die tenminste kunnen worden aangemerkt als de Best Beschikbare Techniek (BBT). Bedrijven moesten voor 1 januari 2010 voldoen aan de bepalingen zoals opgenomen in de AMvB Huisvesting. Bedrijven die niet voldeden kregen tot 1 april 2010 de gelegenheid zich aan te melden voor het 'gedoogbeleid' dat is uitgewerkt in het zogenaamde 'actieplan ammoniak'.

Om mee te doen aan het gedoogbeleid moesten ondernemers een Bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) indienen. In een dergelijk plan is op een 'tijdlijn' aangegeven welke maatregelen men voornemens is te treffen (welk type huisvestingssysteem) om te gaan voldoen aan de bepalingen uit de AMvB-huisvesting. De benodigde vergunningen moesten voor 1 juli 2011 zijn verleend. Vervolgens moeten de wijzigingen voor bepaalde gevallen uiterlijk 1 januari 2013 of 1 juli 2013 zijn doorgevoerd.

Intern salderen is opgenomen in de Wet ammoniak en veehouderij en in het Besluit huisvesting. Onder interne saldering wordt verstaan: de mogelijkheid om binnen een veehouderij in (een deel van) de bestaande huisvestingssystemen binnen een veehouderij geen B(est)B(eschikbare)T(echnieken) toe te passen, op voorwaarde dat de daardoor gemiste ammoniakreductie wordt gecompenseerd door het toepassen van verdergaande technieken dan BBT in de overige huisvestingssystemen.

Actieplan ammoniak

Op veehouderijen die vanaf 1 januari 2010 in overtreding zijn van het Besluit huisvesting is mogelijk landelijk gedoogbeleid van toepassing. Dit is uitgewerkt in het Actieplan ammoniak.

Op de volgende punten heeft het Actieplan ammoniak geen invloed:

- nieuwe stallen moeten direct voldoen aan de maximale emissiewaarden uit het Besluit huisvesting;
- voor IPPC-bedrijven verandert er niets en zij krijgen dus geen extra tijd om bestaande niet-emissiearme stallen aan te passen. Deze stallen konden tot uiterlijk 1 januari 2010 BBT zijn, onder de voorwaarden zoals genoemd in de oplegnotitie bij de BREF intensieve veehouderijen. (Bij pluimveehouderijen soms tot 1 januari 2012). Na afloop van deze termijnen kan het bevoegd gezag handhaven op grond van het Besluit huisvesting. De vergunning van IPPC-bedrijven moest uiterlijk op 30 oktober 2007 BBT zijn. In de vergunning kan er een eerdere datum zijn genoemd waarop niet-emissie arme stallen moeten zijn aangepast. In dat geval kan het bevoegd gezag na die datum handhaven op grond van de vergunning;
- bij een nieuwe aanvraag voor een milieuvergunning moet je altijd uitgaan van toepassing van BBT en daarmee voor ammoniak het Besluit huisvesting. Als een veehouder een stal aanvraagt die niet voldoet aan het Besluit huisvesting en dus niet BBT is, dan moet het bevoegd gezag de vergunning weigeren op grond van artikel 3, lid 3 (1e volzin) van de Wav in samenhang met artikel 8.10, lid 2 van de Wm. De enige uitzondering hierop is als er intern gesaldeerd wordt.

Het Actieplan moet er toe leiden dat de middelgrote veehouderijbedrijven emissiearm worden en gaan voldoen aan het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Besluit huisvesting).

Veehouderijen zouden zoals gezegd oorspronkelijk al per 1 januari 2010 moeten voldoen aan het Besluit huisvesting. Gebleken is dat veel veehouders voor die datum de noodzakelijke stalaanpassingen niet kunnen realiseren. In overleg met de Tweede Kamer heeft de minister - onder voorwaarden - uitstel van de verplichting verleend. Aan het Actieplan ligt een gedoogbeleid ten grondslag. Dit betekent dat gedoogd wordt dat veehouderijen in overtreding zijn van het Besluit huisvesting. Om mee te doen met het gedoogbeleid moesten veehouders voor 1 april 2010 een BOP indienen.

Het Actieplan geldt voor bestaande stallen op alle middelgrote pluimvee- en varkensbedrijven waarvoor een maximale emissiewaarde is opgenomen in het Besluit huisvesting. Het Actieplan geldt ook als nieuwe stallen worden gebruikt voor intern salderen. Het Actieplan geldt dus niet voor IPPC-bedrijven, kleinere bedrijven, diercategorieën waarvoor geen maximale emissiewaarden gelden en biologisch gehouden dieren. Voor melkrundveehouderijen is er een apart traject opgenomen.

Uit het Actieplan en de naderhand besloten verlenging van de werkingsduur vloeit voort dat stoppende bedrijven tot uiterlijk 1 januari 2020 gebruik moeten kunnen maken van een stoppersregeling.

Wet geurhinder en veehouderij

in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) worden eisen gesteld aan de maximale geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken ten opzichten van geurgevoelige objecten, zoals woningen. De wet is in plaats gekomen van de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwonontwikkelings- en verwevingsgebieden.

Het nationale geurbeleid bestaat uit de volgende beleidslijnen:

- als er geen hinder is, zijn maatregelen niet nodig;
- als er wel hinder is, worden maatregelen op basis van Best Beschikbare Techniek afgeleid;
- voor bepaalde branches is het hinderniveau bepaald en in een bijzondere regeling vastgelegd;
- de mate van hinder die nog acceptabel is, wordt vastgesteld door het bevoegd gezag.

De Wgv stelt alleen eisen aan de geurhinder vanwege dierenverblijven. In het algemeen kan de geuremissie vanuit die geurbronnen door het treffen van redelijk eenvoudige maatregelen of voorzieningen of door het aanhouden van minimumafstanden worden voorkomen of tot een acceptabel niveau worden teruggebracht (Infomil, 2007).

De Wgv maakt onderscheid tussen dieren met geuremissiefactoren en dieren zonder geuremissiefactoren. Voor dieren waarvoor een geuremissiefactor is opgenomen mag de geurbelasting op een geurgevoelig object de wettelijk vastgestelde norm niet overschrijden. Voor dieren waarvoor geen geuremissiefactor is opgenomen dient een minimale afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object te worden aangehouden. Verder is binnen de Wgv een onderscheid gemaakt in twee categorieën voor geurgevoelige objecten, te weten objecten gelegen binnen de bebouwde kom en objecten gelegen buiten de bebouwde kom.

Dieren met geuremissiefactoren

Dieren waarvoor wel een geuremissiefactor is opgenomen zijn bijvoorbeeld varkens. Indien de ligging van de geurgevoelige objecten bekend is, kan per object worden bepaald welke waarde voor de geurbelasting op de buitenzijde van het geurgevoelige object is toegestaan. Deze maximale waarde voor de geurbelasting is opgenomen in artikel 3 van de Wgv en wordt uitgedrukt in aantallen Europese odour units in een volume-eenheid lucht (ouE/m^3). Voor de geurbelasting is uitgegaan van de gebruikelijke 98-percentiel geurconcentratie. Dat betekent dat de berekende geurconcentratie gedurende 98 procent van het jaar niet wordt overschreden (ouE/m^3 ; P98).

tabel 2.1 Geurbelastingsnormen uit de Wgv

Het geurgevoelig object is gelegen in een:	Ten hoogste toegestane geurbelasting:
- concentratiegebied, binnen bebouwde kom	3.0 ouE/m^3
- concentratiegebied, buiten bebouwde kom	14.0 ouE/m^3
- niet-concentratiegebied, binnen bebouwde kom	2.0 ouE/m^3
- niet-concentratiegebied, buiten bebouwde kom	8.0 ouE/m^3

Dieren zonder geuremissiefactoren

Dieren waarvoor geen geuremissiefactor is opgenomen zijn bijvoorbeeld koeien. Voor veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld en voor veehouderijen met pelsdieren gelden wettelijk vastgestelde afstanden tussen veehouderij en geurgevoelig object. De beoordeling van geurhinder bestaat uit de toetsing of aan de voorgeschreven minimumafstanden wordt voldaan (artikel 4, eerste en tweede lid Wgv). Het gaat hier om de afstand tussen het emissiepunt van een dierenverblijf en de buitenzijde van het geurgevoelige object.

De minimumafstand tussen een veehouderij met 'afstandsdieren' en een geurgevoelig object (artikel 4, eerste lid van de Wgv) bedraagt:

- binnen de bebouwde kom 100 meter;
- buiten de bebouwde kom 50 meter.

De ligging van het geurgevoelige object is hierbij bepalend.

Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer (Wm) is de belangrijkste milieuwet. Deze wet bepaalt welk wettelijk gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen. De belangrijkste instrumenten zijn milieuplannen en milieuprogramma's, milieukwaliteitseisen, vergunningen, algemene regels en handhaving. Ook bevat de wet de regels voor financiële instrumenten, zoals heffingen, bijdragen en schadevergoedingen. De Wm is de juridische gereedschapskist om het milieu te beschermen. De Wet milieubeheer geeft algemene regels voor verschillende onderwerpen, van stoffen en afvalstoffen tot handhaving, openbaarheid van milieugegevens en beroepsmogelijkheden. De Wm is op 1 maart 1993 ingegaan. Het is een kader- of raamwet: het bevat de algemene regels voor het milieubeheer. Meer specifieke regels worden uitgewerkt in besluiten (algemene maatregelen van bestuur of AMvB's) en ministeriële regelingen.

Deze wet legt in grote lijnen vast welke wettelijke instrumenten er zijn om het milieu te beschermen en welke uitgangspunten daarvoor gelden. Zo schrijft de Wm bijvoorbeeld voor dat bedrijven over een milieuvergunning moeten beschikken. Daarin moeten voorschriften staan die het milieu 'de grootst mogelijke bescherming bieden'. Ook bepaalt de Wm bijvoorbeeld welke overheid welke vergunningen verleent en welke plannen de verschillende overheden moeten opstellen. De wet wordt doorlopend aangepast, onder meer als gevolg van de Modernisering VROM regelgeving.

De belangrijkste hoofdstukken uit de Wet milieubeheer:

- milieubeleidsplannen en programma's (hoofdstuk 4)
- milieukwaliteitseisen (hoofdstuk 5)
- milieueffectrapportages (hoofdstuk 7)
- inrichtingen (hoofdstuk 8)
- afvalstoffen (hoofdstuk 10)
- verslag-, registratie- en meetverplichtingen (hoofdstuk 12)
- procedures voor vergunningen en ontheffingen (hoofdstuk 13)

Nog niet alle milieuwetten zijn in de Wm ondergebracht. De belangrijkste 'losse' wetten zijn: de Wet Geluidhinder, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, de Wet bodembescherming en de Meststoffenwet.

Wet luchtkwaliteit

De belangrijkste wet- en regelgeving voor luchtkwaliteit is vastgelegd in Titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer, ook wel de Wet luchtkwaliteit genoemd. Deze wijziging van de Wet milieubeheer is op 15 november 2007 in werking getreden en vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. Met deze wet zijn de richtlijnen voor luchtkwaliteit van de Europese Unie geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In de wet zijn grenswaarden opgenomen voor stikstofdioxide (NO₂), fijn stof (PM₁₀) (de fractie kleiner dan 10 micron), zwaveldioxide (SO₂), koolmonoxide (CO), benzeen en lood, waarvan de belangrijkste zijn weergegeven in tabel 2.2 Grenswaarden Wet luchtkwaliteit

tabel 2.2 Grenswaarden Wet luchtkwaliteit

Stof	Grenswaarden		
	Type norm	Concentratie (µg/m ³)	Max. aantal Overschrijdingen per jaar
NO ₂ (stikstofoxide)	Jaargemiddelde	40	
	Uurgemiddelde	200	18
PM ₁₀ (fijn stof)	Jaargemiddelde	40	
	24-uurgemiddelde	50	35
SO _x (zwaveloxide)	24-uurgemiddelde	125	3
	Uurgemiddelde	350	24
CO (koolstofmonoxide)	8-uurgemiddelde	10.000	
Benzeen	Jaargemiddelde	5	
Lood	Jaargemiddelde	0,5	

In veel gevallen is wel de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM_{10}) bekend, maar niet de daggemiddelde concentratie. Als vuistregel kan worden aangehouden dat aan de grenswaarde van het 24-uurs gemiddelde wordt voldaan indien het jaargemiddelde de concentratie van $32,5 \text{ microgram/m}^3$ niet overschrijdt.

Het Europees parlement heeft in 2007 ook normen afgesproken voor de fijnere fractie van fijn stof ($PM_{2,5}$). De nieuwe grenswaarden voor $PM_{2,5}$ zijn in Nederland niet strenger dan de huidige norm voor daggemiddelde concentraties van PM_{10} . Er is dus geen extra fijnstofbeleid nodig om de $PM_{2,5}$ grenswaarden te halen vergeleken met het beleid dat nodig is om de PM_{10} normen te halen. Om de streefwaarden voor $PM_{2,5}$ te halen is in Nederland mogelijk wel extra fijnstofbeleid nodig.

Wet bodembescherming

De Wet bodembescherming (Wbb) bevat de voorwaarden die (kunnen) worden verbonden aan het verrichten van handelingen in of op de bodem. Primair komt bescherming en sanering in de wet aan bod. De wet bestaat uit een tweetal regelingen:

- a. Een regeling voor de bescherming van de bodem, met daarin opgenomen de plicht voor veroorzakers alles wat zij toegevoegd hebben aan verontreiniging te verwijderen;
- b. Een regeling voor de aanpak van overige bodemverontreiniging op land.

De belangrijkste basis vormt het 'zorgplicht'artikel 13 "Ieder die op of in de bodem handelingen verricht (...) en die weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat door die handelingen de bodem kan worden verontreinigd of aangetast, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die verontreiniging of aantasting te voorkomen, dan wel indien die verontreiniging of aantasting zich voordoet, de verontreiniging of de aantasting en de directe gevolgen daarvan te beperken en zo veel mogelijk ongedaan te maken. Indien de verontreiniging of aantasting het gevolg is van een ongevoerd voorval, worden de maatregelen onverwijld genomen."

Reconstructiewet concentratiegebieden (2002)

Voor de provincies Noord-Brabant, Limburg, Gelderland, Overijssel en Utrecht geldt een specifiek ruimtelijk beleid voor het buitengebied in het kader van de Reconstructiewet Concentratiegebieden. Deze wet voorziet in een ruimtelijke en integrale aanpak van de mest-, milieu- en veterinaire problemen. De Reconstructiewet Concentratiegebieden van 2002 is daarmee het kader voor een duurzaam ontwikkelingsperspectief voor de intensieve veehouderij, gekoppeld aan een vitalisering van een intensief gebruikt en kwetsbaar deel van het Nederlandse landelijk gebied.

Prioritaire rijksthema's binnen de reconstructie zijn onder meer duurzame landbouw, EHS en water. Ook is expliciete aandacht gewenst voor de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de betrokken gebieden. De vijf provincies hebben op grond van de Reconstructiewet reconstructieplannen vastgesteld en ter goedkeuring aan het rijk voorgelegd. De provincie Limburg heeft een reconstructieplan opgesteld, waarin de uitgangspunten uit de Reconstructie zijn uitgewerkt.

Nationaal waterbeleid

Het nationaal waterbeleid en wet- en regelgeving is vastgelegd het Nationaal Bestuursakkoord Water de Waterwet, de Bro, Wro, de 4^e Nota Waterhuishouding en het Ontwerp Waterplan.

- In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) is afgesproken dat water een medesturend aspect is binnen de ruimtelijke ordening en dat het watersysteem 'op orde' moet worden gebracht. Dit betekent dat het watersysteem robuust en veerkrachtig moet zijn en moet voldoen aan de normen voor wateroverlast, nu en in de toekomst. In het Nationaal Bestuursakkoord Water-actueel (2008) is wederom afgesproken om het watertoetsproces te doorlopen bij alle waterhuishoudkundige relevante ruimtelijke plannen en besluiten van rijk, provincies en gemeenten;
- Het Watertoetsproces is verankerd in het Besluit op de ruimtelijke ordening (2003). Met de invoering van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) in 2008 ter vervanging van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) is de wettelijk verplichte werkingsfeer van het Watertoetsproces beperkt tot bestemmingsplannen, inpassingsplannen, projectbesluiten en buitentoepassingsverklaringen. Bij landelijke, provinciale en gemeentelijke structuurvisies is het

Watertoetsproces geen voorgeschreven onderdeel meer, maar in de praktijk zal daarbij ook de inbreng van de waterbeheerder gevraagd worden;

- Voor gemeenten en waterschappen geldt dat sinds 2006 het gemeentelijk waterplan (incl. de basisinspanning riolering, mogelijke optimalisaties en de grondwaterproblematiek) opgesteld moet zijn. Hierbij dienen de partijen rekening te houden met de ruimteclaims voortvloeiend uit de toepassing van de (werk)normen. Sinds eind 2009 moeten de waterplannen van de waterbeheerders (waterkwaliteitsdoelen) gereed zijn. De watertoets vormt een waarborg voor de inbreng en kwaliteit van water in de ruimtelijke ordening;
- Het ontwerp van het Nationaal Waterplan (2009) is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande Nota's Waterhuishouding. Het Nationaal Waterplan beschrijft de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid. Belangrijke onderdelen van het Nationaal Waterplan zijn het nieuwe beleid op het gebied van waterveiligheid, het beleid voor het IJsselmeergebied, het Noordzeebeleid en de Stroomgebiedbeheerplannen op grond van de Kaderrichtlijn Water (KRW, 2000);
- De basisprincipes van bovengenoemd beleid zijn: meer ruimte voor water en het voorkomen van afwenteling van de waterproblematiek in ruimte of tijd. Dit is in de nota Waterbeheer 21e eeuw (WB21, 2002) geconcludeerd in de twee drietrapsstrategieën voor: Waterkwantiteit (vasthouden, bergen, afvoeren) en Waterkwaliteit (schoonhouden, schoon en vuil scheiden, zuiveren);
- Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. In de Waterwet zijn alle vergunningen betreffende 'water' opgenomen. Met de Waterwet zijn Rijk, waterschappen, gemeenten en provincies beter uitgerust om wateroverlast, waterschaarste en waterverontreiniging tegen te gaan. Ook voorziet de wet in het toekennen van functies voor het gebruik van water zoals scheepvaart, drinkwatervoorziening, landbouw, industrie en recreatie. Afhankelijk van de functie worden eisen gesteld aan de kwaliteit en de inrichting van het watersysteem.

Wet op de archeologische monumentenzorg

In 1992 werd het Europese Verdrag van Valletta, tegenwoordig vaak aangeduid als het Verdrag van Malta, onder andere ook door Nederland ondertekend. De doelstelling van dit verdrag is onder andere te komen tot een bescherming van het Erfgoed in brede zin, zowel ondergronds als bovengronds en dit te kunnen delen met een zo groot mogelijk publiek. Eén van de uitgangspunten is daarbij het verstoordersprincipe. Dit houdt zoveel in dat bij nieuwe ontwikkeling de kosten voor onderzoek naar mogelijk aan te tasten waarden en het eventueel behoud daarvan voor rekening komen van de initiatiefnemer.

In 1998 werd het interimbeleid inzake archeologie van kracht. Onder dit interimbeleid werd al zo veel mogelijk in de geest van het verdrag gehandeld. Het proces is vervolgens in 2007 afgerond: in september 2007 werd de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMz 2007) van kracht als onderdeel van de Monumentenwet 1988. Bij de WAMz 2007 hoort ook een aantal algemene maatregelen van bestuur. Onder de WAMz zijn de gemeenten de bevoegde overheid inzake archeologie en dienen zij het aspect archeologie onder meer te borgen in de nieuw te verschijnen bestemmingsplannen.

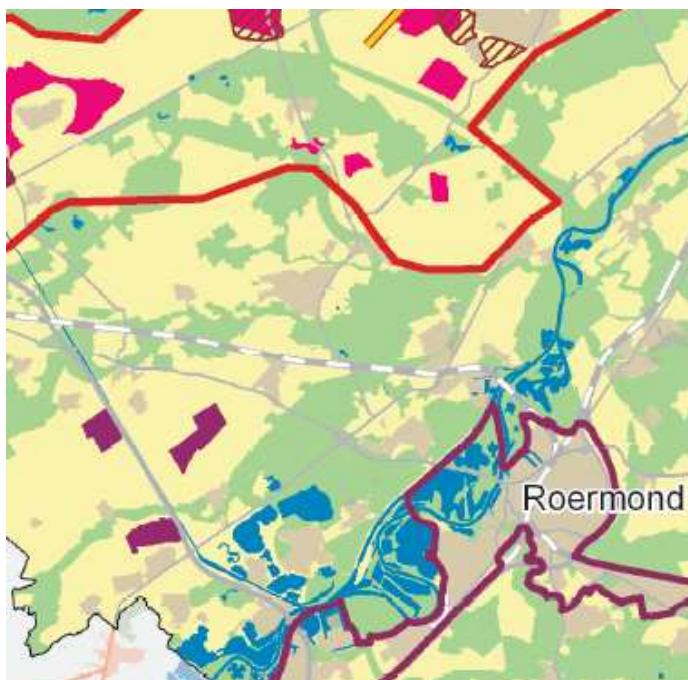
2.1.3 *Provinciaal en regionaal beleid*

Provinciaal Omgevingsplan Limburg (2006)

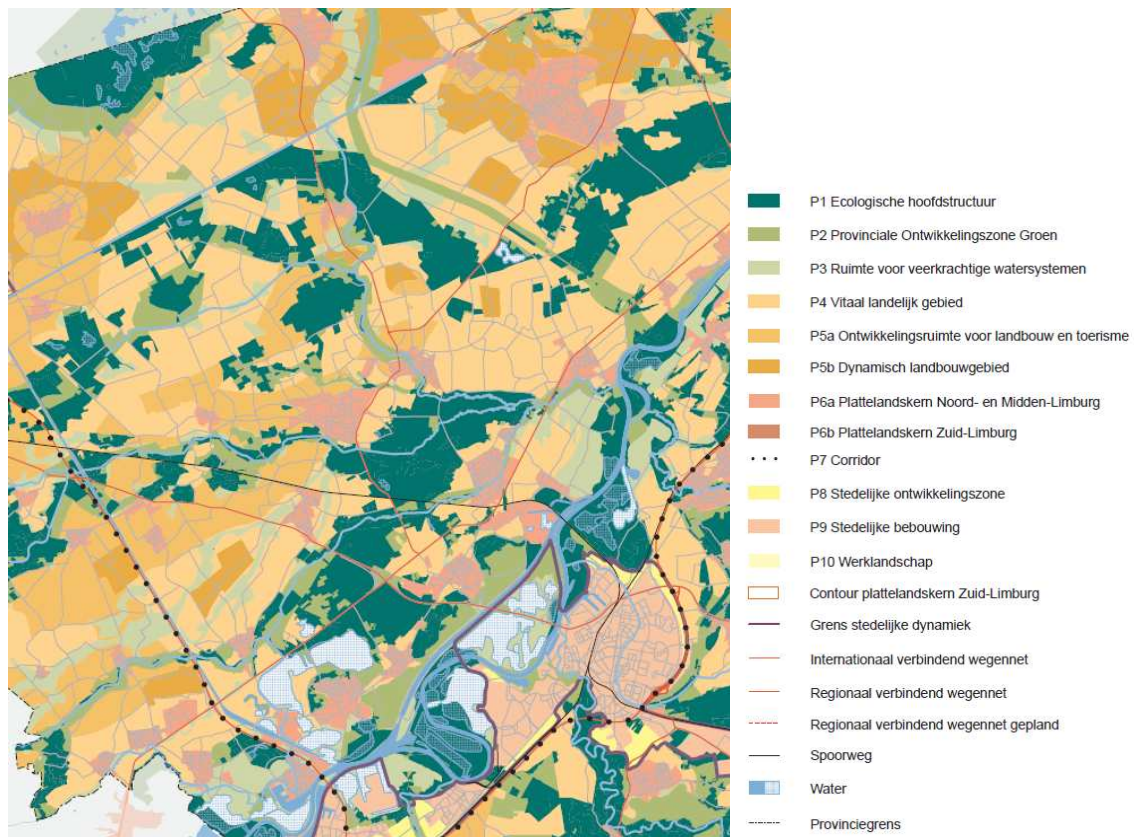
Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL2006) biedt een samenhangend overzicht van de provinciale visie op de ontwikkeling van de regio Limburg en de ambities, rol en werkwijze op een groot aantal beleidsterreinen. Het is zowel Structuurvisie, Streekplan, Waterhuishoudingplan, Milieubeleidplan, als Verkeer en vervoerplan en bevat de hoofdlijnen van de fysieke onderdelen van het economische en sociaal-culturele beleid. Door recentere POL-aanvullingen wordt POL2006 zo nu en dan partieel gewijzigd. Belangrijkste recente aanvulling aan het POL is de Omgevingsverordening Limburg. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met regels uit het POL en de Omgevingsverordening.

Het provinciaal beleid voor het landelijk gebied is behoud van de vitaliteit met voldoende dynamische plattelandskernen om een goed woon- en leefklimaat voor de wonende en werkende bevolking te bieden. Het actief verder ontwikkelen van een robuuste ecologische structuur en veerkrachtige watersystemen is nodig ondermeer om de gevolgen van klimaatsveranderingen op te vangen, maar ook om zorg te dragen voor een goede leefomgeving en economisch vestingklimaat.

De provincie ambieert de economische positie van de landbouw te behouden en te versterken en in samenhang daarmee de bijdrage van de landbouw voor de kwaliteit van zijn omgeving te herstellen en verdiepen. Voor de niet-grondgebonden landbouw (intensieve veehouderij en glastuinbouw) streeft de provincie naar herstructurering en concentratie. De zonering intensieve veehouderij is vastgelegd in de POL-aanvulling Reconstructieplan (2004). Duurzame productie binnen de primaire landbouw wordt door de provincie gestimuleerd: ondersteuning van het sluiten van kringlopen (energie, water en mineralen) op regionaal niveau, duurzame energieopwekking en energiebesparing.

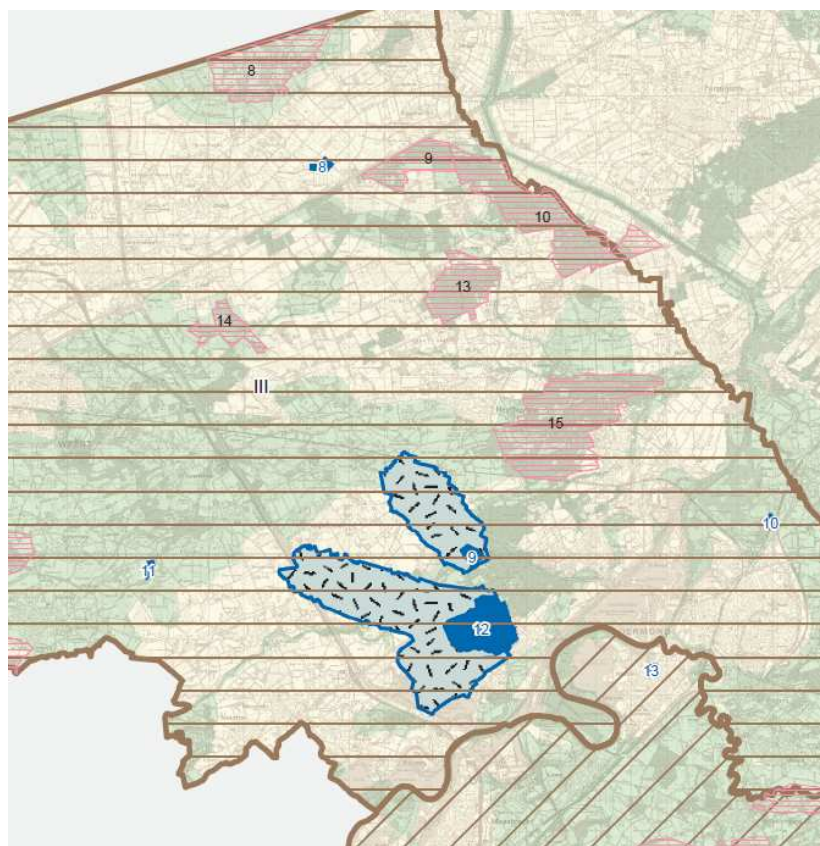
figuur 2.1 Uitsnede kaart Landbouw uit POL 2006, actualisatie 2011 (Provincie Limburg, 2012)

figuur 2.2 Uitsnede kaart Perspectieven uit POL2006, actualisatie 2011 (Provincie Limburg, 2012)

Omgevingsverordening Limburg (2011)

Per 1 januari 2011 is de Omgevingsverordening Limburg in werking getreden. De Omgevingsverordening Limburg heeft de Provinciale Milieuverordening, de Wegenverordening, de Waterverordening en de Ontgrondingenverordening vervangen, die met de inwerkingtreding van deze verordening zijn ingetrokken. Daarnaast zijn bij het opstellen van de verordening diverse normstellingen geactualiseerd, en waar mogelijk zijn regels vervallen en zijn zoveel mogelijk administratieve verplichtingen vereenvoudigd.

Waterwinning

Waterwingebieden

Freatisch grondwaterbeschermingsgebied

Niet freatisch grondwaterbeschermingsgebied

Bodembeschermingsbied

Mergelland

Stiltegebieden

1. Mookerheide
2. Bergen
3. Breehei
4. Grubbenvorst
5. Hanik
6. Californië
7. Grootte Heide
8. Ospel
9. Beegden
10. Asselt
11. Hunsel
12. Heel
13. Hertem
14. Pey
15. Roosteren
16. Susteren
17. Hoogveld
18. Schinveld
19. Geulle
20. Waterval
21. IJzeren Kuilen
22. Craubeek
23. De Tombe
24. Roodborn
25. Heer-Vroendaal
26. De Dommel
27. Straelen (Dld)

1. Sint-Jansberg
2. Zelderse Driessen
3. Broedersbos
4. Landgoed Geysteren-Geysterenderheide
5. De Hamert
6. Tienraysche en Swolgender Heide-Broekhuizerbroek
7. Mariapeel-Griendtsveen-Grauwveen
8. Grootte Peel
9. Grootte en Kleine Moost
10. Widdonk-Waterbloem-Weyenhout-Doorbrand
11. Gebied tussen Swalmen en Tegelen
12. Weerter Bossen
13. Asbroeker Heide
14. Sarsven en de Banen en Vlakwater
15. Leudal
16. Stramprooierbroek-Tungelerwallen-Wijffelterbroek
17. Meinweg
18. Roerdal
19. Reutje-Munningsbos-Sweettje
20. Kranenbroek en omgeving
21. Jabeekse bossen
22. Schinveldse bossen
23. Hellingbos en plateau Rimborg
24. Meertensgroeve
25. Gerendal en omgeving
26. Gebied tussen Wijre en Trintelen
27. Droogdal tussen Mheer en Terhorst
28. Gebied tussen Geul en Gulp
29. Vijlenerbos en omgeving
30. Gebied ten zuiden van Mheer en Noorbeek
31. Gebied tussen Slenaken en Vaals

Boringsvrije zone

Venloschol

Roerdalslenk, Zone I

Roerdalslenk, Zone II

Roerdalslenk, Zone III

Roerdalslenk, Zone IV

Overig kwetsbaar gebied als bedoeld in artikel 5.2

figuur 2.3 Uitsnede kaart beschermingsgebieden uit Omgevingsverordening Limburg (Provincie Limburg, 2011)

Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg (2004)

Het Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg is een nadere uitwerking van het POL 2001 en omvat het provinciaal beleid ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij. De reconstructie heeft als doel de conflicterende belangen van wonen, werken, recreatie, natuur en intensieve veehouderij ruimtelijk te scheiden. Dat betekent dat de intensieve veehouderij in de kwetsbare gebieden - rond dorpen en natuurgebieden - op termijn worden afgebouwd en de sector tegelijkertijd op duurzame locaties willen concentreren door bedrijven ontwikkelingsruimte te bieden ('afwaartse beweging').

De reconstructie wordt gestimuleerd via twee sporen: de wettelijke verplichte zonering voor de intensieve veehouderij en de aanbidding van een pakket instrumenten gericht op het verplaatsen, beëindigen en slopen van bedrijfsgebouwen uit kwetsbare gebieden, het aanbieden van ontwikkelingsruimte in landbouwon ontwikkelingsgebieden en het samenvoegen van bedrijven met meerdere locaties op de meest duurzame locaties.

Het landelijk gebied van Noord- en Midden-Limburg is opgedeeld in de drie typen zones:

1. *Extensiveringsgebieden*: De kwetsbare gebieden waar de intensieve veehouderij op de langere termijn wordt afgebouwd. Deze gebieden liggen vooral rond de bos- en natuurgebieden en rond kernen.
2. *Verwevingsgebieden*: De gebieden gericht op verweving van landbouw, wonen en natuur, waar hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk is, mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.
3. *Landbouwon ontwikkelingsgebieden (LOG's)*: De gebieden waar de intensieve veehouderij duurzame ontwikkelingsmogelijkheden (uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging) krijgt. Het uitgangspunt is dat ruimtelijke concentratie van de intensieve veehouderij zowel bedrijfseconomische als wat betreft omgevingskwaliteit duurzaam zijn.

Landschapskader Noord- en Midden Limburg (2009)

Het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg geeft handvatten ter verhoging van de verschillende in Limburg aanwezige landschappelijke kwaliteiten om daarmee de dagelijkse leefomgeving van mensen, planten en dieren een kwaliteitsimpuls te geven. Het Landschapskader heeft tot doel op een beknopte wijze inzicht te geven in het hoe en waarom van het huidige landschap en daarmee grip te krijgen op de kansen die dat zelfde landschap biedt voor de toekomst. Het vormt hiermee een inspiratiebron om tot kwaliteitsverbeteringen te komen voor het Noord- en Midden-Limburgse landschap. Het landschapskader bevat een aantal relevante aandachtspunten voor het plangebied.

Landschapson ontwikkelingsplan Tuin van Limburg (2005)

De voormalige gemeenten verenigd in de Tuin van Limburg: 'Haelen, Heel, Heythuysen, Hunsel, Roggel en Neer en Thorn hebben gezamenlijk een Landschapson ontwikkelingsplan opgesteld. In de Tuin van Limburg staan de vijf benoemde kernkwaliteiten onder druk. Dit betreffen;

- beleving van het verleden;
- een levend watersysteem;
- variatie in openheid en beslotenheid
- het groene karakter en
- de toegankelijkheid van het landschap.

Behoud en ontwikkeling van deze kwaliteiten staan centraal in het LOP. Hierbij is aansluiting gezocht bij de principes van de ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie (OLS). De doelstelling van het LOP is een uitvoeringsprogramma op te stellen met een aantal sleutelprojecten met als einddoel het basiskapitaal op het gebied van natuur en landschap te versterken, waarbij de beekdalen een belangrijke rol vervullen. Ook de relatie met recreatie en toerisme is hierbij van belang.

Limburgs Kwaliteitsmenu (2010)

Het doel van het Limburgs Kwaliteitsmenu is om gemeenten en provincie een instrumentarium in handen te geven om noodzakelijke of wenselijke ontwikkelingen in het buitengebied te kunnen combineren met gewenste kwaliteitsverbetering van datzelfde buitengebied. Om dit doel te bereiken dienen gemeenten het kwaliteitsmenu op gemeentelijk niveau uit te werken en in het gemeentelijke beleid, de structuurvisie, vast te stellen. Eventueel worden delen vertaald in bestemmingsplannen. De kwaliteitsverbeterende maatregelen worden in dat geval via privaatrechtelijke weg geregeld.

Het Limburgs Kwaliteitsmenu komt voort uit de bestaande kwaliteitsverbeterende instrumenten zoals Ruimte voor Ruimte, Bouwkavel op Maat plus (BOM+), Rood voor Groen en de Verhandelbare OntwikkelingsRechten methode (VORM). Het kwaliteitsmenu is van toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen in gebieden buiten de vastgestelde contour op basis van het contourenbeleid van de provincie: (nieuwe) functies als nieuwe woningen, nieuwe woongebieden, uitbreidingen van agrarische bedrijven, nieuwe agrarische bedrijven, glastuinbouw, recreatieve en toeristische functies, niet agrarische bedrijven en bedrijventerreinen. In het Limburgs Kwaliteitsmenu zijn diverse kwaliteitsverbeterende maatregelen per functie (module) opgenomen.

De kwaliteitsverbetering per nieuwe ontwikkeling in het buitengebied kan op de locatie zelf worden uitgevoerd of op een andere locatie. Een direct koppeling in tijd is echter niet altijd mogelijk of planologisch gewenst. In het Limburgs Kwaliteitsmenu wordt ook in de mogelijkheid voorzien om de kwaliteitsbijdrage in een gemeentelijk of regionaal kwaliteitsfonds te storten.

De gemeente heeft inmiddels een structuurvisie vastgesteld waarin een gemeentelijk kwaliteitskader is opgenomen.

Orde in het water, water in orde (2009)

In het Waterbeheerplan "Orde in water, water in orde" staat hoe Waterschap Peel en Maasvallei de waterkeringen en het regionale watersysteem op orde wil brengen en houden. In het waterbeheerplan staan de ambities en doelstellingen omschreven en de maatregelen die het waterschap daarvoor uitvoert.

In het waterbeheerplan komt een drietal belangrijke thema's terug, te weten:

- veilige dijken, waarbij wordt beoogd om de inwoners op een realistische manier te beschermen tegen Maashoogwater en goed op te kunnen treden bij calamiteiten;
- drogen voeten en voldoende water, waarbij de ambitie wordt uitgesproken om een optimaal, gebiedsgericht waterpeil te realiseren. Rekening houdend met klimaatveranderingen;
- schoon water, waarbij wordt beoogd een gezond en veerkrachtig watersysteem te realiseren en te behouden als bijdrage aan een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving.

Keur Waterschap Peel en Maasvallei (2009)

Voor waterhuishoudkundige ingrepen is de "Keur Waterschap Peel en Maasvallei" (2009) van toepassing. De Keur is een waterschapsverordening die gebods- en verbodsbepalingen bevat met betrekking tot ingrepen, die consequenties hebben voor de waterhuishouding en het waterbeheer. Zo is het onder andere verboden om handelingen te verrichten waardoor het onderhoud, aanvoer, afvoer en/of berging van water kan worden belemmerd, zonder een ontheffing van het Waterschap.

De brochure "Regenwater schoon naar beek en bodem" (2005) geeft de visie van de beide waterschappen van Limburg, de provincie en Rijkswaterstaat op verantwoord afkoppelen en biedt richtlijnen om het afgekoppelde hemelwater op een verantwoorde wijze af te voeren naar beek of bodem.

De watertoets

Bij ruimtelijke plannen geldt vanaf 1 november 2003 de wettelijke verplichting van een waterparagraaf/watertoets. De watertoets is één van de pijlers van het Waterbeleid voor de 21e eeuw, waarin aan water een meesturende rol in de ruimtelijke ordening is toegekend. Met de watertoets wordt beoogd waterbeheerders vroegtijdig in het ruimtelijke orderingsproces te betrekken. De

watertoets betreft het hele proces van informeren, adviseren, afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten.

Voor het plangebied van de gemeente Leudal is waterschap Peel- en Maasvallei de waterbeheerder.

Het resultaat van de watertoets wordt in het bestemmingsplan opgenomen. In het bestemmingsplan wordt expliciet rekening gehouden met de hoofdwatergangen. Aangezien het bestemmingsplan niet direct ontwikkelingen mogelijk maken met gevolgen voor het watersysteem is het niet noodzakelijk uitgebreider op de waterhuishouding in te gaan.

In het kader van de raadpleging omtrent de reikwijdte en het detailniveau van het planMER is ook het waterschap Peel- Maasvallei geraadpleegd.

2.1.4 Gemeentelijk beleid

Leven in Leudal, Strategische Overallvisie 2020

De gemeente Leudal bestaat sinds 1 januari 2007. De toekomstvisie 'Leven in Leudal, Strategische Overallvisie 2020' (vastgesteld d.d. 11 december 2007) dient als handvat om (maatschappelijke, landelijke, regionale) ontwikkelingen in het perspectief van Leudal te plaatsen, maar ook om keuzes te maken in haar beleid. De strategische overallvisie is uitgewerkt aan de hand van zes thema's: wonen, werken, vrije tijd, samenleving, omgeving en de positie van Leudal in de regio Midden-Limburg.

Ontwikkelingen/trends

Het aantal landbouwbedrijven loopt terug en voor grootschalige landbouw zullen in de regio landbouwon ontwikkelingsgebieden aangewezen moeten worden. Multifunctionele landbouw biedt aanknopingspunten voor middelgrote en kleinere landbouwbedrijven met naast landbouw ook inkomsten uit landschapsbeheer, de productie van streekproducten, verblijfsrecreatie, etc. Voor de gemeente Leudal is het van belang een goed evenwicht te vinden tussen schaalvergroting in de landbouw en plattelandsvernieuwing en multifunctionele landbouw. Om te komen tot de koers voor de toekomst van Leudal zijn verschillende doelen gesteld, één van deze doelen is: Actief investeren in de omgeving en via integrale gebiedsontwikkeling werken aan een aantal impulsen in de ruimtelijke kwaliteit van de kernen en het buitengebied. Concreet betekent dit bijvoorbeeld strakke contouren rondom kernen, investeringen in de landschappelijke kwaliteiten van grote gebieden zoals het Leudal en de beken/beekdalen, verbindingen (zones) creëren tussen kernen en recreatieve gebieden (groene corridors), inpassen van grootschalige en kleinschalige landbouw, een goede inpassing van de N280 en een ander profiel (regionale weg) van de N273.

Gemeentelijke structuurvisie

Met het in werking treden van de nieuwe Wro (1 juli 2008) vormt de Structuurvisie een belangrijk gemeentelijk beleidsdocument. In de Structuurvisie Leudal (vastgesteld d.d. 2 februari 2010) wordt ingezet op: 'Een groene parel met dynamiek, een gemeente waarin het voor iedereen goed wonen, goed leven en goed werken is, nu en in de toekomst'. In deze structuurvisie ligt bewust de nadruk op de visie van de gemeente op de functionele ontwikkelingen van de diverse, ruimtelijk relevante onderwerpen.

Agrarische bedrijvigheid

Wat betreft het beleid aangaande agrarische bedrijvigheid legt de gemeente het accent op het behouden en versterken van de bestaande agrarische bedrijvigheid binnen de gemeente Leudal in combinatie met het streven naar een goed woon- en leefklimaat.

De gemeente Leudal wijst geen landbouwon ontwikkelingsgebieden aan, maar faciliteert agrarische bedrijfsontwikkeling via maatwerk om de afweging te maken ten tijde van het verzoek. Daarnaast ondersteunt de gemeente initiatieven vanuit de markt met betrekking tot de verbreding van de bedrijfsvoering en/of bedrijfsbeëindiging.

Sturen op kwaliteit

De gemeente Leudal is een gemeente met een grote agrarische sector. De bestaande agrarische bedrijvigheid in het buitengebied dient gekoesterd en zoveel mogelijk gefaciliteerd te worden, met behoud van omgevingskwaliteit. De zones, zoals aangeduid in het reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg, dienen hiervoor als basis. Vestiging van intensieve agrarische bedrijven dient plaats te vinden binnen de zoekgebieden zoals deze in het Reconstructieplan zijn aangegeven.

Vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen bieden een kans tot functiewijziging. Op deze wijze blijft het landelijk gebied vitaal en leefbaar. De gemeente Leudal wil onder randvoorwaarden initiatieven in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen kunnen faciliteren. Uitgangspunt is hierbij niet de nieuwe functie, maar de invloed van de functie op de omgeving.

Limburgs Kwaliteitsmenu

De gemeente Leudal staat achter de gedachte van het Kwaliteitsmenu. Nieuwe functionele ontwikkelingen in het buitengebied (zowel incidentele initiatieven in het buitengebied als ontwikkelingen aan de rand van een kern) zijn uit oogpunt van ruimtelijke kwaliteit alleen mogelijk indien daarmee ook investeringen in natuurontwikkelingen, landschapsversterking, recreatieve belevingskwaliteit en/of cultuurhistorie plaatsvinden waarmee de kwalitatieve draagkracht van het landelijk gebied wordt versterkt en de effecten van de nieuwe ontwikkelingen worden gecompenseerd. Het kwaliteitsmenu is hierbij van toepassing.

Nota kwaliteit

De uitwerking van het Limburgs Kwaliteitsmenu voor de gemeente Leudal vindt plaats in de Nota Kwaliteit. In de nota wordt het beleid met betrekking tot het Kwaliteitsmenu weergegeven. Tevens wordt het bestaande 'rood voor groen'-beleid en groenfonds, van de gemeente Leudal, voor zowel het buitengebied als de kernen, hierin verankerd. Het provinciale kwaliteitsmenu heeft betrekking op het buitengebied. De Nota Kwaliteit van de gemeente Leudal gaat verder. Door nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied, maar ook in de kern vindt een aantasting van de kwaliteit van de (leef)omgeving in het buitengebied of de kern plaats. Verdichting in de kern leidt namelijk ook tot het verder onder druk komen te staan van de kwaliteiten van de leefomgeving. Deze aantasting wordt gezien als kosten die voor rekening van de gemeente Leudal komen. Deze aantasting van kwaliteit dient daarom binnen de gemeente of nabij de gemeentegrenzen van Leudal gecompenseerd te worden.

Beleid intensieve veehouderij

In de raadsvergadering van 11 november 2008 is het 'Beleidskader intensieve veehouderij' vastgesteld. In dit beleidskader wordt het beleid van de gemeente voor een aantal belangrijke thema's met betrekking tot intensieve veehouderij vastgesteld. Dit beleidskader intensieve veehouderij is aangepast op 13 juli 2010.

Zoekgebieden of landbouw ontwikkelingsgebieden

In het Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg zijn binnen de grenzen van de gemeente Leudal zes zoekgebieden voor landbouwontwikkelingsgebieden aangewezen. In dit beleidskader kiest de gemeente ervoor deze niet nader juridisch te begrenzen. Dit omdat het gemeentebestuur z'n regie niet uit handen wil geven en er dan geen maatwerk mogelijk is.

Zoekgebieden, extensiveringsgebieden en verwevingsgebieden

Volgens het Reconstructieplan is het buitengebied in drieën gedeeld: (de bovengenoemde) zoekgebieden waar ruimte wordt geboden voor intensieve veehouderij, extensiveringsgebieden waar de natuur de ruimte krijgt en verwevingsgebieden waar landbouw, wonen, natuur, landschap, recreatie en toerisme kansen krijgen. De gemeente streeft ernaar om intensieve veehouderijen uit extensiveringsgebieden te verplaatsen naar zoekgebieden.

Nieuwvestiging en uitbreiding

De gemeente biedt agrarische ondernemers ruimte voor nieuwvestiging of uitbreiding van intensieve veehouderij, onder de volgende voorwaarden:

- Gevraagde medewerking aan nieuwvestiging wordt uitsluitend verleend aan ondernemers uit de eigen gemeente en aan ondernemers uit de gemeenten die grenzen aan de gemeente Leudal of gelegen zijn in de rest van Midden-Limburg met die beperking dat die gemeenten een vergelijkbare faciliteit dienen te bieden aan ondernemers uit de gemeente Leudal.
- Nieuwvestiging mag alleen plaatsvinden in zoekgebieden. Om de mogelijkheden en onmogelijkheden van deze zoekgebieden in beeld te krijgen stelt de gemeente een gebiedsvisie daarover op.
- Binnen zoekgebieden wordt geen principiële maximumomvang bouwvlak vastgesteld. Het gemeentebestuur toetst dergelijke uitbreidingen in hoofdzaak aan de normen op grond van de milieuwetgevingen. Daartoe dient de ondernemer in elk geval een milieueffectrapportage te overleggen.

- Gevraagde medewerking aan uitbreiding buiten het bouwvlak van een binnen de gemeente bestaande inrichting van intensieve veehouderij wordt uitsluitend verleend aan ondernemers die ter plekke van de gewenste uitbreiding hun fysieke hoofdvestiging hebben.
- Uitbreiding mag alleen plaatsvinden in zoekgebieden en verwevingsgebieden. - Binnen verwevingsgebieden wordt - in tegenstelling tot zoekgebieden - wel een maximumomvang bouwvlak vastgesteld. In het kader van de herziening van het bestemmingsplan buitengebied zal de gemeenteraad dat maximum vastleggen. Afhankelijk van de lokale omstandigheden zal dat maximumbouwvlak bij die herziening tot drie hectare groot kunnen worden.
- Verzoeken om uitbreiding van in het bestemmingsplan vastgelegde bouwvlakken worden ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. De gemeenteraad weegt daarbij de effecten van de uitbreiding op de omgevingskwaliteit af (waaronder de woon- en recreatieve kwaliteiten) en laat in het begunstigende geval het college in de uitwerking ten behoeve van landschappelijke inpassing het instrument van de 'POL-uitwerking Bouwkavel op Maat Plus' toepassen. Binnenplanse uitbreidingen kunnen door het college worden afgehandeld.
- De gemeente staat geen intensieve veehouderij toe in bouwwerken waarvan de goothoogte hoger dan 7,20 meter of een nokhoogte hoger dan 12,0 meter boven het maaiveld ligt.

Aanpassing Beleidskader intensieve veehouderij

Op 13 juli 2010 heeft de raad besloten om vooruitlopend op de uitkomsten van het maatschappelijk debat, in het kader van het op te stellen bestemmingsplan buitengebied, het vastgestelde Beleidskader intensieve veehouderij aan te passen voor wat betreft de toegestane grootte van de bouwvlakken. Het beleidskader biedt namelijk mogelijkheden voor uitbreiding van een intensieve veehouderij tot een bouwvlak van 3 hectare in de verwevingsgebieden. In een zoekgebied landbouwontwikkelingsgebied (LOG) is nieuwvestiging en uitbreiding van een intensieve veehouderij mogelijk, waarbij geen bovengrenzen aan de omvang van het bouwvlak zijn gesteld. Om ontwikkelingen te voorkomen die in toekomstig beleid als ongewenst worden beschouwd heeft de raad het volgende besloten:

1. Uitbreiding van een agrarisch bouwvlak voor een intensieve veehouderij in een verwevingsgebied wordt beperkt tot een omvang van maximaal 2,5 hectare.
2. Uitbreiding en nieuwvestiging van een agrarisch bouwvlak voor een intensieve veehouderij in een zoekgebied landbouwontwikkelingsgebied (LOG) wordt beperkt tot een omvang van maximaal 2,5 hectare.
3. Voor het oplossen van knelsituaties in kernrandzones en extensiveringsgebieden zal maatwerk worden geleverd. In voorkomende gevallen zullen daartoe concrete voorstellen aan de raad worden gedaan.

(Concept) beleidsvisie bestemmingsplan buitengebied

De concept beleidsvisie is bekend gemaakt en heeft ter visie gelegen. Een ieder is in de gelegenheid geweest om zienswijzen in te dienen tegen deze concept beleidsvisie. Daarna is een maatschappelijk debat gevoerd. De ingebrachte zienswijzen zijn vervolgens behandeld in het kader van het maatschappelijk debat. De concept beleidsvisie werkt door in het bestemmingsplan buitengebied en het MER.

Beleidsnota gebiedsgericht geluidbeleid, 2011

Het lokaal geluidbeleid van de gemeente Leudal spitst zich toe op de Wet milieubeheer (vergunningverlening) en de APV (evenementenbeleid). Het geluidbeleid van de Gemeente Leudal is gebiedsgericht. Dat wil zeggen dat de beleidsregels die vastgesteld worden per type gebied verschillend kunnen zijn.

Doel van het geluidbeleid is het streven naar een zodanige geluidkwaliteit dat in de directe leefomgeving slechts verwaarloosbare risico's voor de gezondheid worden gelopen en geen ernstige hinder wordt ondervonden.

Het geluidbeleid is van toepassing op aanvragen voor een vergunning Wet milieubeheer of bij beoordelingen van verzoeken danwel wijzigingen als bedoeld in art. 2.30 en 2.31 Wabo.

Verordening geurhinder en veehouderij 2011 & Gebiedsvisie, behorende bij de verordening geurhinder en veehouderij 2011

In 2007 is op basis van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) door de gemeenteraad van Leudal een Verordening en bijbehorende gebiedsvisie vastgesteld.

In het algemeen geldt dat de Wgv voor de gemeente Leudal weinig problemen oplevert. Voor alle gebiedstypen wordt met de normering een redelijk goed tot zeer goed leefklimaat nagestreefd.

Aan de andere kant zijn voor intensieve veehouderijen nog ruime uitbreidingsmogelijkheden voorhanden (hierbij heeft uitsluitend een beoordeling plaatsgevonden op het aspect geur, er zijn nog vele andere factoren die daarop van invloed zijn). Een uitzondering daarop zijn de veehouderijen die gelegen zijn binnen de kernrandzone of zeer dicht gelegen zijn bij burgerwoningen in het buitengebied (overbelaste situaties). De uitbreidingsmogelijkheden voor deze bedrijven zijn nihil of beperkt.

Kort samengevat is ten opzichte van 2007 de situatie rondom geurhinder in Leudal verbeterd doordat veel veehouderijen geurreducerende maatregelen binnen hun bedrijfsvoering hebben gerealiseerd. Daarenboven hebben veel veehouderijen hun activiteiten beëindigd.

Voor enkele gebiedstypen is het nodig maatwerk te leveren en af te wijken van de basisnormen. Dit is vooral nodig om in bepaalde kernen nog woningbouw mogelijk te maken en deze mogelijkheid te behouden. De Wgv biedt de gemeenteraad de bevoegdheid om via een verordening het benodigde maatwerk te leveren. De afwijkende normering uit de geurverordening mag niet leiden tot een verslechtering van het woon- en leefklimaat.

Geadviseerd wordt om hiervan in beperkte mate gebruik van te maken en wel voor de volgende gebieden:

- Kern Baexem inclusief COA: 5 OU/m³
- Kern Hunsel inclusief boerderijcamping Bekerhof: 5 OU/m³
- Kern Ell (inclusief zoekgebied Steenen Bampf fase 2 en 3): 6 OU/m³
- Kern Heibloem: 4 OU/m³
- Kern Heibloem Widdonck: 6 OU/m³
- Kern Heythuysen (gebied Leudalplein): 6 OU/m³
- Kern Neer Wijnbeek: 5 OU/m³
- Kern Ittervoort Noord: 5 OU/m³
- Kern Grathem Noord: 6 OU/m³
- Kernrandzone: 8 OU/m³
- Zorginitiatief Hornerheide: 3 OU/m³

Archeologische verwachtings- en beleidsadvies kaart gemeente Leudal (2011)

De gemeente Leudal beschikt over eigen archeologiebeleid: Een archeologische verwachting en beleidsadvieskaart voor de gemeente Leudal. Dit beleid is op 8 februari 2011 vastgesteld door de gemeenteraad en in werking getreden op 24 februari 2011.

Op basis van de inventarisaties is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Dit model doet een uitspraak over de meest waarschijnlijke locaties voor vindplaatsen van (pre-) historische samenlevingen. Het model vindt haar weerslag in een archeologische verwachtingskaart waarop door middel van vlakken (verwachtingszones) inzicht in de archeologische verwachtingen voor de gemeente wordt gegeven. Op basis van de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart kan worden gesteld dat binnen de gemeente Leudal hoge archeologische waarden verwacht kunnen worden. Tevens zijn verschillende AMK-terreinen aangewezen, dit betreffen archeologische monumenten die een (hoge) archeologische waarde representeren.

3 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt van de relevante milieuaspecten de huidige situatie beschreven. Er wordt ook ingegaan op de ontwikkeling van de milieuaspecten bij autonome ontwikkeling. Dit houdt de toekomstige situatie in, zonder de realisatie van de ontwikkelingsmogelijkheden die in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied worden geregeld.

Zoals reeds weergegeven in paragraaf 1.3 zijn de volgende hoofdonderwerpen onderscheiden:

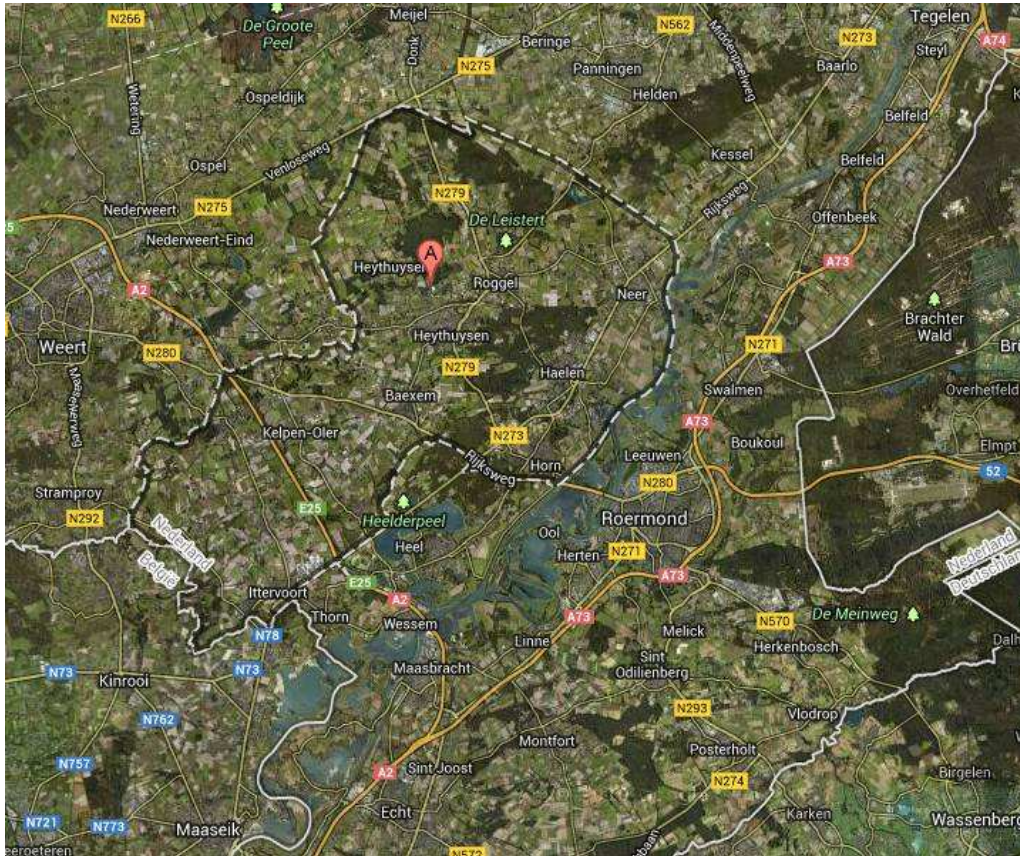
- Natuur: de mogelijke invloed op de stikstofdepositie die afkomstig is van de landbouw (dit is vooral ammoniak) op natuurwaarden die gevoelig zijn voor vermisting;
- Landschap en cultuurhistorie: de invloed op de landschappelijke karakteristieken in het buitengebied;
- Leefbaarheid en gezondheid: dit betreft met name de effecten van geur en fijn stof, alsmede de mogelijke invloed van de intensieve veehouderij op de gezondheid van omwonenden en de volksgezondheid in het algemeen.

In aanvulling op de hierboven genoemde hoofdthema's wordt ook enige aandacht besteed aan de aspecten bodem, water, geluid en externe veiligheid.

3.2 Situatieschets

Algemeen

In figuur 3.1 is een toponiemenkaart van het plangebied weergegeven.

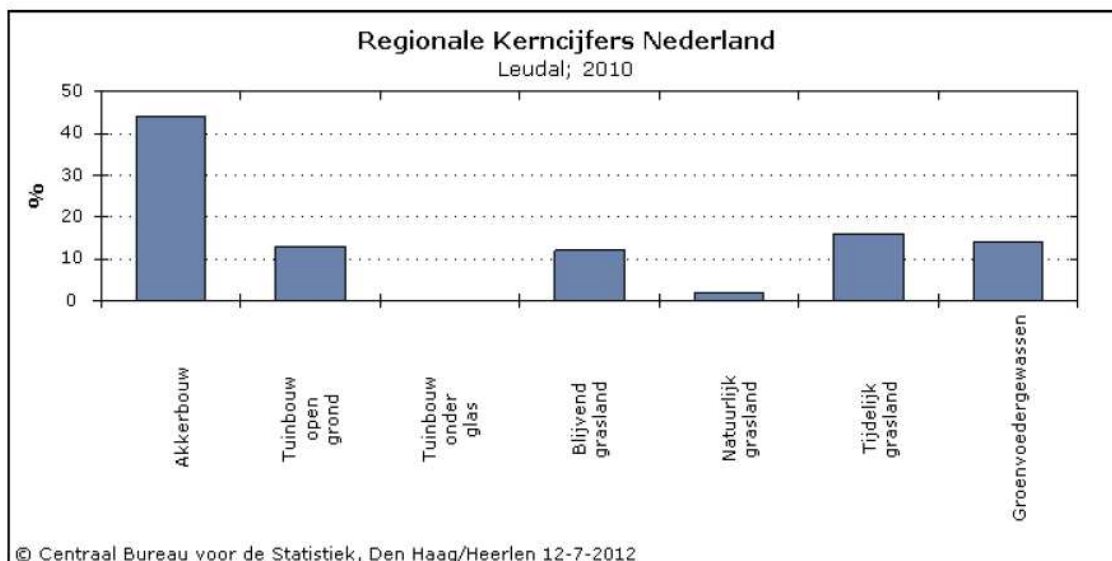

figuur 3.1 Toponiemenkaart buitengebied Leudal (bron: google maps.nl)

De meer recente ontwikkelingen die van invloed zijn op de ruimtelijke kenmerken van het buitengebied van Leudal, hebben met name betrekking op infrastructuur, bebouwing, bedrijfs- en industrielocaties en veranderingen in de landbouw. Met name de ontwikkeling van de intensieve veeteelt heeft invloed op zowel de ruimtelijke verschijningsvorm als op het milieu van het buitengebied gehad.

Landbouw

In onderstaande grafiek is het grondgebruik in de gemeente Leudal weergegeven (2010). Het grootste deel van de landbouwgronden wordt gebruikt voor akkerbouw (44%). Deze akkerbouw bestaat voornamelijk uit de teelt van aardappelen (29%), akkerbouwgroenten (23%) en granen (23%). Opvallend is dat er binnen het plangebied niet of nauwelijks tuinbouw in kassen (glas) plaatsvindt.

figuur 3.2 Regionale kerncijfers gemeente Leudal (CBS, 2012)

Akkerbouwgewassen die binnen de gemeente het meest voorkomen zijn (consumptie)aardappelen, granen, akkerbouwgroenten en suikerbieten.

In 2011 waren in de gemeente Leudal 96 intensieve veehouderijen aanwezig, waarvan het grootste deel varkenshouderijen zijn (57%) en pluimveehouderijen (38%) zijn. Eén van de doelen van het Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg is de intensieve veehouderijen in de kwetsbare gebieden – rond dorpen en natuurgebieden – op termijn af te bouwen en de sector tegelijkertijd op duurzame locaties te concentreren door bedrijven ontwikkelingsruimte te bieden.

Het buitengebied van de gemeente Leudal kent een driedeling: zoekgebieden (zijnde Landbouwwontwikkelingsgebieden), extensiveringsgebieden en verwevingsgebieden. In zoekgebieden wordt hoofdzakelijk ruimte geboden voor intensieve veehouderij, in extensiveringsgebieden krijgt in hoofdzaak de natuur de ruimte en in verwevingsgebieden krijgen zowel landbouw, wonen, natuur, landschap, recreatie en toerisme kansen. Conform één van de doelen van het Reconstructieplan wordt er naar gestreefd om intensieve veehouderijen uit extensiveringsgebieden te verplaatsen naar zoekgebieden.

Onlangs is een bestemmingsplan opgesteld voor percelen die binnen een zone van 200 meter rond de kernen zijn gelegen en intensieve veehouderijen met bouwvlakken groter dan 2,5 hectare. Van de locaties binnen de 200 meter van de kern is geïnventariseerd of er nog sprake is van intensieve veehouderij, of van andere agrarische activiteiten, of er sprake is van een onbenut bouwvlak, of er (concrete) plannen zijn voor uitbreiding binnen het bouwvlak, of een andere functie bijvoorbeeld wonen of andere bedrijfsmatige activiteiten is. Bij bouwvlakken groter dan 2,5 hectare is onderzocht of het bedrijf inmiddels gestopt is en of er sprake is van een onbenut bouwvlak. Op basis van deze inventarisatie is besloten dat op 20 percelen de intensieve veehouderijfunctie (deels) zal verdwijnen. In het bestemmingsplan 'Intensieve veehouderijen' is dit planologisch vastgelegd. Deze percelen zijn één op één overgenomen in dit bestemmingsplan voor het totale buitengebied.

Wonen

Meer en meer is het buitengebied ook een plek waar veel burgers wonen. Ook in het buitengebied van Leudal zijn veel burgerwoningen aanwezig. Dit betreffen voornamelijk voormalige boerderijen. Niet zelden wordt het wonen gecombineerd met hobbymatige agrarische activiteiten, zoals het houden van paarden. Burgerwoningen kunnen een belemmering betekenen voor (de ontwikkelingsmogelijkheden) van agrarische bedrijven wanneer deze te dichtbij liggen.

Niet-agrarische bedrijvigheid

In het plangebied komen meerdere niet-agrarische bedrijven voor. Deze bedrijven hebben geen relatie met het buitengebied en zijn vaak van oudsher aanwezig of zijn door steeds verdere uitbreiding van de bedrijfsactiviteiten langzaam ontstaan. Deze bedrijven worden qua uitstraling en overlast niet passend geacht in het buitengebied. Dergelijke bedrijven passen beter op een bedrijventerrein.

Daarnaast zijn er niet-agrarische bedrijven die wel een relatie hebben met de agrarische sector, de zogenaamde agrarisch aanverwante bedrijven. Een veelvoorkomend voorbeeld van een agrarisch aanverwant bedrijf is een loonbedrijf. Aangezien deze bedrijven hun bedrijfsactiviteiten voornamelijk ten behoeve van agrarische bedrijven en in het buitengebied uitvoeren, is het logischer dat deze bedrijven in het buitengebied gevestigd zijn, hoewel het vanuit landschappelijk oogpunt wenselijker is dat deze bedrijven zich op een bedrijventerrein vestigen.

Recreatie en toerisme

Leudal heeft een variatie aan recreatiefuncties, waaronder naast de hiervoor genoemde natuurgebieden ook kastelen, kloosters en fietsroutes. De meeste toeristische overnachtingen in Leudal vinden plaats bij recreatiepark De Leistert. Omdat voor De Leistert onlangs een apart bestemmingsplan is opgesteld, is het recreatiepark niet in het plangebied opgenomen. Verder heeft de gemeente Leudal een aantal kleinere hotels en campings.

Het Leudal is een zeer populair wandelgebied en wordt onder andere aangedaan door het Peellandpad, maar er zijn ook veel kortere wandelroutes te vinden. In het door Staatsbosbeheer beheerde gedeelte zijn weinig overnachtingsmogelijkheden.

Aandachtspunt in de gemeente Leudal zijn de jaarlijks terugkerende schutterijfeesten.

Verkeer en infrastructuur

Het plangebied wordt doorsneden door de rijksweg A2 (Eindhoven – Maastricht). Deze rijksweg ligt grotendeels parallel aan de kanaal Wessems - Nederweert. Tevens loopt in oost-westrichting de spoorlijn Roermond - Weert door het plangebied. De Maas ligt net ten oosten van het plangebied.

Bos- en natuurgebieden

Bijzonder is het grote natuur- en bosgebied Leudal waaraan de gemeente haar naam ontleent. Tussen de kernen Haelen, Heythuysen, Neer, Nunhem en Roggel ligt het 900 hectare groot natuurgebied dat voor ruim de helft wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Het gebied wordt gekenmerkt door een tweetal diep ingesneden, vrij meanderende beken: de Leubeek en de Zelsterbeek. Het gebied is een oud cultuurlandschap waarin de functies natuur, houtproductie, recreatie en landschap in een onderlinge verwevenheid en gelijkwaardigheid voorkomen.

Het Leudal is een betrekkelijk hooggelegen dekzandgebied aan de westoever van de Maas, met afzettingen uit de laatste ijstijd. Men vindt er beekdalen, landduinen en bosvennen. Door de ligging in een landschap met Maasterrassen en vrij grote hoogteverschillen stromen de beken snel en zijn de beekdalen opvallend diep in het zand ingesneden.

Water

Door het gebied stromen de Tengelroyse Beek (ter plekke ook Leubeek genoemd) en de Zelsterbeek. Tussen Nunhem en Neer vloeien die samen tot de Neerbeek. Slechts enkele honderden meters verderop voegt zich ook de Haelense Beek daarbij, die kilometerslang net zuidelijk en oostelijk van het Leudal loopt. De Leubeek is in het verleden grotendeels gekanaliseerd. Maar aan het begin van 21e eeuw is een belangrijk stuk van de oude beekloop met zijn meanders weer hersteld. Bovenstrooms van het Leudal zijn of worden verschillende beektrajecten hersteld, met name delen van de Tengelroyse Beek en de Roggelse Beek.

3.3 Natuur

In deze paragraaf wordt de huidige situatie m.b.t. belangwekkende natuurwaarden beschreven. Achtereenvolgens worden besproken:

- de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), tevens de Wav-gebieden (Wet Ammoniak en Veehouderij);
- de Natura 2000-gebieden;
- beschermde en bedreigde soorten;
- enkele aandachtspunten met betrekking tot stikstofdepositie.

Vanwege de betekenis van de depositie van stikstof uit de lucht voor de (ontwikkeling van de) natuurwaarden in grote delen van het plangebied, wordt in deze paragraaf nader ingegaan op de huidige en toekomstige belasting met stikstofverbindingen vanuit de lucht.

3.3.1 *Ecologische hoofdstructuur en provinciale ontwikkelingszone groen*

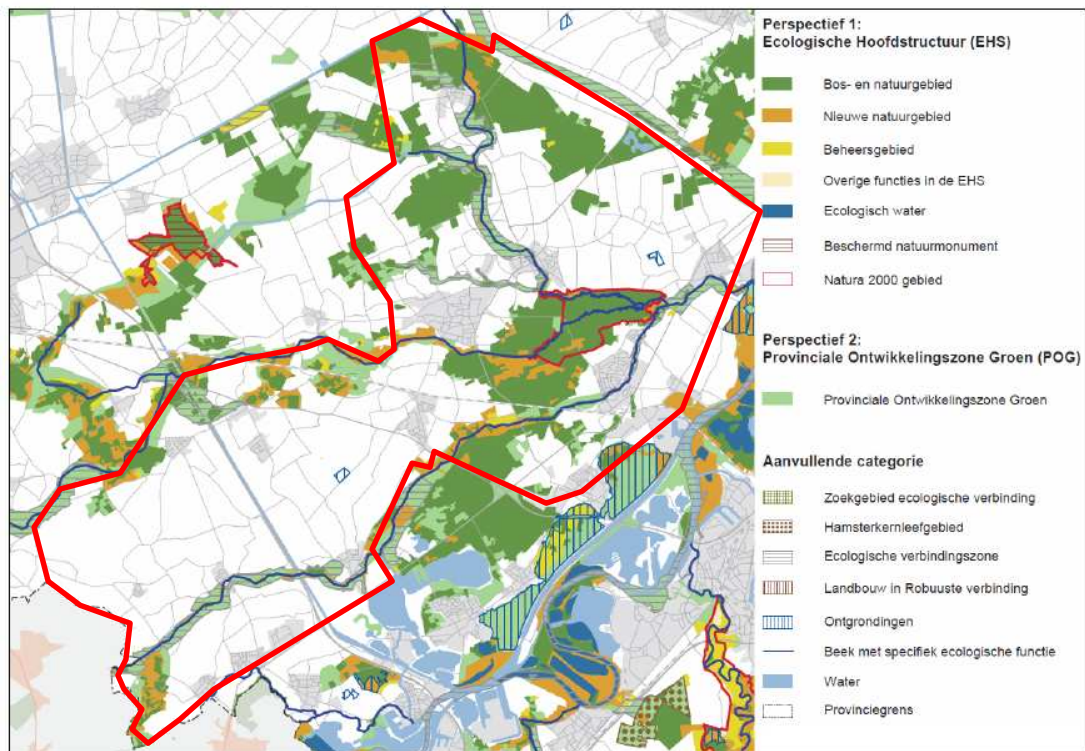
In het plangebied liggen diverse natuurgebieden die deel uitmaken van de (provinciale) ecologische hoofdstructuur (EHS). De gebieden worden besproken voor zover van belang voor de beschrijving en beoordeling van effecten van het voorgenomen bestemmingsplan. Het accent ligt op de gebieden die zeer kwetsbaar zijn voor stikstofdepositie.

Tot de ecologische hoofdstructuur behoren onder meer de Natura 2000-gebieden. In dit planMER zijn de eventuele gevolgen voor de kwaliteit van de Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor de habitats en soorten in deze gebieden, een zeer belangrijk aandachtspunt. Daarom wordt specifiek aandacht besteed aan deze gebieden in paragraaf 3.3.3.

EHS

Binnen het plangebied van dit bestemmingsplan is door de provincie een aantal gebieden aangewezen als EHS. In figuur 3.3 is een overzicht te zien van de EHS in de gemeente Leudal.

De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden in de EHS vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het “nee, tenzij” regime. Binnen de EHS zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Alleen bij groot maatschappelijk belang en het ontbreken van reële alternatieven zal per geval beoordeeld worden of het belang van de activiteit opweegt tegen het belang van de te beschermen waarden. Als we dergelijke activiteiten toch toestaan moet compensatie plaatsvinden conform de Provinciale beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden.

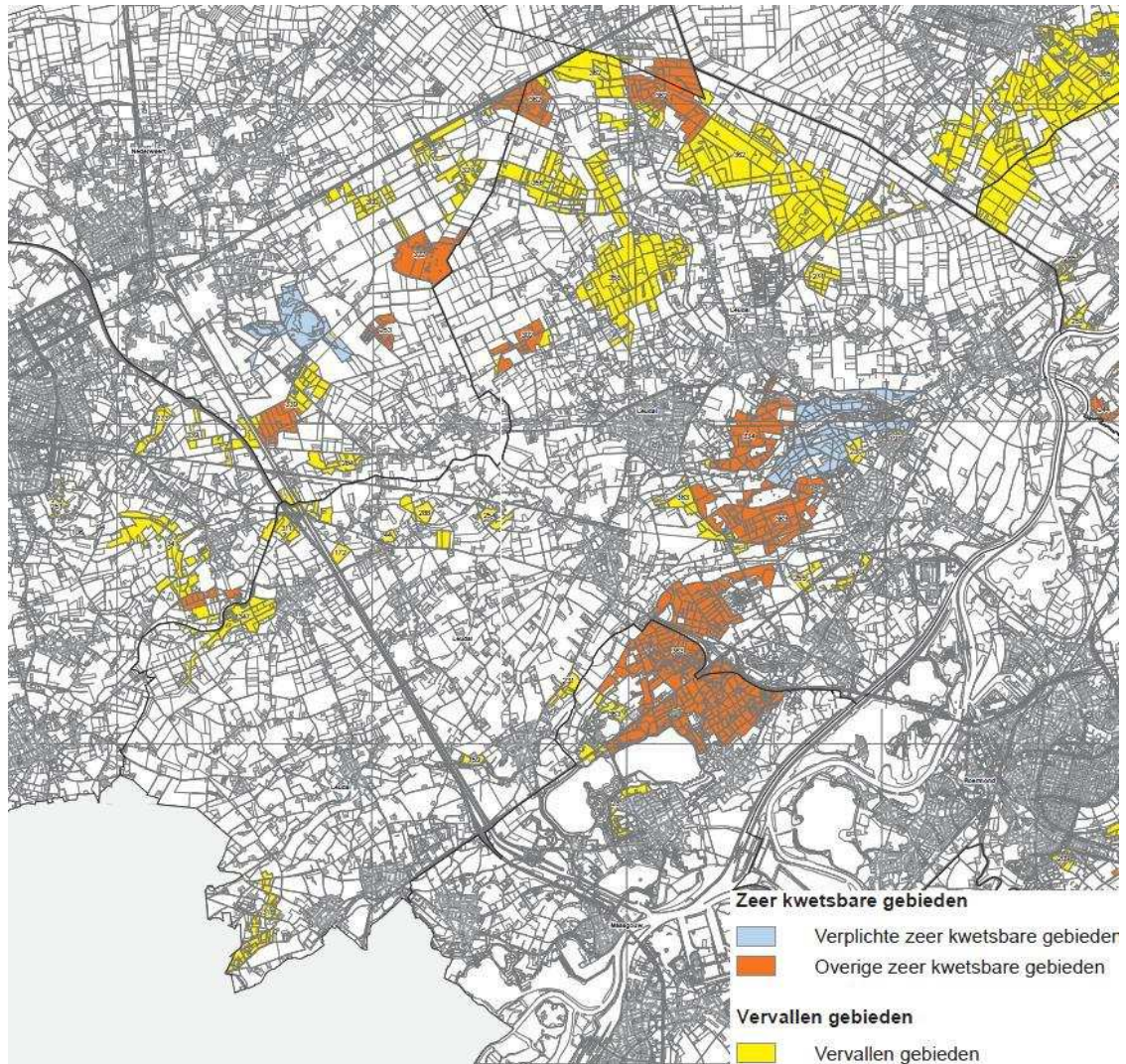
figuur 3.3 Ecologische Hoofdstructuur gemeente Leudal (Provincie Limburg, 2012)| Rode lijn indicatief gemeentegrens van Leudal

POG

Naast het aanwijzen van EHS gebieden werkt de provincie Limburg met het aanwijzen van POG-zones. De POG is in Limburg circa 29.000 hectare groot en omvat een belangrijk deel van de ecologische verbindingzones, deels bestaande uit beekdalen met 'beken met speciaal ecologische functie' ('SEF-beken') waar extra natuurstroken zijn voorzien. Met name de provinciale bosdoelstellingen worden in hoofdzaak in de POG gerealiseerd. Daarnaast heeft de provincie een ontwikkelingsgerichte ambitie om de groene waarden te verhogen op basis van de natuurdoelen in de Stimuleringsplannen natuur, bos en landschap.

Overige zeer kwetsbare gebieden in de EHS (Wav-gebieden)

Delen van de ecologische hoofdstructuur kunnen zeer kwetsbaar zijn voor de gevolgen van stikstofbelasting via de lucht. Dit zijn de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (de gebieden worden daarom vaak aangeduid met de term 'Wav-gebieden' (figuur 3.4). Tot de Wav-gebieden horen de zeer kwetsbare Natura 2000-gebieden, maar ook andere delen van de Ecologische hoofdstructuur.

figuur 3.4 Ligging Zeer Kwetsbare gebieden conform Wet Ammoniak Veehouderijen (bron: provincie Noord-Brabant, 2013)

Autonome ontwikkeling

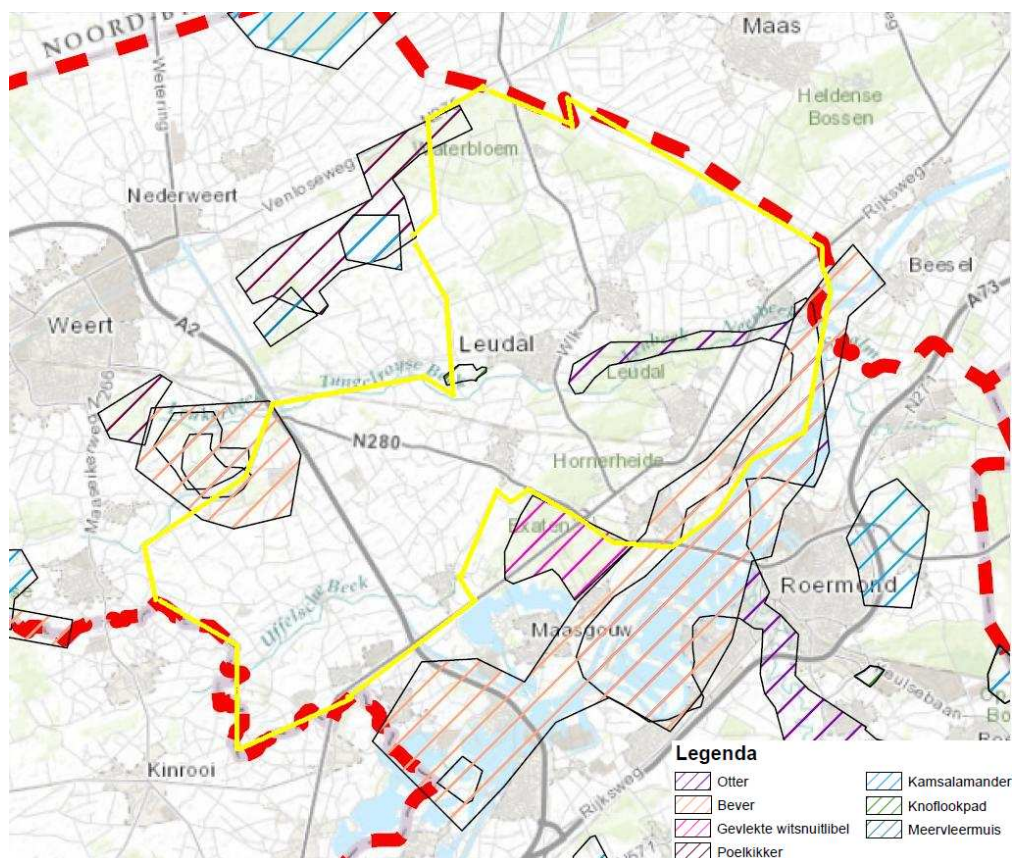
Er zijn buiten de lopende actualisatie van het POL en de implementatie van wet- en regelgeving ten aanzien van veehouderijbedrijven (volgens de (Ontwerp)Verordening veehouderijen en Natura 2000), geen autonome ontwikkelingen bekend met betrekking tot de EHS.

3.3.2 Beschermde soorten- en rode lijst soorten

Binnen het plangebied van dit bestemmingsplan komen beschermde en Rode lijst soorten voor. Doorgaans vormen de strikt beschermde soorten en Rode lijst-soorten geen grote belemmering voor het doorgaan van de gewenste ontwikkelingen. De aanwezigheid van beschermde soorten is bij nadere detaillering van onderzoek in relatie tot de detaillering van de voorgenomen ontwikkelingen terug te voeren tot lokale biotopen waar de soorten zich ophouden. Het is van belang om bij die nadere detaillering en planuitwerking die lokale biotopen tijdig in kaart te brengen en de ontwikkelingen daarop af te stemmen.

Voor Provincie Limburg is een gebiedsdekkende kaart opgesteld met daarop ingetekend de belangrijkste soorten van de Flora- en faunawet. Het betreft hier de belangrijkste leefgebieden van Tabel 3-soorten. In het plangebied Leudal zijn (delen van) belangrijke leefgebieden van de soorten Bever, Poelkikker en Knoflookpad aanwezig. Teven is het een voornemen om het Leudal voor de Otter geschikt te maken. Deze soort is nu niet aanwezig. In de directe omgeving van gemeente Leudal komen belangrijke leefgebieden van de soorten Gevlekte Witsnuitlibel, Kamsalamander en Meervleermuis voor.

Aangezien het hier de belangrijkste leefgebieden betreft, is het dus nog wel mogelijk dat de Tabel 3-soorten ook elders in de provincie (en het buitengebied van Leudal) kunnen worden aangetroffen. Met behulp van deze kaart kan rekening gehouden worden met de voornaamste leefgebieden en kan hier op geanticipeerd worden. Derhalve dienen, bij nadere detaillering van planontwikkelingen, alsnog alle lokale beschermde soorten binnen de invloedssfeer van het voornemen in kaart gebracht te worden.

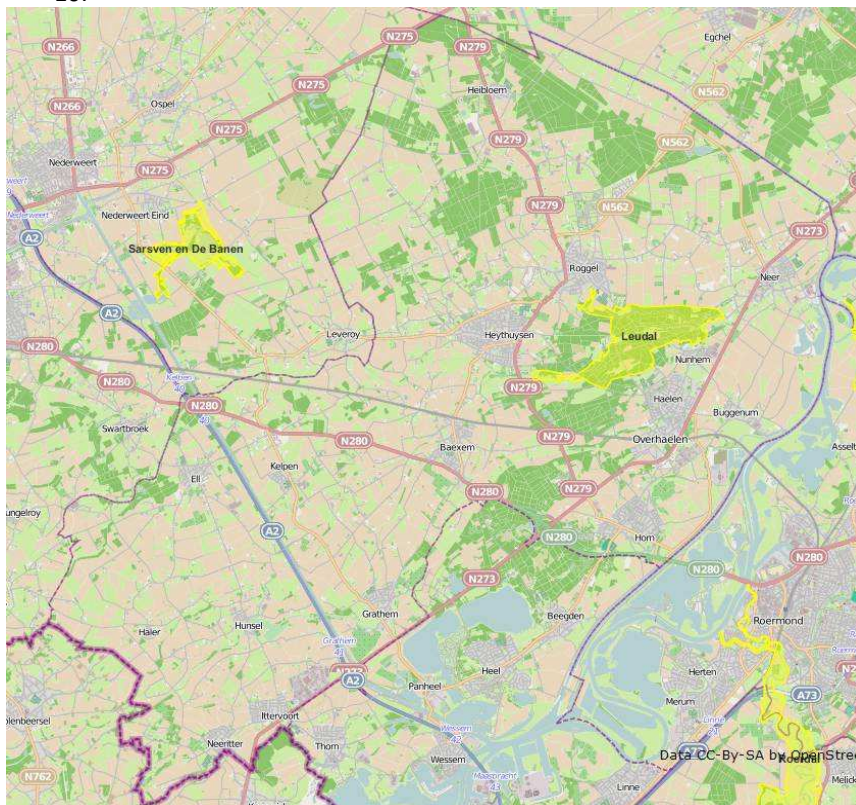
figuur 3.5 Belangrijke (toekomstige) leefgebieden Flora- en faunawet Tabel 3-soorten binnen het plangebied Leudal (geel omlijnd; bron: Provincie Limburg, 2013).

3.3.3 Natura 2000-gebied Leudal

In de passende beoordeling (zie bijlage 1) is ingegaan op de Natura 2000-gebieden binnen het plangebied en de Natura 2000-gebieden binnen een straal van 10 kilometer van het plangebied. Binnen/nabij het plangebied liggen 17 Natura 2000-gebieden; negen Nederlandse, vier Belgische en vier Duitse Natura 2000-gebieden. Binnen de grenzen van het plangebied ligt het gelijknamige Natura 2000-gebied Leudal.

De relevante Natura 2000-gebieden op Nederlands grondgebied betreffen de volgende Natura 2000-gebieden en instandhoudingsdoelen:

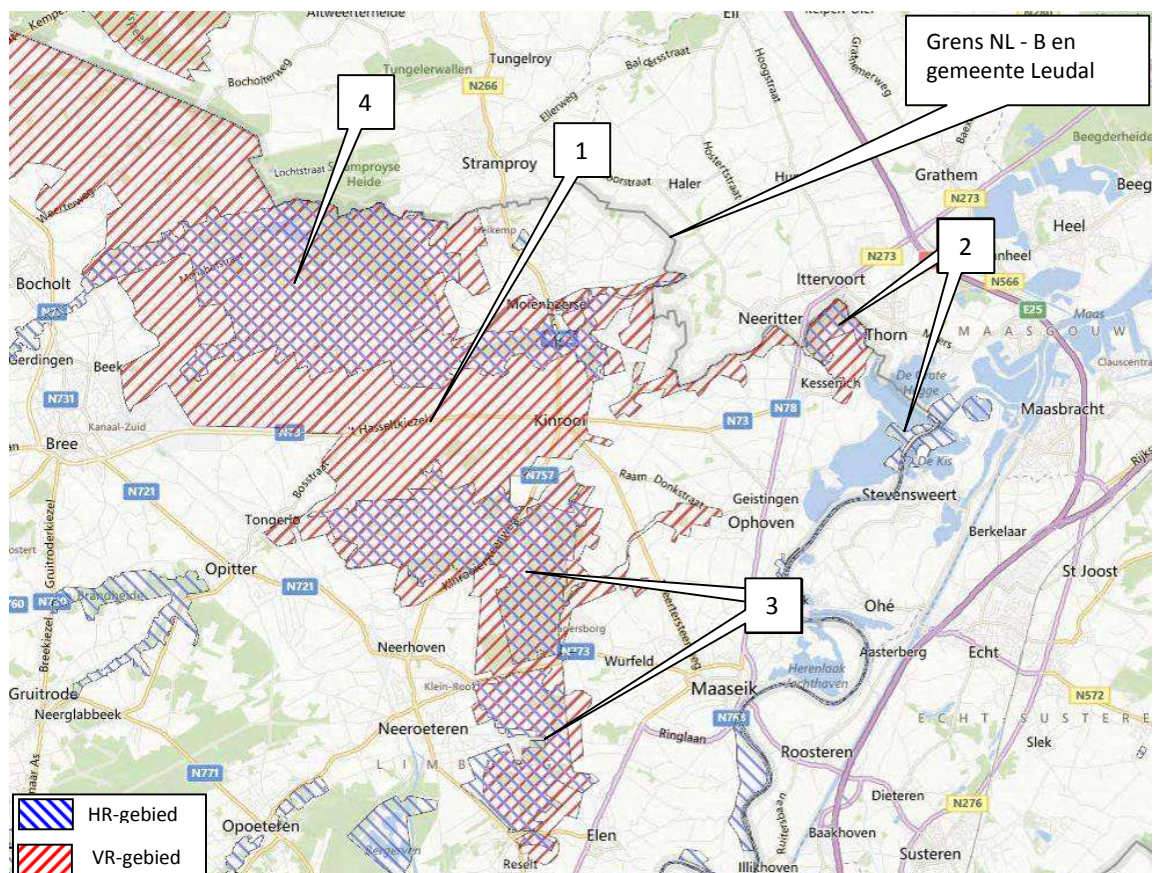
1. **Leudal;** *Het habitatrictlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 3 habitattypen en 1 habitatsoort;*
2. **Deurnsche Peel & Mariapeel;** *Het habitat- en vogelrichtlijngebied heeft een instandhoudingsdoelen voor 3 habitattypen en 7 vogelsoorten;*
3. **Grensmaas;** *Het habitatrictlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 4 habitattypen en 5 habitatsoorten;*
4. **Groote Peel;** *Het habitat- en vogelrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 2 habitattypen en 9 vogelsoorten;*
5. **Meinweg;** *Het habitat- en vogelrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 8 habitattypen, 3 habitatsoorten en 3 vogelsoorten;*
6. **Roerdal;** *Het habitatrictlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 5 habitattypen en 11 habitatsoorten;*
7. **Sarsven en De Banen;** *Het habitatrictlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 3 habitattypen en 1 habitatsoort;*
8. **Swalmdal;** *Het habitatrictlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 3 habitattypen en 4 habitatsoorten;*
9. **Weerter- en Budelerbergen & Ringselven;** *Het habitat- en vogelrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 3 habitattypen, 3 habitatsoorten en 3 vogelsoorten.*
- 10.

Het Leudal omvat de dalen van een aantal beken die vanuit de Roerdalslenk naar het dal van de Maas stromen. Door het hoogteverschil zijn de beken diep ingesneden en is de stroomsnelheid van het water vrij groot. De kern van het beekdal wordt gevormd door twee meanderende beken, de Zelsterbeek of Roggelsebeek en de Leubeek of Tungelroysebeek. Met name de Zelsterbeek is voor een groot deel aan kanalisatie ontkomen, ditzelfde geldt voor het stroomafwaartse deel van de Leubeek. De genormaliseerde trajecten van beide beken zijn in 2000 weer meanderend gemaakt. De vegetatie rondom de beken is zeer gevarieerd. De afgesneden meanders van de beken herbergen soortenrijke moerasvegetaties. Ten oosten van het klooster liggen veldrusschraallanden. De natte tot vochtige bossen behoren tot het elzenbos, vogelkers-essenbos en haagbeukenbos. Lokaal komen gagelstruwelen en berkenbroekbossen voor. Hoger op de gradiënt, op de flanken van de beekdalen, bestaan de bossen uit eiken-beukenbossen, eiken-berkenbossen en naaldbossen. Plaatselijk komen matig voedselrijke tot voedselrijke graslanden voor en zijn enkele heideterreintjes aanwezig. Het Natura-2000 gebied Leudal kent de volgende instandhoudingsdoelen: H320, H9160, H91EO, H1337.

De relevante Natura 2000-gebieden in België zijn :

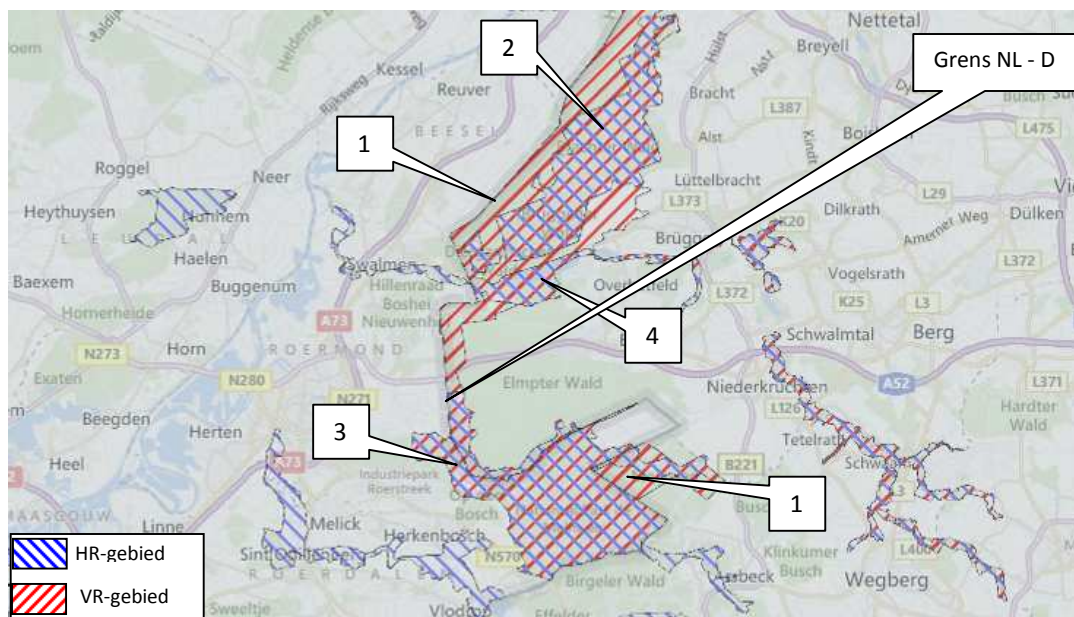
1. **Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof;** *Het vogelrichtlijngebied heeft een instandhoudingsdoel voor 15 vogelsoorten;*
2. **Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek;** *Het Habitatrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 5 habitattoorten;*
3. **Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en Bergerven;** *Het habitatrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 8 habitattypen en 2 habitattoorten;*
4. **Abeek met aangrenzende moerasgebieden;** *Het habitatrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 7 habitattypen waaronder stikstofgevoelige habitattypen.*

figuur 3.7 Ligging Belgische Natura 2000-gebieden (bron: natura2000.eea.europa.eu)).

De relevante Natura 2000-gebieden in Duitsland zijn de volgende :

1. **Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald und Meinweg**; Het vogelrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 12 vogelsoorten;
2. **Wälder und Heiden bei Brüggens-Bracht**; Het habitat- en vogelrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 12 habitattypen, 2 habitatsoorten en 4 vogelsoorten;
3. **Lüsekamp und Boschbeek**; Het habitatrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 10 habitattypen en 1 habitatsoort;
4. **Elmpter Schwalmbruch**; Het habitatrichtlijngebied heeft instandhoudingsdoelen voor 11 habitattypen en 2 habitatsoorten.

figuur 3.8 Ligging Duitse Natura 2000-gebieden (bron: natura2000.eea.europa.eu)).

3.3.4 Stikstofdepositie; informatie en trends

Stikstofdepositie is één van de grootste bedreigingen voor Nederlandse Natuurgebieden. Ook in de gemeente Leudal komen natuurgebieden voor die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Het betreft het Natura 2000-gebied Leudal en een aantal WAV-gebieden.

De Nederlandse agrarische sector levert met 40% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie op Nederland. Deze bijdrage bestaat vrijwel alleen uit ammoniak. Ammoniak komt vrij uit stallen, mestopslagen, tijdens beweiding en bij het aanwenden van mest.

De totale bijdrage van alle Nederlandse bronnen aan de totale stikstofdepositie (stikstofoxiden en ammoniak) is 70%, de rest is uit het buitenland afkomstig.

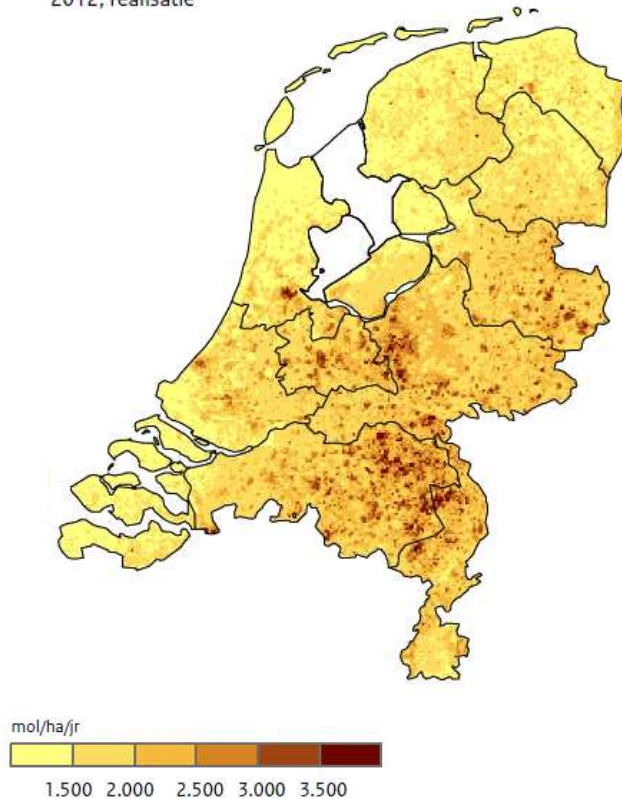
De verhoudingen in de provincie Limburg wijken enigszins af van die in Nederland gemiddeld. De Limburgse agrarische sector levert met 35% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie in Limburg. De totale bijdrage van buitenlandse bronnen aan de stikstofdepositie in Limburg is 43%.

De gemiddelde depositie in de zuidelijke provincies (Noord-Brabant en Limburg) is 500 tot 1000 mol/ha/jr hoger dan in de noordelijke provincies (RIVM, Grootschalige concentratie en depositiekaarten Nederland, rapportage 2013).

Stikstofdepositie

In figuur 3.9 is de stikstofdepositie in 2012 beeld gebracht.

2012, realisatie

figuur 3.9 Stikstofdepositie in Nederland (RIVM, 2013)

Een belangrijke bijdrage aan de stikstofdepositie levert de ammoniakemissie vanuit de landbouw. De ammoniakemissie is sinds 1990 met tweederde verminderd, vooral door de afname van (de mestproductie door) de veestapel en door de verplichting om dierlijke mest emissiearm aan te wenden.

De totale berekende emissie van ammoniak in Nederland bedroeg in 2010 ongeveer 122 miljoen kg, en ligt daarmee onder het vastgestelde EU-NEC plafond van 128 miljoen kg (EU, 2001); de landbouw droeg hier 105 miljoen kg aan bij.

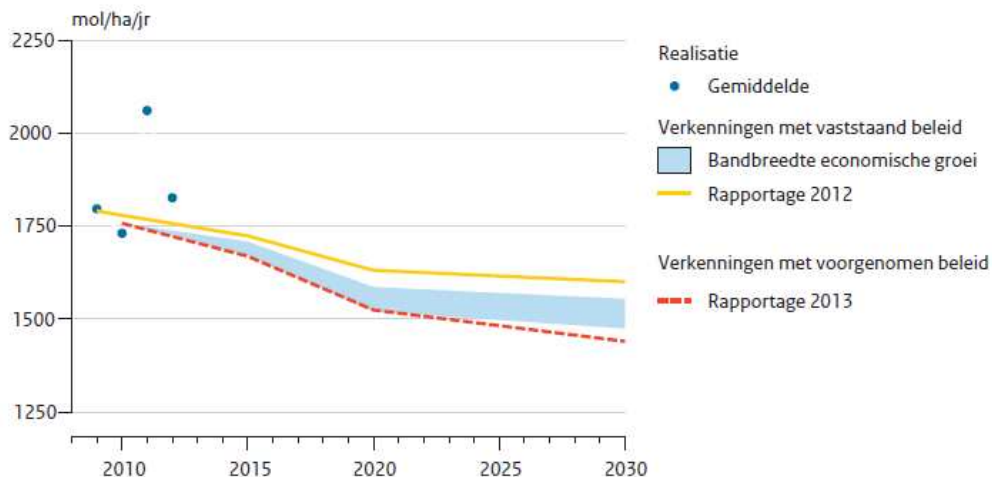
De landelijk gemiddelde stikstofdepositie, ook wel vermestende depositie genoemd, lag tot halverwege de jaren 1990 tussen de 2.500 en 3.000 stikstof per hectare. Vanaf 1994 is een geleidelijke daling ingezet tot op het huidige niveau. Kleine variaties ontstaan vooral door weersomstandigheden. De daling in stikstofdepositie sinds 1981 is het gevolg van lagere emissies van zowel stikstofoxiden als van ammoniak.

De emissie van stikstofoxiden in Nederland daalde sinds 1980 met 40%; in West-Europa met 30%. Deze daling is het resultaat van maatregelen bij het verkeer, zoals de invoering van de katalysator aan het eind van de jaren tachtig, bij de industrie en in de energiesector.

De emissie door agrarische bronnen in Nederland is sinds 1990 met 50% gedaald; (in West-Europa met 10%). Vooral de laatste tien jaar hebben emissiebeperkende maatregelen in Nederland voor een daling gezorgd.

Nadat in de jaren negentig van de vorige eeuw het bovengronds uitrijden van mest al werd verboden, is vanaf 2008 het in twee werkgangen uitrijden en onderwerken van mest op bouwland niet meer toegestaan. Het effect van dit verbod is in 2010 onderzocht. Het is gebleken dat op bouwland de mest nu vooral geïnjecteerd wordt. Dit is zeer effectief en hierdoor en door andere aanpassingen in de praktijk van het bemesten is de emissie sinds 2005 met ongeveer 10 miljoen kg gedaald.

De laatste jaren is de veestapel weer enigszins gegroeid. Deze groei zou kunnen doorzetten, zeker omdat in het jaar 2015 het systeem van productierechten en het melkquotum komen te vervallen. In dat geval kan de emissie weer boven het EU-NEC-plafond uit stijgen. De prognoses van het RIVM gaan echter vooralsnog uit van een geleidelijke daling van de stikstofdepositie.

figuur 3.10 trendverwachting van de gemiddelde stikstofdepositie (RIVM, 2013)

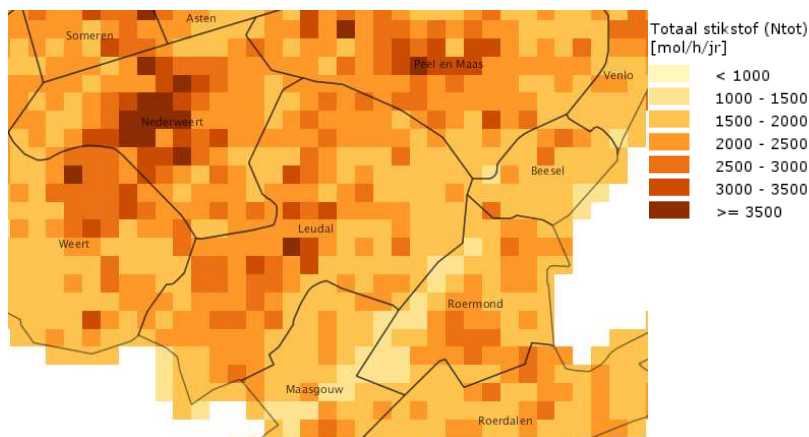
De stikstofdepositie gemiddeld over Nederland daalt naar verwachting met ongeveer 230 mol/ha/jr tot 2013. Dit komt voornamelijk door dalende emissies vanuit het wegverkeer in binnen en buitenland en dalende emissie uit de landbouw in Nederland. Het wagenpark wordt schoner, doordat er de komende jaren in toenemende mate (vracht)auto's rondrijden die aan de Euro 6 normen voldoen. De daling in de landbouwemissies komt door implementatie van emissiearme stallen en lager mestgebruik. Na 2020 daalt de emissie naar verwachting langzaam verder.

Ook de provincie Limburg gaat uit van een dalende stikstofdepositie. Uit de rekenmodule AERIUS (versie 1.4.2) blijkt dat de stikstofdepositie sinds 2004 in alle Limburgse Vogelrichtlijngebieden is afgenomen. Uit landelijke cijfers blijkt dat in de periode daaraan voorafgaand ook een daling van depositie heeft plaatsgevonden. Daarnaast blijkt dat op basis van scenario's ook in de toekomst de depositie naar verwachting zal blijven dalen. Feitelijk is daarmee in de scenario's ook rekening gehouden met de ontwikkelingen in de veehouderijsector en de daarmee gepaard gaande depositieontwikkeling.

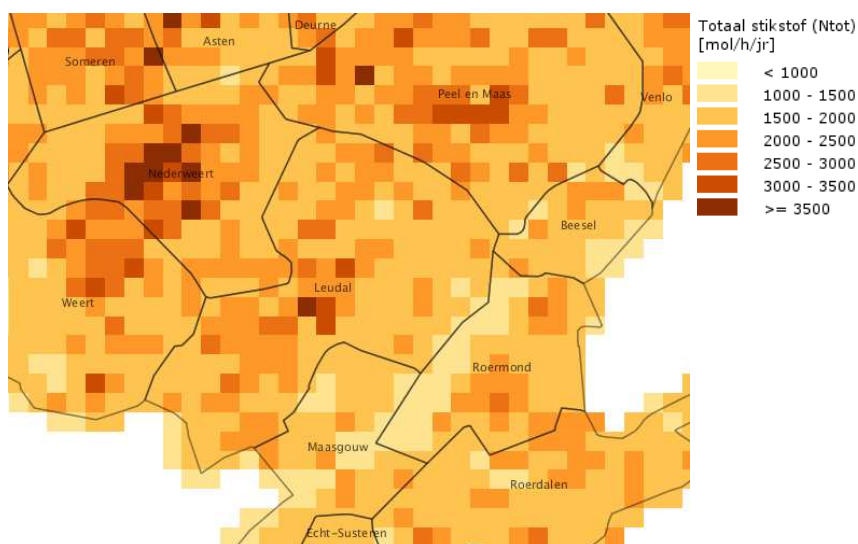
Stikstofdepositie in de gemeente Leudal en omgeving

In figuur 3.11 is de huidige atmosferische stikstofdepositie in de omgeving van het plangebied (bron: RIVM, Grootschalige Concentratiekaart Nederland, webversie, juni 2013) weergegeven. Voor een meer gedetailleerde kaart wordt verwezen naar de Passende Beoordeling in het kader van de natuurbeschermingswet.

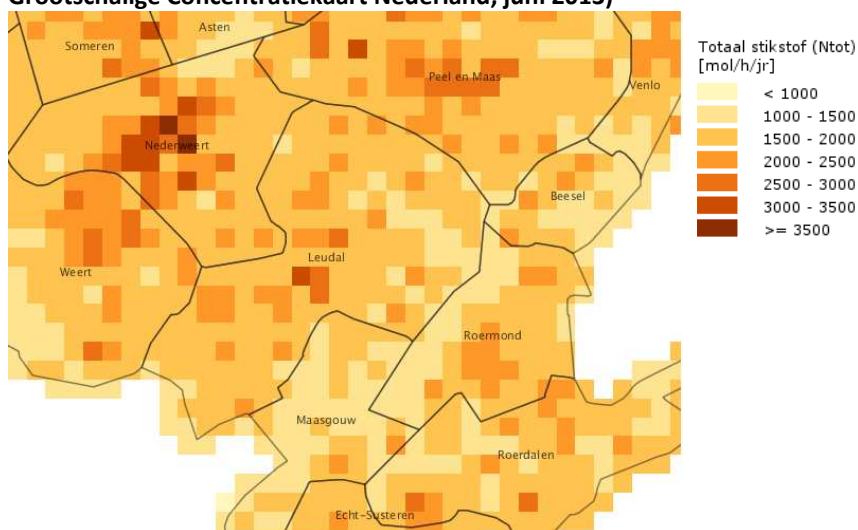
De achtergronddepositie wordt doorgaans beschouwd als een goede referentie voor de beoordeling of voor habitattypen (in Natura 2000-gebieden) sprake is van een 'overspannen situatie'. Hiervan is sprake indien de achtergronddepositie beduidend hoger is dan de KDW (Kritische Depositie Waarde) van de betreffende habitattypen. In dat geval kan elke toename worden beschouwd als een potentiële kans op significant negatieve effecten.

figuur 3.11 Depositie van stikstof (totaal) in Leudal en omgeving, in 2012 (bron: RIVM, Grootschalige Concentratiekaart Nederland, juni 2013)

figuur 3.12 Prognose stikstofdepositie in natuur in Leudal en omgeving, in 2015 (bron: RIVM, Grootschalige Concentratiekaart Nederland, juni 2013)

figuur 3.13 Prognose stikstofdepositie in natuur in Leudal en omgeving, in 2020 (bron: RIVM, Grootschalige Concentratiekaart Nederland, juni 2013)

De gevolgen van algemene landelijke ontwikkelingen zijn opgenomen in de prognoses van het RIVM en maken deel uit van de berekende achtergrondconcentraties. In de gemeente Leudal spelen verder geen ontwikkelingen die aanleiding zouden kunnen geven tot een cumulatietoets.

Conclusie

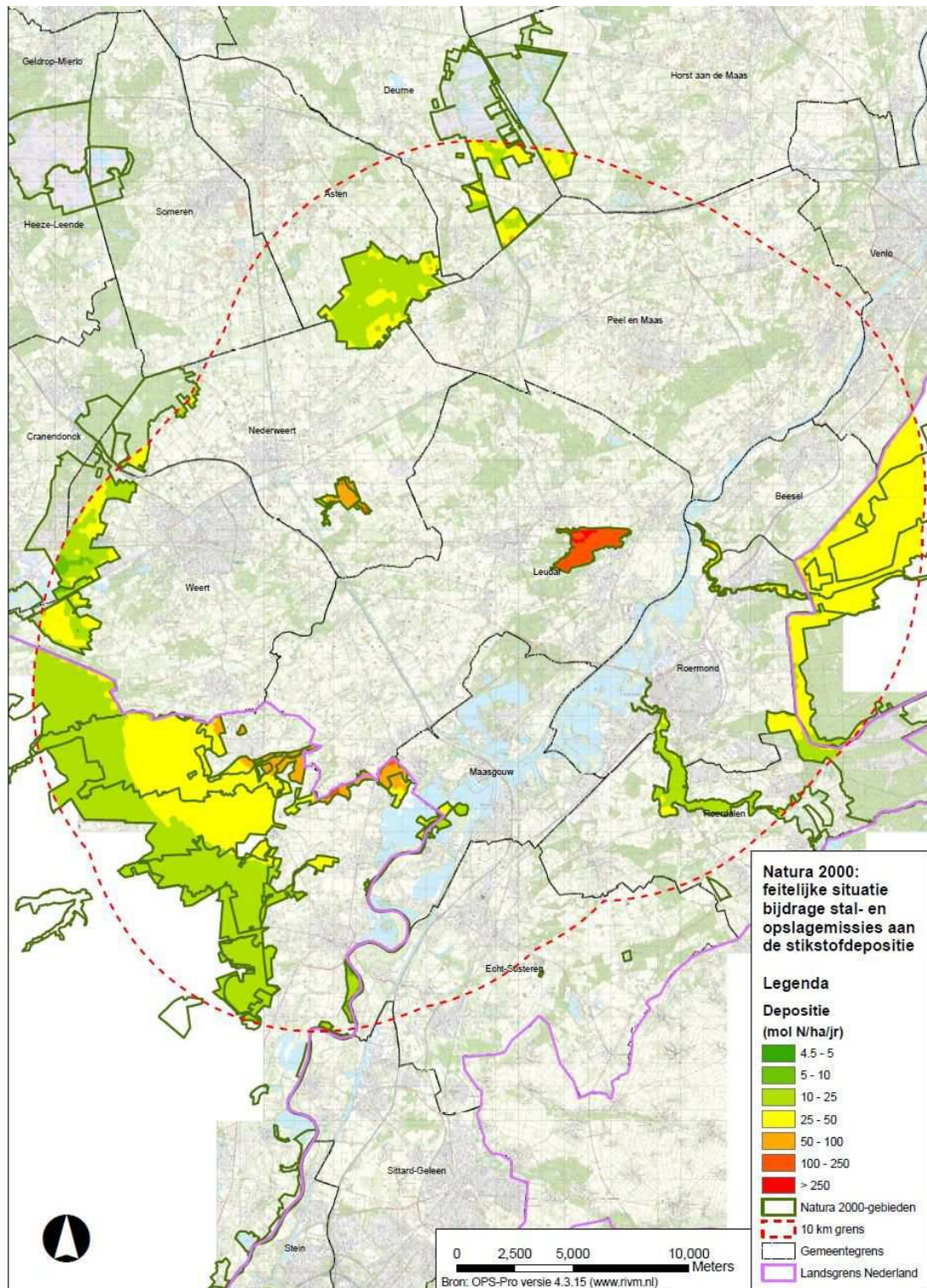
Er kan op basis van voorgaande gesteld worden dat volgens de huidige inzichten er sprake is van een langjarige daling in depositie, die in de toekomst door zal gaan.

3.3.5 Stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden en overige zeer gevoelige delen van de ecologische hoofdstructuur (WAV-gebieden)

Ten behoeve van de passende beoordeling en het planMER zijn modelberekeningen uitgevoerd van de bijdrage van de veehouderij (stal- en opslagemissies) aan de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden. Ditzelfde is gedaan voor de WAV-gebieden. Dit zijn de voor stikstof meest gevoelige delen van de ecologische hoofdstructuur.

Bijdrage aan de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden

In figuur 3.14 is de feitelijke bijdrage van de veehouderij (stallen en mestopslagen) in Leudal aan de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden weergegeven. De figuur geeft de waarden tot een afstand van 10 km van de gemeentegrens. Deze 10 km-grens is gekozen omdat zich naar verwachting binnen deze grens reeds problemen met de depositie van stikstof voordoen. Buiten deze afstand zal de bijdrage van de veehouderij nog steeds aanwezig zijn, maar niet meer als afzonderlijke bijdrage te onderscheiden zijn. Gezien de omvang van de depositie in de nabijgelegen gebieden is van belang hiervoor eerst een oplossing te vinden. De verwachting is dat deze vervolgens ook effecten wegneemt op verderop gelegen gebieden. Deze figuur is ontleend aan de eerdergenoemde modelstudie.

figuur 3.14 Bijdrage veehouderij (stallen en mestopslagen) aan de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, feitelijke situatie (2012)

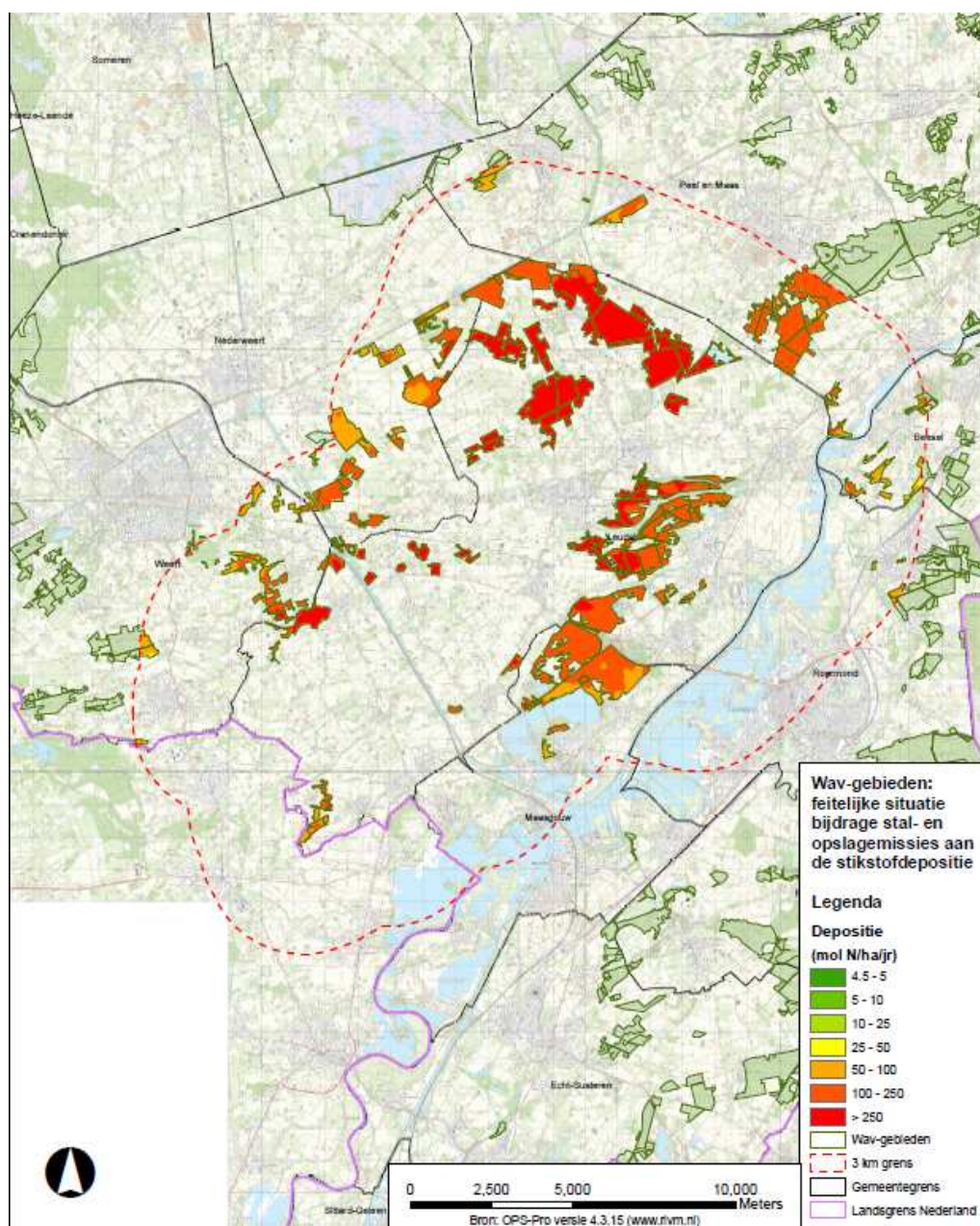
Uit de berekeningsresultaten blijkt dat de bijdrage van agrarische activiteiten in Leudal aan de stikstofdepositie van de Natura 2000-gebieden maximaal 630,04 mol N/ha/jaar is. Dit betreft de depositie op het Leudal.

Invloed op de overige zeer gevoelige gebieden (Wav-gebieden)

Delen van de ecologische hoofdstructuur kunnen zeer kwetsbaar zijn voor de gevolgen van stikstofbelasting via de lucht. Dit zijn de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (de gebieden worden daarom vaak aangeduid met de term 'Wav-gebieden').

Tot de Wav-gebieden horen de zeer kwetsbare Natura 2000-gebieden, maar ook andere delen van de ecologische hoofdstructuur. De status van deze gebieden houdt in dat in een zone van 250 m om de gebieden beperkingen gelden aan de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij.

Op dezelfde wijze als voor de Natura 2000-gebieden is gedaan, is ook de stikstofdepositie op de zeer gevoelige gebieden (de zogenaamde Wav-gebieden) berekend en in beeld gebracht, zie figuur 3.15.

figuur 3.15 Bijdrage landbouw aan stikstofdepositie in de overige zeer verzuringsgevoelige gebieden, huidige situatie (2012)

De maximale feitelijke depositie op de Wav-gebieden ligt in dezelfde orde van grote als de depositie op het Leudal (600 - 700 mol/ha/jr).

Autonome ontwikkeling

De feitelijke situatie is bepaald aan de hand van zeer recente (2013) CBS-gegevens (tellingen) en (emissie)gegevens uit vergunningen. Er zijn verder geen concrete plannen en initiatieven binnen de gemeente bekend met betrekking tot uitbreiding of inkrimping van de veestapel of het toepassen van mestvergisting.

Naar verwachting wordt eind 2013 de Verordening veehouderijen en Natura 2000 definitief vastgesteld. Met de ontwerpverordening veehouderijen en Natura 2000 provincie Limburg wordt aan veehouderijen voorgeschreven dat vergaande ammoniakemissiereducerende staltechnieken worden gebruikt in nieuwe en te renoveren stallen.

Met de ontwerpverordening wordt voldaan aan de verplichting in de Natuurbeschermingswet 1998 om ten aanzien van activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken en mogelijk negatieve effecten sorteren op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura2000 gebieden, passende maatregelen te treffen.

Hiermee is in de stikstofberekeningen nog geen rekening gehouden, het betreft immers nog geen vastgesteld beleid. De situatie bij autonome ontwikkeling is dus gelijk aan de huidige situatie.

3.4 Landschap en cultuurhistorie

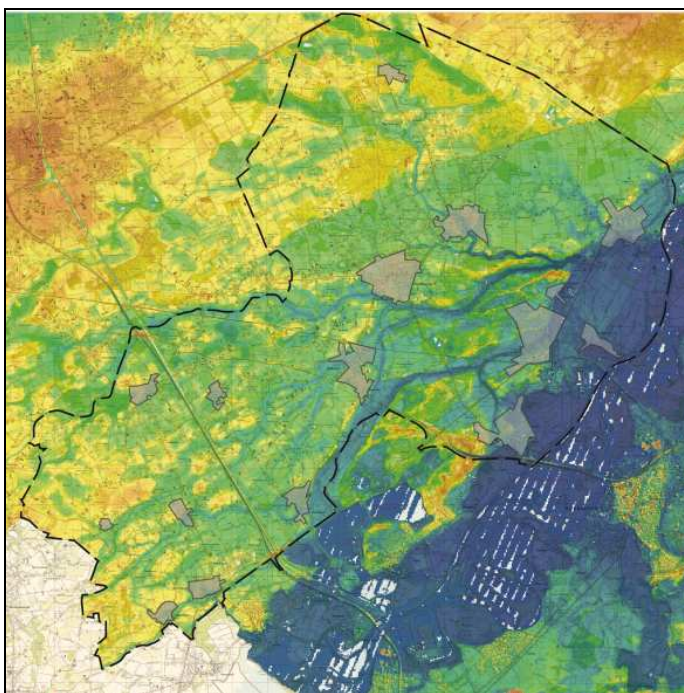
3.4.1 *(Geologische) ontstaansgeschiedenis landschap*

Landschappelijke onderlegger

Het grondgebied van de gemeente Leudal is onderdeel van het uitgestrekte zandgebied van Noord-Brabant, Limburg en de Belgische Kempen dat gevormd werd toen de wind het gebied bedekte met een dikke laag zand. Dit zogenaamde dekzand was afkomstig van de indertijd droogstaande Noordzeebodem en werd door de voornamelijk noordwestelijke wind richting Limburg vervoert. De zandige ondergrond is in Leudal nog steeds duidelijk zichtbaar.

De Maas heeft een belangrijke rol gespeeld bij de vorming van een groot deel van het huidige landschap. De bodem van vrijwel de gehele gemeente is gevormd onder invloed van deze rivier doordat ze sediment afzette op de onderliggende dekzandlaag. Tijdens verschillende geologische periodes (Pleistoceen en Holoceen) heeft de Maas zich in haar eigen afzettingen ingesneden waarbij rivierdalen en sedimentatieafzettingen zijn ontstaan. Door deze herhaalde insnijdingen zijn tevens verschillende kleine terrasniveaus ontstaan, die onderling van elkaar gescheiden zijn door steilrandjes. Dichtgeslibde voormalige rivierbeddingen en meanders zijn tot in de omgeving van Heythuysen in de bodem herkenbaar. Aan de oppervlakte verraden de in het landschap nog herkenbare oude beddingen en steilranden het ontstaan van dit terrassenlandschap. Ten zuiden van de lijn Weert-Heythuysen hebben ook west-oost lopende beken zich ingesneden in het landschap. Zij hebben voor smalle en scherp ingesneden dalen gezorgd die tot op de dag van vandaag in het landschap herkenbaar zijn. De overstromingsvlaktes van de rivier en beken zorgden voor vruchtbare gronden. Het noordelijke deel van de gemeente lag hoger en op grotere afstand van de rivier. Hierdoor bleef het dekzandlandschap met haar welvingen en vlaktes grotendeels bewaard en was de invloed van de rivier en beken op het landschap beperkt.

Op de hoogtekaart in figuur 3.16 zijn de lagere (blauwe) delen, de hogere (gele) delen en de tussenliggende (groene) delen duidelijk herkenbaar. Grofweg kan gesteld worden dat de donkerblauwe delen de beek- en rivierdalbodems zijn, het hoge noordelijke deel van de gemeente het dekzandlandschap en het tussenliggende groene gebied het terrassenlandschap is [Gemeente Leudal, 2009].

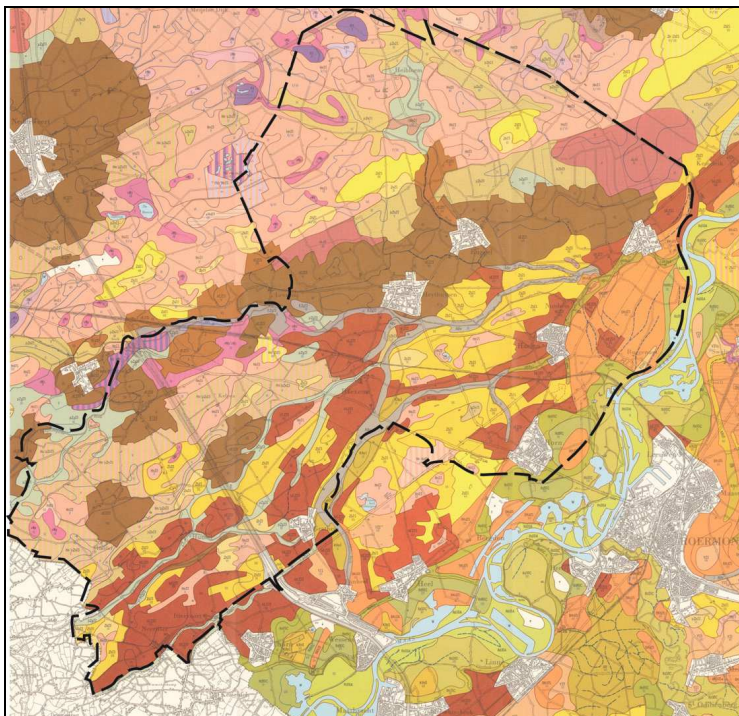

figuur 3.16 Hoogtekaart gemeente Leudal [www.ahn.nl]

Cultuurhistorische context

Naast de bodemopbouw, reliëf en waterhuishouding is de (cultuur)historische ontwikkeling van groot belang voor de huidige verschijningsvorm van het buitengebied van Leudal. Bewoning, ontginning, beplanting en aanleg van infrastructuur hebben een belangrijke impact gehad op de huidige ruimtelijke kenmerken en hebben vaak een sterke relatie met de landschappelijke onderlegger.

In Leudal heeft al sinds lange tijd bewoning plaatsgevonden. De combinatie van het aanwezige oppervlaktewater, hogere veilige gronden, en later de vruchtbare bodem maakten het gebied een geschikte leefomgeving. De eerste bewoners waren nomadische volkeren die leefden van de jacht, later werd het gebied bevolkt door volkeren die gebruik maakten van plaatsgebonden akkerbouw. De oudste sporen van bewoning die gevonden zijn gaan terug tot de steentijd. Met name in de zuidelijke helft van de gemeente is de archeologische verwachtingswaarde hoog en bevinden zich enkele archeologische monumenten [Gemeente Leudal, 2009].

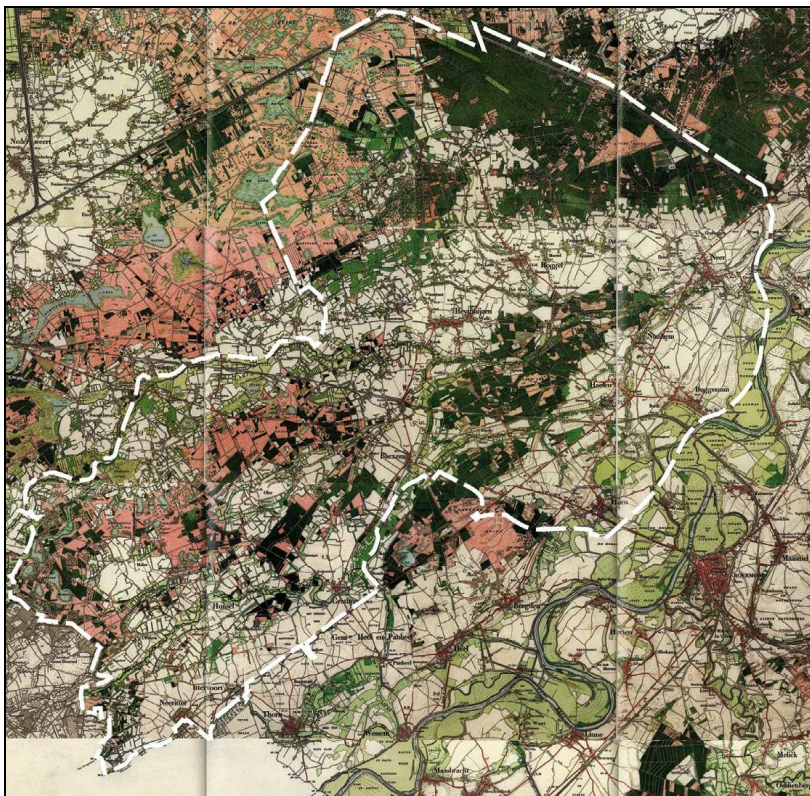

figuur 3.17 Bodemkaart [Stiboka]

In een oost-west-liggende zone, waarin Neer, Roggel en Heythuysen zich bevinden, zijn restanten van oude bouwlanden terug te vinden. Op de bodemkaart (zie figuur 3.17) zijn de hoge enkeerdgronden als een donkerbruine oost-west-liggende zone herkenbaar. Deze bevinden zich op de dekzandruggen in de nabijheid van beekdalen. Deze zogenaamde 'hoge enkeerdgronden' bevatten een dikke laag humushoudende grond die ontstaan is doordat de bewoners laag voor laag humusrijk materiaal opbrachten om het bouwland vruchtbaar en productief te houden. Deze 'bemester' werd van de nabij gelegen heidevelden gehaald. De naam Heythuysen, afkomstig van 'heidehuizen', refereert nog aan deze geschiedenis.

De bouwlanden en heidevelden hadden een nauwe relatie met elkaar en lagen dan ook meestal in de nabijheid van elkaar. Deze bouwlanden zijn nu nog herkenbaar in het Leudalse buitengebied aan hun donkere (humusrijke) bovengrond, en bolle ligging in het omliggende landschap. Vaak waren deze bouwlanden in gezamenlijk gebruik van verschillende boerderijen (velden). Soms behoorden de bouwlanden bij slechts een boerderij (kampen) en waren ze kleiner van formaat. De kampen zijn niet meer herkenbaar in het landschap met name als gevolg van ruilverkavelingen.

Vooral na de invoering van kunstmest aan het einde van de 19de eeuw zijn de heidevelden ontgonnen. Het gebruik van de heide om de bouwlanden vruchtbaar te houden, was immers niet meer nodig. In het huidige landschap zijn deze ontginningen nog duidelijk herkenbaar aan de rechthoekige verkavelingstructuur. Op de historische kaart van circa 1905 (zie figuur 3.18) heeft een deel van de (heide)ontginningen reeds plaatsgevonden, maar is te zien dat met name in het noordelijke dekzandgebied en in het westen van de gemeente nog verscheidene heidevelden (rood) bestaan. In het dekzandgebied worden de grootschalige heidevelden ontgonnen tot grootschalige landbouwgronden. Hiermee ontstaat het grootschalig dekzandlandschap. In het tussenliggende kleinschalige dekzandlandschap concentreert de bebouwing zich en zijn akkerlanden aanwezig [Gemeente Leudal, 2009].

figuur 3.18 Historische kaart 1905 [Gemeente Leudal, 2009]

Met de ontginning transformeerde het landschap van vooral het noordelijke deel van de gemeente Leudal van heide- en moerasgebied naar met name bouw- en grasland.

De aanwezige oudere ontginningen zijn (door de toen beperktere technische mogelijkheden) minder geometrisch van opbouw. Aanwezige structuren en objecten in het landschap zoals waterlopen en boomstronken bepaalden de vorm van de kavels en leidden tot een onregelmatiger blokverkaveling. In het westen van de gemeente komt dit type verkavelingstructuur veelvuldig voor.

Door het verwaaien van dekzand zijn plaatselijk stuifzandgebieden ontstaan. Deze worden gekenmerkt door een zeer ongelijke hoogteligging en zijn voornamelijk gevormd op plaatsen waar menselijke ingrepen de aanwezige vegetatie vernielde waardoor het zand kon verstuiven. In het terrassenlandschap gebeurde dit op de Beegderheide, het Starrenbosch en de Nunhemmerheide. Binnen het dekzandlandschap ontstonden stuifduingebieden op de drogere delen zoals de Asbroekerheide en de Ophovensche Zandberg. Op deze locaties zijn na verloop van tijd bosgebieden gekomen. Soms was er sprake van natuurlijke ontwikkeling, maar vaker werd productiebos aangeplant.

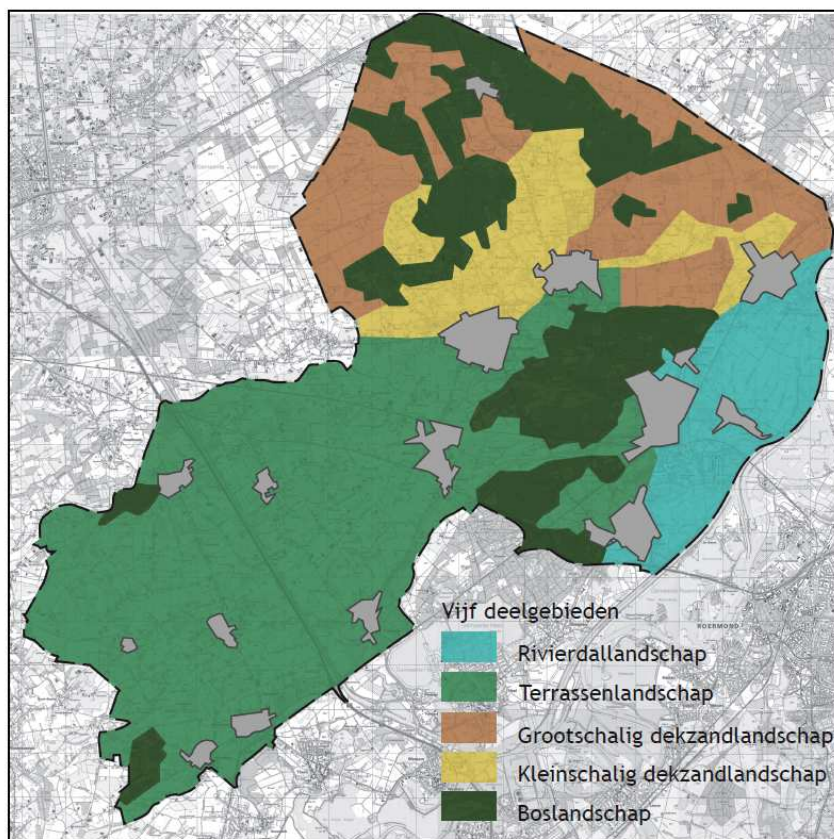
3.4.2 Landschappelijke typen en structuren

De meer recente ontwikkelingen die van invloed zijn op de ruimtelijke kenmerken van het buitengebied van Leudal, hebben met name betrekking op infrastructuur, bebouwing, bedrijfs- en industrielocaties en veranderingen in de landbouw. Met name de ontwikkeling van de intensieve veeteelt heeft invloed op zowel de ruimtelijke verschijningsvorm als op het milieu van het buitengebied gehad. Door voortschrijdende technologische ontwikkeling is de landschappelijke ondergrond vaak niet meer bepalend voor de locatie en verschijningsvorm van deze ontwikkelingen. Hiermee dreigt de ruimtelijke diversiteit van het gemeentelijke buitengebied te vervagen.

Onderverdeling in vijf deelgebieden

De huidige kenmerken en kwaliteiten van het buitengebied vinden voor een groot deel hun oorsprong in het landschappelijke fundament (bodemopbouw, reliëf en water), en de vaak daaruit voortgevloeide ingrepen van de mens (ontginning, bodemgebruik, bewoning, etc.). Op basis van het ontstaan van het landschap kan een onderverdeling van de deelgebieden gemaakt worden. De vijf onderscheiden deelgebieden binnen het buitengebied van de gemeente zijn aldus (zie figuur 3.19):

1. Rivierdallandschap;
2. Terrassenlandschap;
3. Grootschalig dekzandlandschap;
4. Kleinschalig dekzandlandschap;
5. Boslandschap.

figuur 3.19 Landschappelijke deelgebieden gemeente Leudal [Gemeente Leudal, 2013]

Deze indeling is een nadere invulling van de algemene landschappelijk waarden (groen/ blauw/ visueel, en/of grasland/ bouwland), zoals die zijn opgenomen in het Provinciale Omgevingsplan Limburg.

Hierna wordt per deelgebied een beschrijving gegeven.

Rivierdallandschap

Het Rivierdallandschap bevindt zich in het meest oostelijke deel van de gemeente; tussen Horn, Haelen en Neer, en de Maas / Lateraalkanaal. De ruimtelijke kenmerken van dit deelgebied zijn weergegeven in tabel. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt zijn de oude bouwlanden (velden en oude graslanden) cultuurhistorisch waardevol. Ook heeft het gebied een hoge mate van landschappelijke kwaliteit. De openheid met vergezichten, het landbouwkundig gebruik en de duidelijke landschappelijke structuur dragen hieraan bij. De oostzijde van het deelgebied is zeer aantrekkelijk door de aanwezigheid van de Maas met haar uiterwaarden.

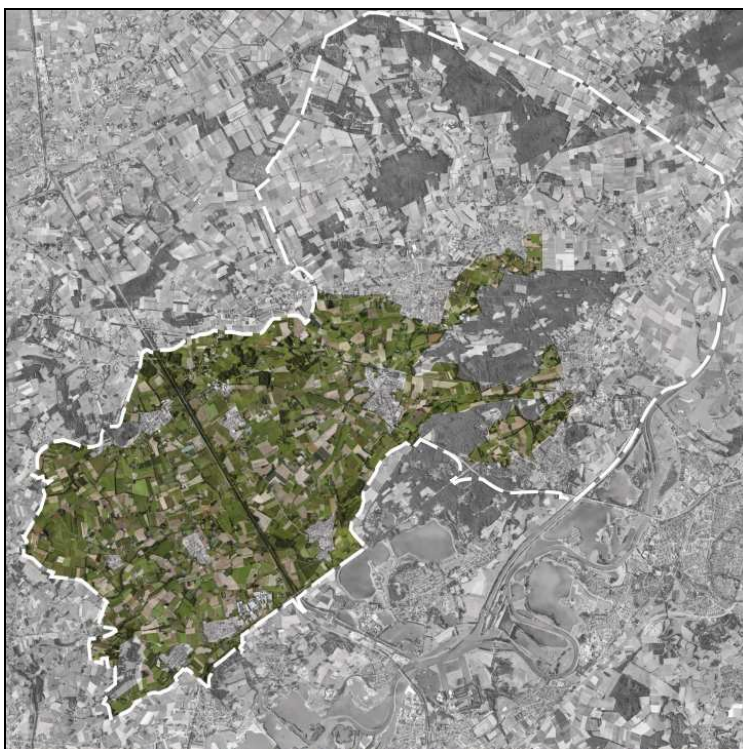

figuur 3.20 Rivierdallandschap [Gemeente Leudal, 2009]

Ruimtelijke kenmerken Rivierdallandschap	
Bodem	
- bodemsoort	Poldervaaggronden, Ooivaaggronden (Rivierkleigronden)
- bodemstructuur	Oude rivierbeddingen
- grondgebruik	Akkerland en grasland
Reliëf	Oude rivierbeddingen en terrasranden (voormalige Maaslopen)
Water	Aanwezigheid Maas en uiterwaarden, en noordelijk de Neerbeek
Landschapstype	Rivierenlandschap
Landschapsstructuur	
- verkaveling	Tussen Neer en Buggenum grootschalig en rechthoekig, Tussen Buggenum en Horn middelgrote schaal en organisch
- massa / ruimte	Grootschalig open gebied
- beplanting	Incidentele beplanting
Occupatie	
- bebouwingspatroon	Minimale bebouwing op hoogste deel
- bebouwingsdichtheid	Zeer lage bebouwingsdichtheid

Terrassenlandschap

Het terrassenlandschap is het grootste deelgebied en bevindt zich globaal ten westen van Heythuysen en de bosgebieden van het Leudal en de Beegderheide. De ruimtelijke kenmerken van dit deelgebied zijn weergegeven in onderstaande tabel. Cultuurhistorisch waardevol zijn voornamelijk het kampenlandschap en de heideontginningen. Ook de woeste gronden zijn waardevol. De beekdalen bieden landschappelijke structuur en bezitten, voor zover ontwikkeld en zichtbaar, een hoge landschappelijke kwaliteit. De ruimtelijke kwaliteit van het deelgebied beperkt zich verder voornamelijk tot het groene, agrarische karakter. Gebrek aan duidelijke, forse landschappelijke structuren maakt het gebied enigszins onduidelijk van opzet.

figuur 3.21 Terrassenlandschap [Gemeente Leudal, 2009]

Ruimtelijke kenmerken Terrassenlandschap	
Bodem	
- bodemsoort	Afwisselend enkeerdgronden, vaaggronden, humuspodzolgronden, beekkeerdgronden
- bodemstructuur	Voormalige Maaslopen
- grondgebruik	Voornamelijk akkerbouw en grasland
Reliëf	Afwisseling hogere (enkeerd)gronden en lagere (beek)dalen
Water	Aanwezigheid Kanaal Wessem-Nederweert en verscheidene oost-west georiënteerde beken (Tungelroyse, Uffelse en Haelense beek)
Landschapstype	Terrassenlandschap
Landschapsstructuur	
- verkaveling	Gefragmenteerde, blokvormige verkaveling
- massa / ruimte	Verspreide massa van kleine schaal, amorfe structuur
- beplanting	Met name erfbeplanting en verspreid liggende bosschages. Weinig structurende beplanting
Occupatie	
- bebouwingspatroon	Verspreid liggende bebouwing
- bebouwingsdichtheid	Gemiddelde bebouwingsdichtheid

Grootschalig dekzandlandschap

Het deelgebied Grootschalig dekzandlandschap is gelegen in het noordelijke deel van de gemeente. Het open gebied wordt begrensd door de hier aanwezige bosgebieden en de gemeentegrens. De ruimtelijke kenmerken van dit deelgebied zijn weergegeven in onderstaande tabel. Cultuurhistorisch waardevol zijn de heide-ontginningen. Door de grootte van de kavels, eenduidig landbouwkundig gebruik, openheid en duidelijke begrenzingen door beboste randen en beplante wegen biedt dit deelgebied een hoge mate van landschappelijke kwaliteit. Het is een helder landschap zonder veel verstoring van rust en ruimte.

figuur 3.22 Grootschalig dekzandlandschap [Gemeente Leudal, 2009]

Ruimtelijke kenmerken Grootschalig dekzandlandschap	
Bodem	
- bodemsoort	Veldpodzolgronden, uiterste zuiden enkele eerdgronden
- bodemstructuur	Voormalige beekdalen
- grondgebruik	Grasland en akkerland
Reliëf	Welvingen en vlaktes, duidelijke aanwezigheid breukrand
Water	Wijstverschijnselen* in het westelijke deel
Landschapstype	Dekzandlandschap, in zuidoosten deel terrassenlandschap
Landschapsstructuur	
- verkaveling	Grootschalig, rechthoekig en rationeel van opzet
- massa / ruimte	Open gebied, begrensd door bos
- beplanting	Heldere structurerende beplanting van wegen en randen
Occupatie	
- bebouwingspatroon	Spaarzame bebouwing langs infrastructuur
- bebouwingsdichtheid	Lage bebouwingsdichtheid

* Wijstverschijnselen : kwel in nabijheid breukrand door stagnerende grondwaterstroom

Kleinschalig dekzandlandschap

Het Kleinschalig dekzandlandschap bevindt zich ten noorden van Heythuysen, Roggel en Neer. De ruimtelijke kenmerken van dit deelgebied zijn weergegeven in onderstaande tabel. Van cultuurhistorische waarde zijn de individuele ontginningen van het Kampenlandschap. De ruimtelijke kwaliteit van de omgeving wordt in belangrijke mate bepaald door de veel voorkomende bebouwing. Doorgaande wegen vormen vaak linten van bebouwing. Resultaat van de kleinschalige ontginningen is de huidige kleinschalige ruimtelijke opzet van het deelgebied. Het is gefragmenteerd van aard.

figuur 3.23 Kleinschalig dekzandlandschap [Gemeente Leudal, 2009]

Ruimtelijke kenmerken Kleinschalig dekzandlandschap	
Bodem	
- bodemsoort	Enkeerdgronden, gooreerdgronden
- bodemstructuur	Voormalige beeklopen en Maaslopen
- grondgebruik	Voornamelijk landbouw en woonbebouwing
Reliëf	Zuidelijk laag en vlak, noordelijk welvingen en vlaktes
Water	Relatief nat met wijstverschijnselen
Landschapstype	Dekzandlandschap, zuidoostelijk deel terrassenlandschap
Landschapsstructuur	
- verkaveling	Kleinschalig, afwisselend woon- en landbouwkavels
- massa / ruimte	Kleinschalig en besloten karakter
- beplanting	Erfbeplanting, kavelbeplanting, bosschages
Occupatie	
- bebouwingspatroon	Concentratie langs wegen
- bebouwingsdichtheid	Hoge bebouwingsdichtheid

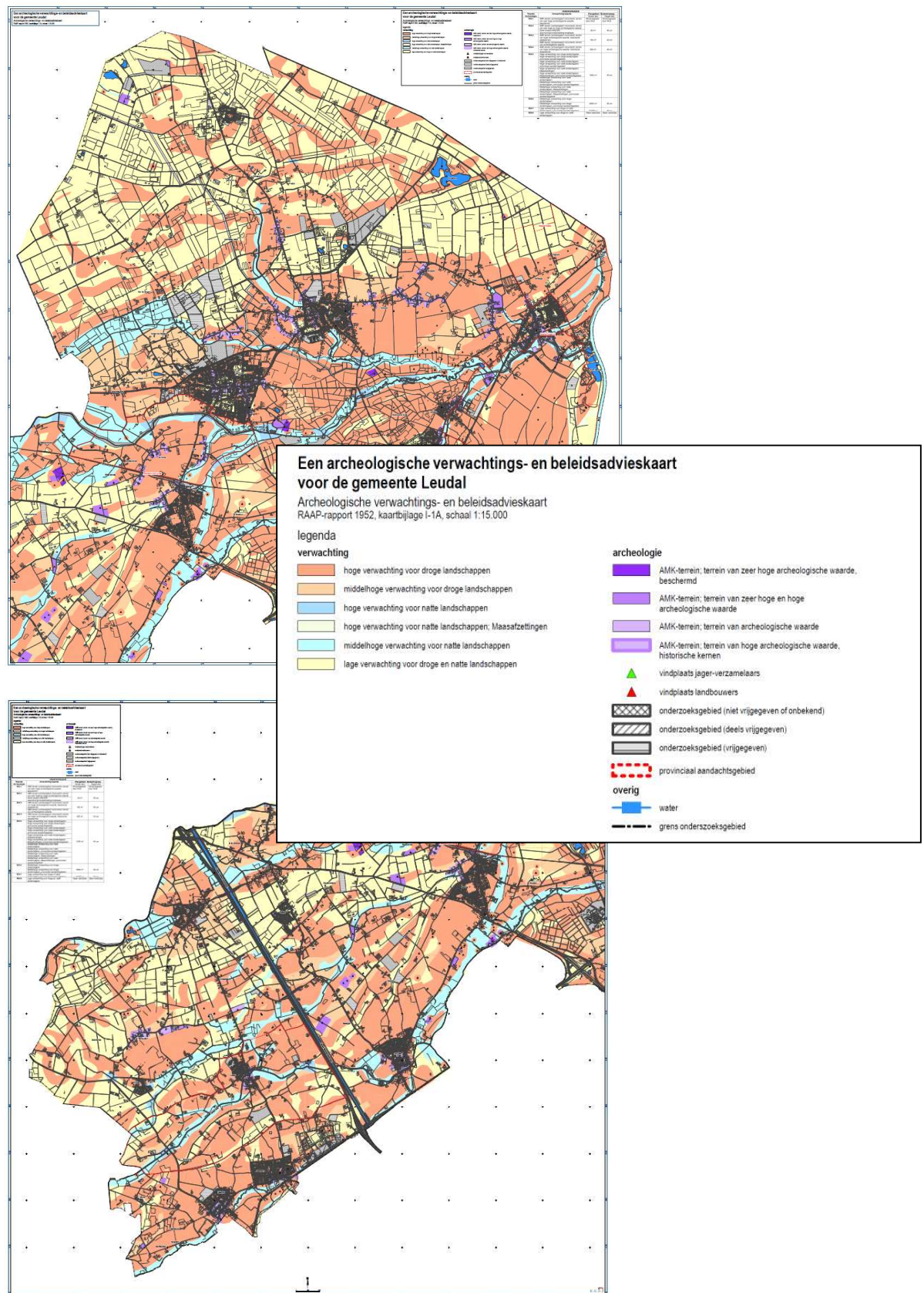
Boslandschap

Het boslandschap bestaat uit verspreid liggende gebieden in de gemeente. De ruimtelijke kenmerken van dit deelgebied zijn weergegeven in onderstaande tabel. Vaak zijn de bossen gevormd op beplante stuifduinen en rond natuurlijk ontwikkelde beekdalen. Met name de afwisselende bosgebieden (met natte delen, beekdalen, hoogteverschil) die ontwikkeld zijn tot natuurgebied, hebben een zeer hoge landschappelijke kwaliteit. Deze bosgebieden bevinden zich vooral in het natuurreservaat Leudal. De productiebossen op de oude ontginningsgronden (meer binnen het dekzandlandschap), zijn minder divers van opzet en bieden een minder hoge landschappelijke kwaliteit.

figuur 3.24 Boslandschap [Gemeente Leudal, 2009]

Ruimtelijke kenmerken Boslandschap	
Bodem	
- bodemsoort	Vaak vorstvaaggronden / stuifzandbodems
- bodemstructuur	Variërend
- grondgebruik	Natuur en bos
Reliëf	Regelmatig welvingen en scherpe beekdalen
Water	Vaak relatief nat (beekzones en wijstverschijnselen)
Landschapstype	Dekzandlandschap en terrassenlandschap
Landschapsstructuur	
- verkaveling	Regelmatische verkaveling
- massa / ruimte	Grootschalig besloten gebied met open ruimtes (mozaïek)
- beplanting	Vrijwel geheel beplant, enkele open kavels
Occupatie	
- bebouwingspatroon	(Zeer weinig) verspreid gesitueerde bebouwing
- bebouwingsdichtheid	Zeer laag

figuur 3.25

Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart Leudal [RAAP, 2010]

3.4.3 Archeologische waarden

In opdracht van de gemeente Leudal heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in 2009 een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart vervaardigd voor het grondgebied van de gemeente. Hiertoe heeft een inventarisatie plaatsgevonden van archeologische vindplaatsen alsmede van geologische, geomorfologische, bodemkundige en hydrologische gegevens van het grondgebied. Op basis van de inventarisaties is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Behalve archeologie is ook aandacht besteed aan historische elementen.

Deze archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart is zichtbaar in figuur 3.25. In de kaart is onderscheid gemaakt in gebieden met een hoge archeologische verwachting in droge en natte landschappen (aangegeven met respectievelijk rood en blauw), gebieden met een middelhoge archeologische verwachting in droge en natte landschappen (aangegeven met respectievelijk oranje en lichtblauw) en gebieden met een lage archeologische verwachting in droge en natte landschappen (aangegeven met geel).

Daarnaast zijn in de kaart opgenomen de archeologische vindplaatsen (waarnemingen), vondstmeldingen en de archeologische monumenten (AMK-terreinen). Binnen de gemeente bevinden zich 939 archeologische waarnemingen, 27 vondstmeldingen en 59 monumenten. Ze zijn op de kaart aangeduid met respectievelijk driehoekjes (vindplaatsen en vondstmeldingen) of als vlakelement (monumenten).

tabel 3.1 Archeologische waarnemingen in de gemeente Leudal [bron: Archis]

Bron	Aantal
ARCHIS-waarnemingen	939
AMK (monumenten)	59
ARCHIS-Vondstmeldingen	27
Overige vindplaatsen	12
Totaal	1037

3.5 Leefbaarheid en gezondheid

3.5.1 Geur

Huidige situatie

In 2007 is door de gemeenteraad van Leudal een geurverordening vastgesteld. De geurverordening is in 2011 geactualiseerd. In de gebiedsvisie, welke ten grondslag heeft gelegen aan deze verordening, zijn de resultaten van modelberekeningen weergegeven. Uit de gebiedsvisie van 2011, die in 2013 geactualiseerd is, komt naar voren dat ten opzichte van 2007 de geursituatie is verbeterd. Belangrijkste oorzaken hiervan zijn dat bedrijven geurreducerende technieken hebben toegepast en dat een deel van de bedrijven is gestopt.

De in 2011 doorgerekende situatie betreft de vergunde situatie in 2011. De geursituatie in 2011 is doorgerekend voor:

- de 16 kernen van Leudal;
- industrieterreinen (buiten de gemeentelijke kerncontour);
- kernrandzone;
- buitengebied.

In de geurverordening zijn vervolgens de volgende van de Wgv afwijkende geurnormen opgenomen:

- Kern Baexem inclusief COA: 5 OU/m³
- Kern Hunsel inclusief boerderijcamping Bekerhof: 5 OU/m³
- Kern Ell (inclusief zoekgebied Steenen Bampst fase 2 en 3): 6 OU/m³
- Kern Heibloem: 4 OU/m³
- Kern Heibloem Widdonck: 6 OU/m³
- Kern Heythuysen (gebied Leudalplein): 6 OU/m³
- Kern Neer Wijnbeek: 5 OU/m³
- Kern Ittervoort Noord: 5 OU/m³
- Kern Grathem Noord: 6 OU/m³
- Kernrandzone: 8 OU/m³
- Zorginitiatief Hornerheide: 3 OU/m³

Uit de gebiedsvisie volgt dat het leefklimaat in de woonkernen over het algemeen goed tot zeer goed is. Verder treden op de industrieterreinen geen knelpunten op en kunnen bedrijven in de kernrandzone niet groeien met als gevolg dat er geen verslechtering van de geursituatie zal optreden. In het buitengebied zijn er lokaal knelsituaties echter dit zijn er niet meer dan dat er in 2007 zijn vastgesteld.

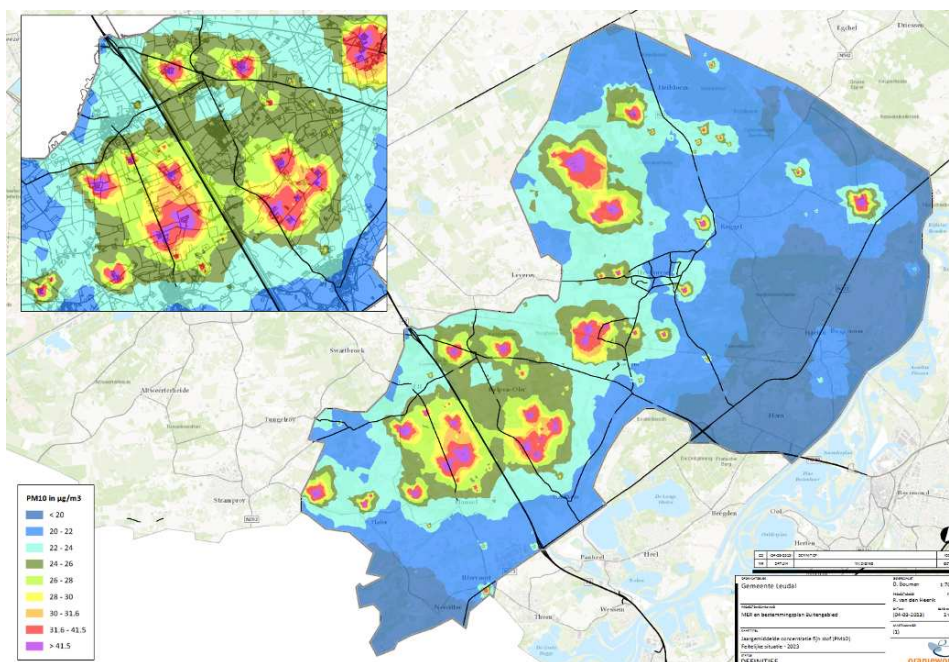
In de periode 2011 - 2013 zijn er binnen de gemeente een beperkt aantal wijzigingen bij agrarische inrichtingen geweest. Een aantal bedrijven is gegroeid qua omvang in dieren, echter de geurbelasting op de omgeving is, door het toepassen van emissiearme staltechnieken, maar beperkt of niet toegenomen. Verder zijn er een aantal bedrijven gestopt met als gevolg dat de geurbelasting is afgenomen. Op basis van dit gegeven is aannemelijk dat de geursituatie in 2013 niet of niet in betekende mate afwijkt van de situatie in 2011.

Autonome ontwikkeling

Er zijn geen autonome ontwikkelingen die specifiek betrekking hebben op het thema geur.

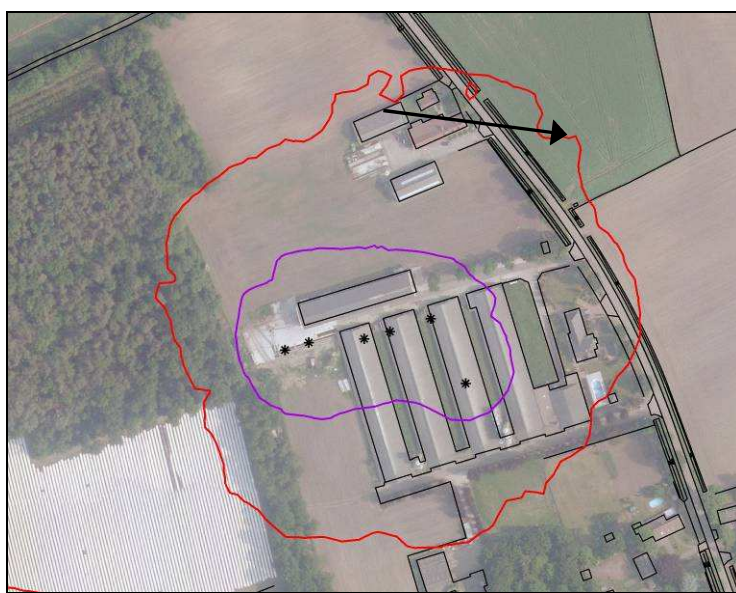
3.5.2 Luchtkwaliteit

Uit berekeningen³ voor fijn stof voor de feitelijke en realistische situatie volgt dat voor de feitelijke en realistische situatie buiten de directe omgeving van de agrarische bedrijven wordt voldaan aan de wettelijke eisen.

figuur 3.26 Concentratie PM10 in de huidige en feitelijke situatie

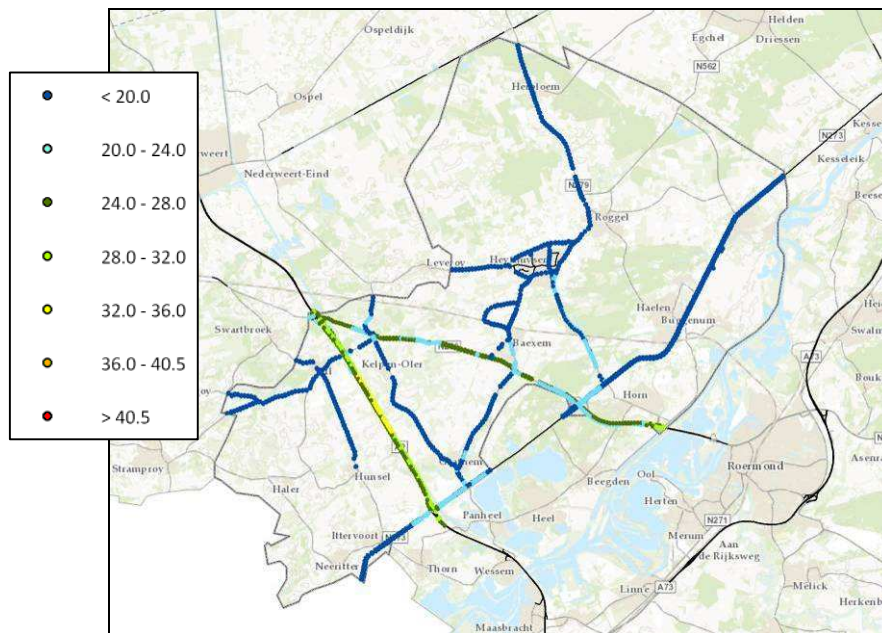
Ter plaatse van (clusters van) agrarische bedrijven is wel sprake van een verminderde luchtkwaliteit en lokale norm-overschrijding. Op één (bedrijfs)woning van derden is sprake van een overschrijding van de wettelijke grenswaarden. Het gaat daarbij om de woning gelegen ten noorden van het bedrijf Aan de Bergen 23. Bij enkele andere woningen wordt nipt voldaan.

Rode contour: > 35 overschrijdingen grenswaarde 24-uursgemiddelde PM_{10}
Paarse contour: Jaargemiddelde concentratie $PM_{10} > 41,5 \mu g/m^3$.

figuur 3.27 Overschrijdingscontouren PM_{10} (feitelijke situatie, 2014)

In onderstaande figuur zijn de jaargemiddelde concentraties NO₂ opgenomen voor het NSL jaar 2015. Hiervoor is gebruik gemaakt van de resultaten die zijn opgenomen in de NSL Monitoringstool. De NSL Monitoringstool wordt gebruikt om de ontwikkeling van de luchtkwaliteit in Nederland te volgen, onder meer ten aanzien van de in het NSL opgenomen ontwikkelingen een maatregelen. Hiertoe worden jaarlijks berekeningen uitgevoerd (die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007) op basis van de jaarlijks door het ministerie vastgestelde generieke invoergegevens en de gegevens van de (lokale) wegbeheerders.

figuur 3.28 Jaargemiddelde concentraties NO₂ in 2015

De hoogste jaargemiddelde concentraties NO₂ zijn berekend langs de A2. In 2015 bedraagt de hoogst berekende jaargemiddelde concentratie 33,3 µg/m³, in 2020 bedraagt de hoogst berekende concentratie 24,2 µg/m³. Deze concentraties liggen (ruim) onder de wettelijke grenswaarde van 40 µg/m³.

3.5.3 Gezondheid

Afgelopen jaren is er veel discussie ontstaan over de schaalvergroting en industrialisering in de intensieve veehouderij ten opzichte van een goede woon-, werk- en leefomgeving. Zorgen worden gemaakt over de verstoring van het landschap, dierenwelzijn en de gezondheid van omwonenden. Ook de resistentie tegen antibiotica draagt bij aan deze zorg. De GGD heeft daarom een informatieblad opgesteld waarin de gezondheidseffecten voor omwonenden wordt beschreven. Hierna is voor een aantal aspecten de informatie met betrekking tot intensieve veehouderij en gezondheid samengevat. Het betreft hier algemene informatie over de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheid.

Uit onderzoek de mogelijke effecten van intensieve-veehouderij op de gezondheid van omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen (Prof. dr. ir. D.J.J. Heederik & Dr. C.J. IJzermans et al, 2011), deels uitgevoerd in Brabant en noord-Limburg, blijkt dat zich een aantal problemen voordoen met betrekking tot het aspect gezondheid in relatie tot (intensieve) veehouderijen. Hoewel er zich geen meetlocaties in de gemeente Leudal bevinden, kan aangenomen worden dat de conclusies van het onderzoek ook van toepassing zijn op de gemeente Leudal.

De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek zijn dat er een verhoogde kans is aan blootstelling aan fijnstof, aan een aantal microbiele agentia en endotoxinen in dit fijnstof, in de omgeving van intensieve-veehouderijen. Specifiek is met genetische technieken gekeken naar blootstelling aan PM10 fijnstof,

endotoxine, MRSA, Coxiella burnetii en influenza-A-virussen.

De gezondheidsproblemen van mensen uit het onderzoeksgebied weken over het algemeen nauwelijks af van de problemen in andere plattelandsgebieden met relatief minder veehouderij en zonder of met minder megastallen.

In de meest relevante groep aandoeningen werden echter de nodige verschillen geconstateerd: meer longontsteking en mogelijke Q-koorts in (met name) Noord-Brabant, geen statistisch significant verschil voor acute bovenste luchtweginfecties, influenza, astma en COPD en meer acute bronchitis en sinusitis in de controlepraktijken. Een precieze reden voor deze verschillen is moeilijk aan te geven en slechts voor een beperkt aantal aandoeningen worden aanwijzingen gevonden voor een rol van intensieve veehouderij.

Er zijn sterke verbanden gevonden tussen postcodegebied en aanwezigheid van geitenbedrijven in of naast het postcode gebied, afstand tot geitenbedrijven en het voorkomen van pneumonie en 'mogelijke Q-koorts' in 2009. Associaties tussen het voorkomen van pneumonie of 'mogelijke Q-koorts' en andere typen veehouderijen moeten met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Uit meerdere analyses bleek het voorkomen van pneumonie (longontsteking) geassocieerd met de aanwezigheid van (megastallen met) melkgeiten en het voorkomen van pluimveehouderijen op korte afstand van de woning.

Allergische (luchtweg)aandoeningen komen minder vaak voor in de directe omgeving van agrarische bedrijven. Gedetailleerde analyses geven aan dat het aantal patiënten met astma significant afneemt op kortere afstand van veehouderijbedrijven.

Er zijn in het onderzoek geen specifieke aanwijzingen gevonden dat associaties tussen het voorkomen van bepaalde aandoeningen en veehouderij specifiek bestaan voor de nu bestaande megastallen behalve voor de associaties tussen geitenbedrijven en Q-koorts en mogelijk pneumonie. Voor zover verbanden tussen gezondheidseffecten en veehouderij worden gevonden hebben deze betrekking op de afstand tussen veehouderij en bewoning en aantallen bedrijven binnen een zekere straal rond bewoonde gebieden en niet zozeer met de aanwezigheid van (mega)stallen.

3.5.4 Verkeer

Infrastructuur

De hoofdinfrastructuur in het plangebied wordt gevormd door de A2 (Eindhoven - Maastricht), de N280, de N273 (Napoleonsweg), de N279 en de N562. Dit zijn tegelijkertijd ook de drukste wegen.

De provinciale wegen vormen de belangrijkste verbindingroutes tussen de verschillende kernen. Deze wegen zijn voorzien van vrijliggende fietspaden.

De infrastructuur in het buitengebied wordt gebruikt door verschillende gebruikersgroepen. Het merendeel van de wegen in het plangebied heeft een lokaal karakter. Dit betreffen voornamelijk verharde wegen, maar ook enkele onverharde wegen. De verharde wegen hebben vooral een functie voor de interne ontsluiting van buurtschappen en kleinere bebouwingsconcentraties. Deze wegen hebben vaak ook een geringe doorgaande functie.

De onverharde- en halfverharde wegen dienen voornamelijk voor de ontsluiting van landbouwgronden, beheer- en onderhoud van natuurgebieden of ter ontsluiting van woningen. In sommige gevallen hebben deze wegen ook een functie voor recreatief gebruik.

figuur 3.29 Verkeersstructuur Gemeente Leudal (uitsnede plangebied (Bron: googlemaps.nl, 2013))

Verkeersintensiteiten

Uit provinciale gegevens (Verkeersmonitor, geraadpleegd juni 2013), blijkt dat op de provinciale wegen alleen op de N280 sprake is van een IC-verhouding (de verhouding tussen verkeersintensiteit en capaciteit van de weg) die groter is dan 0,7. Een knelpunt doet zich voor bij de kern Baexem. Momenteel loopt een onderzoek naar een aanpak naar de 280-West, waaronder ook het deeltraject Baexem valt.

Op de overige wegen in het plangebied is sprake van een acceptabele intensiteit/capaciteit verhouding ($<0,7$).

In de gemeente worden lokaal aandachtspunten vanwege landbouw- en recreatieverkeer beleefd. Dit betreft met name brede landbouwvoertuigen op smalle wegen.

Autonome ontwikkeling

Hoewel er onderzoek plaatsvindt naar de reconstructie van de N280, maakt deze nog geen onderdeel uit van de autonome ontwikkeling. Er heeft immers nog geen definitieve besluitvorming over plaatsgevonden.

Er zijn verder geen relevante autonome ontwikkelingen bekend ten aanzien van het onderdeel verkeer.

3.6 Overige thema's

3.6.1 Bodem

Het plangebied is op basis van de Nota bodembeheer aangeduid met de bodemfunctieklasse 'Landbouw/Natuur'. Op de toepassingskaart van de Nota bodembeheer wordt aangegeven aan welke kwaliteitsklassen (AW2000, wonen of industrie) een toe te passen partij grond moet voldoen. Deze zogenaamde toepassingseis volgt uit de combinatie van de bodemfunctieklasse en de kwaliteitsklasse van de zone waarin de partij wordt toegepast (de ontvangende bodem), waarbij de strengste eis geldt.

De bodemonderzoeken die in het kader van het verruimen van de agrarische bouwvlakken op basis van bedrijfsontwikkelingsplannen zijn uitgevoerd, zijn in de bijlage van de toelichting van het bestemmingsplan opgenomen.

3.6.2 Water

Oppervlaktewater en waterkeringen

Het oppervlaktewatersysteem in de gemeente is in hoofdzaak gerelateerd aan de Maas. Langs de Maas zijn waterkeringen aanwezig.

Grondwater

Grondwaterstanden en -stroming in Leudal worden sterk beïnvloed door de Maas. Op de bodemkaart van Nederland wordt de grondwaterstand weergegeven in zeven klassen, de zogenaamde grondwatertrappen. Voor het plangebied geldt in het algemeen grondwatertrap VI / VII. Dit zijn droge gebieden met een gemiddeld hoogste grondwaterstand van 40 tot 80 cm of meer dan 80 cm beneden maaiveld en een gemiddeld laagste grondwaterstand van meer dan 160 cm beneden maaiveld.

Blijkens de 'Kristallen Waarden'- kaart van het POL2006 ligt het plangebied grotendeels in de grondwaterbeschermingsgebieden Roerdalslenk, zone II en de freatische grondwaterbeschermingsgebieden Beegden en Heel.

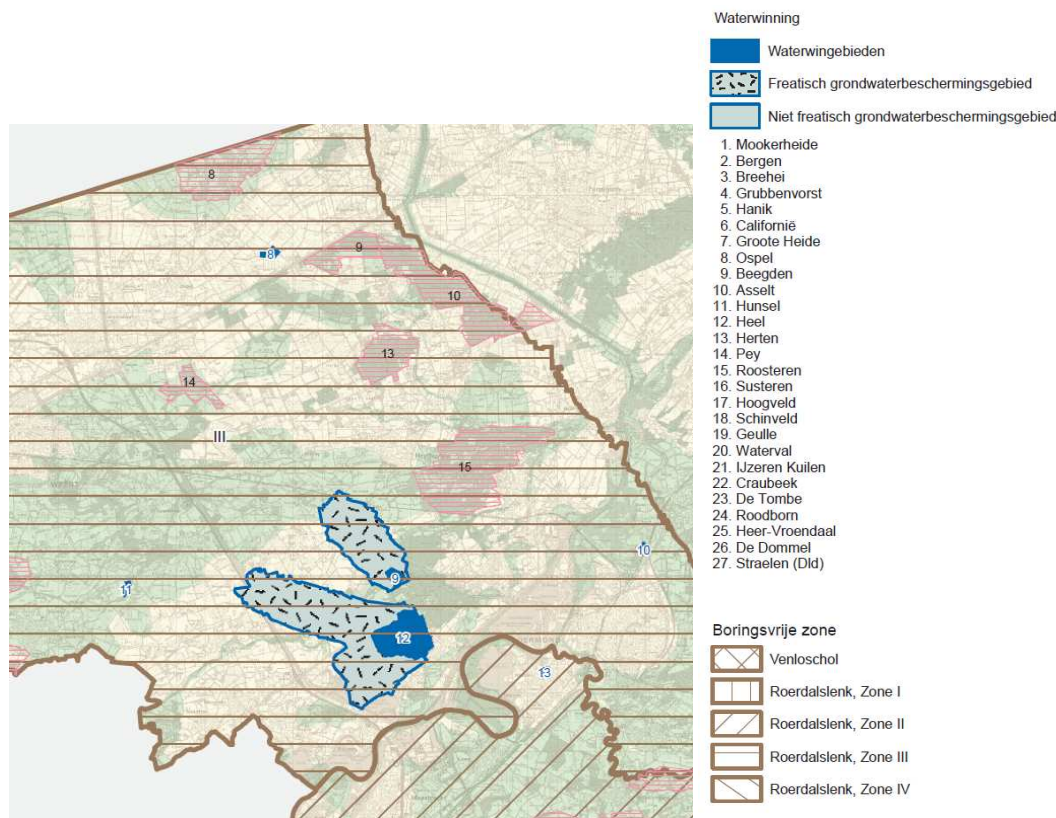
Grondwaterbescherming

In het zuiden van de gemeente zijn grondwaterbestermingsgebied gelegen. Als gevolg van de ligging in een grondwaterbeschermingsgebied is de Provinciale Omgevingsverordening van toepassing. Tevens geldt, als gevolg van de ligging in deze gebieden, een meldingsplicht bij de provincie voor het roeren van de grond dieper dan drie meter onder maaiveld.

Autonome ontwikkeling

Op diverse plaatsen langs de Maas gaan natuur(vriende)lijke oevers gerealiseerd worden, ondermeer op het traject Buggenum. Buggenum is gecategoriseerd als natuurlijke oever, waarbij natuurlijke processen als erosie en sedimentatie de oever weer zoveel mogelijk vorm mogen geven. Bouxweerd behoort tot de categorie: uiterwaardprojecten en overige inrichtingsmaatregelen.

De Maasoevers worden heringericht om te voldoen aan de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over het verbeteren van de waterkwaliteit. Onderdeel hiervan is het herstellen van het leefgebied van planten en dieren bij de rivieren. Omdat de Maas hierdoor ook meer ruimte krijgt, dragen de nieuwe natuurlijke oevers ook bij aan de verbetering van de hoogwaterveiligheid.

figuur 3.30 Uitsnede kaart beschermingsgebieden uit Omgevingsverordening Limburg (Provincie Limburg, 2011)

3.6.3 Geluid

Stiltegebieden

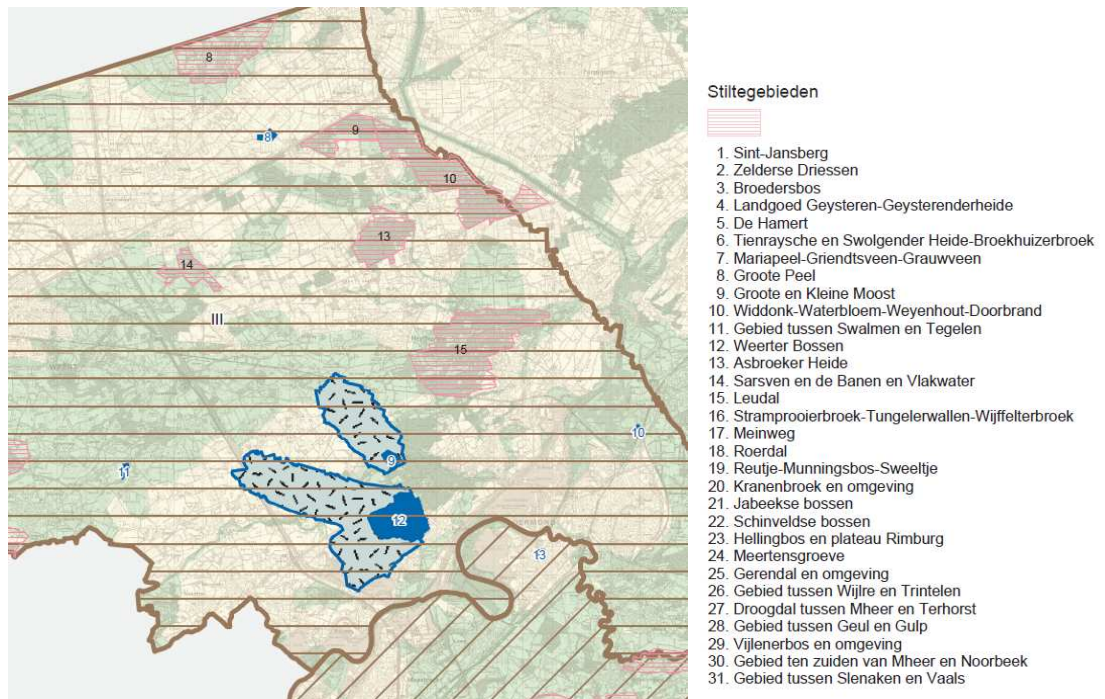
Mensen en dieren kunnen hinder ondervinden van geluid. De provincie Limburg wijst gebieden aan waar lawaaiproducerende activiteiten zoveel mogelijk geweerd worden, de zogenaamde stiltegebieden. In Leudal komen vier stiltegebieden voor. Dit zijn Groote- en kleine Moost (9), Widdonk-Waterbloem-Weyenhout-Doorbrand (10), Asbroeker Heide (13) en het Leudal (15).

De provincie Limburg heeft in 2012 onderzoek (metingen) gedaan naar het geluidniveau in de stiltegebieden. Hieruit is gebleken dat het geluidniveau in de stiltegebieden in de gemeente Leudal op een acceptabel niveau ligt (Provincie Limburg, 2012).

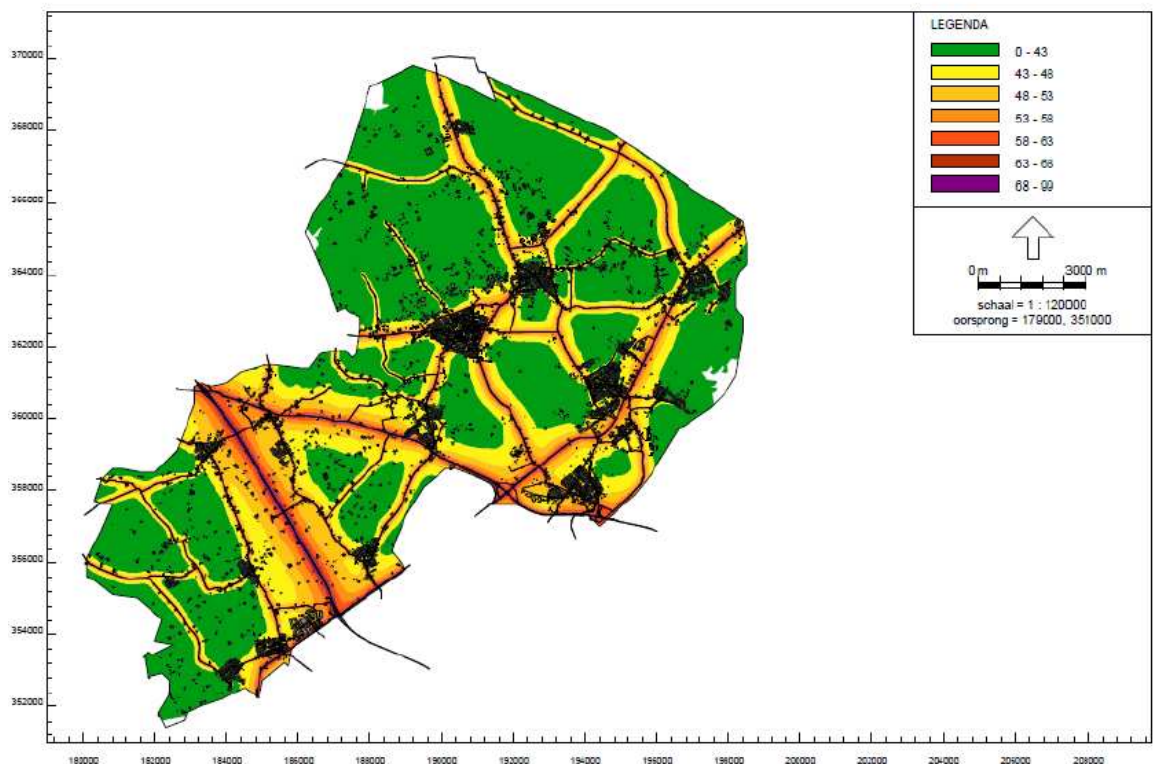
Wegverkeer

Naast geluidbelasting op natuurgebieden, treedt ook geluidbelasting op op geluidsgevoelige objecten zoals woningen. Een geluidsbelasting op geluidsgevoelige objecten van meer dan 63 dB, wordt in het algemeen gekwalificeerd als een slecht woon- en leefklimaat. Een dergelijk hoge geluidsbelasting doet zich in de regel alleen voor in de omgeving van (drukke) wegen. Binnen de grenzen van het plangebied zijn dit de A2, de N280, de N273 en de N279. Algemeen geldt een voorkeursgrenswaarde van 48 dB. 10% van de mensen, blootgesteld aan 48 dB ervaren dit als hinderlijk.

De geluidsbelasting is in een groot deel van het plangebied lager dan 48 dB. Langs de drukke wegen ligt de geluidsbelasting hoger (zie figuur 3.32.) Hierdoor is in het grootste deel van het plangebied sprake van een acceptabel geluidniveau.

figuur 3.31 Stiltegebieden conform kaart beschermingsgebieden uit Omgevingsverordening Limburg (Provincie Limburg, 2011)

figuur 3.32 Geluidsbelasting wegverkeer Gemeente Leudal 2011 (DGMR, 2011)

Bedrijventerreinen

Bedrijventerrein Haalen is een geluidgezoneerd industrieterrein. Rondom het industrieterrein is een geluidszone vastgesteld. Buiten deze juridisch harde geluidszone mag de geluidsbelasting vanwege het industrieterrein de waarde van 50 dB(A) etmaalwaarde niet overschrijden. De geluidszone heeft tot doel de functies wonen en werken te scheiden, waardoor geluidsoverlast in de woonomgevingen zo veel mogelijk wordt beperkt en tevens geluidsgevoelige bestemmingen niet dicht bij het industrieterrein gesitueerd mogen worden.

In geval van bedrijventerrein Haalen is er sprake van een historisch gegroeide situatie. Dat betreft ligging van de zone, actualisatie van geluidsmodellen, ontwikkelingsruimte voor bedrijven en hoogte van de vastgestelde hogere waarden. Om de optimale (akoestische) invulling van het bedrijventerrein te bereiken is actualisatie van de akoestische situatie (via aanpassing van bestemmingsplan) nodig. Het bedrijventerrein zelf maakt overigens geen onderdeel uit van het onderhavige bestemmingsplan buitengebied.

3.6.4 Externe veiligheid

Externe veiligheid richt zich op het beheersen van activiteiten die een risico voor de omgeving kunnen opleveren, zoals milieurisico's, transportrisico's en risico's die kunnen optreden bij de productie, het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen in inrichtingen. Bij de (her)inrichting van een gebied bepaalt de externe veiligheidssituatie mede de ruimtelijke (on)mogelijkheden. In het kader van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gelezen in samenhang met de regels omtrent externe veiligheid moet worden onderzocht of er sprake is van aanwezigheid van risicobronnen in de nabijheid van de locatie waarop het Wro besluit betrekking heeft en dienen het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR), en de eventuele toename hiervan, berekend te worden.

Het PR is de kans per jaar dat een persoon op een bepaalde plaats overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen, indien hij onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven. Het PR wordt weergegeven met risicocontouren rondom een inrichting of langs een vervoersas. De normstelling heeft de status van een grenswaarde die niet overschreden mag worden. Voor kwetsbare objecten wordt in zowel bestaande als nieuwe situaties het niveau van 10-6 per jaar als grenswaarde gehanteerd. Nieuwe beperkt kwetsbare objecten zijn alleen toegestaan onder een gewichtige motivering. Bestaande beperkt kwetsbare objecten zijn toegestaan binnen de PR 10-6 contour.

Het GR kan worden beschouwd als de maat van maatschappelijke ontwrichting in geval van een calamiteit (en drukt dus de kans per jaar uit dat een groep mensen van minimaal 10 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit). De normstelling heeft de status van een oriënterende waarde. Deze waarde is geen vastgestelde wettelijke norm. Desondanks hebben overheden en betrokken private instellingen een inspanningsverplichting om te voldoen aan deze oriënterende waarde en dient een toename van het GR bestuurlijk te worden verantwoord

Besluit externe veiligheid inrichtingen

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) uit 2004 legt veiligheidsnormen op aan overheden die besluiten nemen over bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld chemische fabrieken, LPG-tankstations en spoorwegemplacementen waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren. Deze bedrijven verrichten soms risicovolle activiteiten dichtbij (beperkt) kwetsbare objecten waaronder woningen, ziekenhuizen, scholen, winkels, horecagelegenheden en sporthallen. Hierdoor ontstaan risico's voor mensen die in de buurt ervan wonen of werken. Het besluit verplicht gemeenten en provincies bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen met externe veiligheid rekening te houden.

Regelgeving transport van gevaarlijke stoffen over wegen, water en spoor

De regelgeving met betrekking tot het transport van gevaarlijke stoffen over openbare wegen, water en spoorwegen is neergelegd in de circulaire "Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen" (cRNVGS). Deze circulaire kan worden beschouwd als voorloper van een eventuele wettelijke verankering van de

risiconormen en is geldig tot uiterlijk 31 juli 2012. In 2012 treedt het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) in werking. Hierin staan regels op het gebied van externe veiligheid voor de ruimtelijke inrichting rond wegen, waterwegen en spoorwegen met vervoer van gevaarlijke stoffen. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van het Btev zijn de Basisnetten Weg en Water als bijlage bij de cRNVGS opgenomen.

Regelgeving transport van gevaarlijke stoffen via buisleidingen

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. Het Bevb regelt onder andere welke veiligheidsafstanden moeten worden aangehouden rond buisleidingen met gevaarlijke stoffen. De normstelling is in lijn met het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Daarmee zijn nieuwe kwetsbare objecten binnen de PR 10-6 contour niet toegestaan. Ook is vastgesteld dat wanneer binnen het invloedsgebied van een buisleiding een ruimtelijk besluit wordt genomen, de verantwoordingsplicht van toepassing is. Het Bevb gaat uit van een belemmerde strook van 4 of 5 meter, afhankelijk van de werkdruk. Voor deze strook geldt een bouwverbod en een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden.

In buitengebieden, zoals het buitengebied van Leudal, bevinden zich vaak propaantankinstallaties. Propaantanks tot en met 13 m³ vallen onder het Activiteitenbesluit. Propaantanks groter dan 13 m³ vallen onder de werkingssfeer van het Bevi. Net als bij het Bevi worden de risicoafstanden en rekenmethodiek die volgen uit het Bevb opgenomen in een regeling, de Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb).

Huidige situatie

In het plangebied komen diverse risicobronnen voor in het kader van externe veiligheid. In afbeelding figuur 3.33 is een uitsnede opgenomen van de Risicokaart die de locaties van deze bronnen weergeeft.

In de toelichting op het bestemmingsplan is op basis van de risicokaart in tabellen aangegeven welke risicobronnen aanwezig zijn. Vaak gelden voor deze risicobronnen veiligheidscontouren. Indien hiervan sprake is dit aangegeven in de tabel.

Transport van gevaarlijke stoffen en buisleidingen

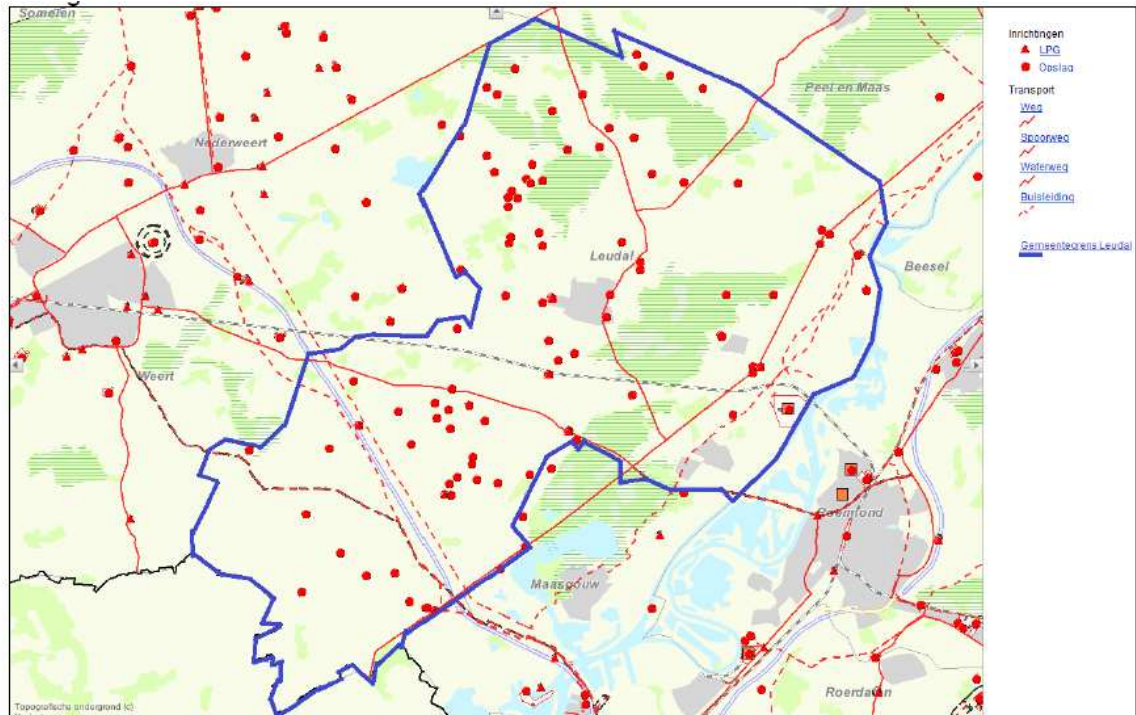
In het plangebied zijn de volgende transportroutes van gevaarlijke stoffen aanwezig.

tabel 3.2 Transportroutes gevaarlijke stoffen

Naam risicobron
Transportas gevaarlijke stoffen spoorlijn Eindhoven – Maastricht
Transportas gevaarlijke stoffen rijksweg A2 Budel –Grathem
Transportas gevaarlijke stoffen N280-Kelpen A2 – Haelen N273
Transportas gevaarlijke stoffen N279 's-Hertogenbosch – Horn

In het plangebied liggen ook nog een drietal buisleidingen voor het transport van gevaarlijke stoffen.

De veiligheidscontouren van de transportassen, buisleidingen en risicovolle inrichtingen zijn, indien aanwezig, opgenomen in de onderstaande figuur.

figuur 3.33 Ligging risicobronnen Leudal (Bron: www.risicokaart.nl)

Risicovolle inrichtingen

De risicovolle inrichtingen betreffen voornamelijk propaantanks bij agrarische bedrijven, tankstations (met en zonder LPG) en enkele opslagplaatsen van gevaarlijke stoffen (o.a. ammoniak, benzine en vuurwerk). De veiligheidscontouren variëren van 20 meter (voor een propaantank van 5m³) tot 110 meter voor een tankstation met LPG.

Autonome ontwikkeling

Er zijn geen autonome ontwikkelingen bekend op het gebied van externe veiligheid.

4 Ontwikkelingen in de landbouw

4.1 Inleiding

De landbouw is in het buitengebied van de gemeente Leudal, zowel in ruimtegebruik als in economisch opzicht, de belangrijkste activiteit. Veel van de in dit MER te beschrijven milieugevolgen zijn direct of indirect gerelateerd aan de landbouw.

De ontwikkelingen in de landbouw en de ruimte die de voorgenomen bestemmingsplannen daarvoor zullen bieden, vormen het hoofdonderwerp van dit MER. Daarom is het van belang om na te gaan wat de verwachte ontwikkeling zal zijn. In dit hoofdstuk worden daarom de voor dit MER relevante ontwikkelingen in de landbouw en beleid uitgebreid beschreven.

4.2 Ontwikkelingen in de landbouw

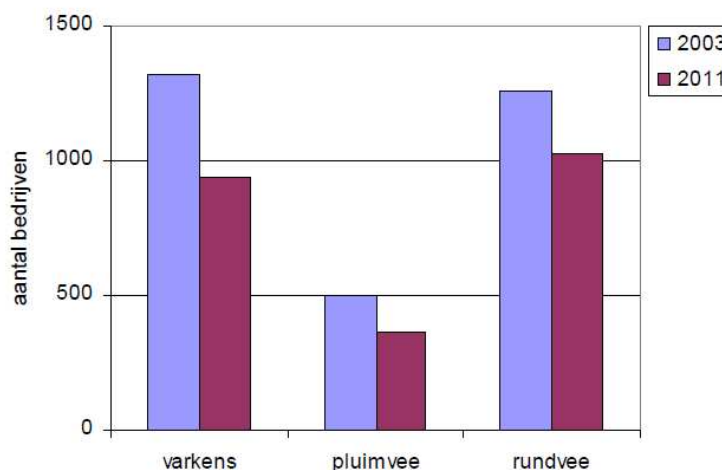
De landbouw is een belangrijke economische bedrijfstak in de gemeente Leudal. 18,3% van alle bedrijven zijn werkzaam in de landbouw (bosbouw of visserij). Hoewel het aantal banen in de sector afneemt is de landbouw, met bijna 11% van het aantal banen, nog steeds de op twee na grootste werkverschaffer binnen de gemeente (bron: Gemeente Leudal, vestigingen en banen per sector, 2011).

4.2.1 Ontwikkeling landbouw in de provincie Limburg

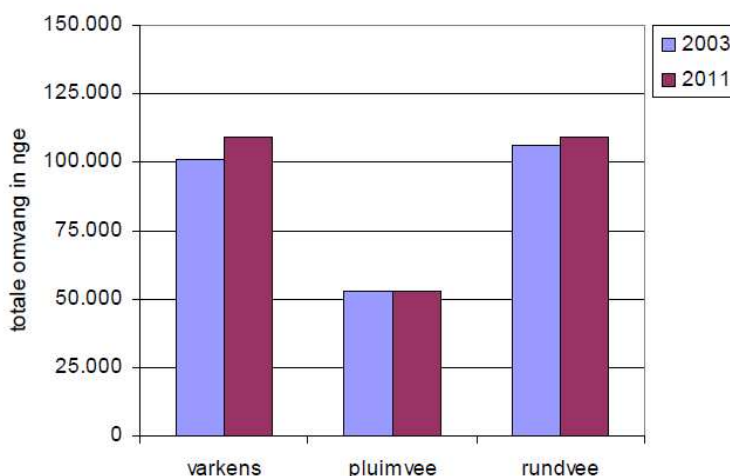
Ten behoeve van de plan-MER voor de POL aanvulling 2014 heeft Oranjewoud met behulp van door de provincie Limburg beschikbaar gestelde gegevensbestanden een vergelijking gemaakt van aantal en omvang van de bedrijven in de agrarische sector.

Daarbij is gekeken naar de IV-sectoren pluimvee en varkens en tevens naar rundvee (melk en vleesvee) in Noord en Midden Limburg. De vergelijking schetst het volgende beeld:

- het aantal bedrijven is afgenomen (zie figuur 4.1); de afname bedraagt voor varkens en pluimvee ongeveer 30% en voor rundvee ongeveer 20%;
- de totale omvang (som van het aantal nge van alle bedrijven samen) bij pluimvee is ongeveer gelijk gebleven (zie figuur 4.2), terwijl de varkenssector met ongeveer 8% is gegroeid en de rundveesector met ongeveer 2,5%;
- de gemiddelde omvang van de bedrijven is toegenomen. Dit speelt sterker voor de IV-bedrijven (varkens en pluimvee) dan voor de rundveehouderij.

figuur 4.1 Aantal veehouderijbedrijven in Noord- en Midden Limburg per sector in 2003 en 2011 (Oranjewoud, 2013)

figuur 4.2 Totale omvang NGE in Noord- en Midden Limburg per sector in 2003 en 2011 (Oranjewoud, 2013)

4.2.2 *Ontwikkeling landbouwbeleid in de provincie Limburg*

De concentratie van (intensieve) veehouderijbedrijven in delen van Noord en Midden Limburg heeft daar geleid tot een hoge milieudruk van vooral ammoniakemissies, fijn stof en stank. Dat heeft in sommige gevallen ook gezondheidseffecten. Mede onder invloed van wet- en regelgeving (o.a. mestwetgeving, Natura 2000, huisvestingseisen) zijn de ammoniakemissies tussen 2003 en 2009 gedaald met 9%. Verdere reducties zijn technisch mogelijk, maar duur en zouden vanuit bedrijfsoptiek bij voorkeur moeten samenvallen met de investeringsritmes van bedrijven. De achtergronddepositie van ammoniak/stikstof is voor Natura2000-gebieden nog steeds (veel) te hoog.

Dat extra technieken van alle veehouderijsectoren zullen worden gevraagd, is in september 2009 afgesproken tussen overheden (onder andere de provincies Noord-Brabant en Limburg), ZLTO en LLTB en terreinbeherende instanties.

In het kader van de Innovatieagenda Duurzame Veehouderij Limburg (Induvel) werken alle betrokken partijen aan het realiseren van de meest duurzame en innovatieve veehouderij van Nederland e.o.

De huidige ruimtelijke sturing van de doorontwikkeling en/of nieuwe vestigingslocaties van intensieve veehouderij bestaat uit een zonering intensieve veehouderij in Noord en Midden Limburg, in combinatie met een sturing op de kwaliteit van de individuele locaties (omgevingsvergunning, BOM+). Via de POL-aanvulling Reconstructieplan (2004, 2006) is in het POL 2006 de zonering intensieve veehouderij vastgelegd: extensiveringsgebieden (uitbreiding verboden), verwevingsgebieden (geen nieuwvestigingen) en landbouwontwikkelingsgebieden (zoekgebied voor -clusters van- nieuwvestigingen). Deze zonering en bijbehorende regels werken direct door naar bestemmingsplannen. De zonering intensieve veehouderij komt voort uit de Reconstructiewet. Deze wet zal in 2013 verdwijnen en daarmee ook het Reconstructieplan.

In de afgelopen 8 jaar is gebleken dat er relatief gezien weinig nieuwvestigingen aan de orde zijn geweest. De groei van veehouderijen is vooral het gevolg van doorgroei vanuit bestaande bedrijfslocaties. Door alle relevante gemeenten is en wordt in structuurvisies of via bestemmingsplannen een nadere uitwerking (en selectie) gegeven aan de landbouwontwikkelingsgebieden.

In de volgende paragrafen wordt een analyse gegeven van de feitelijke en verwachte ontwikkeling in de landbouw in gemeente Leudal. Deze analyse, waarbij opnieuw (ook) landelijke en provinciale ontwikkelingen zijn betrokken, is gebaseerd op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS Statline) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

4.2.3 Huidige situatie

Landbouwsituatie Nederland en (Midden-)Limburg

Van 2000 tot 2011 is de oppervlakte cultuurgrond in Nederland met 6 procent afgenomen. De afname van het aantal land- en tuinbouwbedrijven in die periode was 28 procent. De oppervlakte cultuurgrond van een doorsnee bedrijf steeg daardoor met 30 procent van 20 tot 26 hectare.

De stijging van de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond per bedrijf verschilt per sector sterk. De vleeskalverhouderij tekende voor de sterkste toename (100 procent) met op enige afstand de opengrondsgroentenbedrijven (90 procent) en de glasgroentenbedrijven (85 procent). Bij de schapenbedrijven was er een stijging tot 2006, waarna de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond daalde. In de periode van 2000 tot 2011 was er uiteindelijk een afname van 8 procent.

In 2011 had 16 procent van de boerenbedrijven meer dan 50 hectare landbouwgrond, terwijl dat in 2000 nog maar 9 procent was. In 2011 was er op ruim 3 procent van de boerenbedrijven zelfs meer dan 100 hectare landbouwgrond. Dit was in 2000 nog 1 procent.

In 2011 hadden de ruim 70 duizend land- en tuinbouwbedrijven in Nederland 1,9 miljoen hectare cultuurgrond in gebruik. Hiervan was 44 procent in gebruik bij de melkveebedrijven en 25 procent bij de akkerbouwbedrijven. De overige sectoren gebruikten aanzienlijk minder cultuurgrond.

De agrarische sector neemt een belangrijke plaats in binnen de economie van Midden-Limburg. Belangrijke pijlers zijn de intensieve veehouderij en grondgebonden veeteelt, akkerbouw, fruit- en boomteelt.

De landbouw in Limburg is een groot grondgebruiker. Bijna de helft van alle grond in Limburg wordt gebruikt door de landbouw. Verwacht wordt dat het landbouwareaal in de toekomst (verder) zal afnemen. In de periode 2005-2010 is het Limburgse areaal akkerbouwgewassen, champignonteelt en grasland en groenvoedergewassen (licht) gedaald. Het areaal (glas)tuinbouw is in deze periode licht gestegen.

Het aantal dieren is de afgelopen vijf jaar sterk toegenomen, voornamelijk in de intensieve veehouderij. In de grondgebonden veehouderij is er een flinke toename van het aantal geiten en melk- en kalfkoeien. Er is een daling van het aantal zoogkoeien en schapen waar te nemen. Het aantal paarden is vrijwel gelijk gebleven.

Het aantal land- en tuinbouwbedrijven neemt sterk af. Limburg telde in 2005 5.607 land- en tuinbouwbedrijven, in 2010 waren dit er nog 4.938 (-12%). De daling is het grootst in Zuid-Limburg bij bedrijven met een bedrijfsomvang < 70 nge. De daling van het aantal bedrijven is relatief het laagst in de opengrondstuinbouw en het hoogst in de champignonteelt.

In Noord- en Midden-Limburg zijn de opengrondstuinbouw, champignonteelt, glastuinbouw (met name glasgroenteteelt) en de intensieve veehouderij van (nationaal) belang. Multifunctionele activiteiten op agrarische bedrijven wordt voornamelijk in Zuid-Limburg aangeboden. Biologische landbouw vinden we het meest in Noord-Limburg en het minst in Midden-Limburg.

Het percentage bedrijven in Limburg met multifunctionele activiteiten is relatief hoog t.o.v. het landelijk gemiddelde. Verkoop aan huis is voor heel Limburg van groot belang. Agrarisch natuurbeheer is van groot belang voor Zuid-Limburg.

De biologische landbouw beslaat 1% van het totale landbouwareaal in Limburg. Vergeleken met andere provincies heeft Limburg een van de laagste percentages.

Schaalvergroting is een van de meest in het oog springende trends. Naast een daling van het aantal bedrijven is er een stijging van het areaal per bedrijf. De veehouderij ondervindt weerstand bij de doorontwikkeling van locaties.

Het aantal werknemers in de landbouw daalt. Deze trend speelt al langere tijd en verwacht wordt dat deze trends zich in de toekomst zal voortzetten. In Noord-Limburg is de werkgelegenheid in de agrarische sector beduidend hoger dan in Midden- en Zuid-Limburg.

Landbouwsituatie gemeente Leudal vs Midden-Limburg (Corop-gebied)

CBS Statline geeft statistische informatie op basis van de landbouwtellingen (meitellingen) die ieder jaar worden gehouden. Voor de beoordeling van de landbouwsituatie in de gemeente Leudal is nagegaan hoe die zich verhoudt tot het provinciale en regionale ontwikkeling in de periode 2007 tot 2012.

In tabel 4.1 is overzicht weergegeven van het aantal agrarische bedrijven per agrarische bedrijfstak tussen 2007 en 2012. Leudal telde in 2007 nog 487 landbouwbedrijven. In 2012 waren dat er nog 435. Dit is een afname van 10%. De afname van het aantal bedrijven doet zich voor in alle bedrijfstakken. De afname is het grootst in de akkerbouw, waar tussen 2007 en 2012 het aantal bedrijven met bijna 25% verminderde en in de varkenshouderij, waarin het aantal bedrijven met 28% verminderde. Ook het aantal glastuinbouwbedrijven verminderde met 25%. Het aantal bedrijven in de open grond tuinbouw bleef vrijwel stabiel tussen 2007 en 2012.

Vergelijkt men de ontwikkeling van het aantal bedrijven met de ontwikkeling van het aantal bedrijven in het Corop-gebied Midden-Limburg (zie tabel 4.2), dan is een zelfde tendens waarneembaar. In alle sectoren is een daling zichtbaar van het aantal agrarische bedrijven. In Midden-Limburg is de daling het sterkst in de glastuinbouw met een daling van 27%, de varkenshouderij (-26%), de pluimveehouderij (-25%), de bedrijven met paarden en pony's (-21%). Alleen in de tuinbouw open grond blijft het aantal bedrijven redelijk stabiel (-5%).

tabel 4.1 Aantal landbouwbedrijven per agrarische bedrijfstak gemeente Leudal (CBS, 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Akkerbouw	247	235	232	208	190	190
Tuinbouw open grond	167	170	160	161	167	164
Tuinbouw glas	40	35	34	32	30	30
Tuinbouw overig	2	4	3	2	3	3
Grasland en groenvoedergewassen	353	349	340	343	340	336
Rundvee	133	128	124	119	115	109
Geiten	13	16	13	14	15	12
Paarden en pony's	105	99	98	96	86	81
Varkens	80	76	72	64	58	57
Pluimvee	43	42	43	43	38	38
Totaal	487	480	463	459	445	435

N.B.: Het totaal aantal landbouwbedrijven is minder dan de afzonderlijke bedrijven bij elkaar opgeteld, doordat gemengde bedrijven, waar bijvoorbeeld sprake is van graasdieren in combinatie met hokdieren, zowel bij de bedrijven met graasdieren als bij de bedrijven met hokdieren zijn meegeteld.

tabel 4.2 Aantal landbouwbedrijven per agrarische bedrijfstak Midden-Limburg (COROP) (CBS, 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Akkerbouw	916	871	851	814	765	744
Tuinbouw open grond	437	427	423	423	433	416
Tuinbouw glas	72	64	60	59	56	52
Tuinbouw overig	12	14	13	10	11	10
Grasland en groenvoedergewassen	1186	1183	1152	1160	1136	1120
Rundvee	474	461	443	429	413	403
Geiten	47	47	42	46	47	38
Paarden en pony's	374	366	348	325	308	293
Varkens	288	278	257	245	226	212
Pluimvee	155	148	141	141	122	116
Totaal	1618	1592	1541	1536	1491	1452

N.B.: Het totaal aantal landbouwbedrijven is minder dan de afzonderlijke bedrijven bij elkaar opgeteld, doordat gemengde bedrijven, waar bijvoorbeeld sprake is van graasdieren in combinatie met hokdieren, zowel bij de bedrijven met graasdieren als bij de bedrijven met hokdieren zijn meegeteld.

tabel 4.3 Aantal geïnventariseerde dieren of oppervlakte (ha) per bedrijfstype gemeente Leudal (CBS, 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Akkerbouw	482	467	458	436	407	384
Tuinbouw open grond	135	133	121	129	147	140
Tuinbouw glas	409	380	353	358	364	356
Grasland en groenvoedergewassen	413	468	444	435	448	437
Rundvee	12604	12955	13297	13219	12983	12229
Schapen en geiten	7330	6235	6678	9810	9090	8154
Paarden en pony's	834	770	843	775	661	595
Varkens	146371	145820	157217	185014	178125	185662
Pluimvee	2118416	2263196	2771478	2379412	2715765	2885475

In tabel 4.3 is de ontwikkeling van de totaaloppervlakte cultuurgrond of het aantal dieren van de bedrijven binnen de gemeente Leudal weergegeven. Hieruit valt op te maken dat de oppervlakte cultuurgrond gemiddeld genomen licht is gedaald. Alleen in de tuinbouw open grond en in de grasland en groenvoedergewassen deed zich een lichte stijging voor van de totale oppervlakte.

De omvang van de rundveestapel is in Leudal in de periode 2007-2012 gegroeid. Een duidelijk afname doet zich voor in het aantal paarden en pony's (-28%). Het aantal runderen is min of meer gelijk gebleven. Het aantal schapen en geiten is met zo'n 10% toegenomen. De aantallen varkens en pluimvee in de gemeente Leudal nemen het sterkst toe, respectievelijk met 27% en met 36%.

Zet men de ontwikkeling van het aantal bedrijven af tegen de ontwikkeling van de oppervlakte cultuurgrond of het aantal gehouden dieren, dan is zonder meer duidelijk dat er in Leudal sprake is van verdergaande schaalvergroting, met name in de intensieve veehouderij, maar ook binnen de overige bedrijfstypen. Dit komt overeen met de provinciale trend.

Verwachte ontwikkeling ammoniakemissie (zie ook paragraaf 3.3.4)

Ten behoeve van de planMER voor de POL-aanvulling 2014 (Oranjewoud, 2013) is een analyse uitgevoerd van de emissie naar bedrijfsomvang. Hieruit is gebleken dat de kleinere agrarische bedrijven gemiddeld genomen de hoogste emissie (per nge) hebben. Voor de IV-sectoren varkens en pluimvee is de gemiddelde emissie bij grotere bedrijven kleiner dan bij de kleine bedrijven. Per nge is de emissie bij pluimvee groter dan bij varkens, vooral bij de kleinere bedrijven. Voor rundvee geldt dat de emissie per nge veel kleiner is en geen duidelijke relatie laat zien met de omvang van de bedrijven. Dit wordt mogelijk mede verklaard doordat in deze groep bestaat uit zowel melkvee- als vleesveebedrijven.

In het gegevensbestand van 2003 zijn geen emissiegegevens opgenomen; in het bestand van 2011 wel. Op basis van een extrapolatie van de beschikbare gegevens lijkt het niet onlogisch om aan te nemen dat door de afname van het aantal kleinere bedrijven (met naar verwachting ook in 2003 een gemiddeld grotere emissie per nge dan de grotere bedrijven) de totale emissie vanuit de sector tussen 2003 en 2011 kleiner is geworden. Dit ondanks een groei van de totale omvang van de varkenshouderijen (ongeveer 8,5%) en rundveebedrijven (ongeveer 2,5%).

Een verklaring hiervoor is dat met name bij grote, moderne bedrijven, toepassing wordt gegeven aan emissiearme technieken. Investerings in nieuwe technieken zullen voor dit type bedrijven economisch gezien eerder haalbaar zijn.

Recent monitoringsonderzoek door het RIVM (Bijdrage Veelteeltbedrijven aan ammoniak- en fijnstofconcentraties, eindevaluatie LOG De Rips, RIVM 2012) heeft aangetoond dat het gebruik van gecombineerde luchtwassers kunnen bijdragen aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. De luchtwassers blijken de uitstoot van ammoniak zo ver te verminderen dat, ook bij intensivering van de veeteeltactiviteiten, de luchtkwaliteit verbetert. Dit blijkt uit onderzoek van het RIVM naar de concentraties ammoniak en fijn stof in de nabijheid van een LOG in Oost Brabant, en naar de bijdrage van het LOG aan deze concentraties. Hiervoor zijn in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) en de provincie Noord-Brabant van 2008 tot en met 2011 concentraties van ammoniak en fijn stof rondom het LOG gemeten.

4.2.4 Trends

Landelijke trends landbouw

Het Planbureau voor de Leefomgeving geeft de landelijke trend ten aanzien van de landbouw aan, in het rapport 'Welvaart en Leefomgeving' (2006). Ondanks een krimp van het landbouwareaal blijft de landbouw de komende decennia de dominante ruimtegebruiker van Nederland. Rondom de Randstad, maar ook rondom stedelijke gebieden in Brabant, Utrecht en Gelderland neemt het areaal landbouw sterker dan evenredig af, omdat de grond daar andere functies krijgt. De weliswaar iets krimpende, intensieve veehouderij blijft de komende decennia nog vooral in Brabant, Overijssel, Gelderland en Limburg een relatief grote sector (PBL, 2006).

Het 'Global Economy' scenario van het PBL geeft aan dat landelijk in de periode tot 2020 een groei van de melkrundveehouderij wordt verwacht van 25%. Het afschaffen van de melkquotering (in 2015) is hiervoor een belangrijke factor. Voor de intensieve veehouderij wordt landelijk een daling van 5% verwacht (PBL, 2006). Recent is het toekomstscenario voor de Nederlandse landbouw bijgesteld. In dit scenario groeit de melkrundveehouderij minder, namelijk met 16%.

Verwachte ontwikkeling landbouw in Leudal

De analyse in voorgaande paragrafen schept een beeld van de ontwikkelingsrichting van de landbouw. Hierboven is ingegaan op de landelijke en regionale verwachtingen omtrent de ontwikkeling van de landbouw. Hieruit blijkt dat de ontwikkeling van de landbouw in Leudal grotendeels correspondeert met de ontwikkelingen op regionaal niveau, maar afwijkt van landelijke prognoses.

De totale veehouderijsector in Leudal zal de komende 10 jaar nog een groei doormaken. Wel zal het aantal bedrijven verder afnemen. Vooral kleinere en middelgrote bedrijven zullen stoppen, vaak door een gebrek aan economisch perspectief of door het niet aanwezig zijn van opvolging. De vrijkomende capaciteit (emissierechten) door het stoppen van bedrijven is in veel gevallen beschikbaar voor doorgroeiende of nieuwe bedrijven. Het totaal aantal gehouden dieren zal nog toenemen, vooral dankzij doorgroei van bestaande bedrijven en deels door nieuwvestiging. Deze doorgroeibedrijven en nieuwe bedrijven zijn gemiddeld gezien relatief grote bedrijven. De emissiekenmerken van nieuwe bedrijven en doorgroeiers zijn vergelijkbaar met bestaande relatief 'schone' bedrijven.

De manier waarop deze verwachte ontwikkeling zich vertaalt in alternatieven en scenario's is beschreven in hoofdstuk 5.

5 Afbakening van het planMER

5.1 Inleiding

Om de milieueffecten van de bestemmingsplannen te kunnen beoordelen wordt in dit hoofdstuk eerst bekeken welke ontwikkelingen de plannen mogelijk maken (paragraaf 5.2). Zoals reeds geconcludeerd in hoofdstuk 4, zijn de ontwikkelingen in de landbouw voor het planMER de meest relevante activiteit.

Nagegaan wordt evenwel ook of andere activiteiten relevante milieueffecten kunnen hebben en daarom moeten worden meegenomen in de effectenbeoordeling. Vervolgens vindt de afbakening van de relevante activiteiten plaats, die in het planMER worden onderzocht (5.2.2). In paragraaf 5.3 is het voornemen (de ontwikkelruimte in de bestemmingsplannen) en de twee scenario's, die worden beoordeeld en vergeleken op milieueffecten, uitgewerkt. Het hoofdstuk sluit in paragraaf 5.4 af met de beoordelingsmethodiek van de scenario's op relevante milieueffecten.

5.2 Relevante ontwikkelingsmogelijkheden nieuw bestemmingsplan

De voor het milieu relevante ontwikkelingsmogelijkheden in het nieuwe bestemmingsplan betreffen uitbreiding en omschakeling van agrarische bedrijven en ontwikkelingsmogelijkheden ondersteunend aan de agrarische productie, waaronder teeltondersteunende voorzieningen, multifunctionele landbouw (waaronder recreatie), duurzame energieopwekking en vervolgfuncties voor vrijkomende agrarische bebouwing.

5.2.1 *Relevante activiteiten*

Het bestemmingsplan is in hoofdzaak conserverend van aard, maar biedt flexibiliteit ten aanzien van de voor het buitengebied belangrijke functies. In het buitengebied worden evenwel geen grootschalige nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. De zoekgebieden voor LOG's (landbouwontwikkelingsgebieden) worden niet actief gehanteerd.

Als relevante activiteiten worden gezien:

- Landbouw (waaronder veeteelt, (glas)tuinbouw en teeltondersteunende voorzieningen);
- Multifunctionele landbouw (waaronder diverse nevenfuncties als kamperen en logies);
- Duurzame energieopwekking;
- Recreatie- en toerisme.

Overige activiteiten zoals wonen- en niet agrarische bedrijvigheid hebben in bestemmingsplan zeer geringe ontwikkelingsruimte en hebben voor het milieu niet of nauwelijks gevolgen, zeker niet op planniveau.

5.2.2 *Specifieke uitgangspunten*

Deze paragraaf geeft per thema een opsomming van de voor het milieu relevante uitgangspunten, ontwikkelingen en ontwikkelingsmogelijkheden die in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied zijn voorzien. Als uitgangspunten voor het MER zijn de uitgangspunten van het bestemmingsplan buitengebied gehanteerd.

Zonering

Een kernrandzone bestaande uit extensiveringsgebied, natuur en waardevolle gebieden, wordt ingesteld rond de dorpskernen, grote recreatieve en bijzondere woonfuncties. Doel van deze zonering is te komen tot een scheiding van mens- en dierconcentraties.

Landbouw

Voor de landbouw gelden de volgende uitgangspunten;

- de omvang van de agrarische bouwvlakken is bepaald op basis van bestaande bebouwing en erf (luchtfoto's). Er is flexibiliteit ingebouwd door de gewenste omvang en vorm nader te bepalen op grond van actuele en onderbouwde toekomstplannen;
- voor intensieve bedrijven binnen de kernrandzone is de omvang van het huidige bouwvlak het uitgangspunt. Uitbreiding (middels afwijking) is mogelijk tot 15% voor zover noodzakelijk uit het oogpunt van dierenwelzijn en het aantal dieren niet wordt vergroot;
- voor intensieve bedrijven buiten de kernrandzone is uitbreiding via wijzigingsbevoegdheid mogelijk tot maximaal 2,5 hectare;
- voor glastuinbouw is de omvang van het huidig bouwvlak het uitgangspunt met een maximum van 3 hectare. Uitbreiding via afwijking is mogelijk via toepassing van de module glas uit het Limburgs Kwaliteitsmenu;
- voor overige agrarische bedrijven is het huidig bouwvlak het uitgangspunt, met een maximum van 2,5 hectare. Uitbreiding via wijzigingsbevoegdheid is mogelijk tot 2,5 hectare;
- de maximale goothoogte voor alle agrarische bebouwing is 7,2 meter en de maximale bouwhoogte is 12 meter;
- teeltondersteunende voorzieningen zijn onder voorwaarden mogelijk.

Nieuwvestiging van intensieve bedrijven wordt enkel toegestaan indien sprake is van verplaatsing binnen de gemeente Leudal van een bestaand bedrijf vanuit een extensiveringsgebied of de kernrandzone. Voor overige agrarische bedrijven (niet zijnde intensieve veehouderijen) is nieuwvestiging onder voorwaarden mogelijk, maar dit wordt in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Iedere nieuwvestiging dient buitenplans (door middel van een postzegelbestemmingsplan) plaats te vinden.

Multifunctionele landbouw

Nevenfuncties die bij agrarische bedrijven zijn toegestaan zijn:

- natuur- en landschapsbeheer;
- dagrecreatie;
- verblijfsrecreatie;
- educatie;
- zorg;
- verkoop van eigen en/of streekproducten;
- duurzame energieproductie.

Bij recht toegestaan worden:

- kleinschalige horeca in het hoofdverblijf;
- bed&breakfast in het hoofdverblijf;
- kleinschalige kampeeractiviteiten met maximaal 15 seizoensstandplaatsen op het erf;
- detailhandel in 'eigen' producten;
- zorglandbouw.

Via een afwijking en onder randvoorwaarden zijn de volgende activiteiten mogelijk

- vakantieappartementen (maximaal 5) binnen bestaande bebouwing of maximaal trekkershutten als nieuwe bebouwing of een combinatie hiervan;
- kamperen bij de boer tot maximaal 40 standplaatsen;
- bed & breakfast in bedrijfsgebouw;
- kleinschalige horeca- en dagrecreatie ondersteunend aan wandel- en fietsrecreatie;
- zorgfuncties, zoals dagopvang voor gehandicapten;
- verkoop van boerderijproducten tot 100m²;
- bewerking van agrarische producten van eigen bedrijf of uit de direct omgeving;
- statische opslag binnen bestaande bebouwing.

Ten aanzien van vrijkomende agrarische bebouwing wordt onderscheid gemaakt in percelen waar de agrarische functie niet meer voorkomt en die niet gelden als duurzame locatie en percelen die

aangemerkt kunnen worden als duurzame locatie. De percelen die niet gelden als duurzame locatie krijgen de bestemming 'wonen' met aanduiding voormalig agrarisch bedrijf. De percelen die gelden als duurzame locatie krijgen de bestemming 'agrarisch' met aanduiding voormalig agrarisch bedrijf. Dit laatste om te waarborgen dat duurzame locaties voor de agrarische sector behouden blijven. In beide gevallen zijn nevenfuncties mogelijk.

Op percelen met de aanduiding voormalig agrarisch bedrijf kunnen verschillende functies worden toegelaten. De belangrijkste randvoorwaarde is dat de nieuwe ontwikkeling per saldo minder belastend voor de omgeving moet zijn dan het (voormalige) agrarische gebruik.

Duurzame energieopwekking⁴

Agrarisch gerelateerde energieproductie is een wenselijke verbreding en innovatie in het buitengebied. Eigenaren van agrarische bedrijven wordt de mogelijkheid geboden om op het eigen bedrijf energie op te wekken. Hierbij kan gedacht worden aan koude-warmteopslag in de bodem, biomassaverbranding en vergisting, gebruik van industriële restwarmte, warmte en koudenetten, wind- en zonne energie.

Recreatie en toerisme:

- kleinschalige bed & breakfast (maximaal 2 kamers) wordt rechtstreeks in burger- en agrarische bedrijfswoningen mogelijk gemaakt;
- grootschaligere bed & breakfast (maximaal 8 kamers) wordt via afwijking mogelijk gemaakt onder de voorwaarde dat het gebruik plaatsvindt in bestaande burger- en bedrijfswoningen;
- kamperen bij de boer is mogelijk tot maximaal 40 staanplaatsen op of aangrenzend aan het agrarische bouwvlak;
- vakantieappartementen en trekkershutten worden via afwijking mogelijk gemaakt tot een maximum aantal van 5 binnen het bestaande bouwvlak.

Niet agrarische bedrijvigheid

- bestaande niet agrarische bedrijven kunnen in beginsel niet uitbreiden, alleen via een ontheffingsprocedure in aangewezen gebieden éénmalig met 15%;
- twee bedrijventerreinen binnen de gemeente maken geen onderdeel uit van het bestemmingsplan buitengebied;
- nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijven kan alleen na afwijking in vrijkomende agrarische bebouwing binnen de gebiedsbestemming Agrarisch. Allen niet-agrarische bedrijven uit de lichtste milieucategorieën komen hiervoor in aanmerking.

Wonen

- nieuwbouw van woningen is in beginsel uitgesloten;
- woningsplitsing is via afwijking onder voorwaarden toegestaan;
- bij alle burgerwoningen bestaat de mogelijkheid om 150 m² aan bijgebouwen te bouwen;
- per woning is maximaal 1 paardenbak toegestaan van maximaal 1.000 m² zonder lichtmasten;
- maximaal 30% van het vloeroppervlak (exclusief bijgebouwen) mag worden aangewend voor aan huis gebonden beroepen, tot een maximum van 80 m².

Overig

- schuilgelegenheden zijn mogelijk middels een afwijking met een maximaal bebouwd oppervlak van 30m² en een maximale bouwhoogte van 4,5 meter en dienen landschappelijk te worden ingepast.

4. Bij het opstellen van dit planMER is nog onduidelijk of de mogelijkheden voor realisatie van warmte-koude-opslag en biomassavergisting onderdeel zijn van het vast te stellen bestemmingsplan. Op basis van de resultaten van dit MER zal in het bestemmingsplan gemotiveerd worden of deze ontwikkelingen deel uitmaken van het uiteindelijke plan.

5.3 Voornemen en scenario's

Voornemen

Het voornemen betreft de ontwikkelingsmogelijkheden die in de bestemmingsplannen buitengebied zijn opgenomen. Uit paragraaf 5.2 is gebleken dat het bestemmingsplan ontwikkelingen in de agrarische sector, al dan niet onder voorwaarden (wijzigingsbevoegdheden), mogelijk maakt.

Alternatieven en scenario's

De precieze omvang van de functies in het gebied over 10 jaar zijn nog onduidelijk, met name in hoeverre gebruik wordt gemaakt van de ontwikkelingsmogelijkheden in de grondgebonden veehouderij. Door toepassing van scenario's kunnen mogelijke bandbreedtes in de milieueffecten in beeld worden gebracht.

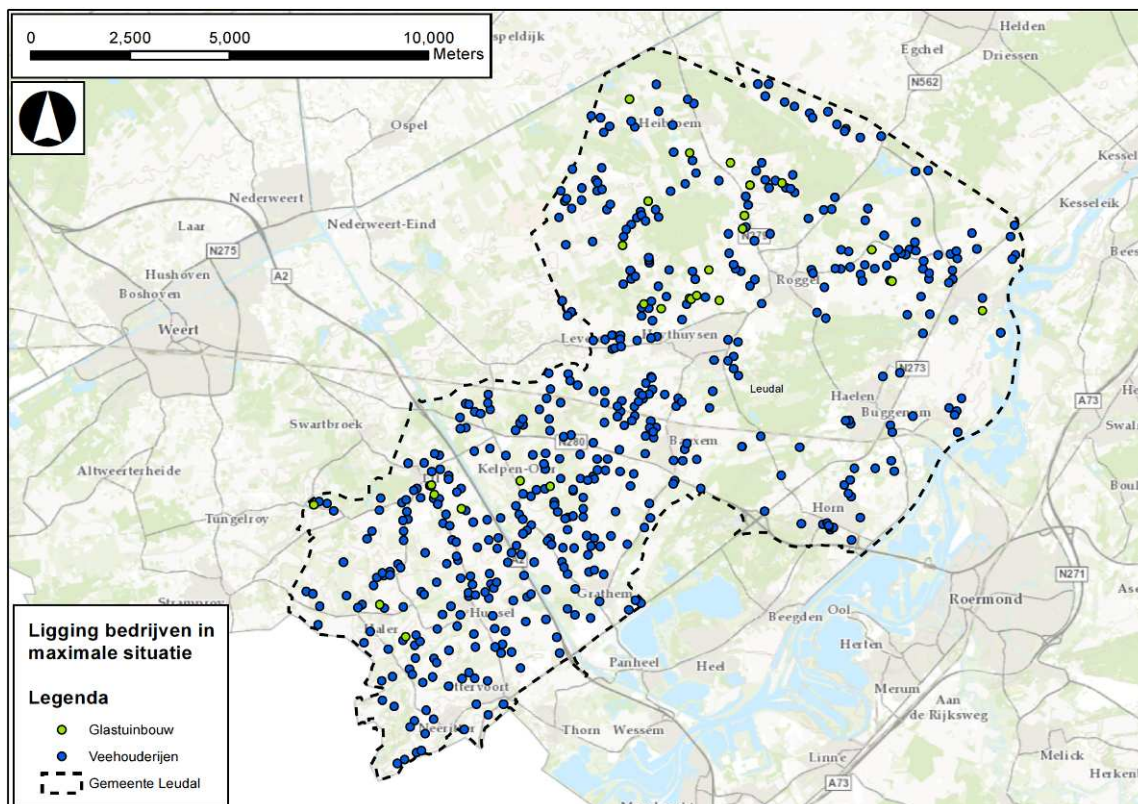
De uitgangspunten van het bestemmingsplan zijn tot stand gekomen, door intensief overleg met diverse stakeholders. In het kader van de MER-studie heeft een nadere uitwerking plaatsgevonden in scenario's. Twee scenario's zijn uitgewerkt waarin verschillen in de ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij zijn opgenomen. Hiermee wordt beoogd de volledige bandbreedte van de toekomstige ontwikkelingen in beeld te brengen indien geen (extra) maatregelen getroffen worden om effecten te voorkomen/ beperken; een maximale en een reële ontwikkeling.

Binnen een maximaal scenario (het maximale alternatief) wordt uitgegaan van de situatie dat *alle* bedrijven en woningen die door gebruikmaking van een wijzigingsbevoegdheid kunnen uitbreiden of omschakelen naar een andere functie dit ook daadwerkelijk doen. Omdat dit scenario weliswaar een 'worst case' vertaling is van de uitgangspunten voor de bestemmingsplannen, maar een weinig realistisch gehalte heeft is vervolgens, op basis van beschikbare trendgegevens voor de landbouw, een modelmatige vertaling gemaakt naar de redelijkerwijs te verwachten situatie. Dit is het realistisch scenario. Een dergelijke kwantitatieve vertaling naar trendgegevens heeft dus alleen plaatsgevonden voor de landbouw en niet voor alle overige mogelijke vervolgfuncties. Deze zijn zoveel mogelijk kwalitatief vertaald.

Beide scenario's zijn hiermee een theoretische invulling van de toekomstige situatie. Immers, het is onmogelijk om in te schatten of, wanneer en waar gebruik gemaakt zal gaan worden van de ontwikkelingsmogelijkheden die de bestemmingsplannen bieden.

Om inzicht te krijgen in het effect van enkele aangepaste uitgangspunten is tenslotte voor stikstofgerelateerde effecten een 'op maat' alternatief opgesteld en onderzocht. In dit alternatief worden ten opzichte van het maximale scenario aanvullende maatregelen getroffen ter voorkoming van negatieve effecten vanwege stikstofdepositie.

In feite worden hiermee twee alternatieven (maximaal en 'op maat') en één scenario (reële invulling) onderzocht.

figuur 5.1 Ligging van de veehouderijen en glastuinbouwbedrijven in de gemeente Leudal, uitgaande van de maximale omschakeling naar de veehouderij.

5.3.1 *Alternatief maximale mogelijkheden*

Het maximale scenario (alternatief) is, in tegenstelling tot het realistische scenario, niet gebaseerd op statistische gegevens. In het maximale scenario is de planologische ruimte die het voornemen mogelijk maakt maximaal ingevuld. Het toekomstig bouwblok is hierbij als uitgangspunt gehanteerd. Voor grondgebonden en intensieve bedrijven houdt dit in dat het bouwblok een maximale omvang van 2,5 hectare zal omvatten. Bouwblokken van de intensieve bedrijven binnen de kernrandzone zijn 'bevroren'. Het zelfde geldt voor bouwblokken in de 250 meter zone van de WAV-gebieden.

Op basis van de verbeelding behorende bij het bestemmingsplan is van deze bouwblokken de maximale oppervlakte bepaald. Vervolgens is op basis van het rapport van de Commissie Van Doorn bepaald hoeveel dieren er op het betreffende bouwblok kunnen worden gehuisvest en is de bijbehorende emissie van ammoniak uitgerekend.

In het maximale alternatief wordt tevens uitgegaan van een maximale ontwikkeling van de recreatieve en andere agrarisch-ondersteunende voorzieningen. Zo wordt bijvoorbeeld uitgegaan van kamperen bij de boer met een maximale omvang van 40 plaatsen bij elk agrarisch bedrijf. Hiervan wordt uitgegaan ondanks dat niet aannemelijk - al dan niet onmogelijk - is dat elke bedrijf zowel maximaal gebruik maakt van de agrarische uitbreidingsmogelijkheden, als de verbreding naar bijvoorbeeld recreatie en toerisme. Zowel vanwege de fysieke ruimte - op het bouwvlak - , als vanuit de bedrijfsvoering is dit voor de individuele bedrijven niet reëel. Dit alternatief betreft daarmee altijd een overschatting van de maximale planeffecten.

5.3.2 **Alternatief "Op Maat Alternatief"**

Een alternatief is ontwikkeld om het effect in beeld te brengen van enkele te overwegen beleidsmatige uitgangspunten.

Voor dit alternatief worden, *afwijkend* van het alternatief 'maximale mogelijkheden' de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Covergisting wordt niet meer mogelijk gemaakt;
- Het houden van dieren op meerdere bouwlagen wordt uitgesloten. Hiervan zijn pluimveehouderijen uitgezonderd;
- De definities van grondgebonden veehouderij en intensieve veehouderij worden aangescherpt.

Grondgebonden bedrijven zijn bedrijven met maximaal 200 melkkoeien in combinatie met beweiden of permanent opstallen. Bedrijven met meer dan 200 melkkoeien, die permanent opstallen worden beschouwd als IV bedrijven (aanduiding IV-graasdieren). Deze bedrijven kunnen niet omschakelen naar een andere vorm van IV. Grondgebonden bedrijven kunnen wel omschakelen naar IV-graasdieren. Met deze maatregel wordt beoogd het permanent opstallen te ontmoedigen en te voorkomen dat bedrijven die feitelijk beschouwd kunnen worden als intensieve veehouderij, toch (ten onrechte) als grondgebonden worden aangemerkt. Er wordt planologische gezien dus een onderscheid gemaakt tussen bedrijven >200 melkkoeien met weidegang (grondgebonden) en bedrijven >200 melkkoeien zonder weidegang.

Indien een ondernemer op een grondgebonden locatie wil gaan uitbreiden (in totaal meer dan 200 melkkoeien waarvan / een deel van / de dieren permanent al wordt of zal worden opgesteld) moet hij gebruik gaan maken van de 'wijzigingsbevoegdheid'. Op grond van de wijzigingsbevoegdheid krijgt de locatie dan de bestemming 'Intensieve veehouderij met de aanduiding graasdieren' en kan het bedrijf het volledig bouwblok (2,5 ha) opvullen met dieren. Omschakelen van IV graasdieren naar IV is niet mogelijk.

Modelmatig betekent dit dat alle grondgebonden bedrijven fictief kunnen omschakelingen naar IV graasdieren en het blok (zowel in als buiten de kernrandzone) wordt opgevuld (dus maximaal 2,5 ha) met melkkoeien.

Verder gelden de volgende uitgangspunten die overeenkomen met het maximale alternatief:

- intensieve bedrijven (en dus ook intensieve graasdierbedrijven) in de kernrandzone kunnen niet uitbreiden met dieren. Het huidige maximum aantal dieren is het maximum. Dit komt overeen met de vigerende vergunning;
- intensieve bedrijven buiten de kernrandzone (en dus ook intensieve graasdierbedrijven) kunnen via een afwijkingsbevoegdheid groeien naar 2,5 hectare bouwblok;
- grondgebonden bedrijven, zowel binnen als buiten de kernrandzone, kunnen uitbreiden naar 2,5 hectare bruto bouwblok;
- alle grondgebonden bedrijven schakelen in dit alternatief om naar iv-graasdieren (grondgebonden, maximaal 2,5 hectare);
- overige niet grondgebonden bedrijven (witloftelers, champignonteelt, viskwekerijen, etc) schakelen niet om naar het houden van dieren.

5.3.3 *Realistisch scenario*

Dit scenario gaat in tegenstelling tot de alternatieven niet uit van een maximale invulling, maar van statistische gegevens en een meer reële verwachting voor de ontwikkeling van de landbouw in de gemeente Leudal. Om deze te bepalen is allereerste gekeken naar de landelijke ontwikkeling.

De landelijke trend ten aanzien van de ontwikkeling van de landbouw kan worden afgeleid uit het rapport van PBL 2006 (Welvaart en leefomgeving). De landelijke trend houdt globaal in dat de melkrundveehouderij zal groeien als gevolg van ondermeer de afschaffing van de melkquotering (25% groei welke later is bijgesteld naar een groei van 16%). De intensieve veehouderij zal daarentegen licht krimpen (5%).

Bovenstaande is gebaseerd op de volgende informatie:

- Informatie op de websites van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS Statline) en het Plan bureau voor de leefomgeving (PBL);
- PBL Rapport 'Welvaart en omgeving: een scenariostudie voor Nederland in 2040' (Janssen L.H.J.M. V.R. Okker en J. Schuur, PBL 2006).

Daarna is gekeken naar beschikbare informatie op regionaal en lokaal niveau. Op grond van een analyse van statische gegevens is voor de gemeente Leudal een afwijking van de landelijke trend geconstateerd (zie ook hoofdstuk 4).

Uitgangspunt voor het realistisch scenario is dat de 34 bedrijven die meedoen aan de stoppersregeling afvallen. De emissie wordt herverdeeld op de resterende bedrijven gelegen buiten de kernrandzone en buiten de 250 meter zone tot een zeer kwetsbaar gebied (WAV-gebied).

Zowel in Leudal, Noord Limburg en landelijk is er sprake van een afname van het aantal bedrijven met melkkoeien. Landelijk blijft het aantal melkkoeien nagenoeg gelijk waarbij in Leudal en Noord Limburg vanaf respectievelijk 2010 en 2011 een lichte daling van het aantal melkkoeien optreedt.

In het realistisch scenario daalt het aantal melkveebedrijven met 20% (14 bedrijven), waarbij de emissie gemeentebreed gelijk blijft omdat het aantal dieren gelijk blijft. De emissie wordt herverdeeld op de resterende melkrundveehouderijen.

De stijging van het aantal varkens in Leudal is in lijn met de stijging in Noord Limburg en Nederland. Verder is duidelijk dat het aantal varkensbedrijven is gedaald.

In Leudal stijgt het aantal stuks pluimvee in tegenstelling tot de landelijke en regionale cijfers. Verder is er sprake van een afname van het aantal pluimveebedrijven.

In Leudal daalt het aantal glastuinbouwbedrijven. Uitgangspunt voor het realistisch scenario is dat het aantal glastuinbouwbedrijven daalt met 25%, waarbij de totale glasopstand gelijk blijft. Dit wordt o.a. veroorzaakt door de permanente plastic boogkassen. Deze worden in het kader van dit onderzoek beschouwd als glas.

Hoewel het realistisch scenario een betere invulling geeft aan de te verwachten agrarische ontwikkeling dan de landelijke gegevens, gaat het om een benadering van een verwachte werkelijkheid, gebaseerd op aannames. Niet alleen zijn aannames gedaan over de groei van de agrarische sector, ook zijn in het rekenmodel voor ammoniakdepositie willekeurig bedrijven beëindigd. Het realistisch scenario is een benadering van een toekomstige werkelijkheid.

Het realistische scenario is echter wel een betere benadering van de toekomstige situatie voor Leudal dan de landelijke trends, en ook kan gesteld worden dat het realistische scenario een betere benadering is van de toekomstige situatie dan het scenario gebaseerd op de maximale mogelijkheden zoals dat hierna wordt beschreven.

5.4 Beoordelingsmethodiek

De effectbeschrijving en -beoordeling richt zich vooral op de effecten van de veehouderij, (glas)tuinbouw en in mindere mate de ontwikkelingsmogelijkheden van recreatie. Daarbij ligt de focus van de effecten van de scenario's op de volgende hoofdthema's:

- Natuur: de mogelijke invloed van het plan op de stikstofdepositie die afkomstig is van de landbouw (dit is vooral ammoniak) op natuurwaarden die gevoelig zijn voor vermesting en de mogelijke verstoring door agrarische en recreatieve activiteiten;
- Landschap en cultuurhistorie: de mogelijke invloed van het plan op de landschappelijke karakteristieken in het buitengebied;
- Leefbaarheid en gezondheid: dit betreft met name de effecten van geur en fijn stof in relatie tot gezondheid.

In tabel 5.1 is het beoordelingskader van de relevante hoofdthema's en bijbehorende milieuaspecten weergegeven. Daarbij is tevens aangegeven of sprake is van een kwantitatieve benadering (met behulp van berekeningen) of een kwalitatieve benadering. In hoofdstuk 5 van het planMER is per thema nader ingegaan op de beoordelingsaanpak.

tabel 5.1 Beoordelingskader relevante milieuaspecten

Hoofdthema en aspect	Criterium	Methodiek
Natuur		
Natura 2000-gebieden	Mogelijke effecten op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden	Kwantitatief/ Kwalitatief
Overige zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden) in EHS	Mogelijke effecten op Wav-gebieden	Kwantitatief/ Kwalitatief
Overige natuurwaarden	Mogelijk effecten op EHS	Kwalitatief
Overige natuurwaarden	Mogelijk effecten op soorten	Kwalitatief
Landschap, cultuurhistorie en archeologie		
Landschappelijke waarden	Mogelijke effecten op landschappelijke waarden en elementen	Kwalitatief
Ruimtelijk-visuele kwaliteit	Mogelijke effecten op ruimtelijk-visuele kwaliteit van het landschap	Kwalitatief
Archeologische waarden	Mogelijke effecten op archeologische (verwachtings)waarden	Kwalitatief
Historische geografische waarden	Mogelijke effecten op historische geografische waarden	Kwalitatief
Historische bouwkundige waarden	Mogelijke effecten op historische bouwkundige waarden	Kwalitatief
Leefbaarheid		
Geur	Kans op toename geurbelasting op geurgevoelige objecten	kwalitatief
Luchtkwaliteit	Kans op toename concentratie fijn stof en stikstofoxiden	Kwalitatief
Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderij	Kans op verspreiding van (dier-)ziekten van bedrijf tot bedrijf	Kwalitatief
	Kans op besmetting via de lucht	Kwalitatief
	Kans op gezondheidseffecten van geurhinder	Kwantitatief/ Kwalitatief
	Kans op gezondheidseffecten van stofhinder	Kwalitatief
Verkeersveiligheid	Kans op verslechtering van de verkeersveiligheid	Kwalitatief
Overige aspecten	Mogelijke effecten op bodem, water, geluid en externe veiligheid	kwalitatief

De mogelijke effecten zijn zoveel mogelijk beschreven aan de hand van de toetsbare criteria, weergegeven in tabel 5.1 en afgezet tegen de referentiesituatie die in hoofdstuk 3 is beschreven.

Score	Beoordeling
++	Beoordeling positief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
+	Beoordeling enigszins positief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
0	Beoordeling neutraal in vergelijking met de autonome ontwikkeling
-	Beoordeling enigszins negatief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
--	Beoordeling negatief in vergelijking met de autonome ontwikkeling

6 Effecten

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de (mogelijke) effecten beschreven van de realisatie van het voornemen, waarbij onderscheid is gemaakt in de effecten van het realistisch en het maximum scenario. Basis voor de effectenbeschrijving en -beoordeling vormt de beoordelingsmethodiek, zoals weergegeven in paragraaf 5.4. Per relevant milieuthema is de aanpak van effectenbeschrijving en -beoordeling nader uiteengezet.

6.2 Natuur

De effecten op beschermde natuurwaarden die zullen optreden bij volledige realisatie van ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, betreffen vooral de gevolgen van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Daarnaast kunnen ook Wav-gebieden en beschermde soorten mogelijk negatieve effecten ondervinden bij volledige realisatie van het bestemmingsplan.

Achtereenvolgens komen aan bod:

- effecten in Natura 2000-gebieden;
- effecten in kwetsbare delen van de EHS, o.a. Wav-gebieden;
- effecten op overige delen EHS;
- effecten op beschermde soorten.

6.2.1 Natura 2000-gebieden

In deze paragraaf worden de effecten samengevat zoals deze zijn beschreven in de passende beoordeling in het kader van de natuurbeschermingswet.

Voor mogelijke effecten van de landbouw worden de volgende factoren genoemd:

- verlies aan oppervlakte;
- versnippering;
- verstoring door mechanische effecten (bijvoorbeeld betreding);
- bewuste verandering van de soortensamenstelling (bijvoorbeeld door introductie van exoten);
- optische verstoring (invloed van aanwezigheid, beweging e.d. op dieren);
- vermesting en verzuring;
- verdroging;
- verontreiniging;
- verstoring door geluid;
- verstoring door licht.

Op basis van de effectenindicator kunnen recreatieve voorzieningen in potentie de volgende negatieve effecten veroorzaken:

- Oppervlakteverlies;
- Verontreiniging;
- Verdroging;
- Verstoring door geluid;
- Verstoring door licht;
- Optische verstoring;
- Mechanische verstoring.

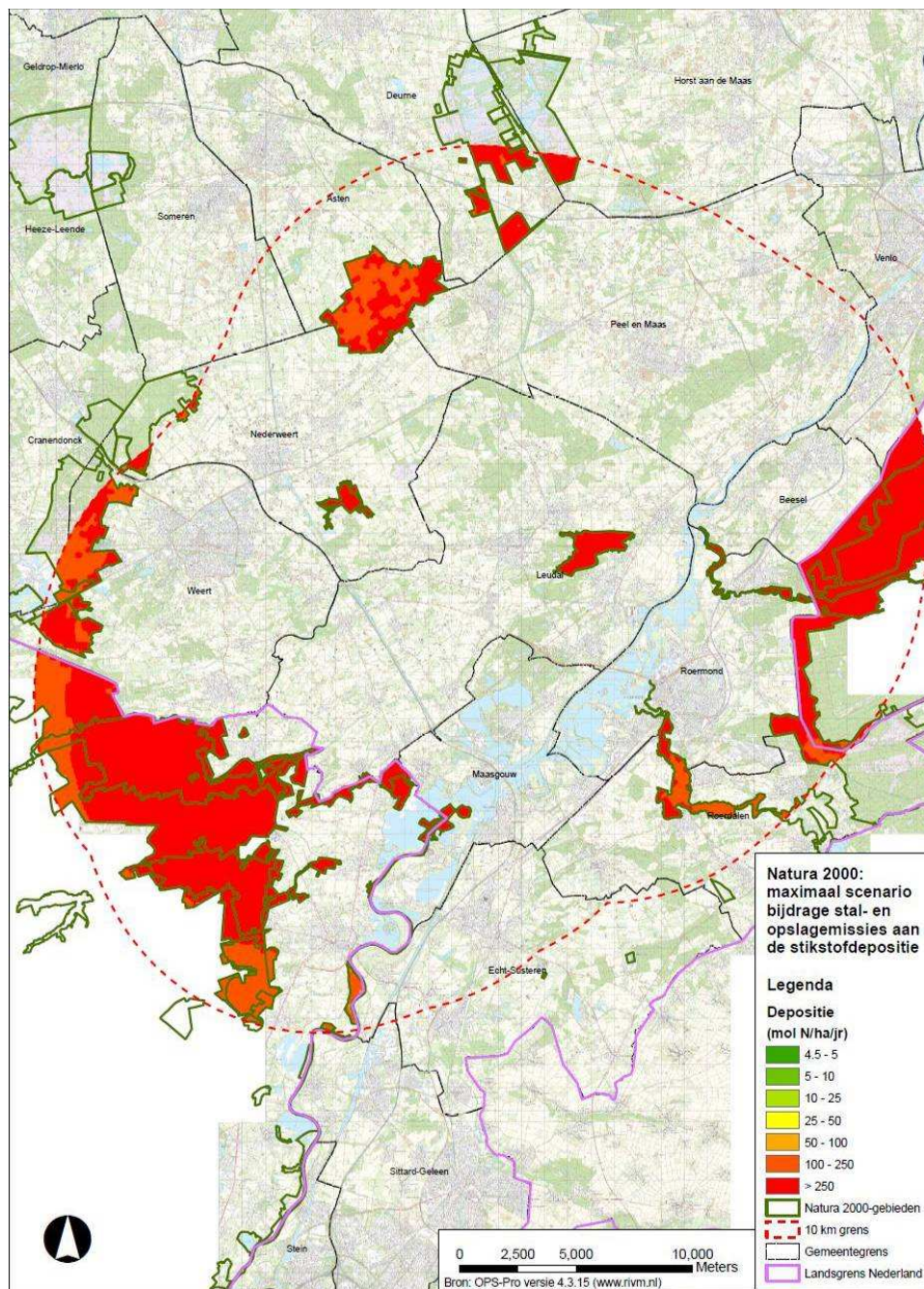
In de Passende Beoordeling (zie bijlage 1) zijn de hierboven genoemde effecten uitgesloten, met uitzondering van verzuring en vermesting.

Reeds in de uitgevoerde voortoets is gebleken dat verzuring en vermesting als gevolg van stikstofdepositie door agrarische bedrijven het belangrijkste potentiële negatieve effect vormt op alle 17 omliggende Natura 2000-gebieden in zowel Nederland, België als in Duitsland.

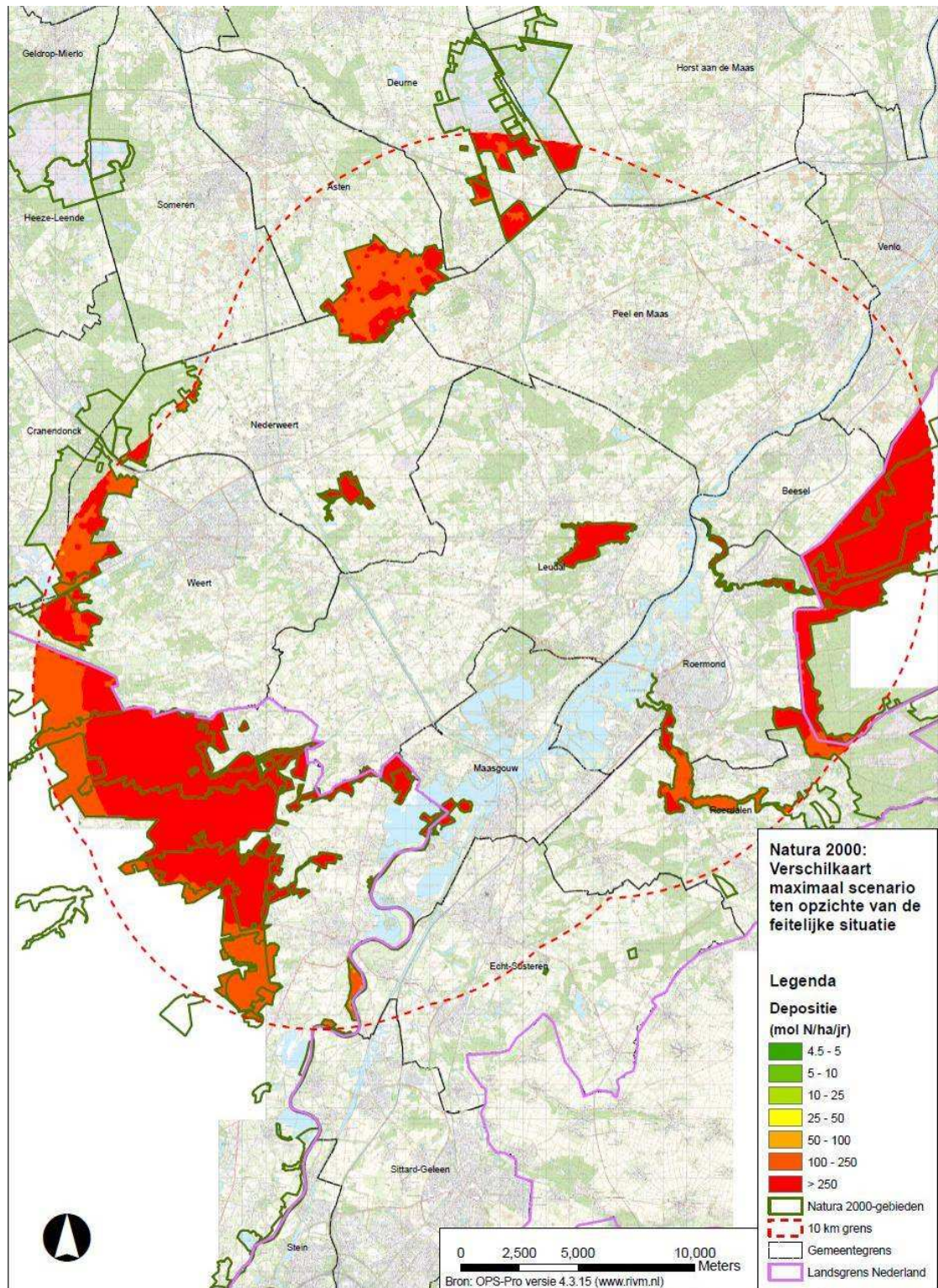
Maximaal alternatief

In figuur 6.1 is de maximale bijdrage van de veehouderijen in het buitengebied van Leudal aan de totale stikstofdepositie van de Nederlandse, Vlaamse en Duitse Natura 2000-gebieden gegeven. Hieruit blijkt dat, indien ervan uitgegaan wordt dat de bestemmingsplancapaciteit volledig wordt benut, de agrarische bedrijven in het plangebied maximaal 12224,1 mol N/ha/jaar bijdraagt. Deze (extreem) hoge waarde geldt voor de gebieden van het Natura 2000-gebied die op een zeer beperkte afstand gelegen zijn van intensieve veehouderijbedrijven in het buitengebied van Leudal.

In figuur 6.2 is het verschil tussen de feitelijke en de maximale situatie weergegeven: de planbijdrage. Hieruit blijkt dat het plan maximaal meer dan 250 mol N per hectare per jaar bijdraagt aan de totale stikstofdepositie in (delen van) alle Natura 2000-gebieden.

figuur 6.1 Bijdrage agrarische bedrijven Leudal aan de totale stikstofdepositie op de Nederlandse, Vlaamse en Duitse Natura 2000-gebieden gebaseerd op de maximale situatie.

figuur 6.2 Verschil tussen bijdrage van scenario *maximaal* (maximale planbijdrage) ten opzichte van scenario *feitelijk* in mol N per hectare per jaar.

Verslechtering in alle gebieden

In alle beschouwde Natura 2000-gebieden op Nederlands grondgebied is in het geval van realisatie van het maximale scenario volgens het bestemmingsplan sprake van een -meestal aanmerkelijke- toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie.

Op basis van figuur 6.2 blijkt de hoogste planbijdrage boven de 250 mol/ha/jaar te zijn met een lokaal maximum van 12224,1 mol N/ha/jaar. Deze planbijdragen komen voor in alle omliggende Nederlandse Natura 2000-gebieden. De overige Natura 2000-gebieden hebben te maken met planbijdragen van tussen de 100 en 250 mol N/ha/jaar. Hier zijn overal voor stikstof gevoelige habitats en leefgebieden van verschillende soorten aanwezig.

Gebieden met 'overspannen situatie'

In de gebieden waar sprake is van een overspannen situatie (achtergronddepositie hoger dan KDW van aanwezige habitattypen) geldt dat gezien de hoogte van de achtergronddepositie en de KDW's de (maximale) planbijdrage zal leiden tot een verdere aantasting van de kwaliteit van het actueel aanwezige habitattypen en doorvertalend ook voor de gevoelige leefgebieden. Dit geldt met name voor de habitattypen waarvoor een verbeter- of uitbreidingsdoelstelling geldt.

Gebieden met 'niet-overspannen situatie'

In Natura 2000-gebied Grensmaas is geen sprake van een overspannen situatie (achtergronddepositie lager dan KDW van aanwezige habitattypen). Dit gebied heeft geen voor stikstof gevoelige habitattypen. In deze niet-overspannen situatie zal de planbijdrage niet leiden tot een overschrijding van de KDW en blijft de totale depositie (achtergrondwaarde + planbijdrage) onder de KDW. Een verslechtering van de habitattypen als gevolg van stikstofdepositie is niet waarschijnlijk; significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

In dit Natura 2000-gebied Grensmaas is echter wel de habitatsoort Gaffellibel aanwezig die, afgaande op verkennend onderzoek (Grontmij, 2011), bestempeld kan worden als 'enigszins gevoelig voor stikstofdepositie'. De biotopen waar deze soort zijn leefgebied heeft, zoals de habitattypen in het Grensmaasgebied, zijn doorgaans als 'niet voor stikstof gevoelig' aangemerkt. Hoewel voor deze soort significant negatieve effecten als gevolg van een stikstofdepositie in dit specifieke gebied onwaarschijnlijk worden geacht, kan op basis van zijn klassificering als 'enigszins gevoelig' niet worden uitgesloten dat er negatieve effecten optreden op deze soort.

Dalende trend: uitstel bereiken van doelen

Ter plaatse van de habitattypen en de leefgebieden is sprake van een dalende trend in de achtergronddepositie door het nemen van generieke maatregelen (zie ook paragraaf 3.3.3 en paragraaf 4.2.4). Op termijn zal de totale depositie lager komen te liggen dan in de huidige situatie. Dat niveau zal bij realisatie van het maximale scenario volgens het bestemmingsplan wel (aanzienlijk) later bereikt worden dan het geval zou zijn in een situatie zonder dit bestemmingplan.

Gevoelige soorten

Naast de stikstofgevoelige habitattypen staan ook de leefgebieden van de aangewezen habitatsoorten door de toename in stikstofdepositie ook onder druk. Zo is het voortbestaan van de Kamsalamander vooral afhankelijk van de kwaliteit van de voortplantingspoelen. Door de eutrofiering als gevolg van een toename in stikstofdepositie verandert deze kwaliteit, met negatieve effecten voor de soort als gevolg. De groeiplaatsen van de Drijvende waterweegbree kunnen ook (negatief) beïnvloed worden door de planbijdrage. Naast de habitatrichtlijnsoorten zullen de leefgebieden van de aanwezige vogelsoorten in de Natura 2000-gebieden ook onder druk komen te staan door een toename in stikstofdepositie.

Significante effecten

De kans dat de mogelijke negatieve effecten door de maximale planbijdrage als significant worden beoordeeld is het grootst bij de zeer gevoelige habitattypen en zeer gevoelige leefgebieden met een ontwikkeldoel. De (meeste) Natura 2000-gebieden bestaan grotendeels uit voor stikstof zeer gevoelige en gevoelige habitats. Er kan derhalve niet worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de habitattypen en leefgebieden van soorten worden aangetast en het bereiken van een goede staat van instandhouding wordt belemmerd door de maximale planbijdrage.

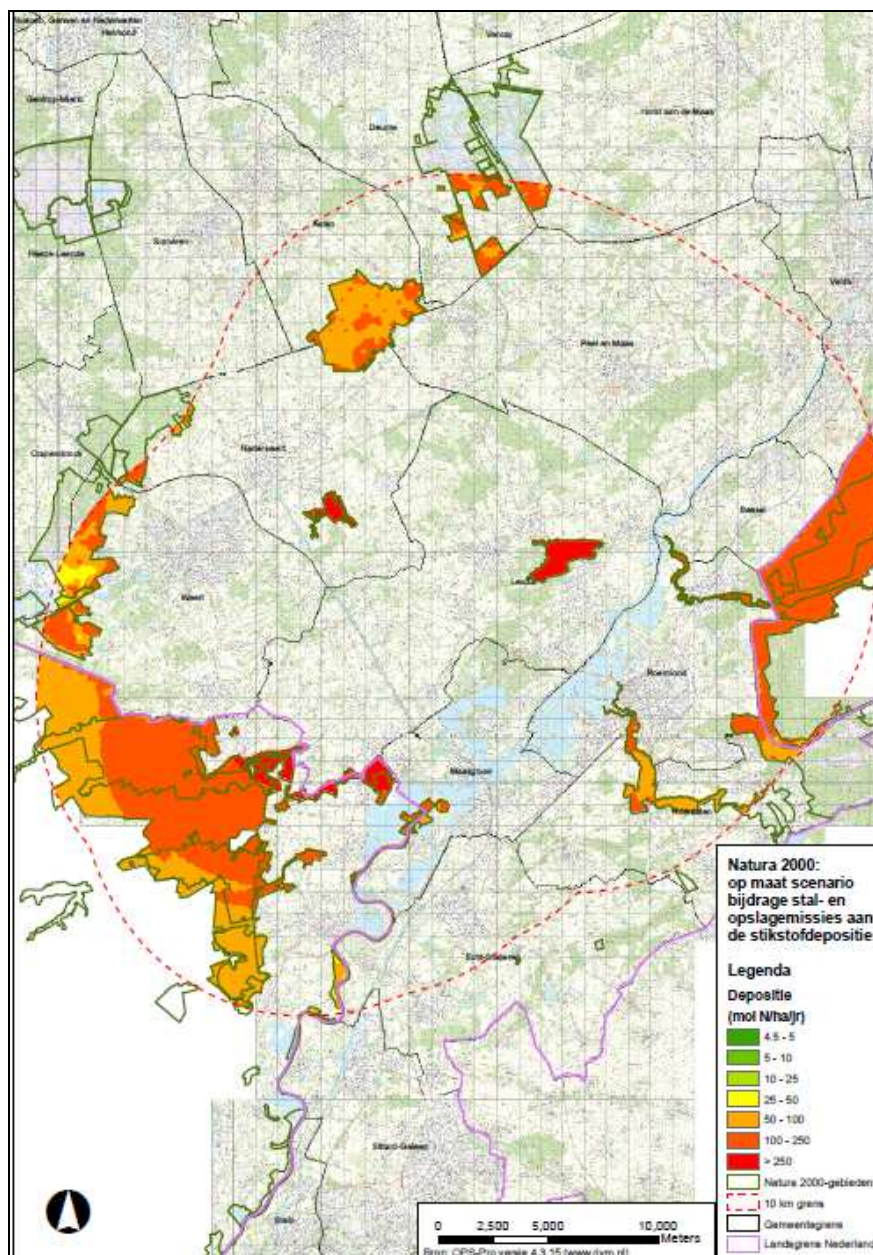
Alleen de natuurlijke kenmerken van de niet (stikstof)gevoelige habitats (Beken en rivieren met waterplanten, Slikkige rivieroever, Ruigten en Zomen en Vochtige alluviale bossen (*zachtthoutoibossen*)) worden niet aangetast en het bereiken van een goede staat van instandhouding

wordt niet belemmerd door de planbijdrage in het maximale scenario. Significant negatieve effecten kunnen voor deze habitattypen worden uitgesloten.

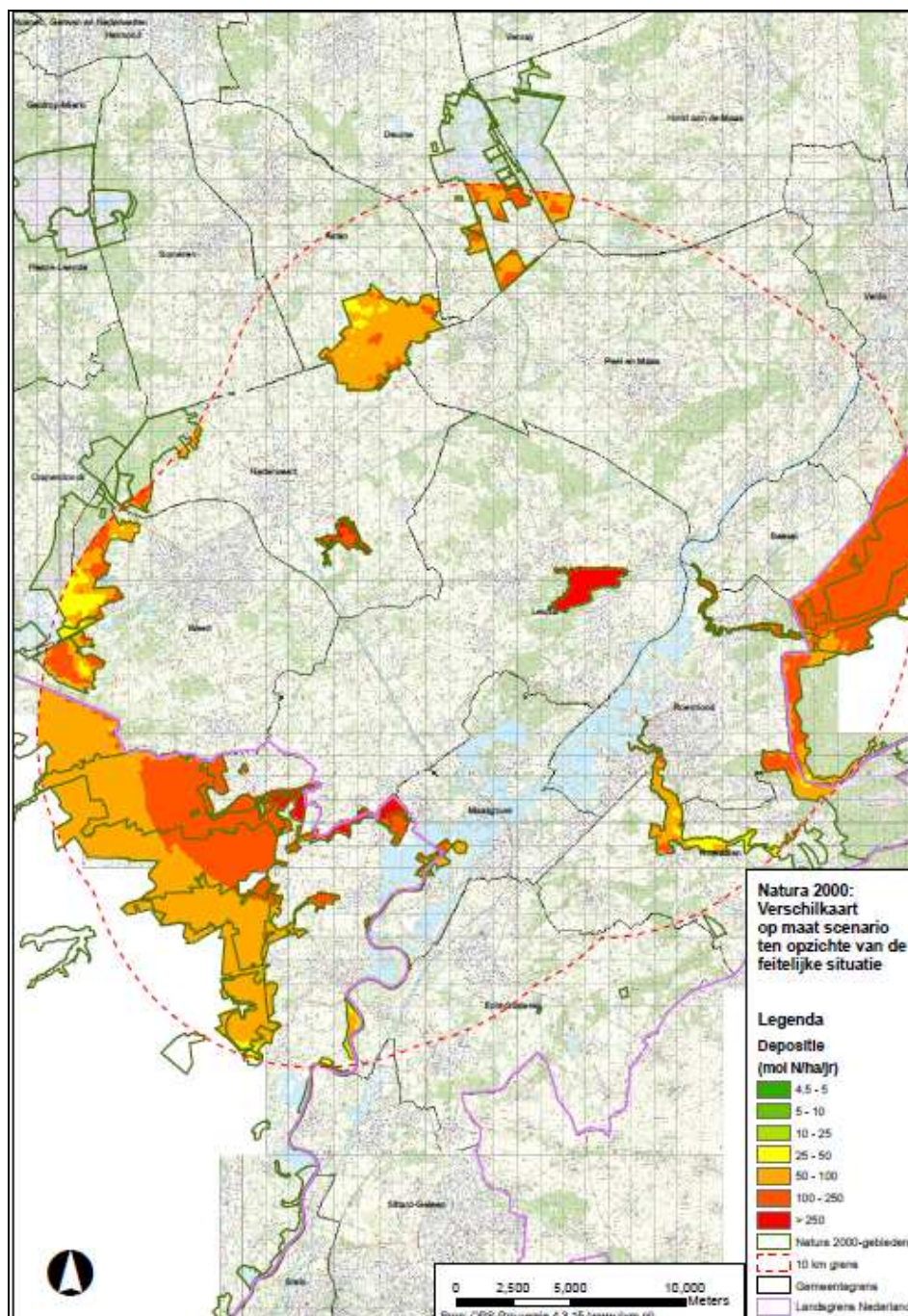
De conclusies ten aanzien van het maximale scenario gelden op hoofdlijnen ook voor de Belgische en Duitse Natura 2000-gebieden. Hoewel deze niet in detail zijn onderzocht. Deze gebieden zijn grotendeels vergelijkbaar met de Nederlandse gebieden. Wel kan gesteld worden dat de maximale bijdrage door stikstofdepositie uit het plangebied lager ligt door de grotere afstand tot het plangebied.

'Op maat alternatief'

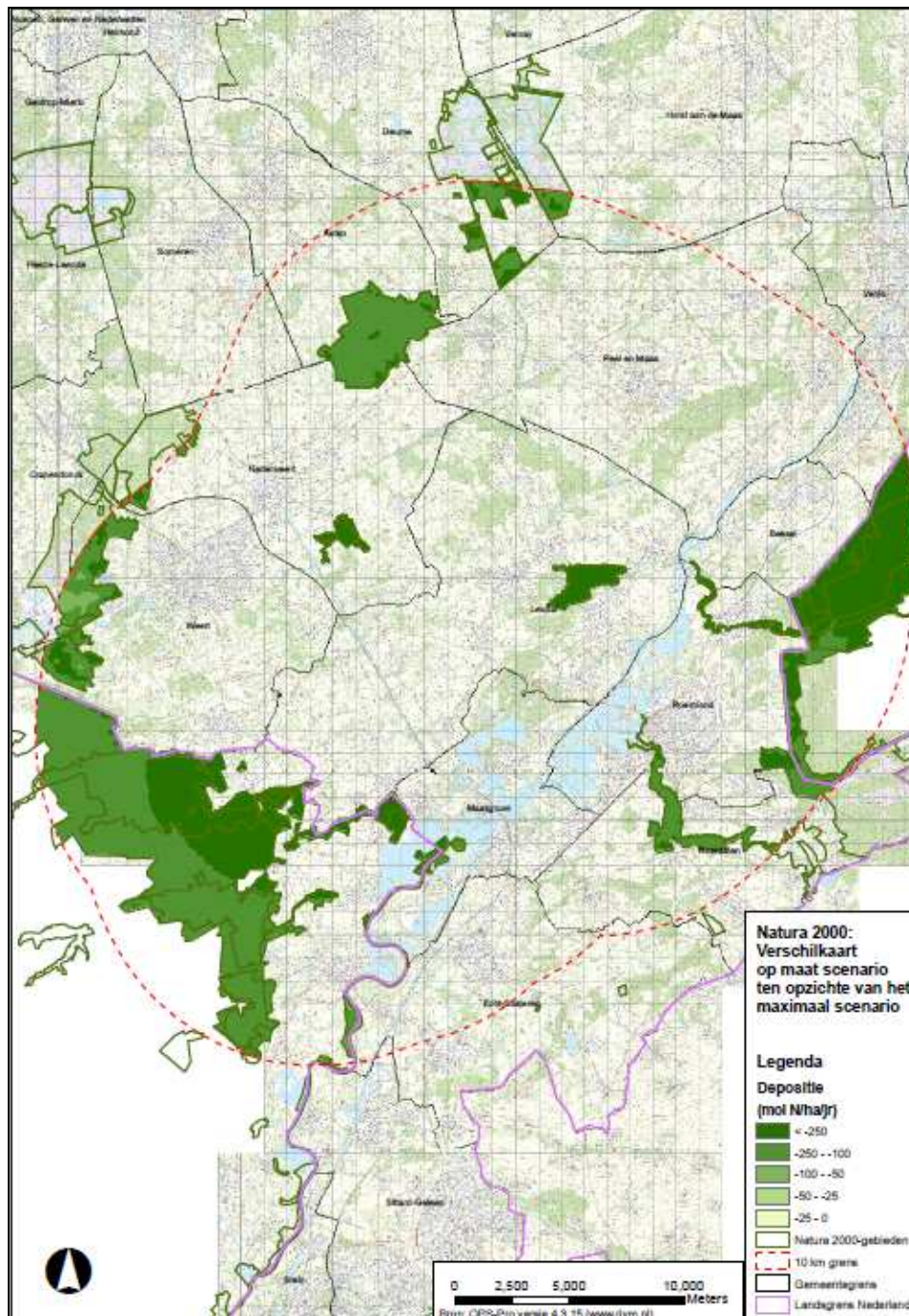
Naast het maximale scenario en het realistisch scenario is een 'op maat-alternatief' beschreven en doorgerekend. Met dit scenario wordt inzichtelijk gemaakt wat het effect is van enkele beleidsmatig te overwegen maatregelen (zie paragraaf 5.3.3). De resultaten voor de beschermde natuurgebieden zijn opgenomen in onderstaande figuren.

figuur 6.3 Bijdrage agrarische bedrijven Leudal aan de totale stikstofdepositie op de Nederlandse, Vlaamse en Duitse Natura 2000-gebieden gebaseerd op het 'op maat alternatief'.

Figuur 6.4 Verschil tussen bijdrage van alternatief 'op maat' ten opzichte van scenario *feitelijk* in mol N per hectare per jaar.

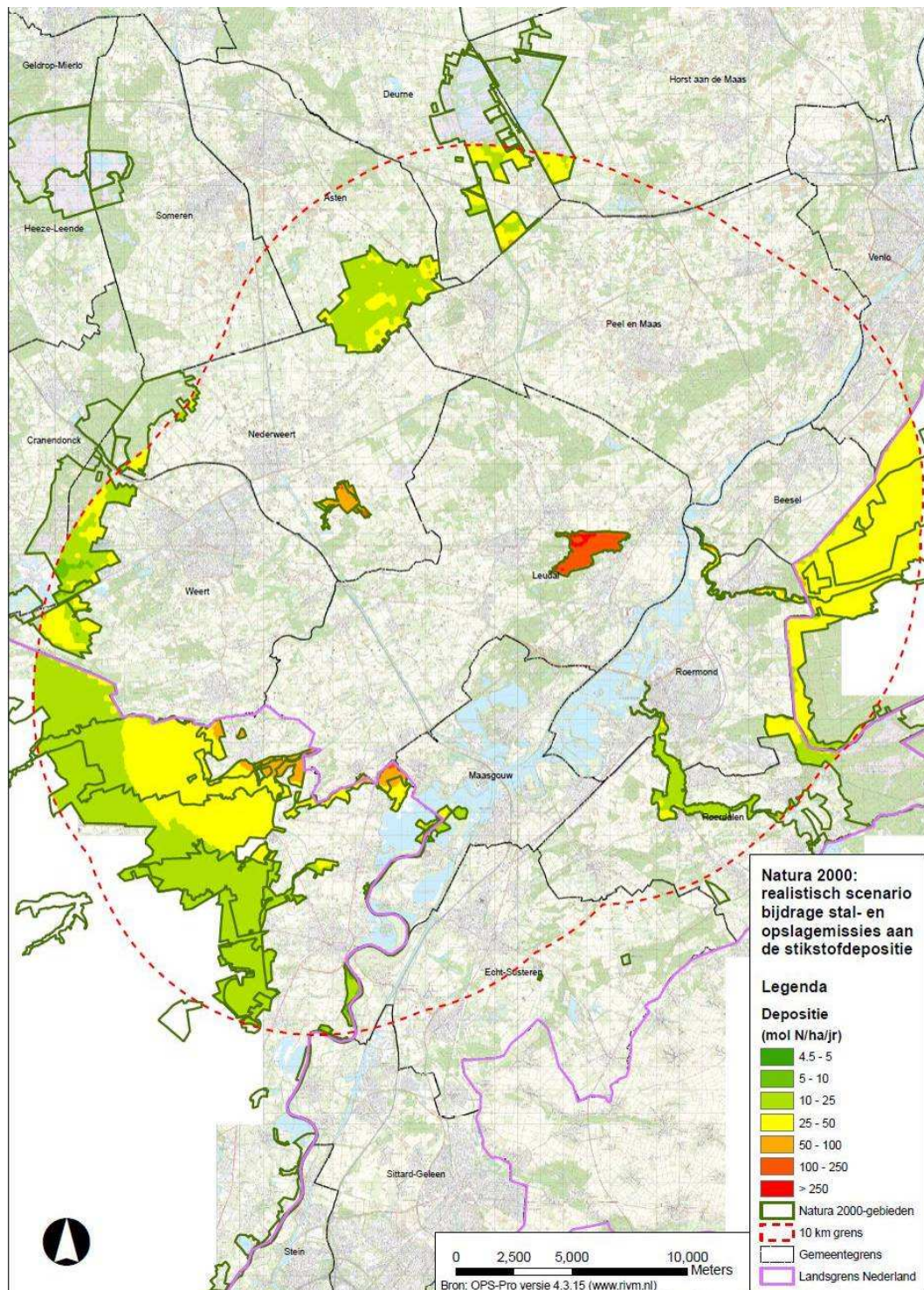
Figuur 6.5 Verschil tussen bijdrage van alternatief *op maat* ten opzichte van scenario *maximaal* in mol N per hectare per jaar.

De voorgaande afbeeldingen laten duidelijk zien dat er een aanzienlijk positief verschil is (in een groot deel van het studiegebied een afname >-250 mol/ha/jr) ten opzichte van het maximale scenario. De planbijdrage van het 'op maat alternatief ten opzichte van de feitelijke situatie is beduidend kleiner.

De effecten van het 'op maat alternatief' zijn voor de natuur minder negatief dan de effecten van het maximale scenario. Ten opzichte van de feitelijke situatie is echter nog steeds sprake van een aanmerkelijke toename van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, waar een afname voor de instandhoudingsdoelstellingen vereist is. De effecten zijn te rangschikken tussen het realistisch scenario en het maximale scenario in. Hoewel het 'op maat alternatief' een aanzienlijke verbetering betekent ten opzichte van het maximale scenario is nog steeds sprake van een te hoge en niet toelaatbare toename van de stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden.

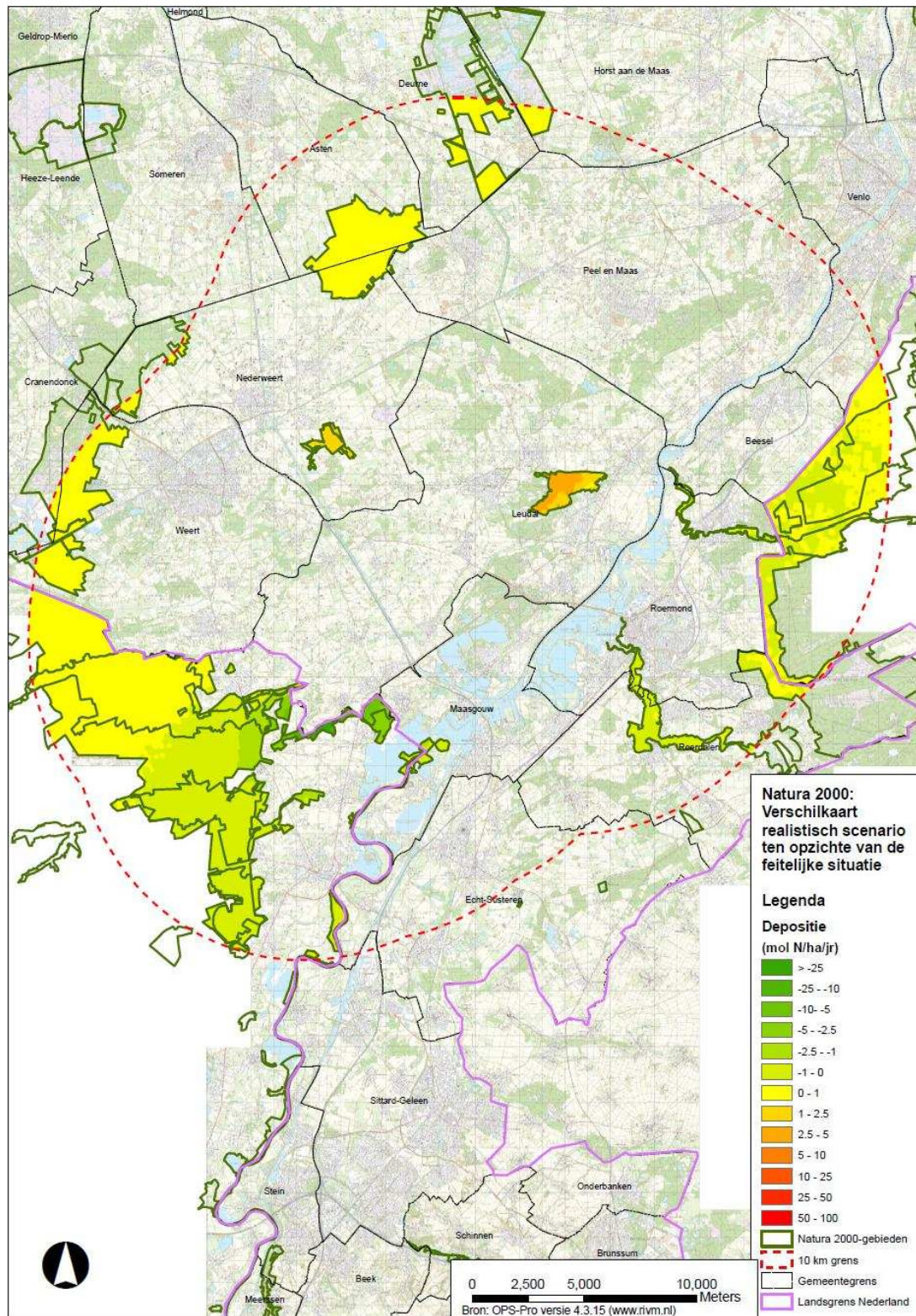
Realistisch scenario

Indien gelet wordt op de ontwikkelingen in de agrarische sector in Noord Limburg alsmede in Leudal, kan een ander beeld weergegeven worden betreffende de planbijdrage. In figuur 6.3 is de realistische bijdrage van de veehouderijen in het buitengebied van Leudal aan de totale stikstofdepositie van de Nederlandse, Vlaamse en Duitse Natura 2000-gebieden gegeven. Hieruit blijkt dat de agrarische bedrijven in het plangebied maximaal 621,96 mol N/ha/jaar bijdragen. Deze bijdrage ligt zelfs onder de feitelijke bijdrage van stikstofdepositie op de omliggende Natura 2000-gebieden.

Figuur 6.6 Bijdrage agrarische bedrijven Leudal aan de totale stikstofdepositie op de Nederlandse, Vlaamse en Duitse Natura 2000-gebieden gebaseerd op de realistische situatie.

Figuur 6.7 geeft dan ook aan dat in sommige delen van de Natura 2000-gebieden (zoals in het Natura 2000-gebied Roerdal en het Vlaamse Natura 2000-gebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof) de totale stikstofdepositie zal afnemen. Enkel in Leudal en Sarsven en De Banen is er nog steeds sprake van een stikstofdepositie toename.

Figuur 6.7 Verschil tussen bijdrage van scenario *realistisch* (realistische planbijdrage) ten opzichte van scenario *feitelijk* in mol N per hectare per jaar.

Lichte verslechtering in 2 gebieden

Op basis van de berekeningen uitgaande van het *realistische* scenario (waarbij de afname van het aantal agrarische bedrijven in acht wordt genomen) is in slechts 2 Natura 2000-gebieden op Nederlands grondgebied sprake van een toename van stikstofdepositie. Zoals blijkt uit Figuur 6.7 ligt de hoogste planbijdrage bij het realistische scenario rond de 5 mol N/ha/jaar, dit in tegenstelling tot de hoogste planbijdrage in het maximale scenario (12224,1 mol N/ha/jaar). De planbijdrage van rond de 5 mol N/ha/jaar geldt enkel voor de Natura 2000-gebieden Leudal en Sarsven & De Banen. De overige gebieden hebben te maken met een minimale planbijdrage van 0 - 1 mol N/ha/jaar of hebben zelfs te maken met een afname.

Gebieden met 'overspannen situatie'

Uit de berekeningsresultaten van het realistische scenario blijkt dat in de Natura 2000-gebieden Leudal en Sarsven en De Banen nog steeds sprake is van toename van maximaal 5 mol N/ha/jaar als gevolg van de agrarische activiteiten in het buitengebied Leudal. Dit treedt op in een overspannen situatie (achtergronddepositie hoger dan KDW van habitattypen) in het Leudal en met name voor Sarsven en De Banen. Derhalve is voor Leudal en Sarsven en De Banen niet uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de habitattypen en leefgebieden van soorten worden aangetast en het bereiken van een goede staat van instandhouding wordt belemmerd door de maximale planbijdrage.

Mogelijke maatregelen

De geconstateerde toename in het realistisch scenario kan worden voorkómen door het treffen van maatregelen als zonering en/of uitplaatsing van agrarische bedrijven. Zodoende kan ook hier de stikstofdepositie worden teruggedrongen en vormt het bestemmingsplan buitengebied Leudal geen belemmering voor de instandhouding van habitattypen en leefgebieden.

Dalende trend

Ter plaatse van de habitattypen en de leefgebieden is sprake van een dalende trend in de achtergronddepositie door het nemen van generieke maatregelen (zie ook paragraaf 3.3.3 en paragraaf 4.2.4). Op termijn en mogelijk al binnen de bestemmingsplanperiode zal de totale depositie lager komen te liggen dan in de huidige situatie, ook na benutting van de bestemmingsplancapaciteit in het realistische scenario. Het tijdstip waarop dat niveau wordt bereikt zal bij realisatie van het realistisch scenario niet of nauwelijks worden vertraagd.

Verbetering in overige gebieden

De overige Nederlandse Natura 2000-gebieden krijgen bij het realistische scenario te maken met een afname in stikstofdepositie of een zeer beperkte toename stikstofdepositie van 0-1 mol N/ha/jaar. In deze Natura 2000-gebieden is sprake van een verbetering of een hooguit zeer beperkte mate van lokale verslechtering. Significant negatieve effecten kunnen hier worden uitgesloten.

Overige gebieden

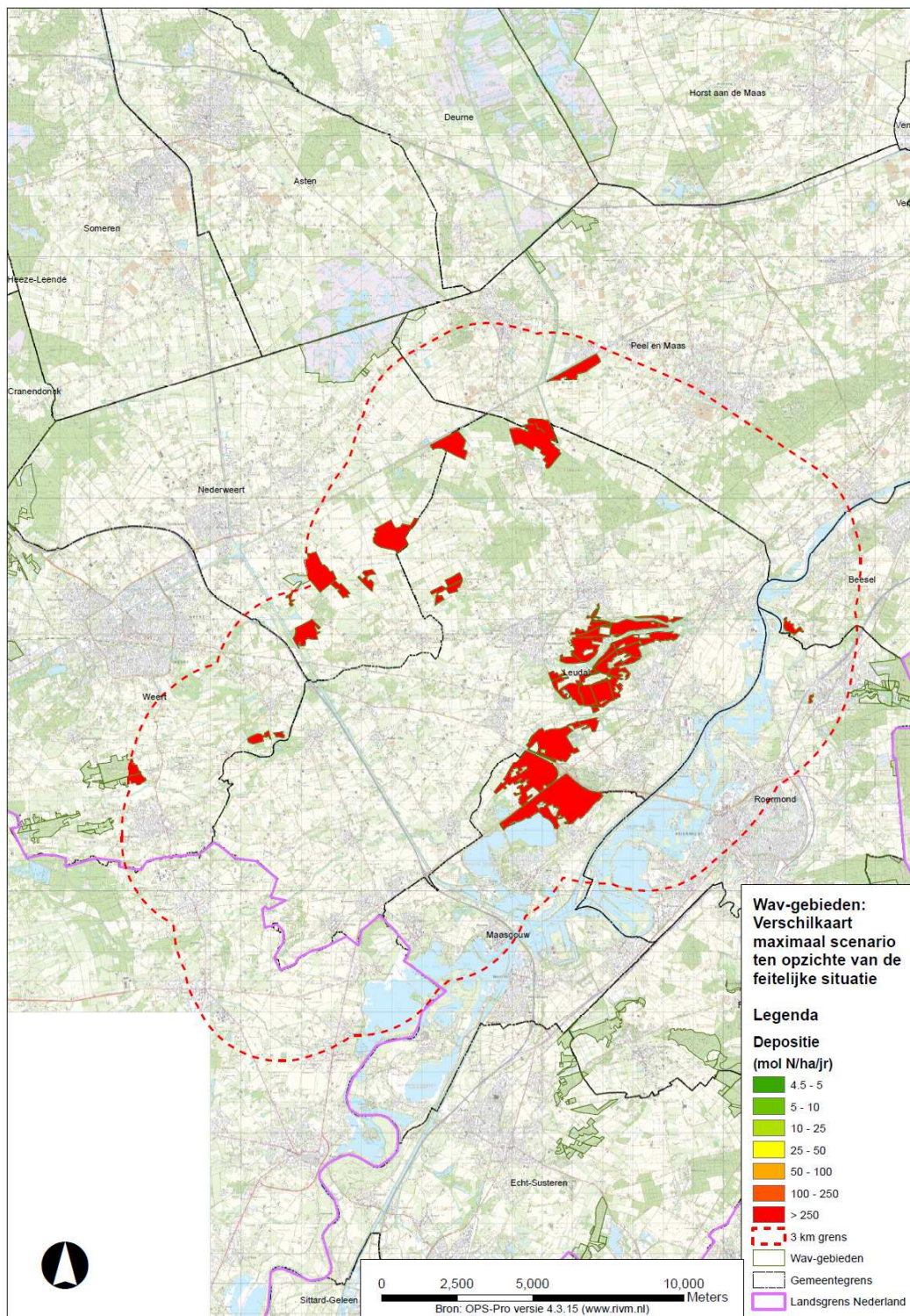
De conclusies gelden op hoofdlijnen ook voor de Belgische en Duitse Natura 2000-gebieden. Hoewel deze niet in detail zijn onderzocht. Deze gebieden zijn grotendeels vergelijkbaar met de Nederlandse gebieden. Wel kan gesteld worden dat de maximale bijdrage door stikstofdepositie uit het plangebied lager ligt door de grotere afstand tot het plangebied. De planbijdrage aan de stikstofdepositie in de Belgische en Duitse Natura 2000-gebieden bedraagt in het realistische scenario maximaal 0-1 mol/ha/jr.

Effectbeoordeling

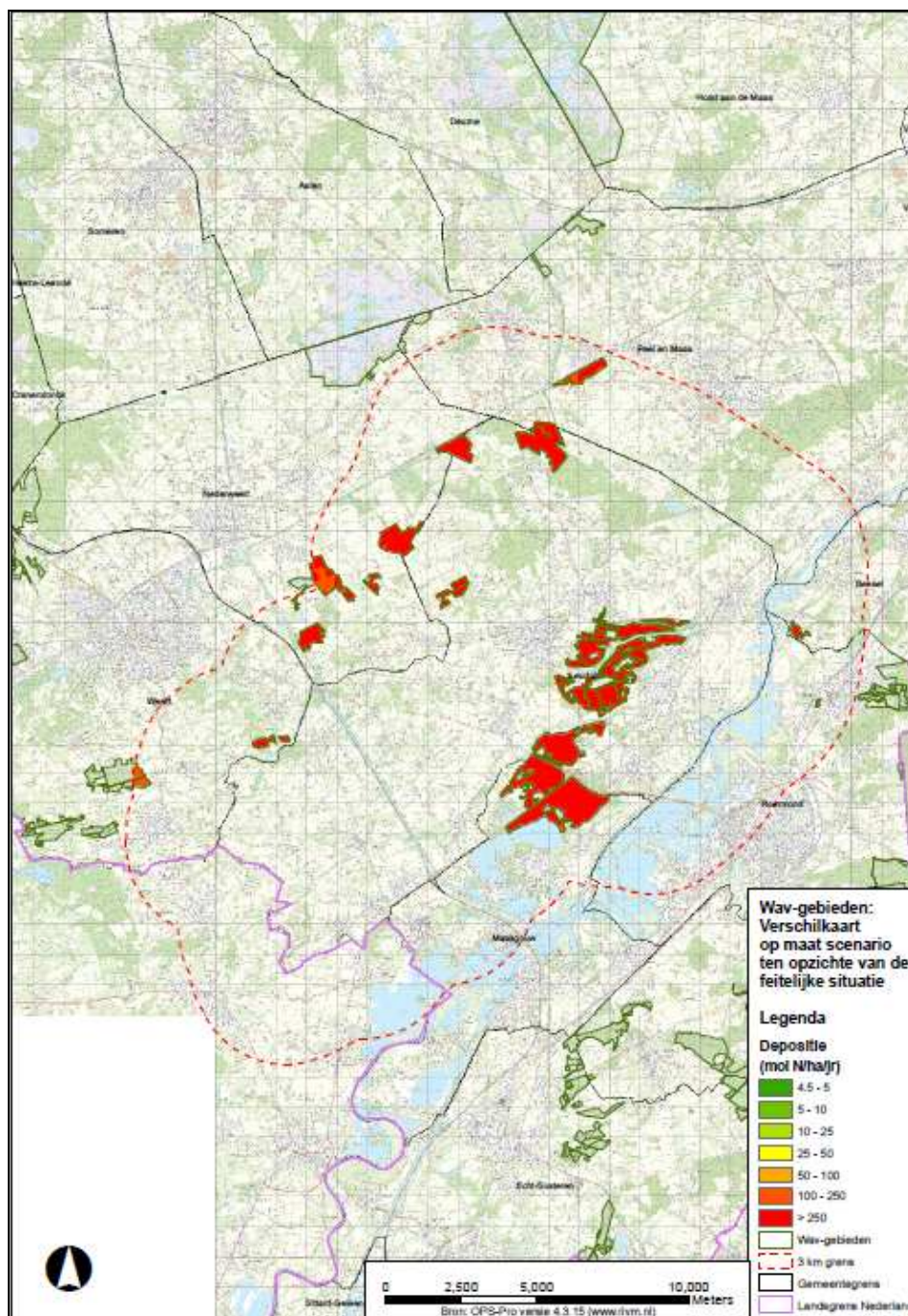
Op grond van bovenstaande wordt het effect als gevolg van het realistische scenario geschat op enigszins negatief (-). Ook een zeer kleine toename van de stikstofdepositie kan in beginsel leiden tot negatieve effecten. In het maximale alternatief en het alternatief 'op maat' wordt het effect als negatief ingeschat (- -).

6.2.2 Overige zeer kwetsbare gebieden in ecologische hoofdstructuur (overige Wav-gebieden)

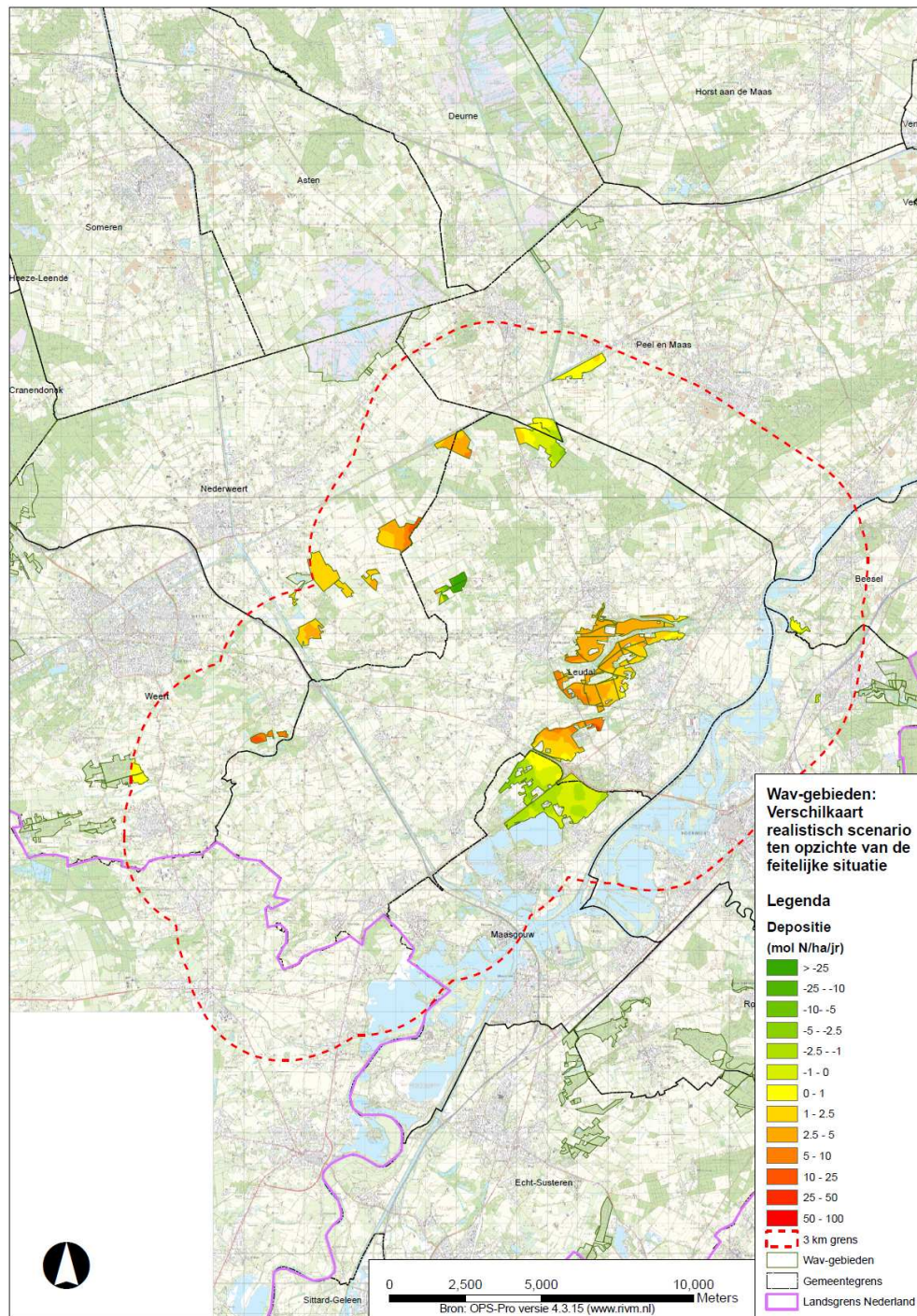
Voor de effecten op de Wav-gebieden zijn de rekenresultaten aangegeven in onderstaande figuren. Achtereenvolgens worden de resultaten gepresenteerd voor het maximale alternatief en het 'op maat' alternatief en het realistisch scenario.

figuur 6.5 Voornemen, maximum alternatief. Verschil depositie op Wav-gebieden ten gevolge van de veehouderij ten opzichte van de huidige situatie / autonome ontwikkeling

figuur 6.6 Voornemen, 'op maat' alternatief. Verschil depositie op Wav-gebieden ten gevolge van de veehouderij ten opzichte van de feitelijke situatie.

figuur 6.4 Voornemen, realistisch scenario. Verschil depositie op Wav-gebieden ten gevolge van de veehouderij ten opzichte van de huidige situatie / autonome ontwikkeling

In het realistisch scenario is het beeld ten aanzien van de stikstofdepositie gedifferentieerd, zie Figuur 6.7. Deels vindt een afname plaats en deels een toename. De natuurtypen en vegetaties die hier voorkomen, zijn deels vergelijkbaar met de habitattypen in de Natura 2000-gebieden.

De Wav-gebieden betreffen in hoofdzaak bosgebieden in grote bos- en natuurcomplexen (o.a. Beegderheide) maar daarnaast ook in kleinere verspreid liggende percelen. Het betreft voornamelijk naaldbos dat uit hoofde van de bodem en de boomsoort als verzuringgevoelig is aangemerkt. Naast bossen gaat het ook over enkele heideterreinen als onderdeel van de genoemde bos- en natuurgebieden. Deze zijn eveneens verzuringgevoelig.

In het maximale alternatief neemt de berekende toename van de stikstofbelasting zodanig toe, dat hiervan, mede doordat het achtergrondniveau voor diverse doelen / vegetaties reeds als (te) hoog kan worden gekwalificeerd, een negatief gevolg verwacht kan worden op de gestelde doelen en ambities. Dit geldt ook voor het 'op maat' alternatief.

Bij de beleidsmatige beoordeling dient te worden bedacht dat het zoneringsbeleid in het kader van de Wav zich alleen richt op de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden in de zeer kwetsbare gebieden zelf en de zone van 250 m daar omheen. Voor het overige is alleen het generieke ammoniakbeleid van toepassing. Dit neemt niet weg dat voor de beoordeling van de mogelijke effecten van het voornemen de informatie over de mogelijke gevolgen voor de bedoelde zeer kwetsbare gebieden wel relevant kan worden geacht. Het effect van het realistisch scenario wordt als enigszins negatief beoordeeld (-) en het effecten van het maximale scenario als negatief (- -). Ook het 'op maat' alternatief scoort negatief (- -).

6.2.3 Overige natuurwaarden

Natuurwaarden binnen de EHS

In het bestemmingsgebied worden bestaande bos- en natuurgebieden die onderdeel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur als zodanig bestemd. Ook wordt rekening gehouden met de mogelijke ontwikkeling van EHS in de toekomst. Het bestemmingsplan bevat geen voorstellen die anderszins direct van invloed kunnen zijn op de EHS gebieden (ruimtegebruik). Daarom worden hierop geen directe invloeden verwacht.

Intensivering van de landbouw in het maximale scenario, met name door de teelt van gewassen (akkerbouw en sierteelt) kan indirect leiden tot verdroging van natuurgebieden door hogere verdamping en onttrekking van grondwater door diepploegen, dempen van sloten en (vooral) drainage. De verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater kan leiden tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van vegetatietypen. Risico's zijn er met name voor de grondwaterafhankelijke soorten en vegetaties. De potentiële effecten van verdroging worden in de praktijk in principe voorkomen door uitvoering en handhaving van de relevante verordeningen die grondwaterontrekkingen binden aan beperkende voorwaarden. Handhaving geschiedt door de provincie als bevoegd gezag.

Er worden geen effecten verwacht op de EHS als gevolg van de uitbreiding van bouwvlakken in het buitengebied van Leudal. Er liggen geen bedrijven met uitbreidingsmogelijkheden binnen de EHS. Bovendien worden de waarden van de EHS in het bestemmingsplan geborgd door de bestemming Natuur. Het maximale en realistische scenario worden beide als neutraal (0) beoordeeld.

In het bestemmingsplan buitengebied Leudal worden kleinschalige recreatieve ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Sommige agrarische bedrijven liggen op relatief korte afstand van de EHS. Deze kleinschalige voorzieningen zijn meestal goed te verenigen met de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS, met uitzondering van specifieke gebieden die niet toegankelijk zijn. In de meeste EHS gebieden is recreatief gebruik gereguleerd en blijven bezoekers op de aangegeven paden en wegen.

In de omgeving van het Leudal kunnen WKO-installaties effecten hebben op het grondwater en daarmee de (verdrogingsgevoelige) natuurtypen in dit dal. Voorgesteld wordt om deze installaties (in ieder geval) in de nabijheid van dit dal uit te sluiten.

Indirecte (en onbedoelde) effecten, zoals verstoring en betreding van niet vrij toegankelijke gebieden, zullen zich voornamelijk voor kunnen doen in het maximale scenario, waar sprake is van maximale verbreding van de agrarische activiteiten (hoewel het in theorie onmogelijk is dat maximale intensivering van de veehouderij samengaat met een verdere verbreding van de activiteiten op het zelfde bedrijf, de beschikbare uitbreidingsruimte is immers een beperkende factor om zowel de veehouderij als de nevenactiviteiten in omvang te laten toenemen). In het realistische scenario is nauwelijks sprake van een toename van de effecten van de recreatieve ontwikkelingen op de EHS. De realisatie van bijvoorbeeld een enkele boerderijcamping zal van geringe invloed zijn. Dit effect is neutraal beoordeeld (0). Omdat effecten van recreatieve ontwikkelingen in het maximale scenario op de EHS niet uit te sluiten zijn, is dit enigszins negatief beoordeeld (-).

Opgemerkt wordt hierbij dat per voorgenomen ontwikkeling in een later stadium van de planontwikkeling de effecten getoetst dienen te worden, waarmee aangenomen kan worden dat de kleinschalige recreatieve ontwikkelingen van het bestemmingsplan niet zullen leiden tot wezenlijke negatieve effecten op de kenmerken en waarden van de EHS.

Beoordeling ecologische hoofdstructuur

Op basis van bovenstaande worden de effecten op de ecologische hoofdstructuur voor de scenario's maximaal en realistisch respectievelijk licht negatief (-) en neutraal (0) beoordeeld. Het 'op maat' alternatief is niet onderscheidend ten aanzien van de effecten op overige natuurwaarden, aangezien dit scenario uitsluitend gericht is op het beperken van de emissies van ammoniak en fijn-stof.

Onderstaand worden de mogelijke effecten op de overige beschermde natuurwaarden (dier- en plantensoorten) beschouwd.

Beschermde soorten en Rode lijst-soorten

Binnen de bouwpercelen en direct aangrenzend hieraan bevinden zich mogelijk bebouwing en beplanting die verblijfplaatsen vormen voor beschermde soorten. Een uitgebreide inventarisatie van het plangebied heeft niet plaatsgevonden. Wel heeft een globale bureaustudie plaatsgevonden. Hieruit is naar voren gekomen dat in het plangebied Leudal (delen van) belangrijke leefgebieden aanwezig zijn van de soorten Bever, Poelkikker en Knoflookpad. Met name de Bever is een bekende soort in de EHS-gebieden van Leudal. Met behulp van deze kennis kan rekening gehouden worden met de voornaamste leefgebieden en kan hier op geanticipeerd worden. Derhalve dienen, bij nadere detaillering van planontwikkelingen, alsnog alle lokale beschermde soorten binnen de invloedsfeer van het voornemen in kaart gebracht te worden. Voor de meeste kleinschalige activiteiten zullen deze soorten weinig beperkingen opleveren. Een lokale toets op basis van concrete bouwactiviteiten dient echter altijd plaats te vinden als onderdeel van de vergunningenprocedure.

De uitbreiding van bouwvlakken kan effecten hebben op de daar eventueel aanwezige beschermde soorten. Gezien het feit dat de uitbreidingsruimte beperkt is en deze primair ligt binnen bestaande landbouwgrond zijn effecten beperkt, maar op voorhand is niet uit te sluiten dat biotopen als leefgebied van beschermde soorten lokaal verloren zullen gaan. De effecten zijn voor het maximale en reële scenario respectievelijk enigszins negatief (-) en neutraal (0) beoordeeld.

De aanwezigheid van beschermde soorten is bij nadere detaillering van onderzoek bij toekomstige ontwikkelingen terug te voeren tot lokale biotopen waar de soorten zich ophouden. Indien nodig zal voor een (uitbreidings)-ontwikkeling een ontheffingstraject Flora- en faunawet moeten worden doorlopen. Inventarisatie en monitoring van beschermde soorten op de prioritaire ontwikkellocaties zal bijdragen aan het voorkomen van ongewenste situaties van onverwacht opduiken van een soort op een ontwikkellocatie. Hiervan uitgaande is niet de verwachting dat het bestemmingsplan zal leiden tot wezenlijke negatieve effecten op beschermde soorten.

Door het realiseren van zowel intensievere of grotere veehouderijen, danwel recreatieve nevenactiviteiten kan verstoring van geluid en licht op beschermde en rode lijst soorten optreden. Bijvoorbeeld door verlichting bij open stalsystemen of recreatieve activiteiten of door geluid van landbouw- of recreatief verkeer.

De aanlegwerkzaamheden van de uitbreidingen brengen een tijdelijke toename van verstoring van geluid en trilling (heien) met zich mee. Voor de veehouderijen die nabij EHS-gebieden liggen kan deze verstoring leiden tot tijdelijke negatieve effecten op de aanwezige vogels. De effecten zullen zeker niet zeer negatief zijn doordat de verstoring tijdelijk is, en er geschikt leefgebied in de omgeving is om naar uit te wijken en mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om de verstoring te beperken. Bij mitigerende maatregelen kan gedacht worden aan werken buiten het kwetsbare seizoen, dus in de maanden augustus en september. Zowel de effecten van agrarische activiteiten in het maximale scenario, als van recreatieve activiteiten in het reële scenario op beschermde en rode lijst soorten zijn enigszins negatief (-) beoordeeld.

In het bestemmingsplan buitengebied Leudal worden kleinschalige recreatieve ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Deze voorzieningen dienen te worden gerealiseerd binnen het agrarisch bouwblok. Kleinschalige voorzieningen (kamperen bij de boer) zijn meestal goed te verenigen met de bescherming van (rode lijst) soorten die rondom het boeren erf aanwezig zijn (Steenuil, Kerkuil, Huismus, Boerenwaluw, Huiswaluw). Eventuele effecten zullen zich voornamelijk voordoen in het maximale scenario, waar sprake is van verbreding van de agrarische activiteiten. Hoewel in het realistisch scenario zich wel 'enige' ontwikkeling voordoet is naar verwachting geen sprake van een toename van de effecten van de recreatieve ontwikkelingen op beschermde soorten. Dit effect is neutraal beoordeeld (0). Omdat effecten van recreatieve ontwikkelingen in het realistische scenario op beschermde soorten niet uit te sluiten zijn, is dit enigszins negatief beoordeeld (-).

In het landelijk gebied zullen ook buiten de ecologische hoofdstructuur en buiten de agrarische percelen elementen en structuren (opgaande beplanting, watergangen) aanwezig zijn die van belang zijn voor beschermde flora en fauna. In de gebieden met landschappelijke waarden is het veranderen van sloten, watergangen en waterpartijen en het verwijderen van landschapselementen zoals bos, houtwallen en struwelen gebonden aan een stelsel van omgevingsvergunningen. Dit betekent dat landschappelijke waarden, waaronder kleinere natuurelementen niet onevenredig mogen worden aangetast. Gelet op deze voorgenomen regelgeving, wordt hooguit een enigszins negatief effect verwacht (-). Dit geldt zowel voor het realistische scenario als voor het maximum scenario. Het 'op maat' alternatief is niet onderscheidend ten aanzien van effecten op overige natuurwaarden en beschermde soorten.

Beoordeling ecologische hoofdstructuur

Op basis van bovenstaande worden de effecten soorten voor de scenario's maximaal en realistisch respectievelijk licht negatief (-) en neutraal tot licht negatief (0) beoordeeld. Het 'op maat' alternatief is niet onderscheidend.

6.2.4 Totaalbeoordeling

Alles overziende, wordt voor alle drie de scenario's een (enigszins) negatief effect niet uitgesloten. Ook niet in het realistisch scenario. Hoewel de absolute effecten van het 'op maat alternatief' aanzienlijk geringer of minder ernstig zijn dan in het maximale scenario, heeft leidt dit niet tot een afwijkende beoordeling. In onderstaande tabel is de effectbeoordeling voor het aspect natuur weergegeven.

Tabel 6.1 Effectbeoordeling natuur

Aspect	Beoordelingscriterium	Effecten realistisch scenario	Effecten maximaal scenario	Effecten 'op maat' alternatief
Natura 2000-gebieden	Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden	-	--	--
WAV-gebieden	WAV-gebieden	-	--	--
EHS	Natuurwaarden	0	-	-
Soorten	Beschermde soorten	0/-	-	-

6.3 Landschap en cultuurhistorie

De gemeente Leudal heeft in 2010 de Structuurvisie Leudal vastgesteld. In de Structuurvisie is een indeling gemaakt in de deelgebieden kom, oeverwal en uiterwaarden (zie ook huidige situatie). Deze onderverdeling heeft in eerste instantie plaatsgevonden op basis van het ontstaan van het landschap. Per landschappelijk deelgebied zijn beleidsuitspraken opgenomen die onderscheidend zijn voor deze gebieden. Via dit beleid wordt de ruimtelijke verscheidenheid versterkt.

De begrenzing van de landschappelijke deelgebieden, zoals weergegeven in de Structuurvisie Leudal, is uitgangspunt geweest voor het bestemmingsplan Leudal. Uitgangspunt is de verschillende waarden in het buitengebied van de gemeente Leudal te beschermen.

6.3.1 Landschappelijke waarden

Het bestemmingsplan Leudal is grotendeels een conserverend plan. Wel zijn er diverse uitbreidingsmogelijkheden en nieuwe activiteiten mogelijk (zie hoofdstuk voorgenomen activiteit). Voor landschap is nagegaan in hoeverre de uitbreidingsmogelijkheden voor intensieve veehouderijen (uitbereiding tot maximaal 2,5 hectare), glastuinbouw (uitbereiding tot maximaal 3 hectare), teeltondersteunende voorzieningen, overige agrarische bedrijven, recreatievoorzieningen (o.a. kampeerplaatsen, vakantieappartementen en trekkershutten) en duurzame energieopwekking effect hebben op de landschappelijke waarden.

Landschappelijke kwaliteiten

In het bestemmingsplan Leudal is per deelgebied beschreven welke landschappelijke kwaliteiten beschermd dienen te worden. Onderstaand wordt hier op ingegaan:

Grootschalig dekzandlandschap

- openheid in westelijke en oostelijk deel
- beplanting in middendeel
- heldere ruimtelijke structuur (wegbeplanting)

Kleinschalig dekzandlandschap

- Beplanting hoofdstructuurlijnen
- Beplanting beekzone
- Kleinschalig karakter

Rivierdallandschap:

- openheid in het noordelijke deel
- landschappelijk mozaïekpatroon en openheid tussen Bruggenum en Horn

Terrassenlandschap:

- aanbrengen van ruimtelijke structuur door beplanting enkele wegen
- beplanting beekzone
- openhouden en juist verdichten van verschillende zones

Boslandschap:

- bosbeplanting
- geen wegbeplanting in het Leudal
- wel wegbeplanting in noordelijk gelegen bossen
- natuurfunctie in het Leudal

Bovenstaande is in het bestemmingsplan vertaald door onderscheid te maken in de bestemming agrarisch met vier verschillende waarden; Agrarisch met Waarde 1, 2, 3 en 4.

Binnen de bestemming Agrarisch met waarden 1 zijn gronden naast een volwaardig grondgebonden agrarisch bedrijf bestemd voor behoud en herstel van de aan het grootschalig dekzandlandschap eigen

zijnde waarden. De waarden openheid en duidelijke begrenzingen in de vorm van beboste randen en beplanting langs (hoofd)wegen. Voor uitbereiding van intensieve veehouderijen, glastuinbouw en overige agrarische activiteiten dient de locatie landschappelijk wordt ingepast.

Binnen de bestemming agrarisch met waarden 2 zijn de gronden naast een volwaardig grondgebonden agrarisch bedrijf, bestemd voor behoud en herstel van de aan het kleinschalige dekzandlandschap eigen zijnde landschappelijke waarden. De waarden betreffen de beplanting langs (hoofd)wegen, beplanting van de beekzone en het kleinschalige karakter van het landschap. Voor uitbereiding van intensieve veehouderijen, glastuinbouw en overige agrarische activiteiten dient de locatie landschappelijk wordt ingepast rekening houdend met de waarden.

Binnen de bestemming Agrarisch met Waarden 3 zijn de gronden naast een volwaardig grondgeboden agrarisch bedrijf, bestemd voor behoud en herstel van de aan het rivierdallandschap eigen zijnde landschappelijke waarden. Deze waarden bestaan uit de openheid van de uiterwaarden van de Maas en het landschappelijk mozaïek patroon ten westen van de Napoleonsweg. Voor uitbereiding van intensieve veehouderijen en overige agrarische activiteiten dient de locatie landschappelijk wordt ingepast rekening houdend met de waarden.

De Agrarische bestemming met Waarden 4 is ter plaatse van de beekdalen (welke zich met name bevinden in het terrassenlandschap en dekzandlandschap). Ter bescherming van de beekdalen geldt dat bijvoorbeeld teeltondersteunende voorzieningen niet zijn toegestaan. Daarnaast dient de natuurlijke waterhuishouding en de landschappelijke structuur te worden behouden en waar mogelijk te worden versterkt. Voor uitbereiding van intensieve veehouderijen, glastuinbouw en overige agrarische activiteiten dient de locatie landschappelijk wordt ingepast rekening houdend met de waarden. Het ontginnen, bodem verlagen of afgraven, ophogen en/of egaliseren van de bodem, behoudens de aanleg van drinkpoelen, is alleen met aanlegvergunning toegestaan. Ook geldt ook voor het aanbrengen en/of aanleggen van oever-beschoeiingen en het graven en/of aanleggen van waterlopen.

De landschappelijke kwaliteiten gekoppeld aan het boslandschap wordt gewaarborgd door de in het bestemmingsplan aangewezen kernrandzone. Een kernrandzone (extensiveringsgebied, natuur en waardevolle gebieden) wordt ingesteld rond de dorpkernen en rond grote recreatieve en bijzondere woonfuncties. Het effect hiervan is te komen tot een scheiding van mens- en dierconcentraties.

Landschapselementen

De kleinschalige landschapselementen zijn allen aangeduid met de gebiedsaanduiding 'Landschappelijke elementen'. Ter plaatse dient het type landschapselement behouden te blijven. In de regels is hiertoe een bijlage opgenomen met een kaart waarop de type landschapselementen staan aangegeven. Het betreft de volgende elementen: groep bomen, poel, bomenrij, knotbomenrij, gemengd bos, graft, houtsingel, houtwal, loofbos, naaldbos, populierenopslag en steilrand. Ter plaatse van deze aanduiding moet voor het uitvoeren van de genoemde werken, geen bouwwerken zijnde of van werkzaamheden een omgevingsvergunning worden verleend.

Conclusie

Op basis van bovenstaande kan gesteld worden dat de landschappelijke waarden zoals beschreven in eerdere paragrafen deels zijn gewaarborgd door het toekennen van bestemmingen met "Waarden" in het bestemmingsplan, danwel door middel van gebiedsaanduidingen. Daarnaast kunnen kleinschalige landschapselementen zoals opgenomen in de bijlage van het bestemmingsplan niet zonder omgevingsvergunning worden verwijderd. Echter als gevolg van uitbereiding van o.a. agrarische bedrijven, glastuinbouw, teeltondersteunende voorzieningen, overige agrarische bedrijven en recreatievoorzieningen kunnen negatieve effecten op waarden zoals bijvoorbeeld het kleinschalige karakter en het mozaïekpatroon niet geheel worden uitgesloten. Het effect is enigszins negatief beoordeeld (-) voor het realistisch alternatief en negatief (-) voor het maximale alternatief.

6.3.2 Ruimtelijk visuele kwaliteit

Gebieden waar de aanwezige openheid een belangrijke waarde vormt, is de gebiedsaanduiding

‘Openheid’ opgenomen. Ter plaatse dient de openheid van het landschap zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk versterkt te worden. Dit houdt in dat nieuwvestiging van agrarische bedrijven en het aanbrengen van beplanting onder voorwaarden is toegestaan. Ter plaatse van deze aanduiding moet voor het uitvoeren van de genoemde werken, geen bouwwerken zijnde of van werkzaamheden een omgevingsvergunning worden verleend. Aangezien als gevolg uitbreidingsmogelijkheden voor o.a. agrarische bedrijven ook een afname van de visuele kwaliteit kan optreden is het effect enigszins negatief beoordeeld (-) in het realistische scenario en negatief (- -) in het maximale scenario.

6.3.3 Archeologische waarden

Effect op archeologische beschermde waarde

In het plangebied komen diverse beschermde archeologische monumenten voor (bekende AMK-terreinen). In het kader van het bestemmingsplan Leudal zijn ook archeologische dubbelbestemmingen opgenomen om AMK terreinen te beschermen. In het plangebied van het bestemmingsplan komen de volgende archeologische waarden voor (conform de archeologische waarden kaart in figuur 3.25):

- AMK-terreinen van zeer hoge archeologische waarden vallen onder de dubbelbestemming 'Waarde Archeologie 1'. Het al dan niet uitvoeren van archeologisch onderzoek wordt bepaald door de Rijkdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE).
- AMK terreinen van hoge/zeer hoge waarden vallen onder de dubbelbestemming 'Waarde Archeologie 2'. Ook zones rondom ARCHIS-waarnemingen, vondsmeldingen en vindplaatsen behoren tot deze waarde. Bij bodemingrepen groter dan 30 m² of waarbij dieper gegraven wordt dan 40 cm dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd.
- AMK terreinen van hoge archeologische waarden, zoals historische stadskernen en overige AMK-terreinen met archeologische waarden vallen onder 'Waarde Archeologie 3'. Bij bodemingrepen groter dan 100 m² of waarbij dieper gegraven wordt dan 40 cm dient aanvullend archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd.
- Tot slot vallen AMK terreinen met archeologische waarden onder 'Waarde Archeologie 4'. Bij bodemingrepen groter dan 250 m² of waarbij dieper gegraven wordt dan 40 cm dient aanvullend archeologisch onderzoek gedaan te worden.

Op basis van bovenstaande kan gesteld worden dat archeologische monumenten (AMK-terreinen) afdoende zijn beschermd en dat effecten kunnen worden uitgesloten (0), dit geldt zowel voor het realistische als het maximale scenario.

Effect op archeologische verwachte waarden

Binnen het plangebied van de gemeente Leudal bevinden zich gebieden met een hoge, middelhoge en lage archeologische verwachtingswaarde (voor zowel droge als natte landschappen). In het kader van het bestemmingsplan Leudal zijn archeologische dubbelbestemmingen opgenomen op de archeologische verwachtingen. Hierbij is onderscheid gemaakt in (conform de archeologische waardenkaart in figuur 3.25):

- Terreinen met een *hoge verwachting voor droge landschappen*, terreinen met een *(middel)hoge verwachting voor natte landschappen* en terreinen met een *middelhoge verwachting voor natte landschappen van Maasafzettingen* (eventueel aangewezen als provinciaal aandachtsgebied) hebben de bestemming 'Waarde archeologie 5'. Dit houdt in dat hier bij bodemingrepen groter dan 1.000 m² of waarbij dieper wordt gegraven dan 40 cm aanvullend archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden.
- Terreinen met een *middelhoge archeologische verwachting voor droge landschappen* krijgen de 'Waarde archeologische 6'. Dit houdt in dat bij bodemingrepen groter dan 2.500 m² of waarbij dieper gegraven wordt dan 40 cm aanvullend archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden.
- Terreinen met een *lage verwachting voor droge of natte landschappen* die zijn aangewezen als *archeologisch aandachtsgebied* vallen onder 'Waarde Archeologie 7'. Dit houdt in dat bij

bodemingrepen groter dan 10.000 m² of waarbij dieper gegraven gaar worden dan 40 cm aanvullend archeologisch onderzoek gedaan dient te worden.

- Voor alle overige gebieden (terreinen met een lage archeologische verwachtingswaarden die niet zijn aangewezen als provinciaal aandachtsgebied' gelden geen restricties tot bodemingrepen en verplichting tot archeologisch onderzoek.

Op basis van bovenstaande kan gesteld worden archeologische verwachtingswaarden afdoende zijn beschermd en dat effecten kunnen worden uitgesloten (0). Dit geldt zowel voor het realistische als het maximale scenario.

6.3.4 Historische geografische waarden

In het plangebied komt oud bouwland voor. Dit zijn gebieden met hoge cultuurhistorische waarden. Deze waarden dienen zoveel mogelijk behouden te blijven. Nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven is ter plaatse van de aanduiding 'Oud bouwland' onder voorwaarden mogelijk. Bescherming van reliëf, bodem en aardkundige waarden staat centraal. Waar mogelijk dient dit versterkt te worden door middel van landschapsbouw. Ter plaatse van deze aanduiding moet voor het uitvoeren van de genoemde werken, geen bouwwerken zijnde of van werkzaamheden een omgevingsvergunning worden verleend.

Aangezien als gevolg uitbreidingsmogelijkheden voor o.a. stallen, recreatieve ontwikkelingen en (glas)tuinbouw, effecten op historisch geografische waarden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten is het effect enigszins negatief beoordeeld (-) in het realistisch scenario en negatief (- -) in het maximale scenario.

6.3.5 Historische bouwkundige waarden

Een deel van de bebouwing in het plangebied heeft een bouwkundige cultuurhistorische waarde. Het gaat daarbij om rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, en overige karakteristieke bouwwerken zonder wettelijke status (MIP-objecten). Aangezien dergelijke bebouwing voornamelijk aanwezig is binnen de dorpskernen wordt geen aantasting verwacht als gevolg van agrarische ontwikkelingen. Aangezien het bestemmingsplan is gericht op bescherming van de cultuurhistorische waarde van betreffende gebouwen en bouwwerken kan ook fysieke aantasting als gevolg van bijvoorbeeld recreatieve ontwikkelingen worden uitgesloten. De gebouwen mogen zonder een afwijking van een omgevingsvergunning niet gesloopt worden. Wel dient rekening te worden gehouden met de ensemblewaarde van de waardevolle bebouwing in de betreffende omgeving.

Het effect is samengevat neutraal (0). Dit geldt zowel voor het realistische als het maximale scenario.

6.3.6 Kansen versterken landschappelijke kwaliteiten

De landschappelijke kwaliteiten in het plangebied komen voort uit de aanwezigheid van agrarisch gebruik, water en natuur. Het bestemmingsplan maakt het niet alleen mogelijk voor agrarische bedrijven om uit te breiden, maar maakt het tegelijkertijd ook mogelijk om agrarische bestemmingen om te zetten in natuur en binnen agrarische en natuur bestemmingen om cultuurhistorische waarden te behouden, herstellen of ontwikkelen. Zo zijn er in de praktijk vaak mogelijkheden om met een goed beplantingsplan bij uitbreiding van agrarische activiteiten ook tot een versterking van de landschappelijke kwaliteit te komen. Dit laatste wordt o.a. afgedwongen door het Limburgs Kwaliteitsmenu. Het realiseren van een minicamping kan bijvoorbeeld worden aangegrepen om een deels verloren houtwal te 'restaureren' en deze als erfafscheiding te gebruiken (onderdeel van beplantingsplan).

Ontwikkeling of uitbreiding hoeft niet per definitie te leiden tot aantasting van bepaalde landschappelijke of cultuurhistorische waarden. Bij ontwikkeling kan er namelijk ook een versterking optreden van de bestaande landschapskwaliteiten als gevolg van de voorgenomen activiteit. Bij grotere ontwikkelingen of ontwikkelingen met aanzienlijke landschappelijke impact wordt dit afgedwongen door

het Limburgs Kwaliteitsmenu. Het effect van de kansen op het versterken van de landschapskwaliteiten is niet meegewogen in de beoordeling. Toch is het een belangrijke nuanceringsfactor bij de effecten.

6.3.7 **Totaalbeoordeling**

Onderstaand is de beoordeling van de hiervoor beschreven criteria samengevat.

Tabel 6.2 Effectenbeoordeling landschap en cultuurhistorie

Criterion	Realistisch scenario	Maximum alternatief
Effect op landschappelijke waarden	-	--
Effect op ruimtelijk visuele kwaliteit	-	--
Effect op archeologische waarden	0	0
Effect op historische geografische waarden	-	--
Effect op historische bouwkundige waarden	0	0

6.4 Leefbaarheid en gezondheid

6.4.1 Geur

Geursituatie bij toepassing van het maximale scenario

Indien de ruimtelijke mogelijkheden van het maximale scenario volledig worden benut zal dit een groei van de (intensieve) veestapel met zich meebrengen. Dit heeft in het buitengebied tot gevolg dat het huidige leefklimaat hoogstwaarschijnlijk zal verslechteren. Nu de gemeente Leudal een geurverordening (bron: verordening geurhinder en veehouderij gemeente Leudal 2011) heeft vastgesteld is deze ontwikkeling echter begrensd. Het leefklimaat zal dan ook nooit minder worden dan het door de gemeenteraad van Leudal aanvaardbaar geachte niveau welke gelijk is aan de wettelijk norm (14 odour).

In de kernrandzone is uitbreiding van de intensieve veehouderij niet toegestaan. Dit heeft tot gevolg dat het leefklimaat in de kernrandzone enkel als gevolg van uitbreiding van bedrijven buiten de kernrandzone beperkt kan verslechteren. Echter ook hier geldt dat het leefklimaat nooit minder kan worden dan het door de gemeenteraad van Leudal aanvaardbaar geachte niveau. In de geurverordening van gemeente Leudal is voor de kernrandzone een norm van 8 odour opgenomen.

Ter hoogte van de woonkernen en industrieterreinen zal bij maximale invulling van ruimtelijke mogelijkheden (volgens dit scenario) hoogstwaarschijnlijk ook sprake zijn van een verslechtering van het huidige leefklimaat. Echter ook hier geldt dat het leefklimaat nooit minder kan worden dan het door de gemeenteraad van Leudal aanvaardbaar geachte niveau. In paragraaf 3.5.1 zijn deze normen opgenomen.

Geursituatie bij toepassing van het 'op maat' Alternatief

In dit alternatief worden ten opzichte van het maximale scenario de uitbreidingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij (buiten de kernrandzone) globaal gehalveerd⁵ ten opzichte van het maximale scenario. Immers het bouwen van stallen met meerdere verdiepingen is in dit alternatief niet mogelijk met als gevolg dat de helft minder dieren kunnen worden gehouden.

Desalniettemin zal ook dit alternatief leiden tot een toename van de geurbelasting ten opzichte van de huidige situatie met als aannemelijk gevolg een verslechtering van het huidige leefklimaat. Ook hier geldt echter dat het leefklimaat nooit minder kan worden dan het door de gemeenteraad van Leudal aanvaardbaar geachte niveau voor de verschillende deelgebieden (zie paragraaf 3.5.1).

Geursituatie bij toepassing van het realistische scenario

In dit scenario is verondersteld dat de bedrijven die meedoen aan de stoppersregeling ook daadwerkelijk gaan stoppen. Het betreft 34 bedrijven. De vrijkomende emissie (en daarmee dieren) is herverdeeld over de resterende (intensieve) locaties buiten de kernrandzone. Dit scenario zal een lichte (afwaartse) verschuiving van de geurbelasting met zich meebrengen. Op 34 locaties zal de geurbelasting gaan afnemen als gevolg dat de bedrijven daar stoppen. Tegelijkertijd zal de geurbelasting op de resterende locaties naar verwachting (zeer) beperkt gaan stijgen. Immers er is binnen de gemeente Leudal een relatief groot aantal intensieve bedrijven. Ook hier geldt echter dat het leefklimaat nooit minder kan worden dan het door de gemeenteraad van Leudal aanvaardbaar geachte niveau voor de verschillende deelgebieden. Hierbij zij opgemerkt dat de (zeer) beperkte toename van de geurbelasting naar verwachting kleiner is dan de afname van de stoppende bedrijven aangezien de in de nieuwe situatie emissiearmere huisvestingsystemen zullen worden toegepast.

Beoordeling

In het realistisch scenario zullen niet of nauwelijks veranderingen optreden in het geurklimaat. Naar verwachting neemt het aantal geurgehinderden af om dat uitbreiding van intensieve bedrijven niet

5. De werkelijke geurbelasting die zowel in het maximale alternatief en 'op maat alternatief' is sterk afhankelijk van de lokale situatie (met name ligging van voor geurhinder gevoelige objecten in relatie tot de bronnen). Vanuit een planologische invalshoek is de redenering dat het uitsluiten van het bouwen in meerdere bouwlagen in beginsel zal leiden tot een afname van het aantal dieren en de daarmee samenhangende geuremissie (-belasting).

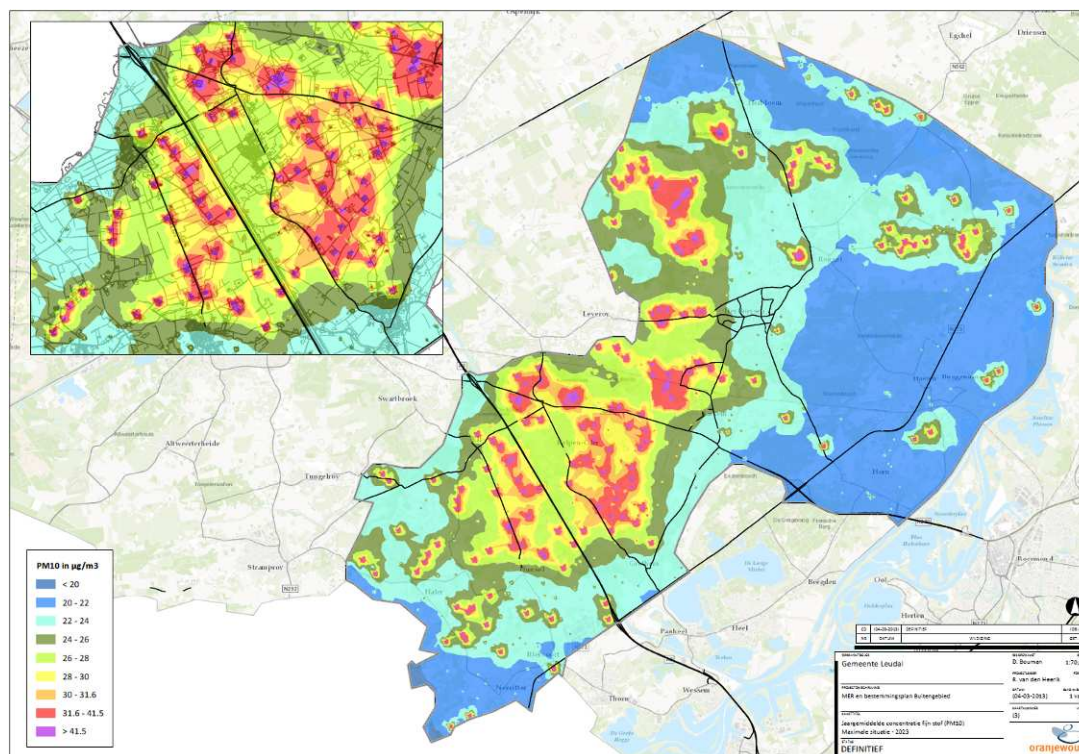
mogelijk wordt gemaakt binnen de kernrandzone. De bewoningsconcentraties worden hierdoor beschermd. Elders in het plangebied, dus buiten de kernrandzones, kan een lichte verhoging optreden van de geurconcentratie. Het effecten van het realistisch scenario wordt neutraal ingeschat (0). Door de verwachte stijging van de geurconcentratie in het maximale alternatief en 'op maat' wordt dit als enigszins negatief ingeschat (-).

Voor alle scenario's geldt dat het leefklimaat nooit minder kan worden dan het door de gemeenteraad van Leudal aanvaardbaar geachte niveau voor de verschillende deelgebieden.

6.4.2 Luchtkwaliteit

Op basis van de uitgevoerde berekeningen⁶ kunnen voor de effecten op/vanwege fijn stof de volgende conclusies worden getrokken:

- De berekende jaargemiddelde concentraties PM₁₀ zijn in het Op maat-alternatief en in de maximale situatie veel hoger dan in de feitelijke en realistische situatie.
- De berekende jaargemiddelde concentraties PM₁₀ in de realistische situatie wijken, op basis van de nu gehanteerde uitgangspunten voor deze situatie, nauwelijks af van de berekende concentraties voor de feitelijke situatie.
- In het Op maat-alternatief en de maximale situatie zijn de berekende concentraties PM₁₀ dusdanig hoog dat in deze situaties op meerdere locaties in de gemeente niet kan worden voldaan aan de wettelijke grenswaarden voor deze stof.
- In de feitelijke en realistische situatie is op één locatie sprake van een overschrijding bij een woning van derden (de woning ten noorden van de veehouderij Aan de Bergen 23).
- In de feitelijke en realistische situatie is op meerdere locaties sprake van dreigende overschrijdingen van de grenswaarden. Op basis van de bepalingen die zijn opgenomen in het toepasbaarheidsbeginsel en/of het blootstellingscriterium is nabij die bedrijven echter geen sprake van een overschrijding.

Figuur 6.8 Concentratie PM₁₀ in 2023 in het maximale alternatief.

Gezien de beperkte verkeersaantrekkende werking van veehouderijen is aannemelijk dat het voorgenomen plan niet leidt tot een relevante wijziging van de etmaalintensiteiten op de wegen in en rondom de Gemeente Leudal en daarmee niet tot wijziging van de stikstofconcentratie. De hoogste jaargemiddelde concentraties NO₂ zijn berekend langs de A2. In 2015 bedraagt de hoogst berekende jaargemiddelde concentratie 33,3 µg/m³, in 2020 bedraagt de hoogst berekende concentratie 24,2 µg/m³. Deze concentraties liggen (ruim) onder de wettelijke grenswaarde van 40 µg/m³. Aangezien het voorgenomen plan nauwelijks zal leiden tot een toename van concentraties NO₂ is aannemelijk dat na uitvoering van het voorgenomen plan zal worden voldaan aan de grenswaarden voor NO₂ en geen gezondheidseffecten vanwege stikstof optreden.

Beoordeling

Op basis van bovenstaande is de effectbeoordeling voor luchtkwaliteit - en hoofdzakelijk fijn stof - voor het maximale scenario en het alternatief op maat negatief beoordeeld (- -). Vanwege één lokale overschrijding vanwege PM10 is het effect in het realistisch scenario enigszins negatief beoordeeld.

6.4.3 Gezondheid

In de twee voorgaande paragrafen is aangegeven dat uitbreiding van veehouderijen kan leiden tot een toename van geur- en fijnstofemissie. In deze paragraaf wordt in algemene zin ingegaan op de relatie tussen (intensieve) veehouderij en gezondheid.

De discussie rondom gezondheid in relatie tot de landbouw concentreert zich met name op gebieden met relatief veel intensieve veehouderijen. Grootschalige intensieve veehouderijen zijn met name te vinden op de zandgronden in het oostelijk en zuidelijk deel van de provincie Noord-Brabant en in Noord- en Midden Limburg. In de gemeente Leudal zijn hebben een groot aantal bedrijven als hoofdtak intensieve veehouderij. De analyse in deze paragraaf is gebaseerd op de volgende bronnen:

- J. E. Kornalijslijper, J.C. Rahamat-Langedoen, Y.T.H.P. van Duynhoven, februari 2008, Volksgezondheidsaspecten van veehouderij megabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie, RIVM, Bilthoven;
- Ir. A. Dusseldorp et al., 2008, Intensieve veehouderij en gezondheid. Overzicht van kennis over werknemers en omwonenden, RIVM, Bilthoven;
- D.J.J. Heederik et al., juni 2011, Mogelijke effecten van bedrijven met intensieve veehouderij op de gezondheid van omwonenden: onderzoek naar blootstelling en gezondheidsproblemen, IRAS Universiteit van Utrecht, NIVEL, RIVM;
- Gezondheidsraad, augustus 2011, Antibiotica in de veeteelt en resistente bacteriën bij mensen. Den Haag: Gezondheidsraad;
- H. Alders, september 2011, Van mega naar beter. Rapportage van de maatschappelijke dialoog over schaalgrootte en toekomst van de veehouderij. Ministerie van EL&I;
- R. Nijdam, A.S.G. van Dam, oktober 2011, Informatieblad Intensieve veehouderij en Gezondheid Update 2011, GGD Nederland;
- Gezondheidsraad, november 2012, Gezondheidsrisico's rond veehouderijbedrijven. Den Haag: Gezondheidsraad.

Er zijn diverse manieren waardoor de (intensieve) veehouderij invloed kan hebben op de gezondheid van mensen. Er zijn diverse organismen die schadelijk kunnen zijn, maar ook stoffen (in de lucht) kunnen een ongunstig effect hebben. Ook de routes waarlangs het effect tot stand komt kan verschillen. Wordt het effect veroorzaakt door direct contact, verspreiding via de mest of via de lucht, of door de voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong? En wie kunnen de effecten ondervinden, alleen de medewerkers in de bedrijven, ook de omwonenden, of de bevolking als geheel? Dat laatste is bijvoorbeeld het geval bij verspreiding via het voedsel.

De relevante onderwerpen in dit kader zijn:

- Biologische agentia: (micro-)organismen die mogelijk schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid;

- o Ziekteverwekkers die van dier op mens kunnen worden overgebracht, de zogenaamde zoönosen;
 - o Antibioticum resistente bacteriën, die op de mens worden overgebracht en in bepaalde gevallen schadelijk kunnen zijn voor de drager.
- Ammoniak;
 - Fijn stof;
 - Geur.

Voor gezondheidgerelateerde effecten vanwege geluid wordt verwezen naar paragraaf 6.5.

Zoönosen

Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen overdraagbaar zijn. Een literatuuroverzicht van het RIVM (2012) is speciaal gewijd aan infectierisico's ten gevolge van veehouderijactiviteiten. Daarbij zijn zowel reguliere situaties als uitbraken beschouwd. Over het risico van omwonenden bleek slechts beperkt informatie voorhanden. Van zes geselecteerde zoönosen waren er alleen voor Q-koorts duidelijke aanwijzingen dat omwonenden bij uitraken een verhoogd risico lopen in relatie tot de afstand tussen woonhuis en melkgeitenbedrijven. Het betreft afstanden tot ongeveer 5 kilometer. Bij gebrek aan onderzoeksgegevens waren voor de andere zoönosen geen onderbouwde uitspraken mogelijk over gezondheidsrisico's gerelateerd aan de afstand tot een veehouderijbedrijf (RIVM, 2012).

Het RIVM gaf aan dat niet bekend is of er een verband bestaat tussen de grootte van een veehouderijbedrijf en het infectierisico voor omwonenden. Wel vormen grotere melkgeitbedrijven met een zeer open stalinrichting vermoedelijk een sterkere emissiebron van de Q-koortsbacterie, maar kwantitatieve informatie hierover ontbreekt.

Een deel van de overdracht van besmetting tussen bedrijven zal plaatsvinden doordat bezoekers van het besmette bedrijf infectieus materiaal met zich meedragen. Transport door de lucht zou eveneens een aanzienlijk deel, ook over grote afstanden (tot 25 kilometer), hebben kunnen veroorzaken. Het overdrachtrisico kan sterk worden gereduceerd indien bezoekers van besmette bedrijven strikte hygiëneprotocollen in acht nemen.

Als indicator voor de aanwezigheid van bacteriën in de lucht, en tegelijk daarmee ook van andere ziekteverwekkers (en resistente bacteriën, zie hieronder), worden endotoxinen gebruikt. Dit zijn bestanddelen uit de celwanden van een hele grote groep bacteriesoorten (Salmonella en Q-koorts horen beide tot deze groep). De gemeten concentraties aan endotoxinen in de buitenlucht rond veehouderijen liggen doorgaans beneden 10 EU/m^3 . De onderzoekers benadrukken dat het kleine meetseries betreft. In de stallen kunnen hoge concentraties van endotoxinen optreden. Dit kan invloed hebben op de luchtwegen. Werknemers met allergie en astma reageren hier sterker op dan werknemers zonder allergie of astma. Ook in de omgeving van bedrijven kan de endotoxineconcentratie in de lucht hoger zijn dan elders (bijvoorbeeld in stedelijk gebied). Het gaat daarbij echter wel om zeer lage concentraties, waarvan geen effecten op de gezondheid worden verwacht (zie D.J.J. Heederik et al., jan 2011 en juni 2011). Bij metingen rondom specifieke bedrijven werd duidelijk dat de veehouderij in alle gevallen bijdraagt aan hogere niveaus van endotoxinen tot een afstand van het bedrijf van ongeveer 250 meter. De concentraties waren het hoogst bij varkenshouderijen en pluimveebedrijven. In stofmonsters van de regio waar Q-koorts is opgetreden is de betreffende bacterie ook begin 2011 (tijdstip onderzoek) nog meetbaar, ondanks het gegeven dat Q-koortsuitbraken zich niet meer voordoen. Vermoedelijk gaat het om lage achtergrondniveaus.

Voor werknemers bestaat een gezondheidkundige advieswaarde van 90 EU/m^3 . Er ontbreekt een advieswaarde voor de algemene bevolking. De Gezondheidsraad opperde de mogelijkheid om een standaard onzekerheidsfactor 3 toe te passen bij extrapolatie van werknemers naar de algemene bevolking. Dat zou dan als gezondheidkundige advieswaarde 30 EU/m^3 opleveren. Alleen op enkele tientallen meters afstand tot sommige veehouderijbedrijven, in het bijzonder een pluimveebedrijf, lijkt de endotoxineconcentratie rond de 30 EU/m^3 te kunnen liggen. Wat meer op afstand is die concentratie, voor zover we nu weten, beduidend lager, waarbij volgens de huidige gegevens op circa 250 meter het achtergrondniveau bereikt wordt (Gezondheidsraad, 2012).

Nader onderzoek naar het effect van blootstelling aan endotoxinen bij de algemene bevolking en mogelijke risicogroepen daarbinnen zou in principe tot een beter onderbouwde advieswaarde kunnen leiden (Gezondheidsraad, 2012). Op basis van de beschikbare kennis over endotoxinen acht de Gezondheidsraad het te vroeg om een uitspraak te kunnen doen over de eventuele negatieve gezondheidseffecten van zulke beduidend lagere blootstellingniveaus (Gezondheidsraad, 2012). Een hoog gehalte aan endotoxinen geeft dus niet direct aan dat er schadelijke organismen in de lucht aanwezig zijn, maar kan wel gebruikt worden als aanwijzing of de kans daarop groter of kleiner is.

Antibioticumresistentie

Bekend is de opkomst van een bepaald type MRSA (Meticilline Resistente Staphylococcus aureus) in de varkenshouderij. De bacterie (een staphilococ) is resistent voor een groep veel gebruikte antibiotica. De resistente vorm komt voor bij mensen die nauw contact hebben met varkens of vleeskalveren, zoals de medewerkers van de bedrijven. Verspreiding van mens op mens is mogelijk. Daardoor valt bijvoorbeeld verspreiding binnen een gezin niet uit te sluiten. Ook verspreiding via de lucht of door contact met mest kan een rol spelen, maar er is meer onderzoek nodig om hierin inzicht te verschaffen. De dragers van MRSA zullen er gewoonlijk niets van merken, maar het kan voor mensen met een slechte weerstand wel een bedreiging zijn. Daarom is het van heel groot belang, dat besmetting in ziekenhuizen wordt voorkomen. De richtlijn is nu, dat personen die intensief contact hebben met varkens of kalveren bij ziekenhuisopname worden onderzocht op MRSA en in isolatie worden verpleegd tot is uitgesloten dat ze drager zijn. Het optreden van resistentie vormt een bedreiging voor de volksgezondheid. Het hangt samen met het op grote schaal gebruiken van antibiotica in de veehouderij. Daarom worden maatregelen genomen om het gebruik geleidelijk terug te dringen.

De resistente bacteriën kunnen via het ventilatiesysteem van de bedrijven ook in de buitenlucht terecht komen. De veespecifieke MRSA-bacterie werd in het onderzoek van Heederik et al (juni 2011) vaker en in hogere concentraties teruggevonden in een straal van 1.000 meter rond veehouderijbedrijven. In hoeverre dit kan leiden tot MRSA besmetting van omwonenden is nog onduidelijk, maar door de sterke verdunning in de buitenlucht zal de kans gering zijn. Net als voor de veehouders geldt, zullen ook andere mensen het in het algemeen niet merken dat ze drager zijn.

Het grootste probleem zijn volgens de Gezondheidsraad de ESBL-producerende bacteriën. Kip, ander vlees, eieren, groenten en fruit kunnen besmet zijn met ESBL-producerende bacteriën. Mensen die voedsel eten dat besmet is met deze bacteriën, kunnen resistent raken tegen de meeste antibiotica. Hoewel niet exact is vast te stellen hoe groot de bijdrage is die de veehouderij levert aan de verspreiding van resistentie door ESBL, vormen de ESBL-producerende bacteriën volgens de Gezondheidsraad op dit moment en in de nabije toekomst vanuit de veehouderij het grootste microbiële risico voor de volksgezondheid (Gezondheidsraad, augustus 2011).

De overheid en de sector hebben afspraken gemaakt om het antibioticagebruik in de veehouderij te verminderen en zo de risico's van resistentieontwikkeling te beteugelen. Het totale gebruik moet in 2013 zijn gehalveerd ten opzichte van dat in 2009. In 2011 moest het gebruik al met 20 procent zijn verminderd. De Gezondheidsraad heeft in haar visie (augustus 2011) extra aanbevelingen gedaan die moeten leiden tot een verminderd gebruik van antibiotica in het algemeen, en van sommige groepen antibiotica in het bijzonder.

Ammoniak

Ammoniak is in hoge concentraties bijtend voor de ogen, de huid en de luchtwegen. De concentraties voor blootstelling zijn in de stallen, zowel in de rundveehouderij als in de varkens- en pluimveesector, hoger, dan buiten de stallen. Buiten de stallen liggen de waarden ver onder het niveau waarop gezondheidseffecten kunnen worden verwacht.

Fijn stof

In de stallen kunnen relatief hoge concentraties van fijn stof optreden, maar ook van inhaalbaar stof dat iets groter is. De bijdrage aan de luchtkwaliteit buiten de stal verschilt per staltype, per diersoort en het jaargetijde. De concentratie van fijn stof in de lucht kan bij de grens van een intensieve veehouderij

(grens van de inrichting) in de orde liggen van enkele microgrammen per m³ lucht. Dit geldt globaal genomen bij zowel (grote) varkens- als kippenhouderijen, waarbij globaal genomen geldt dat de belasting door kippenbedrijven het grootst is. Bij de grondgebonden veehouderij komt veel minder fijn stof vrij en is dit in de praktijk geen aandachtspunt. Indien de toename van de concentratie fijn stof in de lucht tot gevolg heeft dat de geldende grenswaarden voor de luchtkwaliteit worden overschreden, zullen in het kader van een omgevingsvergunning maatregelen worden voorgeschreven om de belasting van de lucht terug te dringen. Hiervoor bestaan realistische maatregelen, zoals gecombineerde luchtwassers (zie ook paragraaf 4.2.4).

Naar de gezondheidseffecten van blootstelling aan stof in landelijk gebied is weinig systematisch onderzoek gedaan. Voor zover het om de inhaleerbare stoffracties gaat, acht de Gezondheidsraad het waarschijnlijk dat de blootstelling-effectrelaties in het buitengebied een zekere gelijkenis vertonen met die voor stedelijk stof. Voor stedelijk stof zijn duidelijke blootstelling-effectrelaties gevonden voor verminderde longfunctie, verergering van luchtwegklachten en vervroegde sterfte door met name luchtwegaandoeningen en hart- en vaatziekten (Gezondheidsraad, 2012).

In de interimrapportage (D.J.J. Heederik et al., jan. 2011) worden ook de voorlopige resultaten gegeven van een vergelijking van gezondheidsgegevens van huisartsenpraktijken in gebieden met veel intensieve veehouderij en praktijken elders in het land. De suggestie dat in gebieden met veel intensieve veehouderij meer klachten en aandoeningen aan de luchtwegen worden gemeld, kon hiermee niet worden bevestigd. Eerder wordt het tegendeel waargenomen. Een aantal specifieke klachten (pneumonie en chronische bronchitis) werd in de gebieden met veel intensieve veehouderij wel vaker gevonden. Voor pneumonie kan dit samenhangen met de Q-koorts uitbraak. De resultaten van het vervolgonderzoek (zie D.J.J. Heederik et al., juni 2011) bevestigen dit beeld. Er zijn weinig verschillen gevonden met de gezondheid van een plattelandsbevolking elders in het land die beduidend minder intensieve veehouderij in de omgeving heeft. Rondom intensieve veehouderij werden vooral meer longontstekingen gezien; dit gold voor alle jaren tussen 2006 en 2009 en is naar alle waarschijnlijkheid ten dele gerelateerd aan de uitbraak van Q-koorts in de jaren 2008 en 2009. Astma en COPD kwamen niet vaker voor in de nabijheid van intensieve veehouderij. Mensen met COPD en astmatici hadden echter wel meer complicaties van hun ziekte, met name infecties van de bovenste luchtwegen en longontsteking. Astma blijkt minder vaak voor te komen bij hogere concentraties van fijn stof. Het onderzoek gaf weinig aanwijzingen dat zeer grote stallen, zogenaamde megastallen, meer invloed hebben op de gezondheid van omwonenden dan kleinere stallen.

Deze risico's bestaan ook - zij het in mindere mate - bij concentraties die lager zijn dan de geldende grenswaarde van 40 µg/m³ lucht. In de gemeente Leudal ligt de concentratie in 2012 lokaal op 28,5 µg/m³. Dit is in verhouding tot andere gebieden in Nederland een vrij hoge concentratie, maar relatief laag ten opzichte van omliggende gemeenten.

Geur

Blootstelling aan geur wordt niet alleen als hinder ervaren, maar kan ook leiden tot de verstoring van dagelijkse activiteiten en tot lichamelijke klachten, vooral stressgerelateerde klachten. Daarom is het ook een gezondheidsprobleem. Er bestaan wettelijke normen voor de geurbelasting door veehouderijbedrijven, maar op grond van onderzoek kan worden aangenomen dat ook bij geurconcentraties onder de normen geurhinder kan optreden. Daarbij valt op dat het effect het sterkst is bij de aanwezigheid van één bron in een niet-concentratiegebied. Bij meerdere bronnen in de directe omgeving is de hinder bij een bepaalde belasting minder sterk dan bij dezelfde belasting in een situatie waar maar één geurbron aanwezig is. De beoordeling in het kader van een gezondheidseffectscreening (GES) is gebaseerd op de situatie met één bron en daardoor strenger dan de wettelijke norm. Er wordt van uitgegaan dat een geurbelasting van meer dan 6 geureenheden (odour units) per m³ lucht per individueel bedrijf voor omwonenden in het algemeen een ongewenste gezondheidsbelasting oplevert. Wettelijk ligt in niet-concentratiegebieden buiten de bebouwde kom de grenswaarde op 8 odour units per m³ lucht. Voor zover in de diverse onderzoeken naar afstanden tot veehouderijen is gekeken, werd geurhinder door sommige mensen tot op enkele kilometers van een bedrijf gerapporteerd (Gezondheidsraad, 2012).

Beoordelingskader

In 2011 verzocht de toenmalige staatsecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de staatsecretaris van Infrastructuur en Milieu, de Gezondheidsraad een beoordelingskader te ontwikkelen over risico's van de intensieve veehouderij voor de gezondheid van omwonenden. Ook werd gevraagd naar nut en noodzaak van het hanteren van minimumafstanden tussen veehouderijbedrijven en woongebieden.

De Gezondheidsraad komt tot de conclusie dat de huidige wetenschappelijke gegevensbasis te smal is voor een kwantitatief beoordelingskader, waarin wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Evenmin is bekend tot welke afstand omwonenden verhoogde gezondheidsrisico's lopen. De Gezondheidsraad acht dat een meer beleidsmatig gericht beoordelingskader bruikbare aanknopingspunten biedt voor de praktijk. Volgens de Gezondheidsraad moet deze aanpak op lokaal niveau zijn beslag krijgen, juist omdat de lokale omstandigheden kunnen variëren. Dit alles onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, met de GGD in een adviserende functie. Gesteld wordt dat er behoefte is aan aanvullend onderzoek (Gezondheidsraad, 2012).

Conclusies

Op grond van het voorgaande en de achterliggende informatie kan het volgende worden geconcludeerd:

- De concentratie van zoönosen in de lucht is in de omgeving van veehouderijbedrijven zo laag dat in het algemeen geen negatieve gezondheidseffecten voor omwonenden worden verwacht, voor zover bekend;
- Een groter aantal dieren in een beperkt gebied vergroot in het algemeen de kans op het optreden van een dierziekte of een zoönose en de kans dat de ziekte zich verspreidt. Hoe sterk dit effect is in gebieden met reeds een hoge veebezetting, is niet duidelijk. In het algemeen geldt dat maatregelen op de bedrijven, op het gebied van inrichting, bedrijfsvoering en hygiëne, belangrijk kunnen bijdragen aan de kans op het optreden van ziekten en de verspreiding daarvan. Als zich op een groot bedrijf een ziekte voordoet, kan het moeilijk blijken deze weer weg te krijgen. Dit is een nadeel van schaalvergroting. Daar staat tegenover dat bij grote zogenaamde gesloten bedrijven (bijvoorbeeld bedrijven waar de dieren van fok tot (of zelfs tot en met) slacht binnen het bedrijf blijven) de kans op infecties kleiner is dan bij andere bedrijven. Zoals hiervoor al is aangegeven, kunnen maatregelen op de bedrijven belangrijk bijdragen aan de kans op het optreden van ziekten en de verspreiding daarvan;
- Doordat op grote schaal antibiotica worden ingezet, komen bepaalde resistente bacteriën veel voor. Dit vormt een bedreiging voor de volksgezondheid. Hiervoor moeten maatregelen worden getroffen in de bedrijfsvoering. Ruimtelijke en milieumaatregelen zijn hiervoor praktisch niet van belang. De veespecifieke MRSA-bacterie werd in het onderzoek van Heederik et al (juni 2011) vaker en in hogere concentraties teruggevonden in een straal van 1.000 meter rond veehouderijbedrijven. In hoeverre dit kan leiden tot MRSA besmetting van omwonenden is nog onduidelijk, maar door de sterke verdunning in de buitenlucht zal de kans gering zijn. Net als voor de veehouders geldt, zullen ook andere mensen het in het algemeen niet merken dat ze drager zijn;
- De concentratie van ammoniak liggen buiten de bedrijven op een niveau waarop geen effecten op de gezondheid worden verwacht;
- De intensieve veehouderij draagt merkbaar bij aan de concentratie aan fijn stof in de lucht. Hoewel aan wettelijke normen moet worden voldaan, kan dit opgeteld aan de al bestaande concentratie in de lucht bijdragen aan het ontstaan van gezondheidsrisico's. In een recent informatieblad van de GGD Nederland (oktober 2011) wordt ervoor gepleit om bij nieuwbouw van intensieve veehouderij een afstand van 250 m tot woonkernen of lintbebouwing aan te houden. Dit kan niet goed worden onderbouwd met het tot nu toe verrichte onderzoek, maar wordt vooruitlopend op nader onderzoek geadviseerd. De VNG wijst er op dat volksgezondheid op dit moment echter geen juridisch houdbare weigeringsgrond voor vergunningverlening is;
- Blootstelling aan geur van veehouderijbedrijven kan, ook bij voldoen aan de wettelijke normen hiervoor, voor omwonenden een ongewenste gezondheidsbelasting opleveren.

Op basis van het bovenstaande zijn criteria afgeleid voor de beoordeling van de scenario's op het thema gezondheid voor dit planMER. Deze zijn weergegeven in tabel 6.3. Daarbij gaat de effectbeschrijving en -

beoordeling in op de mogelijke gezondheidseffecten van de ontwikkelruimte in de intensieve veehouderij.

tabel 6.3 Beoordelingscriteria gezondheid

Criterium	Toelichting
Verspreiding van (dier-) ziekten van bedrijf tot bedrijf	Uit de literatuur kan als vuistregel worden afgeleid dat een afstand van 1-2 km tussen bedrijven gewenst is om verspreiding van dierziekten te voorkomen. Dat zal ook gunstig zijn bij uitbraken waarbij ook de menselijke gezondheid in het geding kan zijn, zoals diverse vormen van griep en de Q-koorts.
Besmetting via de lucht	In de onderzochte scenario's is geen nieuwvestiging opgenomen. Wel kunnen akkerbouwbedrijven omschakelen naar rundveehouderij, waardoor een verdere verdichting van het aantal rundveebedrijven kan optreden.
Gezondheidseffecten van geurhinder	Ook als voldaan wordt aan de wettelijke vereisten, kan er sprake zijn van een verhoging van concentraties in de lucht, waarbij hinder en een ongewenste belasting van de gezondheid kunnen optreden.
Gezondheidseffecten van stofhinder	Ook als voldaan wordt aan de wettelijke vereisten, kan er sprake zijn van een verhoging van concentraties in de lucht, waarbij in enige mate hinder en gezondheidseffecten kunnen optreden. Dit is mede afhankelijk van de achtergrondconcentratie. Die is hier relatief laag.

Beoordeling gezondheid

Voor de gezondheidseffecten is met name de intensieve veehouderij relevant. In de gemeente Leudal heeft een groot aantal bedrijven met als hoofd- of neventak intensieve veehouderij. Het aantal bedrijven neemt naar verwachting af, maar het aantal dieren per bedrijf zal naar verwachting verder stijgen. De bedrijven liggen verspreid in het plangebied, echter in landelijk perspectief is er sprake van een relatief sterke iv-concentratie. Door het instellen van een kernrandzone wordt voorkomen dat het aantal intensief gehouden dieren in de nabije omgeving van de kernen en bewoningsconcentraties niet verder stijgt. In het buitengebied is echter ook sprake van solitaire bebouwing.

Op het niveau van de individuele bedrijven kan er, in de directe nabijheid van (iv-)bedrijven met name buiten de kernrandzone, sprake zijn van een enigszins verhoogd gezondheidsrisico voor omwonenden door intensivering.

Dit effect kan optreden in het maximale scenario en is enigszins negatief beoordeeld (-). Hoewel de emissies (geur en fijn stof) vanuit de landbouw in het 'op maat' alternatief op planniveau lager liggen dan in het maximale scenario, is op voorhand niet uit te sluiten dat zich op individuele locaties gezondheidseffecten kunnen voordoen. Het effect wordt als enigszins negatief beoordeeld (-). De beoordeling op het aspect gezondheid van het realistische scenario is neutraal (0), gezien het feit dat in dit scenario een beperkte toename van de intensieve veehouderij verwacht wordt, waarbij sprake is van een afname van het aantal bedrijven, er sprake is van een afwaartse beweging uit de kernrandzone en bij de overige bedrijven een verdergaande modernisering optreedt.

6.4.4 Totaalbeoordeling

Onderstaand is de beoordeling van de hiervoor beschreven criteria samengevat.

Tabel 6.4 Totaalbeoordeling Leefbaarheid

Hoofdaspect	Criterium	Realistisch scenario	Maximum alternatief	Op maat alternatief
Leefbaarheid				
Geur	Kans op toename geurbelasting op geurgevoelige objecten	0	-	-
Luchtkwaliteit	Kans op toename concentratie fijn stof en stikstofoxiden	-	--	--
Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderij	Kans op verspreiding van (dier-)ziekten van bedrijf tot bedrijf	0	-	-
	Kans op besmetting via de lucht	0	-	-
	Kans op gezondheidseffecten van geurhinder	0	-	-
	Kans op gezondheidseffecten van stofhinder	0	-	-

6.5 Overige thema's

6.5.1 Verkeer

Door schaalvergroting van agrarische bedrijven in de laatste decennia zijn de landbouwmachines in aantal en omvang toegenomen. Ook de hoeveelheid vrachtverkeer voor het afvoeren van mest en aanvoeren van voedsel voor het vee is door de schaalvergroting en intensivering toegenomen. De van oudsher smalle wegen in het agrarisch gebied zijn hier vaak niet goed op berekend.

Tegelijkertijd is het langzame verkeer in het buitengebied ook toegenomen. Dit door toenemende recreatiemogelijkheden. De opkomst van de elektrische fiets zal mogelijk voor een verdere toename van het fietsgebruik zorgen, met name bij oudere (en kwetsbaardere) doelgroepen.

In zowel het realistisch scenario als het maximum scenario wordt rekening gehouden met een toenemend aantal recreatieve en toeristische voorzieningen. Exacte aantal zijn niet in te schatten, maar gezien de trends in de landbouw en landelijke trends met betrekking tot toerisme en recreatie, valt redelijkerwijs te verwachten dat het aantal toeristisch recreatieve voorzieningen verder toeneemt. De gemeente Leudal zet in haar beleidsnotitie recreatie- en toerisme (2007) actief in op plattelandstoerisme.

De gemeente Leudal heeft echter geen grote toeristische trekker en de ontwikkeling hiervan is ook niet voorzien. Er zijn daarom geen specifieke locaties waar zich in de toekomst verkeersconflicten zouden kunnen voordoen tussen langzaam (recreatief) verkeer, landbouwverkeer en regulier (bestemmings)verkeer.

Een toename van recreatieve voorzieningen is te verwachten in het gehele buitengebied. Dit heeft tot gevolg dat ook meer recreatief verkeer aangetrokken wordt (ook van buiten de gemeente).

Tegelijkertijd zou de omvang van de agrarische bedrijven in theorie (in het maximumscenario) met enkele tientallen procenten kunnen stijgen, hetgeen extra verkeersgeneratie met zich meebrengt en daarmee eveneens een grotere belasting van de wegen verspreid in het buitengebied.

Aangezien een groot deel van de secundaire wegen in het buitengebied niet is voorzien van vrijliggende fietspaden bestaat de kans dat het aantal conflicten tussen de verschillende weggebruikers groeit.

Bovenstaande zal in het realistische scenario, waarbij uitgegaan kan worden van een groei van het verkeersaanbod in de orde van grote van enkele procenten nog niet tot problemen leiden. Kijkend naar de potentiële effecten in het realistisch scenario ten aanzien van de totale verkeersontwikkeling en de verkeersveiligheid dan zal er op gemeenteniveau niet of nauwelijks een effect waarneembaar zijn. Weliswaar zal er binnen dit scenario sprake zijn van extra verkeer door landbouw en recreatie, maar deze toename zal verspreid zijn over het plangebied. Het effect voor het realistisch scenario wordt als neutraal (0) ingeschat. In het maximumscenario is het effect als enigszins negatief ingeschat (-).

6.5.2 Bodem

Het bestemmingsplan buitengebied biedt de ruimte om bestemmingen van gronden te wijzigen of bestaande grenzen van bestemmingen of bouwvlakken te vergroten. Er zijn geen belemmeringen met betrekking tot de bodemkwaliteit bekend die relevant zijn, of gesaneerd dienen te worden in het kader van deze voor deze ontwikkelingen. Er bevinden zich geen agrarische bedrijven binnen het invloedsgedebied van de voormalige stortplaatsen. Er worden als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan geen effecten verwacht op de bodemkwaliteit. Dit is neutraal beoordeeld (0). Dit geldt voor beide scenario's.

6.5.3 Water

Het is sinds 2003 verplicht om bij ruimtelijke plannen en besluiten een beschrijving op te nemen van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding. Dit proces is doorlopen samen met de waterbeheerder in het gebied en wordt de watertoets genoemd. De waterbeheerder in het plangebied is het waterschap Peel- en Maasvallei. Hieronder is de kern van de watertoets weergegeven.

Ten behoeve van het verruimen van de agrarische bouwvlakken op basis van bedrijfsontwikkelingsplannen, is aandacht besteed aan het aspect water. De uitkomsten hiervan zijn in de toelichting watertoets opgenomen. Voor het overige worden geen ontwikkelingen rechtsreeks mogelijk gemaakt, waarvoor watercompensatie dient plaats te vinden.

Ongewenste ontwikkelingen met mogelijke effecten op de waterhuishouding worden voorkomen. Alle hoofdwatgangen zijn als 'Water' bestemd. Kleinere slootjes vallen binnen de opgenomen gebiedsbestemmingen, zoals 'Agrarisch' of 'Natuur'. De bestemming 'water-waterberging' is opgenomen voor de infiltratiebuffer ten zuiden van Hunsel. De infiltratiebuffer is ten behoeve van het ontvangen, (tijdelijk) bergen, infiltreren en (eventueel) afvoeren van regenwater. De beschermingszones van de aanwezige waterkeringen zijn opgenomen met de bestemming 'Waterstaat – Waterkering'. Ter plaatse zijn de gronden primair bestemd voor beheer en instandhouding van dijken, kaden, dijksloten en andere voorzieningen ten behoeve van de waterkering. De gronden binnen 'Waterstaat – Retentiegebied' zijn primair bestemd voor waterberging en waterbeheer. Het stroomvoerend rivierbed en het waterbergend rivierbed van de Maas zijn geborgd door middel van separate dubbelbestemmingen.

De effecten op water zijn neutraal beoordeeld (0). Dit geldt voor beide scenario's.

6.5.4 Geluid

Verstoring (o.a. door geluid) heeft zowel invloed op het leefklimaat van mensen als van dieren. Het voorgenomen bestemmingsplan maakt geen ontwikkelingen mogelijk die op zichzelf een wezenlijke invloed zullen hebben op de geluidbelasting van de omgeving.

Bij een toename van agrarische activiteiten is sprake van geluiduitstoot vanuit bronnen in de landbouw door (uitbreiding van) agrarische bedrijven, bijvoorbeeld vanuit stalsystemen, stalventilatie, laden en lossen en verwarmingsinstallaties (zoals warmtekraftkoppeling). Dit kan lokaal als hinderlijk worden ervaren. Wet- en regelgeving ten aanzien van geluiduitstoot en uitstootbeperkende maatregelen borgt echter dat geen sprake is van overschrijding van normen.

De uitbreiding van bestaande agrarische bedrijven (in het maximale scenario) leidt indirect eveneens tot een beperkte toename van (met name recreatief en vracht) verkeer en daarmee tot een beperkte toename van geluiduitstoot. Reëel zal de toename echter niet groter zijn dan 1dB en zal deze in de praktijk nauwelijks waarneembaar zijn. Dit neemt niet weg dat lokaal en tijdelijk, bijvoorbeeld bij het passeren van een vrachtwagen op een rustige weg, het geluid als hinderlijk ervaren kan worden.

Om naar de toekomst te garanderen dat er geen overschrijding van de geluidszone van bedrijventerrein Haelen (geen onderdeel van het plangebied voor het bestemmingsplan buitengebied) zal treden, is in 2013 een zonebeheersplan voor bedrijventerrein Haelen opgesteld. Dit zonebeheersplan is gebaseerd op bestaande rechten van bedrijven en de in het bestemmingsplan opgenomen milieucategorieën. In 2013 is een dossieronderzoek en actualisatie van het geluidsmodel uitgevoerd. Op basis daarvan is geconcludeerd dat voor een aantal van deze woningen geldt dat vastgestelde hogere waarden niet in overeenstemming zijn met de akoestisch invloed van het bedrijventerrein (afwijkingen zijn maximaal 1 dB en de impact hiervan is zeer gering voor de betreffende woningen). Ook is gebleken dat voor een groot aantal woningen dat momenteel binnen de geluidszone van het bedrijventerrein gelegen is in het verleden nog geen hogere grenswaarden is vastgesteld. Op de geluidsgevoelige bestemmingen die buiten de nieuwe zone liggen blijft het geluidsniveau beneden de 50 dB(A) en dus beneden de voorkeursgrenswaarde. Voor woningen binnen de zone met een hogere waarde dan 53 dB(A) dient,

indien er in verleden nog geen onderzoek naar de gevel verricht is of indien op basis van uitgevoerde onderzoek er geen voldoende basis is voor beoordeling van het binnenniveau, verder onderzoek uitgevoerd te worden. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat dit een reparatie van een ontstane situatie betreft, en geen hogere waarden ten gevolge van nieuwe ontwikkelingen. Door het verlenen van hogere waarden, nader (gevel) onderzoek en mogelijke geluidisolierende maatregelen leidt dit in feite tot een verbetering van de milieusituatie.

Akoestische effecten van recreatief verkeer in het maximaal scenario kunnen lokaal optreden, met name op relatief stille wegen in het buitengebied. Een kleine toename van verkeer en geluid maakt in de beleving dan een groot verschil. Absoluut zal de geluidbelasting echter in die situatie heel aanvaardbaar blijven. Het bestemmingsplan leidt in een reëel scenario niet tot een relevante verslechtering van het akoestisch klimaat. Het effect van zowel het realistisch scenario als het maximum scenario wordt respectievelijk als neutraal (0) en enigszins negatief (-) beoordeeld. Reparatie van de hogere waarden ten gevolge van een buiten het plangebied gelegen bedrijventerrein is in deze beoordeling buiten beschouwing gelaten, maar zou als een enigszins positief effect beoordeeld kunnen worden.

6.5.5 Externe veiligheid

Zoals reeds weergegeven in paragraaf 3.6.5 is uit de analyse, die in het kader van de voorgenomen bestemmingsplannen is uitgevoerd, gebleken dat er in het buitengebied van de gemeente Leudal geen knelpunten zijn met betrekking tot externe veiligheid. In het voorgenomen bestemmingsplan buitengebied wordt rekening gehouden met de risicocontouren van de bestaande risicobronnen. Het plan zelf maakt geen nieuwe risicovolle activiteiten (risicobronnen) mogelijk die een extern risico kunnen vormen. Er worden geen effecten verwacht (0).

6.5.6 Totaalbeoordeling

Onderstaand is de beoordeling van de hiervoor beschreven criteria samengevat.

Tabel 6.5 Totaalbeoordeling overige thema's

Criterion	Realistisch scenario	Maximum scenario
Effecten op verkeersveiligheid	0	-
Effecten op bodem	0	0
Effecten op water	0	0
Effecten door geluid	0	-
Effecten op externe veiligheid	0	0

7 Vergelijking, conclusies en aanbevelingen

7.1 Overzicht effectscores

Conform gevraagde door de Commissie m.e.r. en in jurisprudentie zijn in het maximaal scenario de effecten van de theoretisch maximaal mogelijke ontwikkelingen als gevolg van het bestemmingsplan Buitengebied Leudal beschouwd.

Ten overvloede: dit scenario is niet realistisch. Reëel verwacht wordt een minder omvangrijke uitbreiding met minder effecten. Niet alle bedrijven zullen maximaal uitbreiden en bovendien is de combinatie van een maximale recreatieve en maximale agrarische ontwikkeling feitelijk onmogelijk, gezien beide ontwikkelingen dezelfde bedrijven betreft en de beschikbare ruimte of voor de ene activiteit beschikbaar is of voor de andere.

In dit MER zijn voor een realistisch scenario ook de effecten onderzocht. Net als voor het maximaal scenario zijn de ammoniak- en fijnstofemissies in beeld gebracht. Dit scenario gaat uit van een veel behoudender ontwikkelingsscenario voor de landbouw. De effecten die daarbij in beeld worden gebracht hebben daarmee een realistischer karakter.

Om ook de invloed (in de zin van minder grote effecten) van een aantal specifieke beleidsmatige maatregelen in beeld te brengen (uitsluiten van meerlagigheid, afbakenen van de definitie 'grondgebonden' en uitsluiten van biovergistingsinstallaties) is een 'op maat alternatief' ontwikkeld en zijn de effecten hiervan in beeld gebracht en vergeleken met de andere alternatieven. Het 'op maat' alternatief is enkel onderscheidend ten aanzien van de emissie van ammoniak, geur, stof en ook gezondheid. Voor de andere thema's is dit alternatief niet of nauwelijks onderscheidend te noemen.

In tabel 7.1 is het samenvattend overzicht van de effectbeoordelingen weergegeven. De beoordelingen zijn ten opzichte van de situatie bij autonome ontwikkeling. De gehanteerde scores hebben de volgende betekenis:

tabel 7.1 Overzicht effectbeoordeling

Score	Beoordeling
++	Effect positief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
+	Effect enigszins positief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
0	Effect neutraal in vergelijking met de autonome ontwikkeling
-	Effect enigszins negatief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
--	Effect negatief in vergelijking met de autonome ontwikkeling

Deze wijze van scores betekent dat de score voor autonome ontwikkeling per definitief op nul is gesteld. Bij het aspect natuur is ook de score ten opzichte van de huidige situatie gegeven. De score van de situatie bij autonome ontwikkeling ten opzichte van de huidige situatie is in dit geval positief. Bij de andere criteria doet een dergelijk effect zich niet voor.

tabel 7.2 Overzicht effectbeoordeling

Hoofdaspect	Criterium	Realistisch scenario	Maximum alternatief	Op maat alternatief
Natuur				
Natura 2000-gebieden	Mogelijke effecten op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden t.o.v. huidige situatie en autonome ontwikkeling	-	--	--
Overige zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden)	Mogelijke effecten van stikstofdepositie in Wav-gebieden	-	--	--
EHS	Mogelijke effecten op de EHS	0	-	-
Soorten	Mogelijke effecten op beschermde en Rode lijst soorten	0/-	-	-
Landschap, archeologie en cultuurhistorie				
Landschappelijke waarden	Effect op landschappelijke waarden	-	--	--
Ruimtelijk visuele kwaliteit	Effect op ruimtelijk visuele kwaliteit	-	--	--
Archeologie	Effect op archeologische waarden	0	0	0
Historische geografie	Effect op historische geografische waarden	-	--	--
Historische bouwkundige waarden	Effect op historische bouwkundige waarden	0	0	0
Leefbaarheid				
Geur	Kans op toename geurbelasting op geurgevoelige objecten	0	-	-
Luchtkwaliteit	Kans op toename concentratie fijn stof en stikstofoxiden	-	--	--
Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderij	Kans op verspreiding van (dier-)ziekten van bedrijf tot bedrijf	0	-	-
	Kans op besmetting via de lucht	0	-	-
	Kans op gezondheidseffecten van geurhinder	0	-	-
	Kans op gezondheidseffecten van stofhinder	0	-	-
Overige thema's				
Verkeersveiligheid	Mogelijke effecten op verkeersveiligheid	0	-	-
Bodem	Mogelijke effecten op bodem	0	0	0
Water	Mogelijk effecten op water	0	0	0
Geluid	Mogelijke effecten door geluid	0	-	-
Externe veiligheid	Mogelijke effecten op externe veiligheid	0	0	0

7.2 Natuur

Natura 2000-gebieden

Uit de passende beoordeling natuurbeschermingswet is gebleken dat er geen effect wordt verwacht van andere factoren dan de mogelijke invloed van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats. In de scenariostudie is dit laatste aspect nader onderzocht.

Maximum alternatief

In het maximale scenario is sprake van een zeer sterke toename van de bijdrage van de veehouderij in Leudal, zowel ten opzichte van de huidige situatie als ten opzichte van het realistisch scenario. In alle Nederlandse, Duitse en Belgische Natura-2000 gebieden worden de kritische depositiewaarden ruim overschreden. Ook uitgedrukt in procenten van de kritische depositiewaarde van de meest gevoelige habitattypen kan deze theoretische maximale bijdrage als substantieel worden aangemerkt.

'Op maat' alternatief

Ook in het 'op maat' alternatief is nog steeds sprake van een sterke toename van de bijdrage van de veehouderij in Leudal, zowel ten opzichte van de huidige situatie als ten opzichte van het realistisch scenario. De bijdrage is echter aanzienlijk kleiner dan in het maximale alternatief. In een groot deel van het invloedsgebied is er een (positief) verschil met het maximale alternatief van meer dan 250 mol/ha/jr. Echter aangezien in (vrijwel) alle Natura 2000-gebieden de kritische depositiewaarden ruim overschreden worden is er nog steeds sprake van een negatief planeffect.

Realistisch scenario

Bij het realistische scenario neemt de bijdrage van de veehouderij in de aangrenzende Natura 2000-gebieden in twee gebieden mogelijk iets toe. De planbijdrage van rond de 5 mol N/ha/jaar geldt enkel voor de Natura 2000-gebieden Leudal en Sarsven & De Banen. De overige gebieden hebben te maken met een minimale planbijdrage van 0 - 1 mol N/ha/jaar of hebben zelfs te maken met een afname. Het effect als gevolg van het realistische scenario geschat op enigszins negatief. Ook een zeer kleine toename van de stikstofdepositie kan in beginsel leiden tot negatieve effecten. Wel is de kans aanwezig dat bij dergelijk geringe toenames mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Overige zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden)

Binnen het plangebied liggen een aantal Wav-gebieden die grotendeels bestaan uit naaldbos- en heidevegetaties die gevoelig zijn voor stikstof. Binnen het realistisch scenario ondervinden deze gebieden een toename tot 5 mol/ha/jr. Zowel in het maximale als in het 'op maat alternatief' is de planbijdrage nog steeds dusdanig hoog dat sprake is van een significant negatief effect. De absolute bijdrage van de veehouderij in het 'op maat' alternatief ligt daarbij wel aanzienlijk lager (positief verschil van meer dan 250 mol/ha/jr in grote delen van de Wav-gebieden).

Overige natuurwaarden (EHS en beschermde & Rode lijstsoorten)

In (delen van) het plangebied komen beschermde natuurwaarden voor (EHS, beschermde en Rode lijstsoorten). Hoewel fysieke aantasting van de EHS niet zal plaatsvinden, kunnen er wel externe effecten optreden als gevolg van de activiteiten die door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt (bouwen van stallen en/of kassen, extensieve recreatie etc). De kans hierop is het grootst in het maximale scenario en kleiner, maar niet volledig uit te sluiten, in het realistisch scenario.

Opgemerkt wordt dat per voorgenomen ontwikkeling in een later stadium van de planontwikkeling de effecten getoetst dienen te worden, waarmee aangenomen kan worden dat de kleinschalige ontwikkelingen als gevolg van het bestemmingsplan niet zullen leiden tot wezenlijke negatieve effecten op de kenmerken en waarden van de EHS.

De aanwezigheid van beschermde soorten is bij nadere detaillering van onderzoek bij toekomstige ontwikkelingen terug te voeren tot lokale biotopen waar de soorten zich ophouden. Indien nodig zal voor een (uitbreidings)-ontwikkeling een ontheffingstraject Flora- en faunawet moeten worden

doorlopen. Inventarisatie en monitoring van beschermde soorten op de prioritaire ontwikkellocaties zal bijdragen aan het voorkomen van ongewenste situaties van onverwacht opduiken van een soort op een ontwikkellocatie. Hiervan uitgaande is niet de verwachting dat het bestemmingsplan zal leiden tot wezenlijke negatieve effecten op beschermde soorten.

7.2.1 Nadere analyse van de stikstofproblematiek

Het probleem van de stikstofproblematiek speelt momenteel in grote delen van het landelijk gebied in Nederland. Door gemeenten, adviesbureaus en de commissie m.e.r. wordt naarstig gezocht naar oplossingsrichtingen, zodat (beperkte) ontwikkeling van agrarische bedrijvigheid mogelijk blijft in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. Gezocht wordt naar zowel milieutechnische als planologische mogelijkheden. Daarnaast wordt ook gewerkt aan generiek beleid om de problematiek breder aan te pakken. Landelijk wordt gewerkt aan de PAS (Programmatiese Aanpak Stikstofdepositie). In werkingtreding van de PAS wordt niet eerder verwacht dan 1 januari 2014. Provinciaal heeft de provincie de (ontwerp) Verordening Veehouderijen en Natura 2000 vastgesteld.

Tot op heden is er nog geen eenduidige, breed toepasbare juridisch haalbare oplossing voorhanden voor het opstellen van plannen, die uitbreiding van agrarische bedrijvigheid zonder in conflict te komen met de natuurdoelstellingen van een nabijgelegen Natura 2000-gebied.

Hierna wordt een overzicht gegeven van mogelijke oplossingsrichtingen, die zijn bedacht, voorgesteld en getoetst met een indicatie van de consequenties en haalbaarheid ervan voor de gemeente Leudal.

Van de eerste 7 oplossingsrichtingen is geconcludeerd dat deze niet toepasbaar zijn. De achtste, en laatst voorgestelde maatregel, wordt door de gemeente Leudal gezien als meest passende maatregel.

1. Rekenen met een realistisch scenario in plaats van maximaal scenario

In de passende beoordeling en het plan-MER is uitgegaan maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Dit is vereist vanuit de m.e.r.-methodiek en de commissie m.e.r. De maximale invulling van de planologische ruimte is veel groter dan op grond van economische trends mag worden verwacht. Afgevraagd kan worden of al deze ontwikkelingen zullen plaatsvinden en/of niet gerekend moet worden met een meer realistisch (reëel verwacht maximum) scenario.

In dit MER is gerekend met zowel een maximaal als een realistisch scenario. Een probleem bij het toepassen van een realistisch scenario is enerzijds dat niet het realistische scenario, maar het maximale scenario maatgevend is voor de effecten. Hier bestaat overvloedige jurisprudentie over. Rekenen met uitsluitend een realistisch scenario in plaats van maximale planinvulling is in de (juridische) praktijk niet mogelijk.

Wel toont het realistisch scenario aan dat de werkelijk te verwachten effecten ten aanzien van stikstofdepositie (maar ook ten aanzien van andere milieuaspecten) gering(er) zijn. Er is in het realistisch scenario nog steeds sprake van een beperkte(re) toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie, en daarmee van nog steeds van enigszins negatieve effecten op Natura 2000-gebieden in Nederland, Duitsland en België. Maar de toename is dusdanig gering dat deze mogelijk gereduceerd kunnen worden met mitigerende maatregelen.

2. Anticiperen op PAS en Verordening Veehouderijen en Natura 2000

Landelijk wordt gewerkt aan de Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS). Hierin wordt landelijk en per Natura 2000-gebied beleid inzake depositie en de herstelmaatregelen en systeemgerichte maatregelen nader uitgewerkt. Door een combinatie van generieke maatregelen op het gebied van het terugdringen van depositie en maatregelen in het Natura 2000-gebied wordt de kwaliteit in Natura 2000-gebieden verbeterd en ontstaat mogelijk weer meer ontwikkelingsruimte voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Jurisprudentie laat echter zien, dat bij vaststelling van plannen hier niet op mag worden geanticipeerd (betreft namelijk een afweging door een andere overheid, bovendien is de directe samenhang in

besluitvorming onvoldoende geborgd). Daarnaast zal het PAS op zijn vroegst begin 2014 in werking treden. PAS biedt dus alleen een (mogelijke)oplossing voor plannen die na 2014 worden vastgesteld.

De provincie Limburg heeft de (ontwerp) Verordening Veehouderijen en Natura 2000 vastgesteld. Hierin is een stelsel van maatregelen vastgelegd die ertoe moet leiden dat de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden afneemt zonder dat agrarische ontwikkeling geheel onmogelijk wordt gemaakt.

Met de Verordening veehouderijen en Natura 2000 provincie Limburg wordt aan veehouderijen voorgeschreven dat vergaande ammoniakemissiereducerende staltechnieken worden gebruikt in nieuwe en te renoveren stallen.

Onder andere is vastgelegd dat in alle nieuwe en te renoveren stallen in Limburg extra emissiebeperkende stalsystemen moeten worden toegepast. Hierdoor zal ook bij een toename van het aantal dieren op een veehouderij, in veel gevallen toch geen sprake zijn van een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Het opzetten van een provinciale depositiebank maakt overigens, in tegenstelling tot de provincie Noord-Brabant, géén onderdeel uit van de Verordening. Het bestaan van een dergelijke depositiebank, naast het uitgeven van ontwikkelruimte in het kader van de PAS zal leiden tot een onduidelijke situatie waarbij dubbeltellingen niet uit te sluiten zijn. Het opzetten van een depositiebank wordt op dit moment dan ook onwenselijk geacht. Tot het moment dat de PAS is vastgesteld is salderen op projectniveau tussen bedrijven zonder tussenkomst van een depositiebank op basis van de huidige jurisprudentie mogelijk.

3. Bronmaatregelen: maatregelen in de bedrijfsvoering

Technisch gezien zijn er allerlei mogelijkheden om in de bedrijfsvoering de uitstoot van depositie te verminderen. Een deel van deze maatregelen wordt ook vereist vanuit de provinciale Verordening Veehouderijen en Natura 2000.

Toepassen van bronmaatregelen, zoals:

- eiwitarm voeren in de melkveehouderij;
- mestaanwending aanscherpen;
- emissiearme rundvee- en kalverstallen;
- luchtwassers op (intensieve) veehouderijen;
- wko in glastuinbouw;
- beëindiging of verplaatsing van bedrijven met piekbelastingen;
- compenseren van de emissie van de uitbreiding door verlaging van de emissie van bestaande stallen (saldering binnen één bedrijf).

In de praktijk zal de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet er ook voor zorgen dat bij uitbreiding of nieuwvestiging van veehouderijen (of glastuinbouw) geen toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden op zal treden. Daarmee worden dus ook (extra) effecten van stikstofdepositie en de kans op significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen voorkomen.

Het 'stand-still-beginsel' (per bedrijf geen toename van de stikstofdepositie) geldt ook nu al in de vergunningen praktijk. Echter, deze maatregelen zijn moeilijk vast te leggen in een bestemmingsplan en kunnen daarmee niet gebruikt worden voor een planologisch uitvoerbare oplossing.

4. (Verdere) planologische beperking van uitbreidingsmogelijkheden

Om de stikstofuitstoot te verkleinen is verkleining of geheel schrappen van uitbreidingsruimte en het onmogelijk maken van omschakeling een planologisch probaat middel. Elke uitbreiding en/of omschakeling zal dan een eigen planologische procedure moeten doorlopen. In veel agrarische gemeenten, en ook in het geval van de gemeente Leudal, is dit politiek-bestuurlijk en maatschappelijk onaanvaardbaar. Agrarische bedrijven verliezen hiermee hun "reguliere" uitbreidingsmogelijkheden ("al verworven rechten") verliezen.

Een ander argument tegen verdere beperking van de planologische ruimte is dat er géén causaal verband bestaat tussen een uitbreiding van het bouwvlak en toename van ammoniakemissie en dat dit modernisering en innovatie in de weg staat. Omgekeerd heeft onderzoek aangetoond dat schaalvergroting en intensivering juist ook kunnen leiden tot een afname van emissies van ammoniak en fijn stof.

5. Saldering: uitbreiding toegestaan, mits elders sanering

Een pragmatische oplossingsrichting is salderen: het genereren van ontwikkelingsruimte door sanering elders. Landelijk en provinciaal wordt deze oplossingsrichting uitgewerkt, maar is op planniveau nog niet breed toepasbaar en juridisch houdbaar.

Saldering binnen het plangebied zou wel kunnen, mits er een directe planologische koppeling bestaat tussen de sanering en de ontwikkelingen met toename. Saldering moet binnenplannen of met een duidelijke koppeling naar het bestemmingsplan worden vastgelegd. Dit wordt momenteel op diverse manieren uitgetoetst. Jurisprudentie laat zien dat saldering op zich mogelijkheden biedt bij projecten, maar dat er aan saldering, met name op planniveau, (nog) veel haken en ogen zitten. Daarnaast is de vraag in hoeverre er nog mogelijkheden voor sanering bestaan in Leudal.

Het blijft derhalve in de planologische praktijk (vrijwel) onmogelijk om een 'salderingsmethodiek' rechtstreeks te koppelen aan het bestemmingsplan.

6. zonering

Om de natuurwaarden in de aangrenzende Natura 2000-gebieden maximaal bescherming te bieden kan gekozen worden voor een uitgebreidere zonering ter bescherming van de Natura 2000-gebieden. Hierbij kan worden gedacht aan het planologisch onmogelijk maken van omschakeling naar grondgebonden veehouderijen of het beperken van de uitbreidingsruimte tot maximaal de omvang van het huidige bouwvlak in een nader te bepalen zone rondom het Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld een zone tot een afstand van 5000 meter. Hiermee wordt de externe werking van Natura 2000-gebied nog steviger verankerd in het ruimtelijk beleid van de gemeente.

Binnen het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Leudal. Een zonering zal slechts een (beperkt) effect hebben op dit Natura 2000-gebied. Aangezien er in de omgeving van de gemeente Leudal echter vele Natura 2000-gebieden liggen die niet met een zonering beschermd kunnen worden, is zonering geen effectieve maatregel.

7. Beheermaatregelen in Natura 2000-gebieden

Naast bronmaatregelen en saldering zijn ook maatregelen mogelijk aan de ontvangerkant: de Natura 2000-gebieden. Theoretisch kan met beheermaatregelen de ecologische kwaliteit zodanig worden verbeterd dat het niet/minder gevoelig wordt voor toename van stikstofdepositie. Gedacht kan worden aan maatregelen om de stikstof te verminderen of maatregelen om andere aspecten zoals bijvoorbeeld de hydrologische situatie te verbeteren. Op dit moment kan echter nog niet worden aangegeven of deze maatregelen voldoende zijn om significante negatieve effecten op Natura 2000-gebied te voorkomen. Bovendien ligt het grootste deel van de gevoelige Natura 2000-gebieden buiten de gemeentegrens.

Daarnaast is het moeilijk om dit planologisch-juridisch robuust vast te leggen. Het is niet wenselijk om beheer onderdeel te laten uitmaken van Bestemmingsplan Buitengebied. Als vanuit de PAS of het Natura 2000-beheerplan andere ideeën naar voor komen, zou het Bestemmingsplan belemmerend kunnen werken. Bovendien is onduidelijk welke beheermaatregelen als bestaand gebruik in het beheerplan zijn opgenomen. Deze maatregelen mogen niet gebruikt worden om de significant negatieve effecten van het plan te voorkomen. Echter, het reguliere beheer om de effecten van de hoge achtergrondwaarden te beperken, zou afdoende kunnen zijn om de effecten van de planbijdrage te voorkomen. Dan zou een convenant tussen gemeente en terreinbeheerders een tussenoplossing kunnen vormen (tot vaststellen PAS of mogelijk tot vaststelling Beheerplan).

8. Het opnemen van voorwaardelijke bepalingen in de planregels

Momenteel zijn een aantal bestemmingsplannen buitengebied in procedure (o.a. Westerveld, Groesbeek) waarbij wordt gewerkt met het opnemen van een 'voorwaardelijke bepalingen' gekoppeld aan de bouwregels of om bepaalde activiteiten die kunnen leiden tot een toename van ammoniakemissie aan te merken als strijdig gebruik.

Voorbeelden zijn;

- uitbreiding van bebouwing is toegestaan, mits de stikstofdepositie niet toeneemt;
- uitbreiding van bebouwing is alleen toegestaan indien het aantal dierplaatsen niet toeneemt;
- uitbreiding van bebouwing is alleen toegestaan als de ammoniakemissie niet toeneemt.

De voorwaardelijke bepalingen zijn in het bestemmingsplan buitengebied Leudal als volgt geborgd:

- onder het strijdig gebruik van de specifieke gebruiksregels is het gebruik van gebouwen ten behoeve van de uitbreiding van de bestaande veestapel waarbij een toename van de ammoniakemissie plaatsvindt niet toegestaan;
- onder het 'afwijken van de gebruiksregels' is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen voor het uitbreiden van de bestaande veestapel waarbij uitbreiding slechts mag plaatsvinden wanneer er sprake is van mitigerende maatregelen;
- als strijdig gebruik (algemeen) is aangemerkt het gebruik van gronden en bouwwerken waarvoor bij of krachtens de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning is vereist en waarvoor deze vergunning niet is verleend, met dien verstande dat indien de Natuurbeschermingswet 1998 wordt vervangen door nieuwe wetgeving hier gelezen moet worden in plaats van de Natuurbeschermingswet 1998;
- als overige regel is opgenomen dat Burgemeester en wethouders bij het toestaan van bouwwerken en werken en werkzaamheden rekening houden met de specifieke bestemming en instandhouding van Natura2000-gebieden (...), door voorkomen van significant negatieve aantasting van de natuurlijke kenmerken van de gebieden, zodanig dat er geen strijd met de Natuurbeschermingswet 1998 zal zijn.

Op deze manier kiest de gemeente voor een praktische oplossing voor de stikstofproblematiek. Immers, het aantal dierplaatsen kan niet toenemen, indien de ammoniakemissie daarmee toeneemt. Daarmee is verzekerd dat de stikstofdepositie als gevolg van de betreffende activiteiten niet zal toenemen en wordt voldoende concreet invulling gegeven aan een 'stand still'beginsel ten aanzien van de ontwikkeling van de ammoniakemissie.

7.3 Landschap, archeologie en cultuurhistorie

In het maximale scenario is er een grote kans op een verdere verdichting van het landschap door uitbreiding van agrarische bedrijven of door nevenactiviteiten. Ook kunnen er negatieve effecten optreden op waarden zoals het kleinschalige karakter en het mozaïekpatroon. Specifiek kan hierbij verwezen worden naar het effect van uitbreiding van stallen, het realiseren van minicampings of door het mogelijk maken van het gebruik van al dan niet permanente teeltondersteunende voorzieningen. Dit effect doet zich in het realistisch scenario in veel mindere mate voor.

Het bestemmingsplan biedt evenwel een zekere bescherming aan specifieke landschappelijke kwaliteiten (zoals bijvoorbeeld de beekdalen), landschapselementen, de ruimtelijk visuele kwaliteit (openheid) en archeologische waarden. Ook zal het Limburgs Kwaliteitsmenu in de praktijk zorg dragen voor een goede landschappelijke inpassing en wanneer dit niet mogelijk blijkt een volwaardige compensatie. Negatieve effecten kunnen echter op voorhand niet volledig worden uitgesloten.

7.4 Leefbaarheid en gezondheid

Geur

In het maximale scenario is sprake van verslechtering van de leefkwaliteit als gevolg van een toename van geuremissie. In het realistisch scenario treedt een dergelijke verslechtering nauwelijks op. Het aantal mensen dat potentieel blootgesteld wordt aan geurhinder blijft beperkt. De ondernemer moet de effecten mitigeren door geuremissie-beperkende technieken toe te passen, bijvoorbeeld een luchtwassysteem. Door toepassing van dergelijke mitigerende maatregelen leidt de uitbreiding van het aantal dieren niet tot meer overlast.

Luchtkwaliteit

De jaargemiddelde concentraties PM10 zijn in het Op maat-alternatief en in de maximale situatie veel hoger dan in de feitelijke en realistische situatie. De berekende jaargemiddelde concentraties PM10 in de realistische situatie wijken, op basis van de nu gehanteerde uitgangspunten voor deze situatie, nauwelijks af van de berekende concentraties voor de feitelijke situatie. In het Op maat-alternatief en de maximale situatie zijn de berekende concentraties PM10 dusdanig hoog dat in deze situaties op meerdere locaties in de gemeente niet kan worden voldaan aan de wettelijke grenswaarden voor deze stof. Voor de concentratie stikstof wordt in alle gevallen voldaan aan de wettelijke eisen.

Gezondheid

Uitbreiding of omschakeling van bedrijven binnen het plangebied kan leiden tot een hogere veedichtheid. Dit kan theoretisch leiden tot een (enigszins) hogere kans op verspreiding van dierziekten. Maatregelen op bedrijfsniveau borgen dat de kans minimaal blijft. Onderzoek toont aan dat schaalvergroting en intensivering ook een positieve invloed kunnen hebben op de emissies vanuit de veehouderijen.

Met name fijn stof kan bij gevoelige personen en bevolkingsgroepen mogelijk ook bij een concentratie die onder de wettelijke normen licht, negatieve gevolgen voor de gezondheid hebben. Het risico is het grootst bij intensieve veehouderijen. Deze komen binnen de gemeente relatief veel voor.

De kans op effecten wordt bij de ontwikkeling van nieuwe, modernere bedrijven als gering geschat.

De conclusie is dat vooral bij de uitvoering van het maximum scenario in sommige gevallen enigszins negatieve effecten op de gezondheid niet op voorhand uit te sluiten zijn. Bij dit scenario groeit het aantal dieren in de gemeente aanmerkelijk. Ook bij planologische volledige benutting van de ontwikkelingsruimte is er geen aanleiding om aan te nemen significante effecten op gezondheid van mens en dier optreden. Enige effecten op lokaal niveau bij bepaalde kwetsbare groepen zijn echter ook niet volledig uit te sluiten. Door het toepassen van innovatieve stalsystemen en productiemethoden kunnen risico's voor de volksgezondheid en voor de gezondheid van dieren worden beperkt. In het 'op maat' alternatief zijn beleidsmaatregelen opgenomen die kunnen bijdragen aan een verdere reductie van de emissies van fijn stof en geur (geen omschakeling van gewassen naar dieren, geen biovergistingsinstallaties, geen meerdere bouwlagen en een nadere definiëring van grondgebonden). De kans op gezondheidseffecten neemt hiermee weliswaar af, maar kan ook niet volledig uitgesloten worden.

In het realistisch scenario doen zich naar verwachting geen negatieve gezondheidseffecten voor, mede gezien het feit dat er binnen dit scenario sprake zal zijn van een afwaartse beweging van intensieve bedrijven uit de kernrandzone.

7.5 Overige thema's

Effecten op de overige thema's treden enkel op in het maximale scenario. In het reële scenario zijn geen relevante effecten te verwachten. Het 'op maat alternatief' is voor deze thema's niet onderscheidend.

In hoofdstuk 6 is geconcludeerd dat ten aanzien van de thema's bodem, water en externe veiligheid geen wezenlijk negatieve effecten te verwachten zijn. Dit komt doordat de ontwikkelmogelijkheden binnen het plangebied beperkt zijn, relatief weinig effect hebben op de genoemde aspecten en de effecten niet optreden nabij voor die aspecten gevoelige gebieden of (clusters van) gevoelige objecten.

In het maximale scenario is in het seizoen sprake van een merkbare toename van recreatieverkeer vanwege de ontwikkeling van minicampings en andere vormen van logies. Lokaal kan ook de geluidbelasting hierdoor toenemen. In het reële scenario zijn geen merkbare effecten op verkeer of geluid te verwachten.

Voor alle aspecten geldt dat het bestemmingsplan door gebruiksverboden en een stelsel van omgevingsvergunningen bescherming biedt tegen ongewenste ontwikkelingen.

7.6 Mitigerende maatregelen

In dit rapport is beargumenteerd dat mitigerende maatregelen met name noodzakelijk zijn om emissies vanuit de landbouw te reduceren. Deze maatregelen kunnen veelal niet op planniveau voorgeschreven worden. De technieken om emissies te reduceren zijn beschikbaar en onderzoek toont aan dat de emissies bij gebruik van deze technieken, ondanks schaalvergroting en intensivering, kunnen afnemen.

Ten aanzien van de gevolgen voor de overige natuurwaarden (EHS en Beschermde en Rode Lijst soorten) geldt eveneens dat eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen met name op projectniveau voorgeschreven dienen te worden. Veelal is hierbij nader onderzoek nodig om vast te stellen of en welke natuurwaarden specifiek in het gedrang zijn. De te nemen maatregelen kunnen per soort verschillen en vragen om maatwerk. Het bestemmingsplan dient er toe om voldoende planologische waarborgen in te bouwen om ongewenste effecten te voorkomen. Een uitgebreid stelsel van omgevingsvergunningen ter bescherming van natuur (- en landschaps)waarden moet daarom onderdeel uitmaken van het bestemmingsplan.

Dit rapport maakt ook duidelijk dat zonder mitigerende maatregelen er eveneens landschappelijke effecten kunnen optreden. De implementatie van het Limburgs kwaliteitsmenu op gemeentelijk niveau draagt bij aan de borging van de landschappelijke kwaliteiten op projectniveau door een goede landschappelijke inpassing af te dwingen of anderszins fysieke of financiële compensatie af te dwingen. Ook hierbij geldt dat maatwerk op projectniveau vereist is. Het bestemmingsplan kan slechts algemene waarborgen bieden.

8 Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma

8.1 Leemten in kennis

Effecten op beschermde en rode lijst soorten

Voor de beoordeling van natuureffecten in het planMER heeft alleen een globale inventarisatie plaatsgevonden van de aanwezigheid van beschermde en bedreigde (Rode Lijst-)soorten dieren en planten. Het ontbreken van deze informatie leidt niet tot het ontbreken van essentiële milieu-informatie die nodig is voor het nemen van een verantwoord besluit. Het verzamelen van verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten in het plangebied zou leiden tot inzicht in locaties waar bestemmingen en activiteiten in het bestemmingsplan mogelijk in conflict kunnen komen met de aanwezigheid van deze soorten. De feitelijke beoordeling van mogelijke conflictsituaties is echter pas mogelijk op basis van een concrete uitgewerkte situatie, waarvan in het bestemmingsplan nog geen sprake is. Een 'worst case'-benadering in deze is niet zinvol omdat in de praktijk legio mogelijkheden bestaan om effecten door detailinrichting te vermijden of te mitigeren.

Omgekeerd geldt dat, bij volledig inzicht in de nu aanwezige soorten, dit geen bevestiging geeft van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. De houdbaarheid van een soorteninventarisatie (gemiddeld 3 jaar) loopt niet in de pas met de looptijd van een bestemmingsplan (10 jaar) en kan dus geen uitspraken doen over de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan op middellange termijn (4-10 jaar). Tot slot geldt dat de leefgebieden van beschermde en Rode Lijstsoorten in de EHS en Natura 2000-gebied(en) uit hoofde van de gebiedenbescherming zijn beschermd. Effecten op beschermde soorten kunnen aldaar nagenoeg worden uitgesloten.

Werkelijke gevolgen als gevolg van stikstofdepositie

In de passende beoordeling en het MER kan niet aannemelijk gemaakt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van de aangrenzende Natura 2000-gebieden in Nederland, België en Duitsland uitgesloten kan worden. Er is (nog) geen instrumentarium, PAS, salderingsplan of convenant, waarmee geborgd is dat effecten worden gemitigeerd. De implementatie van de PAS wordt ten vroegste in 2014 verwacht.

Effecten kunnen momenteel alleen worden gemitigeerd met bronmaatregelen (interne saldering/toepassing emissiearme technieken), maar het is op dit moment niet duidelijk of andere plannen/projecten gebruik maken van dezelfde herstelmaatregelen. Het verder uitwerken van maatregelen en deze borgen in het bestemmingsplan is niet mogelijk omdat nog niet bekend is welk bedrijf gaat uitbreiden in de komende tien jaar. Het is dus onmogelijk om daarover al afspraken te maken met de initiatiefnemers.

De gemeente kiest er dan ook voor om ten aanzien van ammoniakemissie een 'stand still' beginsel te introduceren door uitbreiding van bebouwing en het gebruik ervan ten behoeve van de toename van het aantal dierplaatsen slechts toe te staan indien dit niet leidt tot een toename van de ammoniakemissie.

Werkelijke gevolgen landbouw op gezondheid

In 2011 verzocht de toenmalige staatsecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de staatsecretaris van Infrastructuur en Milieu, de Gezondheidsraad een beoordelingskader te ontwikkelen over risico's van de intensieve veehouderij voor de gezondheid van omwonenden. Ook werd gevraagd naar nut en noodzaak van het hanteren van minimumafstanden tussen veehouderijbedrijven en woongebieden. De Gezondheidsraad komt tot de conclusie dat de huidige wetenschappelijke gegevensbasis te smal is voor een kwantitatief beoordelingskader, waarin wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Evenmin is bekend tot welke afstand omwonenden verhoogde gezondheidsrisico's lopen. De Gezondheidsraad acht dat een meer beleidsmatig gericht beoordelingskader bruikbare aanknopingspunten biedt voor de praktijk. Volgens de Gezondheidsraad moet deze aanpak op lokaal niveau zijn beslag krijgen, juist omdat de lokale omstandigheden kunnen variëren. Dit alles onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, met de

GGD in een adviserende functie. Gesteld wordt dat er (nog steeds) behoefte is aan aanvullend onderzoek (Gezondheidsraad, 2012).

8.2 Aanzet evaluatieprogramma

Formeel moet in het bestemmingsplan een evaluatieprogramma worden opgenomen om na te gaan of de in dit MER voorspelde effecten ook daadwerkelijk optreden, danwel dat aanvullende afweging en/of maatregelen nodig zijn. In het MER dient een aanzet voor het evaluatieprogramma te worden opgenomen. Het evaluatieprogramma moet zich richten op de in paragraaf 8.1 geconstateerde leemten. Daarnaast worden in de vervolgtrajecten voor individuele ontwikkelingen de effecten op lokaal niveau nogmaals onderzocht en afgewogen.

Voor het evalueren van de gevolgen van het bestemmingsplan kan de gemeente een evaluatieprogramma ontwikkelen, gericht op de volgende aspecten:

- het monitoren en kwantificeren, bijvoorbeeld eens in de vijf jaar, van het werkelijk aantal uitbreidingen en omschakelingen van agrarische bedrijven binnen de gemeentegrens in relatie tot de ontwikkeling van de ammoniakemissie;
- het monitoren van het werkelijk aantal uitbreidingen en omschakelingen van agrarische bedrijven en de toeristisch/recreatieve ontwikkelingen in relatie tot de effecten op het (open) landschap. Zoals eerder in dit rapport is aangegeven is een zekere mate van verdichting en aantasting van specifieke waarden niet op voorhand uit te sluiten, maar beschikt de gemeente met het Limburgs Kwaliteitsmenu over een instrument dat ongewenste gevolgen (grotendeels) kan voorkomen;
- het monitoren en kwantificeren van de werkelijke veranderingen in het landschap ten gevolge van ingrepen in kleine landschapselementen met natuurwaarden en landschappelijke waarden. De ingrepen zullen elk op zich weinig gevolgen hebben, maar de cumulatieve gevolgen kunnen wel een punt van aandacht zijn.